Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

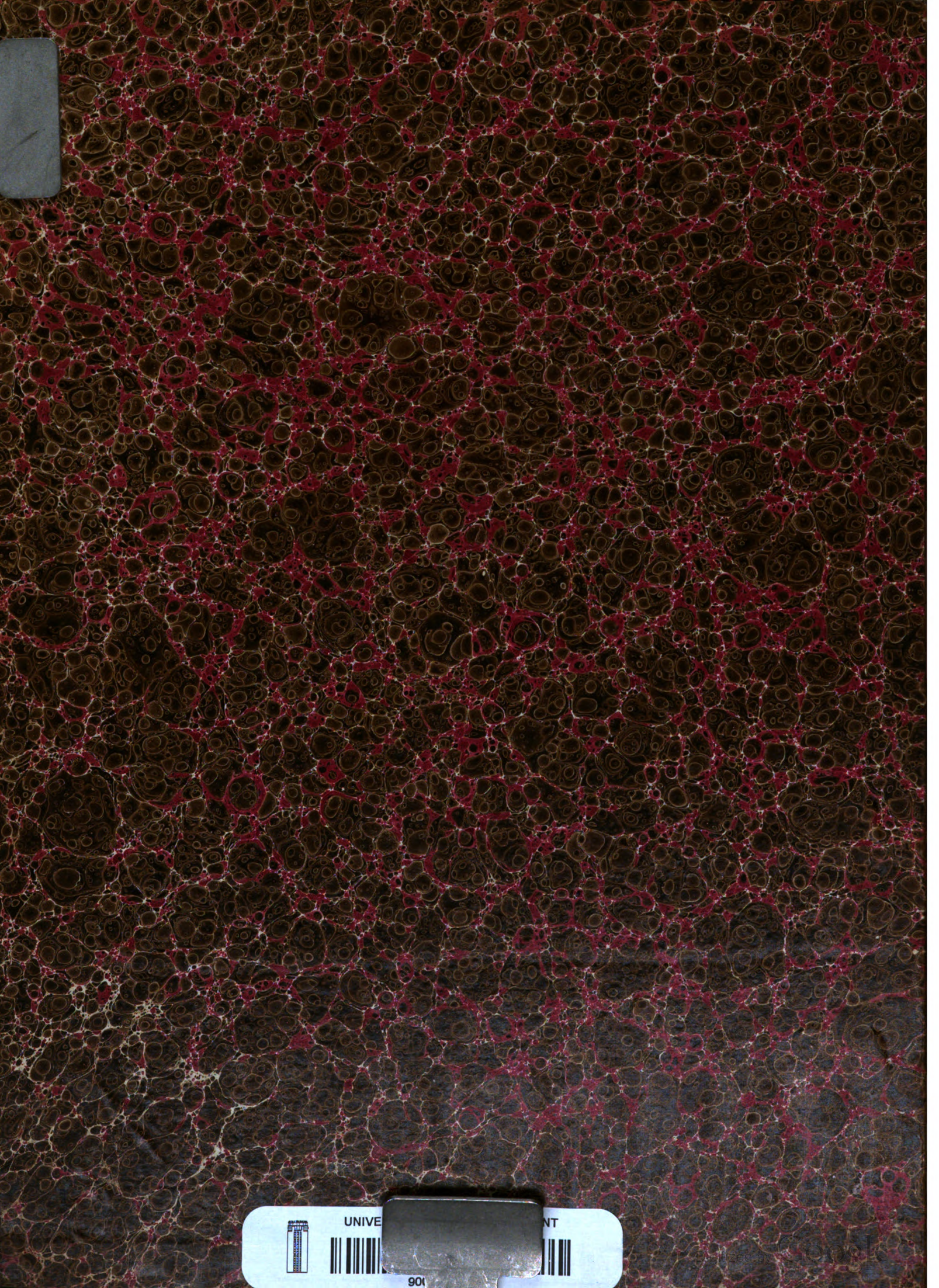
UNIVE NT
906
Digitized by Google

Acc. 8975

Digitized by Google

DE

NEDERLANDSCHE BOOMGAARD,

NAAR DE

NATUUR AFGEBEELD EN BESCHREVEN.

II.

PEREN EN STEENVRUCHTEN.

Digitized by Google

Digitized by Google

DE NEDERLANDSCHE

BOOMGAARD,

BESCHREVEN EN UITGEGEVEN

DOOR HET

BESTUUR DER VEREENIGING TOT REGELING EN VERBETERING VAN DE VRUCHTSOORTEN TE BOSKOOP,

MET

AFBEELDINGEN NAAR DE NATUUR,

DOOR

S. BERGHUIS.

OPGEDRAGEN AAN Z. M. DEN KONING.

VAN EENE VOORREDE VOORZIEN

DOOR

Dr. H. C. VAN HALL,
Hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen te Groningen.

TWEEDE DEEL. — PEREN EN STEENVRUCHTEN.

GRONINGEN.
J. B. WOLTERS.
1868.

Digitized by Google

BIBLIOTHÈQUE
DE L'UNIVERSITÉ
DE GAND.

GEDRUKT BIJ GEBROEDERS HOITSEMA, TE GRONINGEN.

Digitized by Google

BERICHT.

Bij het voltooien van ons werk zien wij ons tot ons leedwezen genoodzaakt, een overgroot aantal zeer belangrijke vruchtsoorten achterwege te laten, waarvan wij nog gaarne beschrijvingen en afbeeldingen zouden hebben geleverd, waren wij niet tegenover onze inteekenaren aan een zeker bestek gebonden. Des te meer doet dit ons leed, omdat wij van een aantal soorten van steenvruchten proefboomen hebben geplant, waarvan wij de vruchten met verlangen te gemoet zien.

Om deze redenen zullen wij op dit werk een vervolg leveren, en wel zóó, dat, ook om de afwisseling te bevorderen, de meest verschillende vruchten zullen worden afgebeeld en beschreven.

Enkele, maar wij durven zeggen zeer weinige drukfouten, noodzaken ons hiervoor de welwillende verschooning van den lezer in te roepen.

Digitized by Google

Mochten wij ons in diezelfde ondersteuning van wege het publiek verheugen, die ons reeds ten deel viel!

Ten slotte is het ons eene aangename taak onzen uitgever dank te zeggen, zoowel voor de *voortreffelijke uitvoering* van het werk, als voor den *litterarischen steun*, dien wij van hem ondervonden.

BDSKOOP, 10 Maart 1868.

J. HOOFTMAN, Pz.
K. J. W. OTTOLANDER.
ARIE KOSTER, Mz.
C. G. OVEREIJNDER.

Digitized by Google

N°. 1.

CITRON DES CARMES.

N°. 2.

POIRE MADAME.

N°. 3.

PERZIKPEER VAN ESPEREN.

N°. 4.

MOUILLE-BOUCHE D'ÉTÉ.

N°. 5.

CAILLOT ROSAT.

N°. 6.

JALOUSIE DE FONTENAY.

N°. 7.

RONDE PERZIKPEER.

N°. 8.

ÉLÉONIE BOUVIER.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

1a

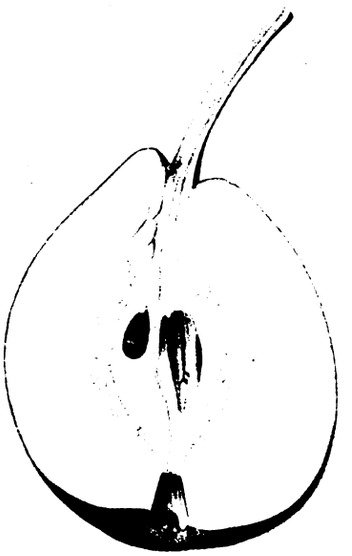

1c

1b

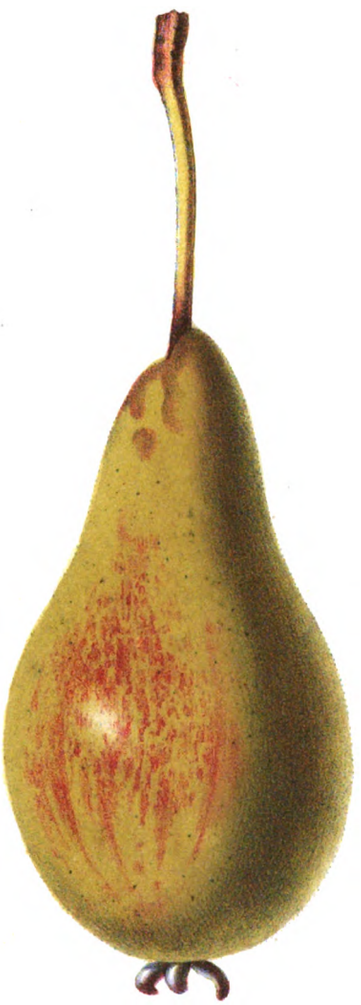

2a

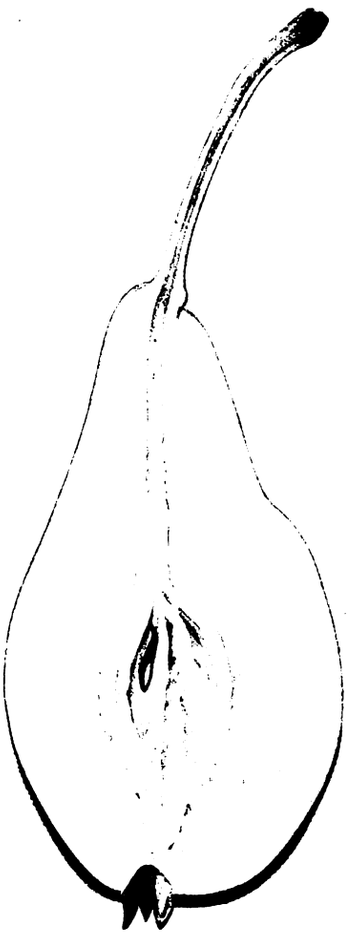

2c

2b

Lith. Anst. v. C. Rost, Bln.

Verlag von J. B. Wilkens.

Lith. Anstalt v. Gerschel & Schropp, Berlin.

Digitized by Google

N°. 1.

CITRON DES CARMES.

Plaat I, afbeelding 1*a*, 1*b*, 1*c*.

Saint Magdalene
Fransche Keizerin } (KNOOP, tab. I; SERRURIER, deel 2, pag. 294).
Impératrice
Grüne Magdalene (*Handbuch*, II, S. 29; MÜLLER, *Obstkunde*, S. 104; BALTET, *Auswahl werthvoller Birnsorten*, N°. 2, S. 1).
Grüne Sommer-Magdalene.
Glasbirn (in Würtemberg).
Grüne Margarethenbirn.
Grosse frühe Jacobibirn.
Citron des Carmes (*Catalogue of the Fruits*, 146; HOGG, *the Fruit Manual*, 2 ed.).
Rose Angle Early.
Petite Madeleine (*Journal de Lyon*).
Saint Jean.

Ook het „*Deutsches Obstcabinet* etc., Jena bei MAUKE, 1855," Lieferung VII, Taf. I, geeft van deze vrucht eene afbeelding en beschrijving, welke met de onze overeenstemmen. (Slechts nu en dan zullen wij dit werk aanhalen; de afbeeldingen zijn middelmatig, ook ontdekten wij nog al fouten; de afbeelding van de Orleans Reinette b. v. gelijkt meer op de Witte Wintercalville, dan op de soort, die zij moet voorstellen.)

AFKOMST: niet meer bekend, waarschijnlijk uit Frankrijk; de soort is reeds zeer oud.

VORM: zie de afbeelding, welke goed met de figuren in het *Handbuch* overeenkomt; sommige voorwerpen hebben eene kleine inbuiging bij den steel.

GROOTTE: van de vierde; — onze vruchten zijn wat kleiner dan de afbeelding in het *Handbuch*.

KELK: groenbladerig, — wat trouwens bij de meeste zomerperen het geval is, — open, een weinig wollig, van kleine ribjes of vouwen omgeven.

STEEL: groenachtig, somtijds met eenig bruin, houtachtig, vrij lang, meest als ingestoken.

KLEUR: somwijlen met meer citroengeel gemengd dan in de afbeelding het geval is, zelden met eenigen roest.

Het VLEESCH is groenachtig wit, tamelijk fijn, met vele korrels om de cellen, matig saprijk, een weinig geurig.

TIJD VAN GEBRUIK: laatst van Julij en begin van Augustus, somtijds nog vroeger; deze soort is dus eene der eerst rijpende peren en als zoodanig van den eersten of tweeden rang voor het dessert; de vruchten moeten geplukt worden, wanneer zij eene gele tint verkrijgen; vroeger geplukt blijven ze smakeloos, later geplukt zijn ze droog.

De BOOM groeit matig en is, vooral op kweestam veredeld, zeer vruchtbaar; in Frankrijk beveelt men hem aan voor den hoogstamden vorm; wij raden aan, hem vooral als pyramide te planten.

Digitized by Google

N°. 2.

POIRE MADAME.

Plaat I, afbeelding 2a, 2b, 2c.

Brusselsche peer, Madame de France, Beurré d'Août (KNOOP, tab. I; SERRURIER, deel 2, pag. 246, tweede alinea).
Lange Lijsje (Noord-Brabant).
Sparbirn (*Handbuch*, II, S, 195; *Obstcabinet*, 7, 10, niet de ware vorm en te hoog gekleurd).
Epargne (*Journal de Lyon*, 1859, met de synoniemen: Beau Présent, Cuisse Madame (grosse?), Saint-Samson, Cueillette).
Beau-présent d'Été (*Annal. de Pom.*, I, fol. 115, met eene schoone afbeelding en het synoniem grosse Cuisse Madame).
Jargonelle (Engelsche) (*Catalogue of the Fruits*, 283; HOGG, *the Fruit Manual*, 2 ed.; B. LANGLEY, *Pomona*, pl. 61).
Belle Vierge.
Beurré de Paris.
Chopine.
De Fosse.
Sweet Summer.
Saint Lambert.
Grosse Kaiserin (Denemarken, Holstein).

Verder beschrijft BALTET deze peer onder N°. 3 van zijn werkje, en DECAISNE (*le Jardin Fruitier du Museum*, Tome II, 23e Livraison) geeft eene keurige afbeelding, doch bijna zonder rood aan de zonzijde.

Zie ook: *Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 62.

AFKOMST: niet meer bekend; uit het werk van DECAISNE blijkt, dat deze soort reeds in 1675, 1690, 1768, 1788 en 1805 door verschillende pomologen beschreven, dus zeer oud, en vermoedelijk uit Frankrijk afkomstig is.

VORM: altijd zeer regelmatig.

GROOTTE: van de derde, somtijds grooter dan in de afbeelding; bij DECAISNE is ze veel grooter.

KELK: met kortere bladeren dan in de afbeelding, wijd open, vlak op de vrucht, somtijds van kleine vouwtjes omgeven.

STEEL: zeer lang en naar evenredigheid dik, naar de vrucht van vleesch voorzien, overigens houtachtig, groenachtig met bruin, meestal aan de eene zijde met eene kleine afsnijding bij de vrucht (Fig. 2c).

KLEUR: nu eens met veel, dan eens zonder eenig rood, naar mate de vrucht meer of minder in de schaduw heeft gehangen; bij den steel, zeldzamer om den kelk, vindt men veelal een weinig dunnen roest; kleine graauwe stippen zijn hier en daar op de huid te zien.

Het VLEESCH is geelachtig wit, somtijds met eenige lichtgroene aders, met kleine korrels om de cellen, matig fijn, doch zeer smeltend, saprijk, zoet met eenig rinsch (wijnachtig), op kwee veredeld en in een kouden natten grond ook wel eens zamentrekkend; de cellen zijn klein, de pitten loos.

TIJD VAN GEBRUIK: Augustus; van den eersten rang voor het dessert; de vrucht moet aan den boom niet te geel worden, zij kan eenige dagen duren.

De BOOM groeit snel, met uitstaande, dikwijls hangende of gebogene takken, wier huid violetkleurig, met groen gemengd is; de bladeren zijn groot, veelal gegolfd, zeer lang gesteeld; de bloemen zijn zeer groot en staan in grooten getale bijeen.

Wij kunnen deze soort slechts als leiboom, hetzij hoog-, hetzij half- of laagstamden, aanbevelen, dan is ze volgens onze ervaring vruchtbaar; men verkiest ze ook veel als gewonen hoogstamden, doch dan vormt ze eene onaanzienlijke kroon en verliest ze jaarlijks, vooral op lage gronden, takken door den kanker; als pyramide moet men ze op kwee veredelen en op eene warme standplaats in zandigen, goed bemesten grond planten. Volgens DECAISNE wordt in de omstreken van Dieppe een boom van deze soort gevonden, waarvan de stam, eene halve el boven den grond gemeten, 2.6 el omtrek heeft; de takken beslaan eene uitgebreidheid van 130 el en de oogst levert gemiddeld 4000 peren; — een blijk van hetgeen klimaat en grond afdoen, vooral bij sommige peersoorten.

Digitized by Google

Digitized by Google

3a

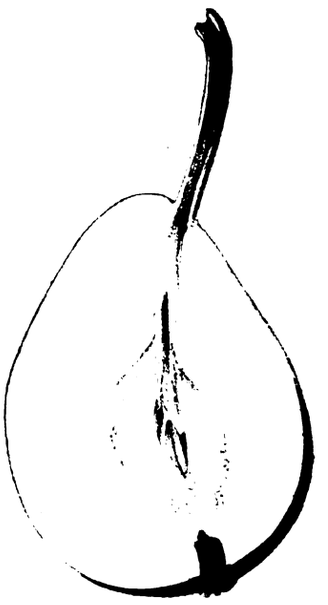

3c

3b

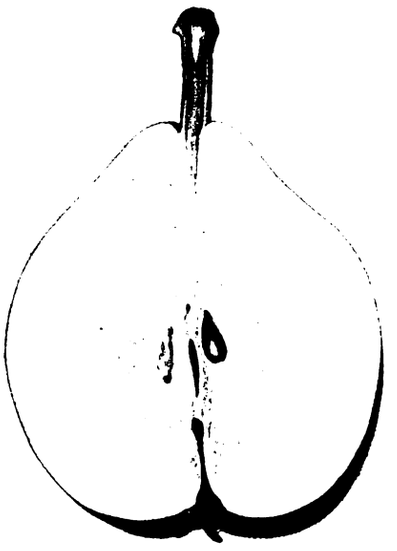

4c

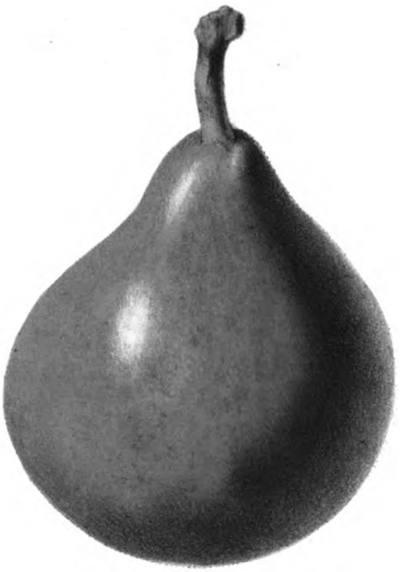

4a

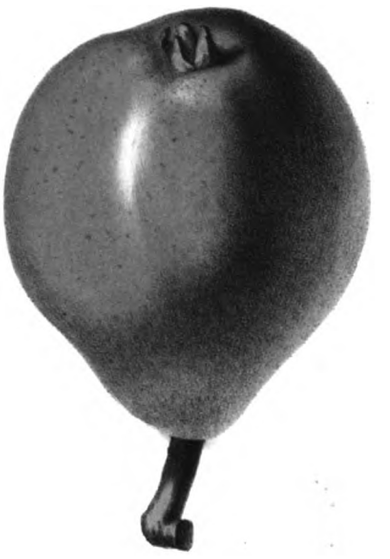

4b

Digitized by Google

N°. 3.

PERZIKPEER VAN ESPEREN.

Plaat II, afbeelding 3a, 3b, 3c.

Poire Pêche d'Esperen.

Pfirschenbirne (BIVORT; ESPEREN; *Handbuch*, V, S. 41; BALTET, *Auswahl werthvoller Birnsorten*, S. 3, N°. 7).

AFKOMST: door den Majoor ESPEREN te Mechelen uit het zaad gewonnen; wij ontvingen de eerste boompjes van den heer L. DE BAVAY te Vilvoorden.

VORM: het *Handbuch* geeft eene meer ronde figuur dan de onze; de soort wisselt nog al af in vorm, komt bij ons ook wel korter voor en is dan bij den steel minder ingebogen.

GROOTTE: van de vierde, zelden grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: open, de kelkbladeren stijf, hoornachtig, in eene bijna vlakke holte, die met kleine ribjes of vouwen omgeven is.

STEEL: dik, houtachtig, meestal eenigzins zijdelings als ingestoken en dan iets gebogen, met lage bultjes omgeven.

KLEUR: olijfkleurig geel, bij ons aan de zonzijde met eenig bruinrood als gevlekt, aan kelk en steel en ook wel hier en daar elders met een weinig dunnen, kaneelkleurigen roest, somtijds met kleine stippen, vooral om den kelk.

VLEESCH: roomwit, met eenige groenwitte aderen vooral onder de schil, saprijk, wanneer de vrucht op den juisten tijd is geplukt ook smeltend, om de cellen een weinig korrelig, tamelijk aangenaam, eenigzins geurig; de cellen zijn klein, de pitten middelmatig, aan het spitse einde als van weerhaakjes voorzien.

TIJD VAN GEBRUIK: Augustus; — van den tweeden rang voor het dessert, op beteren grond en in een warmer klimaat misschien van den eersten; BALTET en OBERDIECK prijzen ze zeer. De vrucht moet groen geplukt worden; zoo ze aan den boom rijp, d. i. meer geel wordt, is ze smakeloos.

De BOOM groeit sterk, is zeer gezond, bij ons ook vruchtbaar; de eenjarige takken zijn sterk, geelachtig olijfkleurig, aan de zonzijde bruinrood, de bladeren meestal iets gebogen, spits en sterk getand; de boom vormt eene schoone piramide, waarvoor wij hem ook alleen aanbevelen; voor leiboomen zijn er betere soorten, aan hoogstamden blijft de vrucht wat klein.

Digitized by Google

N°. 4.

MOUILLE-BOUCHE D'ÉTÉ.

Plaat II, afbeelding 4a, 4b, 4c.

Runde Mundnetzbirn (*Handbuch*, II, S. 45; MÜLLER, *Obstkunde*, S. 119, N°. 67; *Obstcabinet*, I, 6).
Sommerdechantsbirn.
Mouillebouche ronde (SERRURIER, deel 2, pag. 317).
Comtesse de Lunay.
Doyenné doré et musqué.
Poire de Bouchet.
Beurré blanc d'été.
Bergamotte d'été (BALTET, S. 5, N°. 11; *Journal de Lyon*).
Beurré blanc.
Beurré d'été.
Milan blanc (DECAISNE, Tome I, livr. 12).
Milan de Beuvrière.
Franc Réal d'été.
Girardine à Bourdeaux.
Colmar Bonnet.
Clara.
Gros Misset d'été.
Royale.
Coule-Soif (MERLET).
Hâtiveau blanc.
Grosse Mouille Bouche.
Beschrijving der vruchtsoorten, eerste reeks, N°. 53.

AFKOMST: uit Frankrijk; volgens DECAISNE reeds in het jaar 1665 in den *Jardin Franç.*, pag. 62, beschreven.

VORM: vrij veranderlijk; groote vruchten zijn niet zelden ook bij den kelk van eene flaauwe inbuiging voorzien.

GROOTTE: van de vierde, meestal iets grooter dan de afbeelding; aan leiboomen wordt ze welligt ook hier te lande zoo groot als DECAISNE ze afbeeldt.

KELK: half open, de kelkbladeren stijf, gespitst, in eene matige, met bulten en vouwtjes omgevene holte.

STEEL: dik, houtachtig, kort, dikwijls zeer kort, in eene zeer geringe holte, ook wel als op de vrucht geplaatst, maar dan van eenig vleesch voorzien.

KLEUR: geelachtig dofgroen; enkele sterk aan de zon blootgestelde vruchten vertoonen bruinroode vlekjes, kleine, bruine stipjes en niet zelden dunnen roest om kelk en steel.

Het VLEESCH is roomwit, matig fijn, half smeltend, saprijk, geurig indien de boom op eene warmere standplaats en in goeden grond geplant is, een weinig korrelig om de kleine cellen, die zelden volkomene pitten bevatten.

TIJD VAN GEBRUIK: Augustus en September, kan van tijd tot tijd geplukt worden en dan nog 10—14 dagen duren; — van den eersten rang als zomerpeer.

De BOOM groeit gematigd, wordt niet groot maar is vruchtbaar; de eenjarige takken zijn grijsgroen, wollig; de bladeren zijn dofgroen, wollig, weinig getand, gegolfd en gebogen. De boom vormt eene fraaije piramide, wij bevelen hem aan voor dezen en den hoogstamden vorm; — niet op kwee te veredelen.

Digitized by Google

Digitized by Google

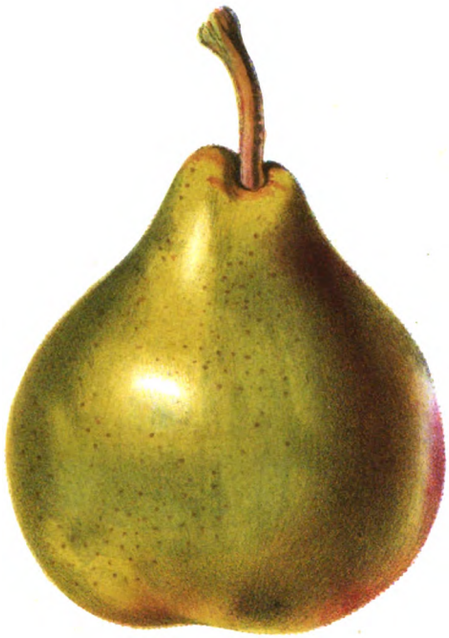

5b

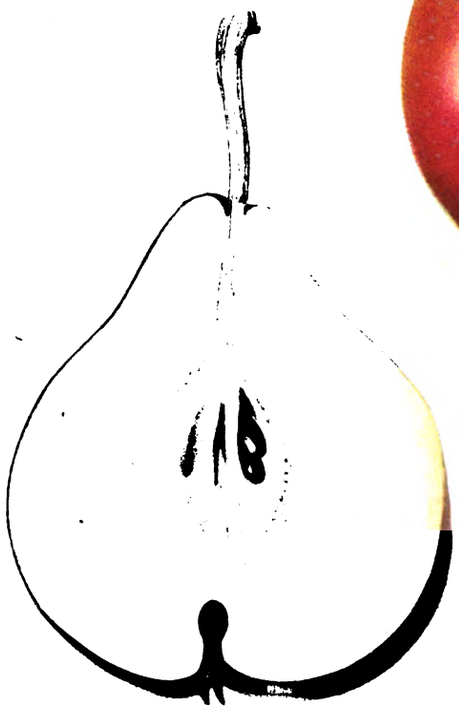

5c

5a

6b

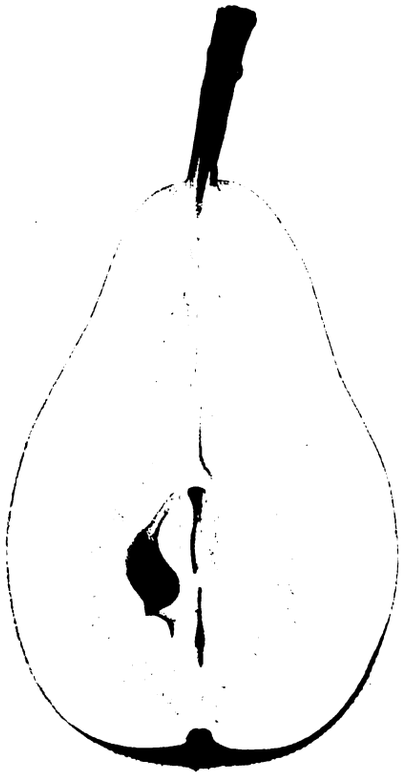

6c

6a

J. B. sculps. ad nat. del.

Imprimerie J. B. Wilders

Digitized by Google

N°. 5.

CAILLOT ROSAT.

Plaat III, afbeelding 5a, 5b, 5c.

Caillot Rosat, English (*Catalogue of the Fruits*, N°. 126; HOGG, *the Fruit Manual*, 2 ed.). King Pear.

AFKOMST: ons niet bekend, misschien uit Engeland.

Het *Handbuch* geeft bij de Gelbgraue Rosenbirn (II, S. 61) het synoniem Caillot Rosat d'Été aan, doch deze moet niet met onze soort verward worden; de soort, die in het *Handbuch* ter aangehaalde plaats is beschreven, noemen de Engelschen (*Catalogue of the Fruits*, 407) Summer Rose; onze soort vinden wij in de oudste registers van onze boomkweekerijen opgenomen; wij bezitten ze dus reeds sedert lang. Ze is echter veel te weinig bekend; er is toch voor dit jaargetijde geene peersoort, die in alle opzigten zoo zeer den eersten rang als dessertvrucht verdient. De korte tabellarische opgave in den *Catalogue of the Fruits*, als ook die van HOGG, stemmen goed overeen met de vruchten, die wij van onze boomen verkregen hebben.

VORM: zeer regelmatig en gelijk aan onze afbeelding, behalve dat ze somtijds bij den steel een weinig minder ingebogen is; onze afbeelding is geteekend naar eene vrucht van een hoogstamden boom, die niet sterk groeit.

GROOTTE: van de derde; in Engeland brengt men ze tot de eerste; aan jeugdige boomen en op eene goede standplaats wordt zij misschien zoo groot.

KELK: gesloten, meestal bladerloos of onvolkomen, niet zelden door een klein ribachtig uitwas overdekt, altijd van kleine ribben en vouwen omgeven.

STEEL: groen, houtachtig, vrij lang en dik, een weinig gebogen, als ingestoken, meestal een weinig scheef geplaatst.

KLEUR: de huid is zeer dun, glad, glanzig, geelachtig sapgroen, bezaaid met donkerder groene stippen, aan de zonzijde met licht bloedrood overtogen, waarin dof karmozijnroode strepen, vlammen en graauwe, met bruin omringde stippen; men vindt geen roest, tenzij naauwelijks merkbaren in de steelholte.

Het VLEESCH is groenachtig wit, zeer fijn, smeltend, saprijk, zoet, aangenaam, met weinig of geene korrels om de matig groote cellen, met korte, spitspuntige, donkerbruine pitten.

TIJD VAN GEBRUIK: begin van September, de vrucht kan 14 dagen duren; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit teder, blijft klein, doch is zeer vruchtbaar; de zomertakken zijn dun, bruin, weinig gespikkeld, de bladknoppen spits. Wij bevelen den boom alleen als pyramide aan, men snoeije hem slechts matig en veredele hem nimmer op kwee; het is misschien aan den tederen groei toe te schrijven, dat deze soort naauwelijks bekend geworden is; mogt de opname in *„de Nederlandsche Boomgaard"* dienen om ze ook spoedig eene plaats te verschaffen in de tuinen van de Nederlandsche vruchtenliefhebbers.

Digitized by Google

N°. 6.

JALOUSIE DE FONTENAY.

Plaat III, afbeelding 6a, 6b, 6c.

Jalousie de Fontenay (*Journal de Lyon*, 1859; *Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 48).
Poire de Fontenay, Vendée (DECAISNE, tome IV, livr. 40).
Birn von Fontenay (BALTET, *Auswahl werthvoller Birnsorten*, N°. 22).
Jalousie de Fontenay Vendée (HOGG, *the Fruit Manual*).
Belle d'Esquermes.
Ook bij J. B. ALBRET, *Cours théorique et pratique* etc., 1848, en bij L. DE BAVAY, *Traité théorique et pratique*, 1850, vinden wij deze soort met eene korte beschrijving aangegeven.

De soort, die wij beschreven vinden in het *Handbuch*, V, S. 99, onder den naam van „die Jalousie" en in den *Catalogue of the Fruits*, pag. 141, zonder N°., is eene andere, minder voortreffelijke peer; de bijna gelijkluidende namen geven aanleiding tot verwarring. DECAISNE beschrijft de „Jalousie" (DUHAMEL), tom. II, livr. 24, en in het werkje van BALTET is deze verkeerdelijk aangehaald bij de „Birn von Fontenay". Wij ontvingen den eersten boom van den heer L. DE BAVAY te Vilvoorden en later van verschillende zijden steeds dezelfde soort onder dezen naam.

AFKOMST: uit Frankrijk; het *Journal de Lyon*, 1859, zegt: „très-fertile, grosseur moyenne, très-bonne qualité, fine, fondante, Sept., pour toutes formes, gagnée à Fontenay, Vendée."

VORM: zelden iets korter dan in de afbeelding, doch altijd zeer regelmatig.

GROOTTE: van de tweede of derde, somtijds nog grooter dan de afbeelding voorstelt; onze vrucht is van een gewonen hoogstamden boom afkomstig, misschien wordt ze aan leiboomen zoo groot als DECAISNE ze afbeeldt.

KELK: half open, kelkbladeren klein, regelmatig, grijsbruin, in eene ondiepe, regelmatige, fraai afgeronde, doch kleine holte; deze is geheel zonder ribben, vouwtjes of bulten.

STEEL: dik, matig lang, houtachtig, somtijds een weinig gebogen, vlak op de vrucht geplaatst.

KLEUR: bruinachtig geel, de zonzijde bronskleurig, somtijds met eenige bruinroode vlekjes en met veel dunnen, bruingraauwen roest over de geheele vrucht, om den kelk en den steel met meer dikken roest, waarin kleine, aschgraauwe stippen voorkomen.

Het VLEESCH is geelwit, matig fijn, smeltend, zeer saprijk, om de cellen eenigzins korrelig, met een eigendommelijken geur, welke aan dien van de zoo beroemde Juttepeer doet denken; de pitten zijn groot, lichtgraauw, besloten in fraaije cellen.

TIJD VAN GEBRUIK: September en begin van October; men moet de vruchten bij geregelde zomers omstreeks 15 September plukken, ze kunnen drie tot vier weken duren en worden de eene na de andere rijp; laat men ze te lang aan den boom, dan verliezen zij al haar sap en geur, zoo als plaats had in 1863, toen wij voor eene tentoonstelling eenige peren aan den boom hadden gelaten; deze werden na 15 October rijp, maar waren niet waard gegeten te worden. De soort is van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit goed, vormt eene hooge pyramidale kroon en is zeer vruchtbaar; de eenjarige takken van jonge boomen zijn dik, tamelijk lang, stomp uitloopend; de huid is olijfgroen met aschgraauwe stippen; de bladknoppen zijn zwartbruin, spits, de bladeren glanzig groen, vrij lang, sterk getand, met eene spitse, eenigzins gebogene punt, de bloemen matig groot. De boom is voor den hoogstamden en pyramidenvorm geschikt, niet op kwee te veredelen, daar de boom dan slecht groeit en meestal gescheurde vruchten levert.

Deze soort kan niet te veel aanbevolen worden; men verbeelde zich een vruchtbaren, fraai gevormden boom, die elk jaar peren levert, altijd van een schoonen vorm, van de grootte der Vijgepeer, en met den smaak van de Juttepeer, welke beide soorten, met al hare hooggeschatte eigenschappen, toch zeer lang na het planten van den boom op de vruchten laten wachten, zoodat er bijna een gemiddelde menschen-leeftijd voorbijgaat, voordat men het genot smaakt van de zoo gewenschte peren.

Digitized by Google

Digitized by Google

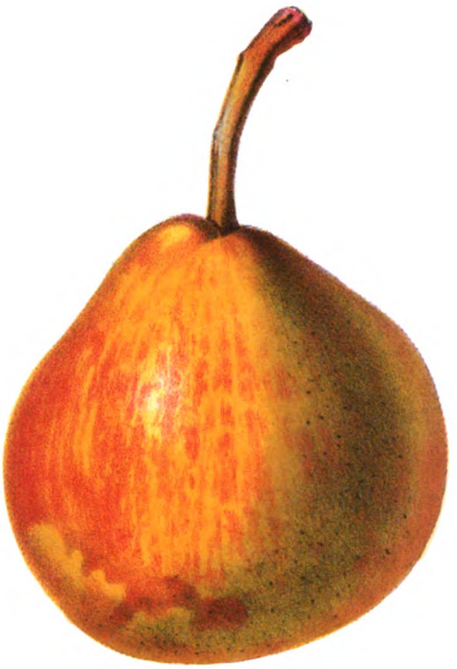

7a

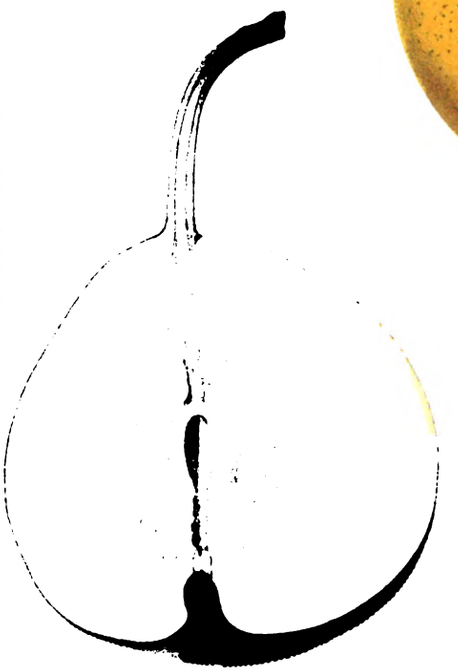

7c

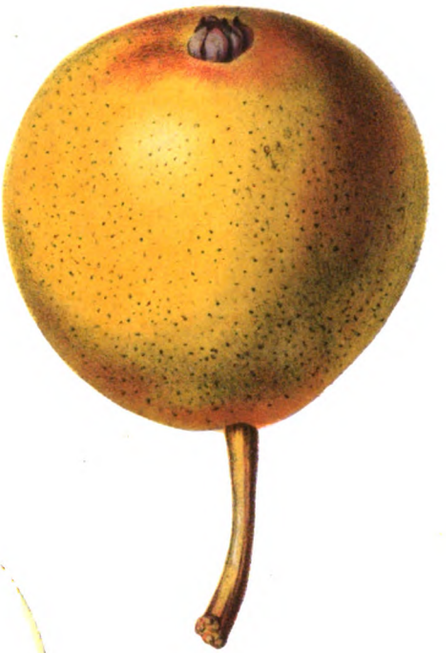

7b

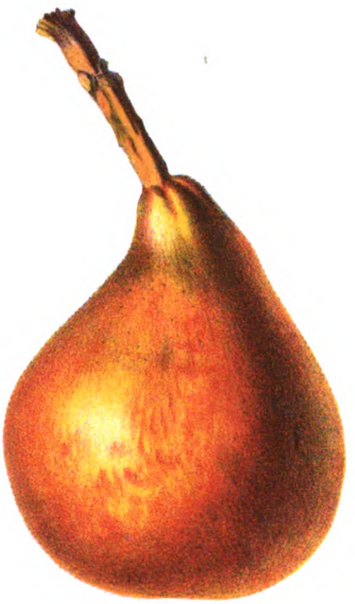

8a

8c

8b

J. Severeyns Chromolithographie

...gtsen. ad. vitt. del.

Imprimerie J.B. Vieters

Nº. 7.

RONDE PERZIKPEER.

Plaat IV, afbeelding 7a, 7b, 7c.

Dubbele Oranjepeer.
Double Orange.
Poire Pêche.
Deutsche Nationalbergamotte (*Handbuch*. II, S. 87).
Schöne und Gute.
Belle et bonne (HOGG).
Birne ohne Kerne.
Poire sans pepins (DECAISNE, I, livr. 11).
Bergamotte de Bruxelles.
Belle de Bruxelles.
Belle d'Août.
Belle de Luxembourg.
Fanfareau.
Beuzard.
Belle sans pepins } *Journal de Lyon*, 1859.
Bergamotte des paysans }
Grosse Bergamotte d'Été.
Gracieuse (*Catalogue of the Fruits*, Nº. 24; HOGG, *the Fruit Manual*).
Beschrijving der vruchtsoorten, eerste reeks, Nº. 61.

Blijkbaar verwart HOGG de hier beschrevene soort met eene andere, bij hem als „Belle de Bruxelles" opgenomen met de synonymen, die volgens DECAISNE tot de ronde perzikpeer behooren.

AFKOMST: onbekend, waarschijnlijk in de omstreken van Brussel gewonnen. Ze schijnt reeds in 1810 in Frankrijk bekend te zijn geweest, ook wij kennen ze als eene oude peersoort.

GROOTTE: van de derde; de vrucht wordt in den regel grooter dan de plaat vertoont; in Duitschland en Frankrijk schijnt ze veel grooter te worden.

KELK: gewoonlijk half open, somtijds bijna gesloten, met korte, stijve kelkbladeren, in eene ondiepe, wijde, bij kleine vruchten bijna vlakke holte.

STEEL: dik, vrij lang, meestal houtachtig en gebogen, zeer zelden van eenig vleesch voorzien, ingestoken of van kleine bultjes omringd.

KLEUR: de meeste vruchten zijn geheel zonder rood; de huid is zeer dik, stijf, bijna als perkament, en laat zich bij volle rijpheid, even als die van een perzik, van het vleesch aftrekken, waarom de vrucht misschien perzikpeer heet.

Het VLEESCH is bijna wit, matig fijn, saprijk, niet volkomen smeltend, aangenaam zoet, zonder geur, met weinig of geene korrels om de plaats waar gewoonlijk de cellen worden gevonden; deze toch en de pitten ontbreken bij de meeste vruchten van deze soort, die daarom ook „sans pepins" heet.

TIJD VAN GEBRUIK: van 15 September tot 15 of 20 October; de vrucht kan na het plukken veertien dagen duren; — van den tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit matig en is tamelijk vruchtbaar; de eenjarige takken zijn groenachtig bruin, aan de zonzijde violetkleurig. De boom is als hoogstamde (vooral om in boomgaarden te planten) en als pyramide aan te bevelen en kan ook op kwee of haagdoorn (*Crataegus*) veredeld worden; — eene goede vrucht ter verzending.

Digitized by Google

Nº. 8.

ÉLÉONIE BOUVIER.

Plaat IV, afbeelding 8a, 8b, 8c.

Éléonie Bouvier (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, Nº. 109).

Wij vonden deze soort slechts in de naamlijsten van LE ROY, DE BAVAY en PAPELEU kort beschreven.

AFKOMST: in België door den heer BOUVIER gewonnen. Wij hebben ze van de heeren L. DE BAVAY te Vilvoorden en A. PAPELEU te Wetteren overeenstemmend ontvangen.

VORM: grootere vruchten van deze soort, zoo als wij meermalen geplukt hebben, zijn veranderlijk en meer bultig dan de afgebeelde.

GROOTTE: van de derde of vierde.

KELK: open, met lange, spitse, somtijds over de vrucht liggende kelkbladeren, in eene kleine, ondiepe holte, door weinige, flaauwe verhevenheden omringd.

STEEL: dik en lang, veelal van vleesch voorzien; het vleesch der vrucht is om den steel meestal als geplooid (*fig. 8a*).

KLEUR: sommige vruchten zijn zonder rood en dan geheel lederkleurig, met dunnen, kaneelkleurigen roest, vooral om den kelk en den steel.

Het VLEESCH is geelachtig wit, zeer fijn, saprijk, niet geheel smeltend, aangenaam geurig, met weinige fijne korrels om de cellen, die vele koffijbruine pitten bevatten.

TIJD VAN GEBRUIK: begin van October; deze peer kan 14—20 dagen duren; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit gematigd, is zeer vruchtbaar maar wordt niet groot; de eenjarige takken eindigen stomp, dikwijls in een bloemknop en zijn lederkleurig bruin, de bladknoppen spits en groot, de bladeren glanzig, langwerpig, schuitvormig, weinig getand, spitspuntig; de boom is als pyramide aan te bevelen, niet op kwee te veredelen; men behoeft hem niet veel te snoeijen, daar hij buitendien vruchtbaar genoeg is.

Digitized by Google

N°. 9.

BEURRÉ D'AMANLIS PANACHÉ.

N°. 10.

BEURRÉ D'AMANLIS.

N°. 11.

BEURRÉ DE MONTGERON.

N°. 12.

DUBBELE BERGAMOT.

Digitized by Google

N°. 9.

BEURRÉ D'AMANLIS PANACHÉ.

Plaat V, afbeelding 9a, 9b, 9c.

Al wat onder N°. 10 van de Beurré d'Amanlis zal worden gezegd, geldt ook hier. Het eenige verschil tusschen beide bestaat daarin, dat N°. 9 meestal gestreepte en gevlamde zomertakken heeft, dat de vrucht in den regel iets kleiner en somtijds insgelijks geel gestreept is, hetgeen haar een fraai aanzien geeft. De bonte verscheidenheid vormt een nog minder regelmatigen boom, en verliest, als deze sterk groeit, het gestreepte van takken en vruchten, zoodat zij weder in de gewone Beurré d'Amanlis overgaat.

N°. 10.

BEURRÉ D'AMANLIS.

Plaat V, afbeelding 10a, 10b, 10c.

Beurré d'Amanlis (*Ann. de Pom.* 6, fol. 25; *Journal de Lyon: Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 18).
Wilhelmine (VAN MONS).
Poire d'Amanlis (DECAISNE, tome I, livr. 4).
Amanlis Butterbirn (*Handbuch* II, S. 71; BALTET, *Auswahl werthvoller Birnsorten*, N°. 16).
Beurré d'Amalis (*Catalogue of the Fruits*, N°. 51, fol. 125).

AFKOMST: volgens het *Journal du Congrès Pomologique de Lyon*, 1859, staat de moederboom te Amanlis bij Rennes in Frankrijk.

VORM: zeer veranderlijk; aan hoogstamde en oude boomen is hij het meest regelmatig, even als in onze afbeelding; ook DECAISNE en het *Handbuch* beelden deze soort op dezelfde wijze af. De *Annales de Pomologie* geven eene veel grootere, afgeknot-kegelvormige vrucht, gelijk ook wij ze menigmaal aan jonge pyramiden en leiboomen hebben gezien. Hoe evenwel ook de vruchten dikwijls mogen verschillen, de boom is altijd zeer kenbaar.

GROOTTE: van de tweede, aan jonge boomen van de eerste.

KELK: open, met graauwgroene, matig fijne, meestal korte, stervormig over de vrucht geslagene kelkbladeren, dikwijls eenigzins wollig, bijna vlak op de vrucht of in eene zeer geringe holte.

STEEL: vrij lang, houtachtig, gewoonlijk gebogen, als ingestoken, groen met bruine stippen; zeer groote vruchten hebben doorgaans korte, dikke, meer vleezige stelen.

KLEUR: somtijds minder levendig dan in de afbeelding, ook wel, vooral om kelk en steel, meer met dunnen roest bedekt.

VLEESCH: tamelijk fijn en smeltend, zeer saprijk, bij ons eenigzins flaauw van smaak, op eene goede standplaats aangenaam zoet en een weinig gekruid, onder de schil somtijds zamentrekkend, wat men volgens BALTET kan voorkomen, wanneer men de vruchten twee weken voor den pluktijd aan de zon blootstelt, door eenige bladeren, die ze bedekken, weg te nemen. De cellen en pitten zijn klein, de eerste van weinig korrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: September. Wanneer de vrucht niet al te boomrijp is geworden kan zij twee of drie weken duren, anders wordt ze spoedig beurs; — van den tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit in zijne jeugd buitengewoon snel, maakt zeer lange, dikke, afwijkende, meestal gedraaide eenjarige takken, waarvan de huid donker bruin is met groote, grijsachtig witte stippen. Hij wordt als boomgaardboom aanbevolen; als pyramide of leiboom, waarvoor deze soort minder geschikt is, veredele men ze op kwee; de hangende takken van pyramiden moeten op een bovenstaanden knop worden afgesneden, 'tgeen anders tegen de gewone regelen der snoeikunst is; men moet dit doen omdat de boom zoo zeer afwijkend groeit en beneden de knoppen takken maakt, die geheel hangen; aan hoogstamden moeten de langste takken tot op de helft ingekort worden; hangende takken snijde men geheel weg.

Digitized by Google

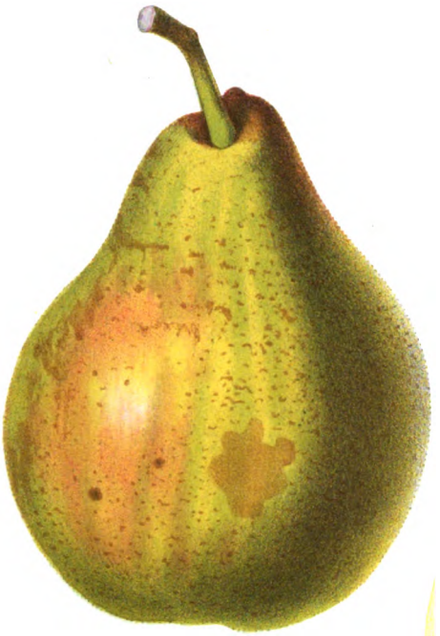

9a

9b

10c

10a

9c

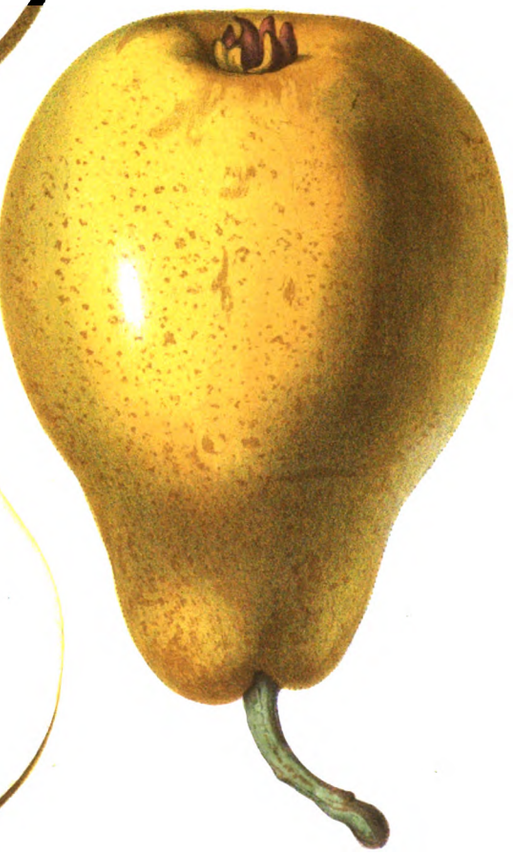

10b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 11.

BEURRÉ DE MONTGERON.

Plaat VI, afbeelding 11*a*, 11*b*, 11*c*.

Poire de Montgeron (DECAISNE, *le Jardin Fruitier*, T. V, livr. 59).
Vermillon d'Espagne.
Butterbirne von Montgeron (*Handbuch*, II, S. 421).
Frédéric de Württemberg (V. MONS) (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 111). Daar evenwel ook aan de Médaille d'or het synoniem Frédéric de Württemberg wordt gegeven (*Journal de Lyon;* BALTET, *Werthvoller Birnsorten*, S. 14, N°. 36), hebben wij nu, om verdere verwarring te voorkomen, ons aan DECAISNE gehouden, en geven wij aan onze soort den hoofdnaam Beurré de Montgeron.

AFKOMST: uit Frankrijk; volgens DECAISNE in 1830 in een boomgaard gevonden door M. GUYOT, die entloten medenam naar Montgeron (Seine et Oise), van waar de soort zich verder heeft verspreid.

VORM: in het *Handbuch* ter boven aangehaalde plaats is de vrucht meer platrond afgebeeld dan wij ze in den regel zagen en in onze plaat hebben voorgesteld; het is mogelijk dat in dit opzigt afwijkingen plaats hebben.

GROOTTE: van de derde.

KELK: open en groot, met korte, spitse, meestal stervormig over de kelkholte uitgespreide blaadjes, in eene wijde, doch ondiepe, regelmatige holte.

STEEL: lang, dikwijls zeer lang, iets te dik afgebeeld, houtachtig, bruin, veelal gebogen en scheef in de vrucht geplaatst.

De KLEUR der fijne, gladde schil is goudgeel, aan de zonzijde met vermillioenrood overtogen en gevlamd; in het geel vindt men bruine, in het rood bruine, geel omringde stippen en hier en daar eenigen dunnen roest; weinige peren zijn zoo fraai als deze.

VLEESCH: wit, fijn, tamelijk smeltend, saprijk, zoetachtig, met zeer weinig korrels om de groote cellen, waarin vrij groote pitten.

TIJD VAN GEBRUIK: September en begin van October, vrij duurzaam; — van den tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit hier te lande gematigd en maakt weinig takken; de zomertakken zijn bruin, aan de schaduwzijde olijfkleurig, de bladeren langwerpig ovaal, lang gesteeld, in eene lange, scherpe punt eindigend. Wij bevelen deze soort slechts aan als pyramide, zij moet niet op kwee veredeld worden. Het verschil tusschen deze en de Médaille d'or is zeer groot; de vrucht van de laatste is naar den steel meer ingebogen, meer scheef gevormd, groenachtig geel met veel minder rood; de kelk half open, meestal onvolkomen; de vrucht wordt later rijp en is van hoogeren rang voor het dessert. Ook de boom verschilt zeer; de zomertakken van de Médaille d'or zijn bijna geelbruin, de bladeren kleiner; in één woord, het verschil is zoo groot, dat men niet kan begrijpen hoe tusschen beide soorten verwarring is ontstaan.

Digitized by Google

N°. 12.

DUBBELE BERGAMOT.

Plaat VI, afbeelding 12a, 12b, 12c.

Dubbelde Bergamot (MATTH. VAN NOORDT, met eene goede afbeelding).
Blanke Diamantpeer.
Bergamotte d'Alençon.
Prinsenpeer (Noordholland).
(*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 8.)

AFKOMST: vermoedelijk eene inheemsche peer; ze is reeds zeer oud en in ons land algemeen verspreid; de ware afkomst is niet meer met zekerheid te bepalen; wij meenden vroeger dat de in het *Handbuch* (S. 81) beschrevene volltragende Bergamotte, Sinclair, dezelfde zoude zijn als onze dubbele Bergamot; de beschrijving komt vrij wel overeen, doch bij later onderzoek bleek ons dat de soorten verschillen; de vrucht van de Sinclair is meer langwerpig en de boom geheel anders.

GROOTTE: van de vierde, ofschoon meestal grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: open, vrij groot, meestal met onvolkomene kelkblaadjes, dikwijls slechts met vleeschpuntjes, in eene zeer ondiepe holte, die van eenige naauwelijks merkbare vouwtjes omgeven is.

STEEL: kort, dik, meestal van eenig vleesch voorzien, min of meer ingestoken.

KLEUR: geelachtig groen, aan de zonzijde licht bruinrood overtogen, aan den kelk en den steel met licht graauwbruinen roest en met enkele stippen over de geheele vrucht.

TIJD VAN GEBRUIK: laatste helft van September en begin van October; — van den tweeden rang voor het dessert en voor de huishouding.

De BOOM groeit sterk en vormt eene fraaije kroon; de eenjarige takken zijn lang, lichtbruin, met matige stippen; de bladeren zijn eirond, wollig en schuitvormig gebogen, waaraan de boom zelfs op een afstand is te herkennen; hij is zeer milddragend, zeer geschikt voor den landman en als hoogstamde voor den boomgaard; wij bevelen deze soort slechts in dezen vorm aan.

Digitized by Google

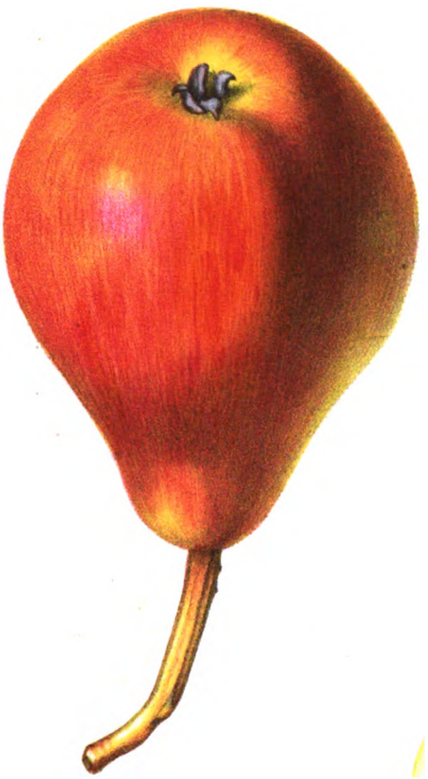

11a.

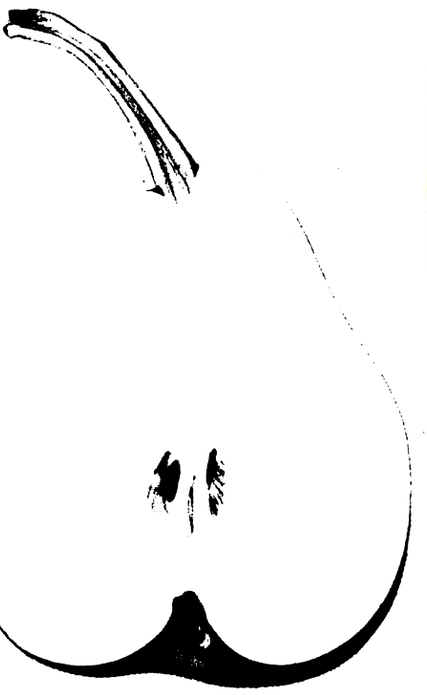

11c

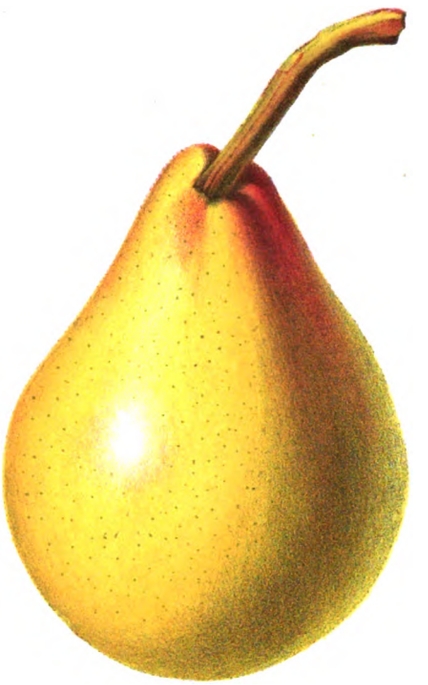

11b

12b

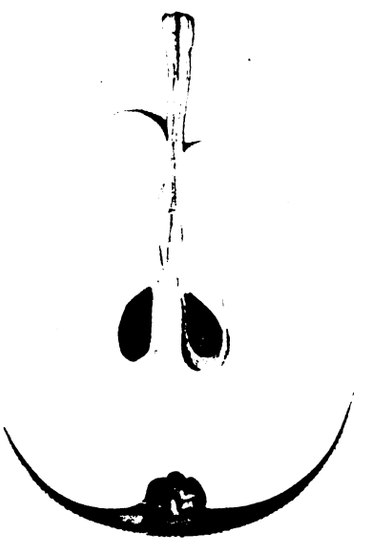

12c

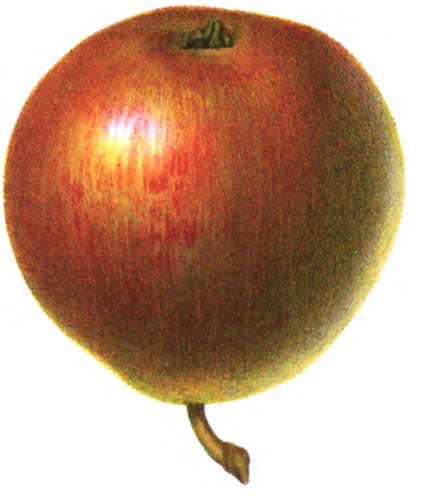

12a

S. Bergh van, ad. vat. del.

Arnemuiden, Gravenpolder, Holland

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 13.

BEURRÉ GOUBAULT.

N°. 14.

ANANAS DE COURTRAI.

N°. 15.

SEIGNEUR (D'ESPEREN).

N°. 16.

SUFFOLK THORN.

Digitized by Google

N°. 13.

BEURRÉ GOUBAULT.

Plaat VII, afbeelding 13a, 31b, 13c.

Poire Goubault (DECAISNE, T. IV, livr. 43).
Beurré Goubault (*Journal de Lyon:* „spécialement pour haute tige").
Goubault's Butterbirn (BALTET, *Auswahl*, S. 8, N°. 17).
Goubaultsbirne (*Deutsches Obstcabinet*, Lief. 2, Taf. 17, met eene goede afbeelding).
(*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 26).
Goubaults Butterbirne (*Handbuch*, V, S. 233).

AFKOMST: door den heer GOUBAULT, boomkweeker te Mille-Pieds bij Angers in Frankrijk gewonnen. Er bestaat ook nog een Doyenné Goubault, door denzelfden kweeker gewonnen; beide soorten moeten niet met elkander worden verward. DECAISNE laat meestal de woorden Beurré, Doyenné enz. weg en verkort hier den naam tot Poire Goubault. Hoe zal hij nu de Doyenné Goubault noemen zonder verwarring te veroorzaken?

VORM: altijd zeer regelmatig.

GROOTTE: van de derde of vierde, naarmate de boom min of meer gunstig is geplaatst.

KELK: open of halfopen, met korte, hoornachtige, lichtbruine kelkbladeren, in eene ondiepe, bijna vlakke holte, die van kleine ribben en vouwen is omgeven.

STEEL: tamelijk lang, groen met bruin, houtachtig, als ingestoken, in eene kleine, van kleine verhevenheden omringde holte.

KLEUR: de gladde huid is groenachtig geel, bijna citroengeel, met vele fijne, bruine stippen, somtijds hier en daar met een weinig dunnen, bruinen roest bedekt; zelfs aan sterk door de zon beschenene vruchten ziet men zeer zelden een klein rozenrood blosje.

VLEESCH: wit, met eenig groen gemengd, vrij fijn, op den juisten tijd ook saprijk, zoetachtig, weinig geurig, met kleine korrels om de cellen en met pitten van gemiddelde grootte.

TIJD VAN GEBRUIK: September; de vrucht moet geplukt worden wanneer zij eene gele tint aanneemt; zij kan niet lang duren daar ze spoedig melig wordt; — van den tweeden of derden rang voor het dessert.

De BOOM groeit sterk, maakt vele takken, vormt, ook op kwee veredeld, eene fraaije pyramide en is zeer vruchtbaar; de vruchten staan aan trossen van 4 à 6 stuks bijeen; de zomertakken zijn lichtbruin, aan de zonzijde meer violetbruin, met vele stippen; wij bevelen deze soort voornamelijk voor den hoogstamden vorm aan en als pyramide op kwee veredeld; voor den leiboomvorm zijn er betere soorten.

Digitized by Google

13a

13c

13b

14b

14c

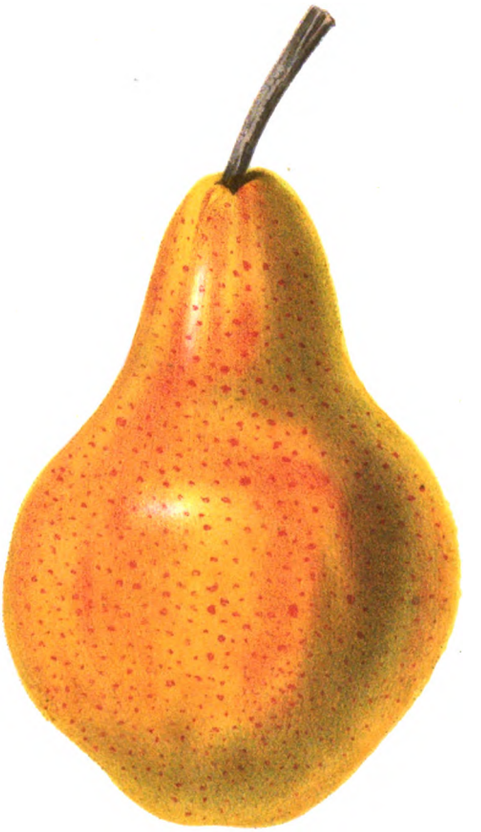

14a

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 14.

ANANAS DE COURTRAI.

Pluat VII, afbeelding 14*a*, 14*b*, 14*c*.

Ananas de Courtrai (*Annales de Pom.*, 2, fol. 13; *Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 128).

AFKOMST: uit Kortrijk in België, waar ze reeds lang is gekweekt.

VORM: over het geheel als in de afbeelding, zelden echter naar den steel zoo sterk ingebogen; enkele vruchten zijn lager en meer buikig, alle van kleine bultjes voorzien. De gedaante schijnt volgens de *Annales* eenigzins veranderlijk te zijn; de afbeelding wijkt wel iets af van de onze; naar de beschrijving is de vrucht aan leiboomen meer eivormig, ofschoon in den regel tol- of peervormig.

GROOTTE: van de derde, nadert in goeden grond en op eene warme standplaats tot de tweede.

KELK: klein, gesloten, met fijne, spitse, bruingraauwe kelkbladeren, in eene zeer kleine, van ribben en vouwen omgevene holte.

STEEL: vrij lang en dik, houtachtig, somtijds bij de vrucht eenigzins vleezig, bruingraauw, meestal gebogen, zelden regt aan de vrucht en bijna vlak geplaatst.

De KLEUR der dunne schil is in de afbeelding getrouw teruggegeven; somtijds hebben wij dunnen, verspreiden, lichtbruinen roest opgemerkt.

VLEESCH: eenigzins geelachtig, fijn-smeltend, zeer saprijk, zoet en bijna even sterk gemuskeerd als dat van de Bon-Chrétien William, met weinig korrels om de matig groote cellen, waarin kleine, zwarte pitten.

TIJD VAN GEBRUIK: September; zij moet niet al te boomrijp worden en kan ongeveer veertien dagen duren; — van den eersten rang voor liefhebbers van gemuskeerde peren; volgens ons oordeel overtreft zij de Bon-Chrétien William.

De BOOM groeit niet sterk, vormt eene fraaije pyramide, maar moet vooral niet op kwee veredeld worden; de eenjarige takken zijn dun, vrij lang, donkerbruin, de bladknoppen spits en zwart, de bladeren langwerpig, matig groot, fijn getand, de bloemen klein. De boom is zeer vruchtbaar, als pyramide in een goeden grond en op eene warme standplaats te planten.

Digitized by Google

N°. 15.

SEIGNEUR (D'ESPEREN).

Plaat VIII, afbeelding 15a, 15b, 15c.

Seigneur (d'ESPEREN) (*Ann. de Pom.*, 7, fol. 5; *Journal de Lyon; Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 68).

Bergamotte Fievée?

Bergamotte lucrative.

Fondante d'automne (*Catalogue of the Fruits*, N°. 229).

Esperens Herrenbirne (*Handbuch*, II, S. 409; BALTET, *Auswahl*, S. 14; L. MÜLLER, *Obstkultur*, N°. 35, S. 101).

Fondante de Mabeuge (DE JONGHE).

Buitendien wordt nog een groot getal synoniemen opgegeven, die niet tot deze soort behooren.

AFKOMST: door den Majoor ESPEREN te Mechelen uit het zaad gewonnen.

VORM: volgens onze waarneming weinig veranderlijk; — het *Handbuch* zegt: „etwas veränderlich"; — enkele vruchten zijn iets hooger, andere iets platter, maar evenwel altijd te herkennen.

GROOTTE: van de derde, aan oude boomen van de vierde.

KELK: open, met korte, spitse blaadjes, welke dikwijls ontbreken, in eene vlakke, somtijds van eenige bultjes voorziene holte.

STEEL: kort, dik, een weinig vleezig, veeltijds als ingestoken, zelden op de vrucht en dan zonder merkbare afscheiding daarin overgaande.

KLEUR: als in de afbeelding; beschaduwde vruchten hebben geen rood. Kleine stippen en veelal een weinig dunne roest zijn over de vrucht verspreid. De huid is eenigzins ruw op 't gevoel.

VLEESCH: wit, een weinig groenachtig, zeer fijn, volkomen smeltend, zeer saprijk, zoet, met een geur als die der Bergamottepeer, bijna geheel vrij van korrels om de matig groote cellen; de pitten zijn klein.

TIJD VAN GEBRUIK: September en October; zij kan drie of vier weken duren; — van den eersten rang voor het dessert; eene der voortreffelijkste peren, die wij kennen.

De BOOM groeit goed, vormt eene fraaije, goed vertakte piramide en is in alle vormen zeer vruchtbaar; de eenjarige takken zijn olijfbruin en geelachtig, weinig gestipt; ofschoon de boom zich moeijelijk laat beschrijven, is hij toch aan zijne geheele houding gemakkelijk te herkennen; wij bevelen hem aan voor alle vormen, ook op kwee; die in zijn tuin slechts ééne plaats heeft, plante daar den Seigneur d'Esperen.

N°. 16.

SUFFOLK THORN.

Plaat VIII, afbeelding 16a, 16b, 16c.

Suffolk Thorn (*Catalogue of the Fruits*, N°. 406; HOGG, *the Fruit Manual; Catalogus* van RIVERS en SMITH; *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 123).

AFKOMST: vermoedelijk uit Engeland, ten minste naar den naam te oordeelen.

VORM: tamelijk standvastig.

GROOTTE: van de derde of vierde.

KELK: klein, open, kortbladerig, in eene vrij diepe holte.

STEEL: kort, dik, houtachtig, als ingestoken.

KLEUR: als in de plaat; somtijds minder met roest bedekt en het rood minder zigtbaar; de zonzijde is meestal met dunnen, kaneelkleurigen roest overtogen, die moeijelijk is af te beelden.

VLEESCH: wit, met een geelachtig groene tint, fijn, half smeltend, aangenaam zoet, vrij geurig, met weinig korrels om de cellen.

TIJD VAN GEBRUIK: September en October; — van den eersten of tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit gematigd, vormt eene fraaije pyramide en is zeer vruchtbaar, doch niet op kwee te veredelen; de eenjarige takken groeijen eenigzins door elkander en dragen hier en daar sporen; de zomertakken zijn olijfbruin; deze soort is hoofdzakelijk als pyramide, maar ook als leiboom aan te bevelen.

Digitized by Google

15a

15c

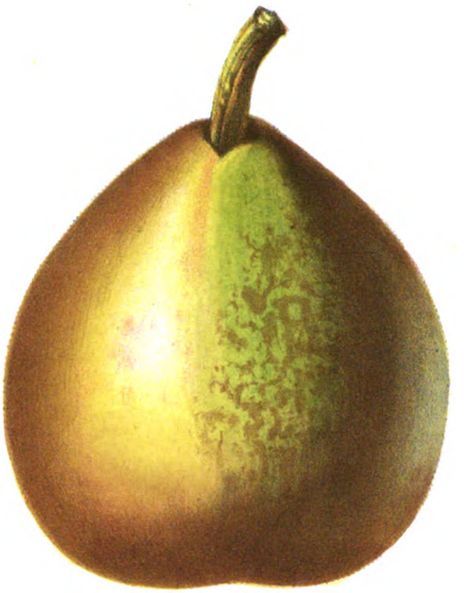

15b

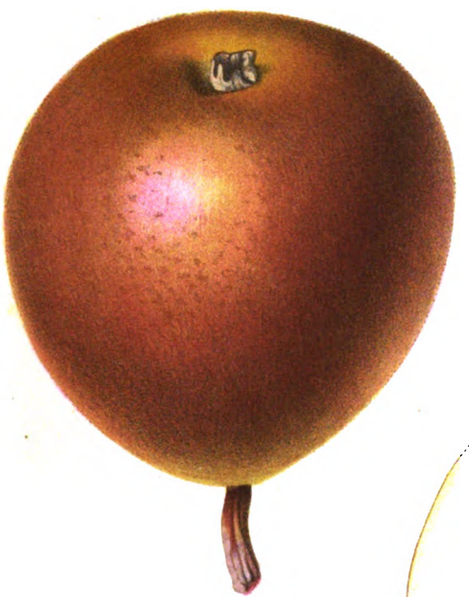

16a

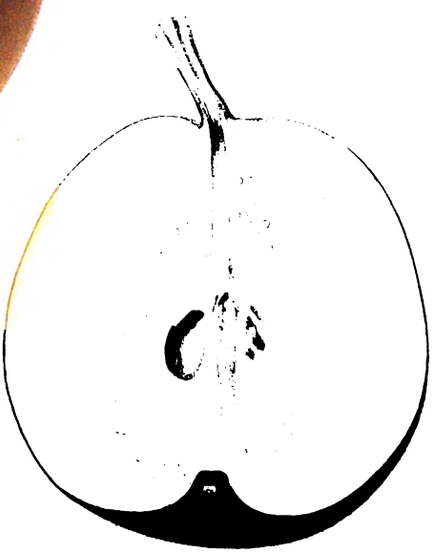

16c

16b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 17.

BEURRE DUMORTIER (VAN MONS).

N°. 18.

VIJGEPEER.

N°. 19.

CRASANE ALTHORP.

N°. 20.

SECKLE-PEAR.

N°. 21.

BEURRÉ DE MERODE.

N°. 22.

BONNE LOUISE D'AVRANCHES.

N°. 23.

TRIOMPHE DE JODOIGNE.

N°. 24.

VAN MARUM.

Digitized by Google

N°. 17.

BEURRÉ DUMORTIER (VAN MONS).

Plaat IX, afbeelding 17a, 17b, 17c.

Dumortiers Butterbirne (*Handbuch*, V, S. 317; BALTET, *Auswahl werthvoller Birnsorten*, N°. 33, S. 13).
Beurré Quetelet.
Fondante de Tirlemont (GALOPIN & FILS), Liége).
Beurré Dumortier (VAN MONS) (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 25).
Niet te verwarren met de Dumont Dumortier.

AFKOMST: door VAN MONS gewonnen en genoemd naar den heer B. DUMORTIER te Doornik. Wij ontvingen den eersten boom reeds in het jaar 1852 van den heer L. DE BAVAY te Vilvoorden.

VORM: zeer regelmatig.

GROOTTE: van de derde, somtijds aanzienlijk grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: open, met stijve, opstaande, breede, meestal groen blijvende, een weinig wollige kelkbladeren, in eene kleine holte, omgeven van kleine ribben, die zich somtijds over de grenzen van de kelkholte uitbreiden.

STEEL: van gemiddelde dikte, lang, houtachtig, groen met bruin, wollig, meestal regt in de vrucht en in eene middelmatige holte geplaatst.

De KLEUR der tamelijk dikke huid is witgroen, meestal bleeker dan de afbeelding, in sommige jaren aan de zonzijde met fraaije, dunne, licht menieroode vlammen en strepen, meestal met een weinig dunnen, verspreiden roest, met kleine stippen, die somtijds als stof om steel en kelk zijn gezaaid.

VLEESCH: geelachtig wit, niet zeer fijn, doch volkomen smeltend, zeer saprijk, zoet, als amandelen smakend; de cellen zijn groot, zoo ook de lichtbruine pitten; in 1862 en 1863 vonden wij bijna geene, in 1864 daarentegen vele korrels om de cellen.

TIJD VAN GEBRUIK: September en begin van October, duurt slechts eenige dagen; — van den eersten of tweeden rang voor de tafel.

De BOOM groeit langzaam en is buitengewoon vruchtbaar; de éénjarige takken zijn graauwachtig lichtbruin met vele licht grijsbruine, ronde stippen, een weinig wolachtig aan den top; de knoppen zijn dik, spits, zwartbruin. Wij bevelen deze soort slechts als pyramide aan op eene warme standplaats, in een weligen grond, vooral niet op eene vochtige plaats, daar dan de vrucht klein blijft.

Digitized by Google

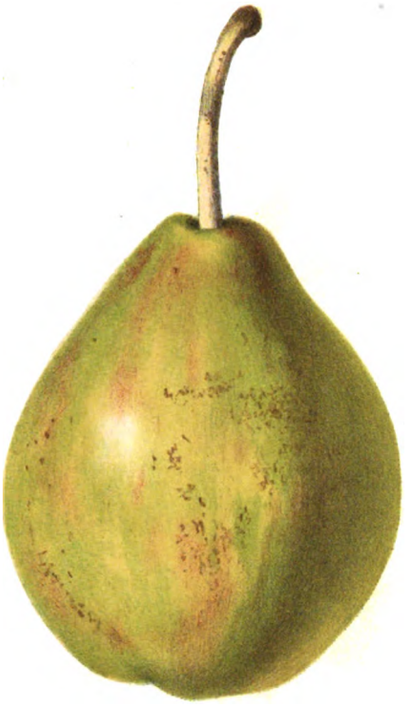

17a

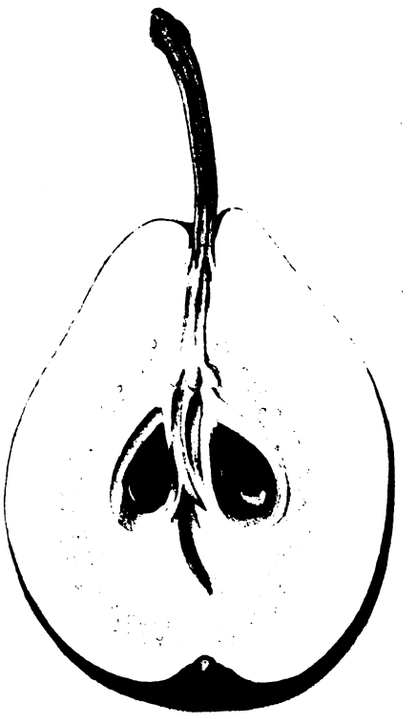

17c

17b

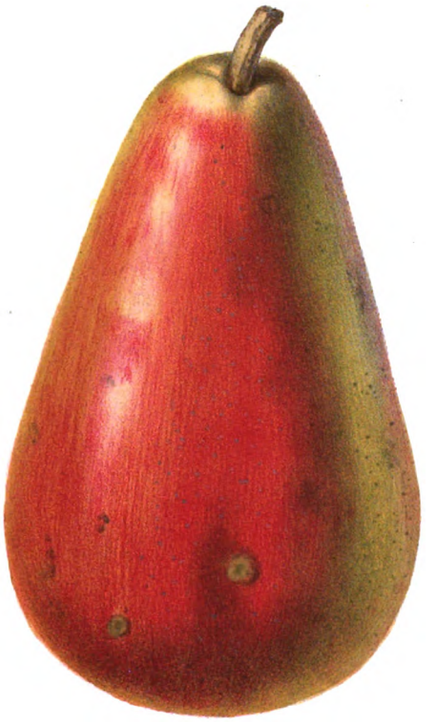

18a

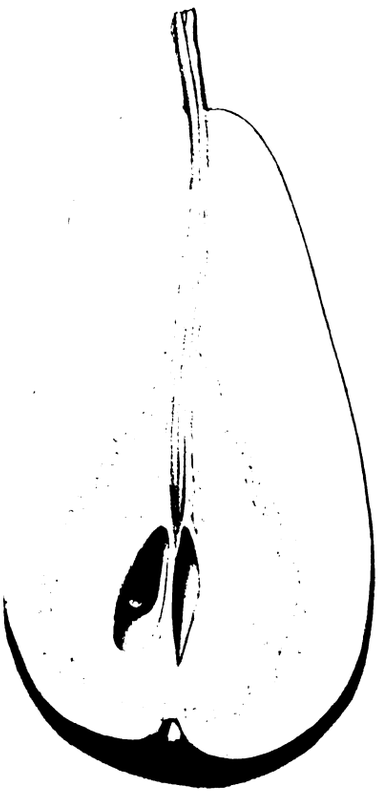

18c

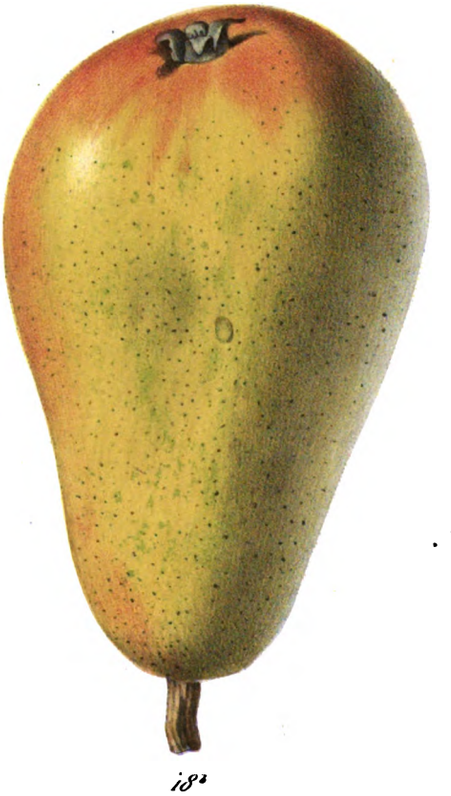

18b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 18.

VIJOEPEER.

Plaat IX, afbeelding 18a, 18b, 18c.

Holländische Feigenbirn (*Handbuch*, II, S. 73).
Poire Figue.
Gurkenbirn
Fregattbirn } Noord-Duitschland.
Hopfenbirn
Kaiserinnbirn (Holstein).
Figue (*Catalogue of the Fruits*, pag. 137).
Pistolette.
Prince de Ligny.
Inconnue Angoulême.
Knevett's.
Vijgepeer (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 77).

AFKOMST: niet na te vorschen, waarschijnlijk eene inlandsche vrucht. KNOOP verwart ze met de Poire Madame en schijnt ze dus niet gekend te hebben, ofschoon ze reeds oud is.

VORM: zeer regelmatig.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: open, met tamelijk lange en spitse kelkbladeren, in eene kleine, regelmatige holte.

STEEL: vrij lang, meestal houtachtig, regt aan de vrucht en een weinig als ingestoken.

De KLEUR der dikke huid is dof geelachtig groen, bij volle rijpheid bijna dof geel, met vele graauwe stippen, die veelal van olijfgroene vlekjes omgeven zijn; de zonzijde is dof bruinrood overtogen, hier en daar met een weinig lichtbruinen roest.

VLEESCH: bijna wit, zeer fijn, saprijk, van een eigendommelijken, zoeten smaak, welke aan dien der vijgen herinnert, doch altijd door een weinig rinsch is getemperd; men vindt weinig korrels om de cellen, die klein zijn en kleine, zwartbruine pitten bevatten.

TIJD VAN GEBRUIK: September; men moet de vrucht groen plukken; wanneer ze aan den boom geel wordt, is ze smakeloos; ze kan niet lang duren, daar ze spoedig beurs wordt; — van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit zeer sterk, vormt eene zeer groote, hoog opgaande pyramidale kroon; de zomertakken zijn lang, lichtbruin, met groote, lange, grijze stippen. Men moet den boom als pyramide steeds op kwee veredelen, daar hij anders in zijne jeugd weinig vruchtbaar is; overigens is hij alleen als hoogstamde aan te bevelen.

Digitized by Google

N°. 19.

CRASANE ALTHORP.

Plaat X, afbeelding 19a, 19b, 19c.

Althorp Crasanne (HOGG, *the Fruit Manual*).
Crassane Althorp (*Catalogue of the Fruits*, N°. 164; *Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 40).
Althorp's Crasanne (JAHN, *Obstsorten*).
AFKOMST: waarschijnlijk eene Engelsche variëteit; wij ontvingen ze van L. DE BAVAY te Vilvoorden.

VORM: somtijds iets langer en minder dik dan de afbeelding.
GROOTTE: van de derde.
KELK: half open, met meestal onvolkomene kelkbladeren, in eene bijna vlakke holte.
STEEL: van gemiddelde lengte en dikte, houtachtig, graauwbruin, een weinig beneden de oppervlakte der vrucht ingeplant.
De KLEUR der dunne schil is bijna witgroen met eenig geel gemengd, met bruine stippen en verspreiden, dunnen roest, die aan de zonzijde sterker is ontwikkeld, in vochtige jaren met zwarte vlekken.
VLEESCH: wit, zeer fijn en saprijk, van een voortreffelijken, zoetachtigen, rinschen, eenigzins geparfumeerden smaak, met weinig korrels om de vrij groote cellen, die fraaije, koffijbruine pitten bevatten.
TIJD VAN GEBRUIK: October en November; — van den eersten rang voor het dessert.
De BOOM groeit gematigd; de jonge takken zijn slank, lichtbruin, de bladknoppen spits en zwart; voor ons klimaat is de boom vooral als leiboom, op een warmen stand en in goeden grond ook als pyramide aan te bevelen; hij moet niet op kwee worden geënt; op natte gronden scheurt de vrucht dikwijls.

N°. 20.

SECKEL-PEAR.

Plaat X, afbeelding 20a, 20b, 20c.

Seckle (*Catalogue of the Fruits*, N°. 390 en Supp.; HOGG, *the Fruit Manual*).
New-York Red Cheek.
Red Cheeked Seckel.
Shakespear.
Sicker.
Poire Seckle (DECAISNE, Tome I, Livr. 10).
Seckels Birn (*Handb.*, II, S. 117; BALTET, N°. 38, S. 15; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 120).
New-Yorker Rothbacken.

AFKOMST: door den heer SECKEL bij Philadelphia gewonnen.
VORM: als in de afbeelding; kleinere vruchten zijn meest betrekkelijk iets langer en dan ook wel iets ingebogen naar den steel.
GROOTTE: van de vierde.
KELK: open, kortbladerig, meestal hoornachtig, in eene bijna vlakke holte.
STEEL: kort, vrij dik, houtachtig, bruin, meestal regt op de vrucht en vlak ingeplant.
KLEUR: de dunne schil is groenachtig geel, bijna geheel overtogen met fraaije, roodbruine vlammen en streepjes en somtijds met dikken, graauwen roest, die de schil zoo zeer kan bedekken, dat van de grondkleur weinig te zien is.
VLEESCH: geelachtig wit, zeer fijn, smeltend, saprijk, voortreffelijk; van een zoeten, gemuskeerden smaak.
TIJD VAN GEBRUIK: October; zij kan drie weken duren; — van den eersten rang voor het dessert.
De BOOM groeit langzaam, blijft daardoor klein, doch is buitengewoon vruchtbaar, slechts als pyramide en in kleine tuinen als hoogstamde aan te bevelen; hij vormt als zoodanig eene kleine kroon, die niet gesnoeid behoeft te worden; de vruchten staan aan het eind der takken aan trossen bijeen; men moet deze soort volstrekt niet op kwee enten.

Digitized by Google

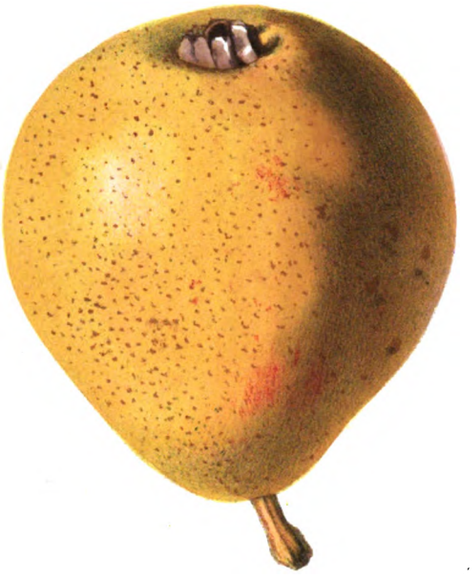

19ª

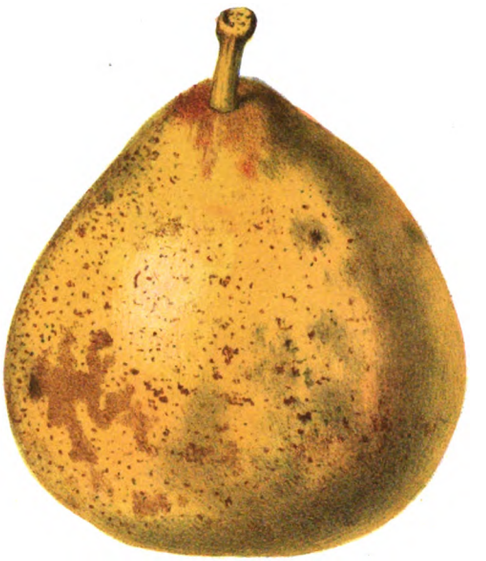

19ª

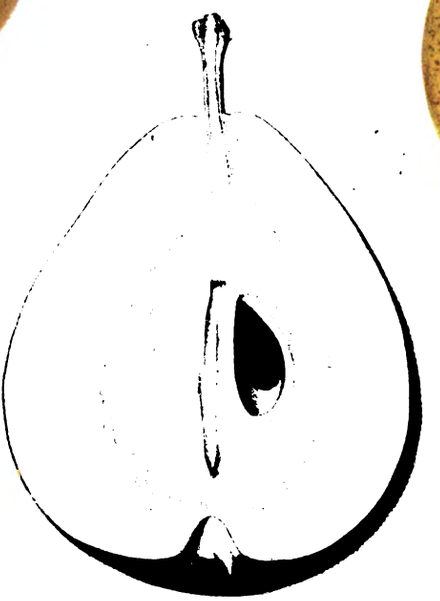

19ᶜ

20ª

20ª

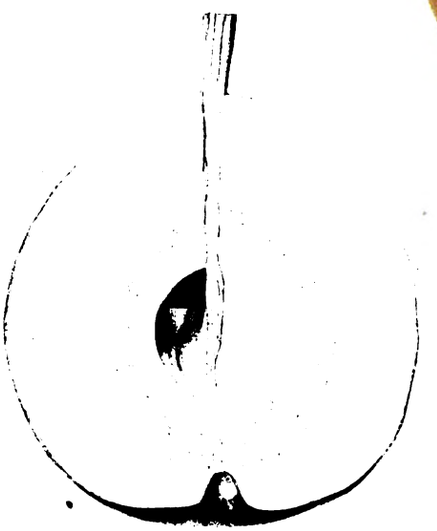

20ᶜ

Imprimerie J. B. Wolters

Digitized by Google

N°. 21.

BEURRÉ DE MÉRODE.

Plaat XI, afbeelding 21a, 21b, 21c.

Beurré de Mérode (*Annal. de Pom*, 5, fol. 81; *Journal de Lyon: Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 22).
Double Philippe (DECAISNE, Tome I, livr. 9).
Die Doppelte Philippsbirne (*Handbuch*, I, S. 435; BALTET, *Auswahl*, S. 6, N°. 14).
Beurré de Mérode Westerloo.
Beurré de Westerloo.
Doyenné Boussoch (HOGG, *the Fruit Manual; Catalogue of the Fruits*, 198).
Nouvelle Boussoch.

AFKOMST: niet meer bekend; door VAN MONS verspreid en genoemd naar den graaf DE MÉRODE WESTERLOO; in Frankrijk is ze bekend als Doyenné Boussoch; onder den naam van Double Philippe ontvingen wij uit Frankrijk meestal de Poire de Curé.

VORM: zeer regelmatig.

GROOTTE: van de tweede, dikwijls van de eerste; aan leiboomen zagen wij in 1864 vruchten, welke zoowel in de hoogte als in de dikte een omvang van 34 centimeters hadden.

KELK: open of half open, kortbladerig, meest hoornachtig, bijna vlak staande, somtijds van kleine bultjes omgeven.

STEEL: kort, dik, meestal vleezig, een weinig ingedrukt en iets scheef geplaatst, met een klein vleeschuitwas daarnaast.

De KLEUR der dikke schil is dikwijls nog lichter geel dan in de afbeelding, aan de zonzijde somtijds een weinig rood, met donkerder vlekjes; de vrucht heeft groote, bruine stippen en om kelk en steel een weinig roest.

VLEESCH: geelachtig, tamelijk fijn, smeltend, saprijk, een weinig gemuskeerd, van een aangenamen, zoetachtigen smaak; de vrij groote cellen bevatten kleine, zwarte pitten en zijn van matige korrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: laatst van September en begin van October; duurt 14 dagen; — van den eersten of tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit matig, blijft, op kwee veredeld, klein, en is zeer vruchtbaar; de eenjarige takken zijn sterk, lichtbruin met groote stippen, en groeijen veelal gebogen. Deze zeer fraaije en gezochte variëteit kan als pyramide op kwee, maar in ons klimaat vooral als leiboom worden aanbevolen; als hoogstamde vereischt zij eene beschutte standplaats.

Digitized by Google

N°. 22.

BONNE LOUISE D' AVRANCHES.

Plaat XI, afbeelding 22a, 22b, 22c.

Louise bonne d' Avranches (DECAISNE, Tome IV, livr. 40; *Ann. de Pom.*, 6, pag. 29; *Journal de Lyon; Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks N°. 117).
Louise bonne of Jersey (*Catalogue of the Fruits*, N° 299; HOGG, *the Fruit Manual*).
Poire de Jersey.
Bonne de Longueval.
Beurré of Bonne Louise d' Araudore.
William the Fourth.
Gute Louise von Avranches (*Handbuch*, V, S. 265; BALTET, *Auswahl*, N°. 41, S. 16; JAHN, *Obstsorten*).

AFKOMST: door zekeren heer LONGUEVAL bij Avranches in Frankrijk gewonnen; zij is in Nederland veel te weinig bekend.

VORM: zeer regelmatig, zelden afwijkend.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: open, kortbladerig, meest hoornachtig, in eene fraaije, regelmatige holte.

STEEL: van gemiddelde lengte, dik, meestal houtachtig, naar de vrucht niet zelden eenigzins vleezig, een weinig scheef en ingedrukt geplaatst.

KLEUR: de vrij dikke huid is veeltijds zoo als ze is afgebeeld, aan hoogstamden meestal iets lichter geel en flaauwer rood, met vele groene en bruine stippen, somtijds, vooral bij den steel, met een weinig verspreiden roest.

VLEESCH: roomwit, zeer fijn, buitengewoon saprijk, van een aangenamen, zoetachtigen, rinschen, eenigzins geparfumeerden smaak; de cellen zijn groot, met lichtbruine pitten en van zeer weinig kleine steenkorrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: September en October, duurt ruim drie weken; — van den eersten rang voor het dessert. Deze variëteit en de Seigneur d' Esperen kan men voor dit jaargetijde veilig de voortreffelijkste noemen.

De BOOM groeit sterk, maakt eene hoog opgaande kroon, is zeer vruchtbaar en aan zijne geheele vegetatie zeer kennelijk; de zomertakken zijn slank, bruingraauw, met grijze stippen. Men kan den boom voor alle vormen aanbevelen, inzonderheid als pyramide op kwee veredeld; als hoogstamde zal hij in den boomgaard de Vijgepeer kunnen vervangen, die laat draagt en, hoe voortreffelijk ook, toch nog voor deze moet onderdoen.

Digitized by Google

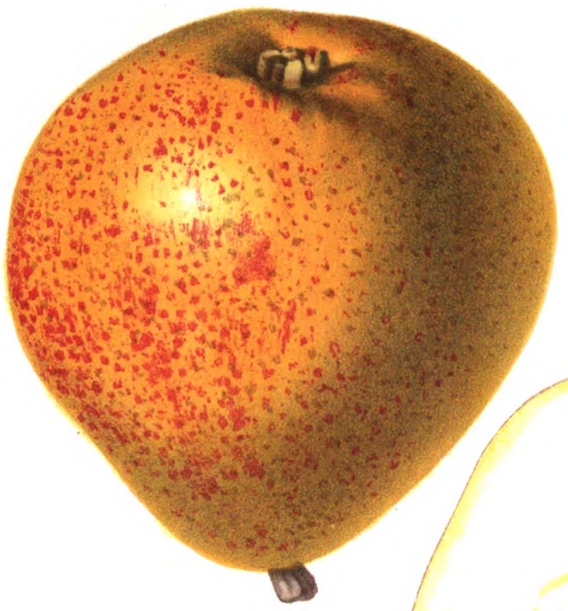

21a

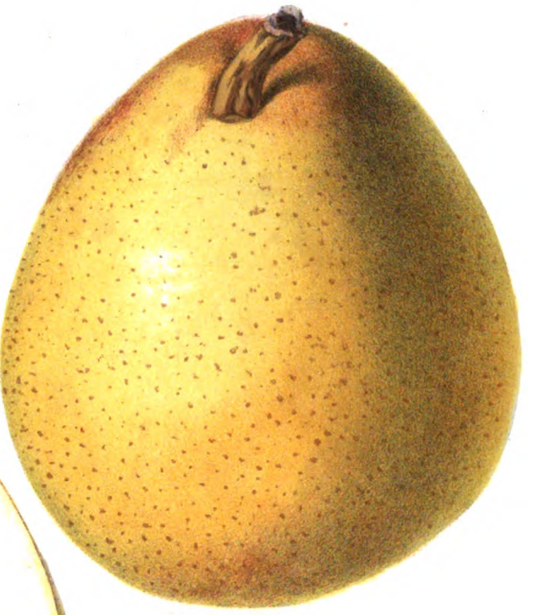

21b

21c

22a

22c

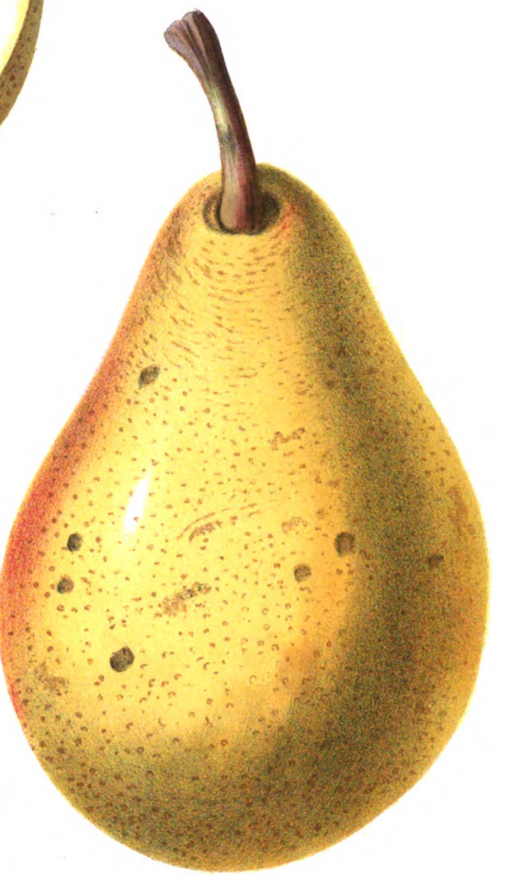

22b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 23.

TRIOMPHE DE JODOIGNE.

Plaat XII, afbeelding 23a, 23b, 23c.

Triomphe de Jodoigne (DECAISNE, Tome V, livr. 53; HOGG, *the Fruit Manual; Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 73).

Triumph von Jodoigne (*Handbuch*, II, S. 347; BALTET, *Auswahl*, N°. 91, S. 36; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 121).

AFKOMST: door den burgemeester BOUVIER in 1830 uit het zaad gewonnen en genoemd naar het stadje Jodoigne in de provincie Namen.

VORM: meestal als in de afbeelding; op eene zeer gunstige standplaats en in warme zomers wordt de vrucht bij toenemende grootte dikker of breeder naar den kelk; hier te lande schijnt de vrucht meer bultig of liever van vlakke verhevenheden voorzien te zijn; bij DECAISNE is zij glad en effen afgebeeld.

KELK: open of half open, met bruine, meestal hoornachtige kelkbladeren, in eene middelmatige, bijna vlakke holte, omgeven van verhevenheden, die zich gedeeltelijk over de vrucht uitbreiden.

STEEL: tamelijk lang, houtachtig, iets gebogen, graauwbruin, aan de vrucht als omringd door een vleeschuitwas en meestal scheef geplaatst.

KLEUR: op warme plaatsen meer bleekgeel dan onze afbeelding aanduidt, aan de zonzijde met bruinrood overtogen, vooral om kelk en steel vindt men bruine stippen en roestvlekken.

VLEESCH: wit, matig fijn, zeer saprijk, smeltend, van een aangenamen, zoet rinschen smaak; in Frankrijk heeft het sap volgens DECAISNE den geur van bittere amandelen of perzikpitten; de cellen zijn klein, bevatten kleine, zwartbruine, meestal looze pitten en zijn van korrels omringd.

TIJD VAN GEBRUIK: November en begin van December; — van den eersten rang voor het dessert, voortreffelijk.

De BOOM groeit vooral in zijne jeugd snel en ontwikkelt zich krachtig, ook op kwee; hij is hier te lande vooral als leiboom, in goeden grond en op eene beschutte standplaats ook als hoogstamde aan te bevelen; een bijzonder kenmerk bestaat daarin, dat de eenjarige takken veeltijds krom groeijen en sterk gelobde bladeren voortbrengen.

Digitized by Google

N°. 24.

VAN MARUM.

Plaat XII, afbeelding 24a, 24b, 24c.

Calebasse Carafon (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 35).
Van Marum (DECAISNE, Tome V, livr. 30).
Calebasse impériale.
Calebasse Neckmans.
Calebasse monstrueuse du Nord.
Calebasse royale.
Carafon.
Grise longue.
Grosse Calebasse.
Frédéric Lelieur.
Triomphe de Hasselt.
Van Marum's Flaschenbirn (BALTET, *Auswahl*, N°. 141, S. 58).
Calebasse van Marum (JAHN, *Obstsorten*).
Calebasse Grosse (HOGG, *the Fruit Manual*).
In de eerste reeks van onze *Beschrijving der vruchtsoorten* hebben wij als hoofdnaam aangenomen Calebasse Carafon; het is ons gebleken dat de naam van Marum ouder en om zijne kortheid meer geschikt is.

AFKOMST: schijnt onbekend, volgens DECAISNE is deze peer genoemd naar den Nederlandschen natuurkundige MARTIN VAN MARUM, in 1750 te Groningen geboren, later te Haarlem woonachtig en 20 December 1837 overleden.

VORM: zeer regelmatig.

GROOTTE: van de eerste; dikwijls nog veel grooter dan het afgebeelde voorwerp.

KELK: open, zeer klein in verhouding van de vrucht, spitsbladerig, in eene kleine, zeer ondiepe, regelmatig afgeronde holte.

STEEL: kort, dik, vleezig, bruin, altijd gekromd, veelal met eenig vleesch bij de vrucht en scheef ingeplant.

De KLEUR der vrij dikke huid is meestal als in de afbeelding, maar op eene gunstige standplaats minder met roest bedekt en dan meer geel met bruine stippen en aan de zonzijde met rood overtogen.

Het VLEESCH is vrij fijn, half smeltend, niet saprijk, zoet, een weinig rinsch, onder de schil eenigzins zamentrekkend of wrang; de cellen zijn groot met matige pitten en van slechts weinige steenkorrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: October; — van den tweeden of derden rang voor het dessert, van den eersten rang voor de keuken; voor het dessert vooral als sieraad bemind.

De BOOM groeit matig, wordt niet fraai, doch is zeer vruchtbaar. Als hoogstamde verlangt hij eene beschutte standplaats; hij is vooral als pyramide aan te bevelen, doch niet op kwee te veredelen.

Digitized by Google

23a

24c

23b

24a

23c

24b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 25.

COMPERETTE.

N°. 26.

BEURRÉ CAPIAUMONT.

N°. 27.

BEURRÉ MONDELLE.

N°. 28.

CAMPANILE.

N°. 29.

ORPHELINE D'ENGHIEN.

N°. 30.

DUCHESSE D'ANGOULÊME.

N°. 31.

NEC PLUS MEURIS.

N°. 32.

DES DEUX SOEURS.

Digitized by Google

N°. 25.

COMPERETTE.

Plaat XIII, afbeelding 25a, 25b, 25c.

Die Comperette (*Handbuch*, II, S. 301; L. MÜLLER, *Obstk.*, 98, N°. 13).
Die Ananasbirn } BALTET, *Auswahl werthv. Birnsorten*, S. 12, N°. 29.
Ananas }
Ananas d'Eté } *Ann. de Pom.*, III, pag. 37.
Poire d'Ananas }
Angleterre (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 91).

Nadat wij onze Angleterre vergeleken hebben met de Comperette, die wij uit Duitschland, en met de Ananas d'Eté, die wij uit België ontvingen, blijkt het ons dat zij met deze soorten identiek is. Wij nemen dus dien vroegeren naam weder terug en noemen de vrucht voortaan Comperette, in navolging van VAN MONS. Onder den naam van Angleterre ontvingen wij ze voor vijfentwintig jaren van SIMON LOUIS FRÈRES te Metz; misschien was de étiquette onduidelijk geschreven, en werd zij, bij de toen nog gebrekkige pomologische kennis, verkeerd ontcijferd.

Volgens F. JAHN (*Verzeichniss*, S. 34, N°. 283) verschilt de Comperette niet van de Ananas de Courtray, die in de *Ann. de Pom.* is beschreven en afgebeeld; het verschil is evenwel duidelijk (zie boven, N°. 14).

AFKOMST: waarschijnlijk uit België; VAN MONS nam ze onder bovenstaanden naam op in zijn *Catalogue descriptif*, en zond reeds in 1818 enthout aan DIEL.

VORM: somtijds langer dan de afgebeelde vrucht, meer overeenkomstig met die van de *Annales*.

GROOTTE: van de vierde.

KELK: klein, meestal open, met korte en fijne blaadjes, in eene kleine holte, die van bultjes en vouwtjes is omgeven.

STEEL: middelmatig, een weinig vleezig, niet altijd gebogen, scheef geplaatst en als ingestoken.

KLEUR: somtijds iets levendiger dan die van de afgebeelde vrucht, helderder en meer citroengeel, met stippen en roest, die de huid ruw op het gevoel maken.

VLEESCH: roomwit, vrij fijn, zeer saprijk, smeltend, aangenaam, zoet, iets gemuskeerd, met eenige steenkorrels om de ruime cellen en groote, donkerbruine pitten.

TIJD VAN GEBRUIK: September en begin van October; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit gematigd, is zeer vruchtbaar en draagt de vruchten bij trossen van vier tot zes stuks. De zomertakken zijn kortgeleed, donkerbruin, met kleine, grauwe stippen, de knoppen spits, de bladeren klein, bijna gaafrandig, opgebogen, van boven zeer donker glanzig groen. Deze soort is aan hare vegetatie zeer kenbaar, voor den pyramidenvorm geschikt; zij moet niet op kwee geënt en weinig gesnoeid worden.

Digitized by Google

25a

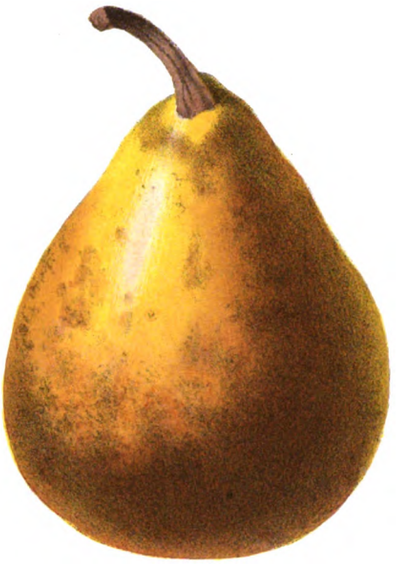

25b

25c

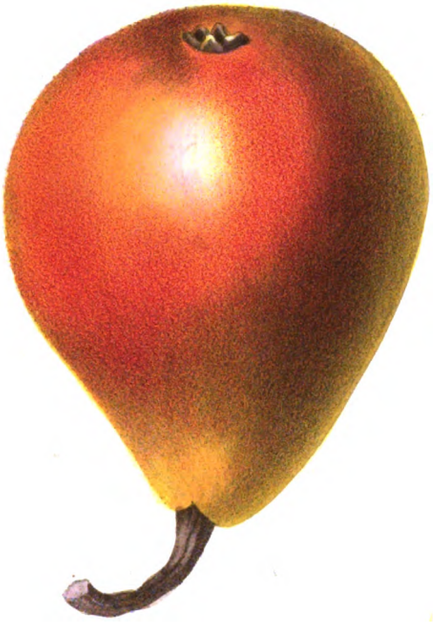

26a

26b

26c

Lith. Imp. de Mat. rue Ste.

Lithographié par G. Severeyns fils, lith. de l'Acad.

Groningen J. B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 26.

BEURRÉ CAPIAUMONT.

Plaat XIII, afbeelding 26a, 26b, 26c.

Beurré de Capiaumont (SERRURIER, deel II, pag. 373; HOGG, *the Fruit Manual; Journal de Lyon*).
Beurré Capiaumont (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 16).
Die Capiaumont (*Handbuch* II, S. 93; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 96, N°. 9).
Cartheuserin.
Capiaumonts Herbst Butterbirn (BALTET, *Auswahl* etc., S. 21, N°. 53; E. LUCAS, *Abb. Württ. Obsts.*, tab. I, met eene fraaie afbeelding; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 9, tab. 7).
Calebasse Vasse (*Catalogue of the Fruits*, N°. 62).
Poire Aurore
De la Glacière } DECAISNE, livr. 18.
Capiaumont (*Jaarboek voor Hofbouwkunde*, Gent, 1865, pag. 73—75).

AFKOMST: gewonnen door den Heer CAPIAUMONT, apotheker te Bergen in Henegouwen; de boom droeg in 1787 de eerste vruchten; sommigen willen de Beurré Aurore van deze soort onderscheiden; wij ontvingen onder beide namen van verschillende zijden altijd dezelfde.

VORM: somtijds iets langer dan de afgebeelde vrucht, overigens zeer regelmatig.

GROOTTE: van de derde.

KELK: wijd open, met korte en spitse blaadjes, die meestal stervormig over de zeer vlakke holte teruggeslagen zijn.

STEEL: middelmatig, vrij dik, houtachtig, dikwijls bij zijne aanhechting eenigzins vleezig, meestal scheef, als ingestoken.

KLEUR: vruchten, die in de schaduw gerijpt zijn, missen het rood en zijn geheel kaneelkleurig, hier en daar met grauwe stipjes; de huid is eenigzins ruw.

VLEESCH: witachtig, fijn, saprijk, bij ons meestal smeltend, aangenaam rinsch, volgens BALTET met een anijsgeur, dien wij evenwel niet ontdekken, eenigzins korrelig om de cellen, die tamelijk groot zijn en slechts zeer onvolkomene, zwartbruine pitten bevatten.

TIJD VAN GEBRUIK: October, van tijd tot tijd rijp wordend; zij duurt drie of vier weken; de vrucht mag niet te laat geplukt worden, b. v. van 25—30 September; — van den eersten rang voor tafel en huishouding.

Deze variëteit wordt door buitenlandsche pomologen zeer verschillend beoordeeld; het schijnt dat ze in het Noorden van Duitschland en bij ons beter is dan in Frankrijk, waar men ze voor „compotes" aanbeveelt.

De BOOM groeit gematigd, wordt niet groot en is zeer vruchtbaar; de zomertakken zijn van gemiddelde lengte, slank, licht grauwbruin, met eenig grauwgroen en grauwbruine stippen; het blad is zeer verschillend. Deze soort is als hoogstam en als pyramide te kweeken.

Digitized by Google

N°. 27.

BEURRÉ MONDELLE.

Plaat XIV, afbeelding 27a, 27b, 27c.

Beurré Mondelle (L. DE BAVAY, *Traité théorique et pratique* etc., Bruxelles, 1850, pag. 118; *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 97).

Beurré Mondell's (*Catalogue* van A. LE ROY, Angers 1865).

AFKOMST: ons onbekend; op aanbeveling van den Heer L. DE BAVAY te Vilvoorden, die deze soort zeer roemde, namen wij reeds in 1849 een boompje daarvan, en verspreidden wij ze van tijd tot tijd.

VORM: zeer regelmatig; DE BAVAY zegt „de la forme et de la grosseur des Passe-Colmar"; naar ons oordeel wijkt ze wel eenigzins daarvan af.

GROOTTE: van de vierde.

KELK: meestal open, somtijds half open, met korte, grauwe, opstaande kelkbladeren, in eene fraaie, ondiepe, wijde holte.

STEEL: middelmatig, houtachtig, zeer scheef ingeplant, met eene eigenaardig, spits vleeschuitwas daarnaast (*fig. 27b*).

KLEUR: de zonzijde is dikwijls met bruinrood overtogen.

VLEESCH: roomwit, eerder grofkorrelig dan fijn, zeer saprijk, met een eigenaardigen, aangenamen geur, welke aan dien van de Bergamotte herinnert; de cellen zijn middelmatig, van vele steenkorrels omgeven, met onvolkomene, koffiebruine pitten.

TIJD VAN GEBRUIK: September en begin van October, duurt drie weken; — van den tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit tamelijk, wordt niet groot om zijne buitengewone vruchtbaarheid, en is voor den hoogstamden en pyramidalen vorm geschikt. De eenjarige takken zijn middelmatig, slank, bruin, een weinig grauwwit gestipt, de knoppen spits, staan eenigzins afwijkend, de bladeren middelmatig, langwerpig, iets gebogen en samengevouwen, scherp en fijn gezaagd, spits.

N°. 28.

CAMPANILE.

Plaat XIV, afbeelding 28a, 28b, 28c.

Campanile (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 101).

Klokkenpeer.

AFKOMST: ons onbekend; in de kweekerij van wijlen den Heer K. C. VAN WILGEN gevonden, zonder dat iemand wist, van waar ze gekomen was. De tegenwoordige eigenaar van die kweekerij, de Heer W. C. BOER, heeft ze op aanraden van pomologische vrienden bovenstaanden naam gegeven, waaronder ze reeds bij onderscheidene handelaren is verspreid. Wij kunnen niet beslissen of de bij SERRURIER (Deel II, pag. 297) beschrevene Klokkenpeer (MANGER), of de groote Klokkenpeer met de synoniemen Poire Cloche, Campane, Poire de Sarteau (MANGER) hiermede overeenstemmen.

VORM: somtijds zagen wij vruchten, die ook naar den steel meer in omvang toenamen, zoodat de insnoering in het midden meer in het oog liep dan bij onze afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de eerste.

KELK: klein, gesloten, kortbladerig, in eene nu eens diepere, dan eens vlakkere holte, die door dunnen, bruinen roest is omringd.

STEEL: lang, dik, groenachtig grauw met bruin, houtachtig, somtijds ingestoken, in eene middelmatige holte, aan zijnen voet dikwijls van een klein vleeschknobbeltje voorzien.

KLEUR: somtijds nog meer witgeel dan in de afbeelding, met kleine, bruine stippen en verspreide, bruine roestvlekjes.

VLEESCH: witachtig, grofkorrelig, tamelijk saprijk, eenigzins flauw van smaak, met kleine cellen, die van vele steenkorrels zijn omgeven, en kleine, onvolkomene, lichtbruine pitten.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van October en begin van November; — meer tot sieraad dan tot eenig ander gebruik geschikt; van den derden rang voor de tafel.

De BOOM groeit matig, is buitengewoon vruchtbaar en voor den hoogstamden en pyramidalen vorm geschikt. Deze variëteit kan aan den vorm van zijne kolossale vruchten, die dikwijls tot trossen vereenigd zijn, gemakkelijk onderscheiden worden. De zomertakken zijn matig lang en sterk, lichtbruin, aan den top met wol bedekt, met fijne, grauwe, ovale en ronde stippen, de knoppen spits kegelvormig, op middelmatige dragers geplaatst.

Digitized by Google

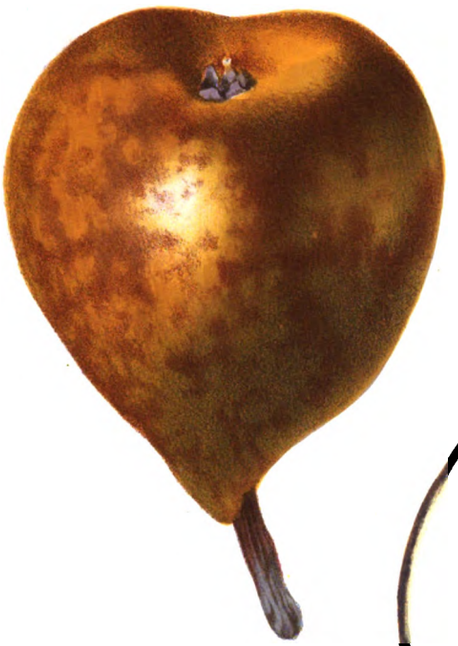

27a

27c

27b

28a

28c

28b

Digitized by Google

Digitized by Google

Nº. 29.

ORPHELINE D' ENGHIEN.

Plaat XV, afbeelding 29a, 29b, 29c.

Poire Orpheline d' Enghien (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 59, tab. 1).
Arenberg Parfait.
Beurré d' Arenberg (*Ann. de Pom.*, 3, pag. 35; *Journal de Lyon; Catalogue of the Fruits*, Nº. 53; HOGG, *the Fruit Manual; Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, Nº. 19).
Beurré d' Hardenpont.
Beurré des Orphelins (L. DE BAVAY, *Traité* etc., pag. 117).
Colmar Dechamps.
Crassane Steven.
Délices des Orphelins.
Duc d' Arenberg.
De Parmentier.
Petit Beurré d' Hardenpont.
Die Arenberg (BALTET, *Auswahl werthvoller Birnsorten*, S. 42, Nº. 105).

Ten opzigte van deze variëteit heerscht bij verschillende pomologen groote verwarring. Het *Handbuch* II, S. 357) en L. MÜLLER (*Obstk*, S. 94, Nº. 3) beschrijven klaarblijkelijk eene andere vrucht, welke schijnt overeen te stemmen met DECAISNE's Poire d' Arenberg (livr. 27, tab. 1). BALTET heeft ze goed, maar citeert ten onregte de soort van DECAISNE; men schijnt diens werk wel bezichtigd maar niet gelezen te hebben; immers wordt daar (livr. 27, tab. 1) bedoeld de Colmar d' Arenberg (zie het register van DECAISNE, *Jardin Fruitier*, T. III). Het *Deutsches Obstcabinet* (Lief. 4, tab. 1) bedoelt waarschijnlijk de Beurré Hardenpont, hoewel de tijd van gebruik dan te vroeg is aangegeven; wij hebben het dus beter gevonden de meeste duitsche namen en synoniemen achterwege te laten, te meer omdat de Arenberg, die wij van den heer OBERDIECK ontvingen, in de vegetatie aanzienlijk afwijkt van de Orpheline d' Enghien 1).

AFKOMST: de abbé DECHAMPS vond den moederboom in den tuin van het weeshuis te Enghien, en bracht deze vrucht onder den naam Beurré d' Arenberg (volgens het *Journal de Lyon*) in den handel; het congres te Namen besloot, ten einde verwarring te voorkomen, haar volgens haren oorsprong den naam Orpheline d' Enghien te geven. Wij ontvingen ze van verschillende bronnen in België en Frankrijk overeenstemmend.

VORM: zeer afwisselend, nu eens meer, dan weder minder fleschvormig, nooit rond of plat; de lengteafmeting bedraagt altijd meer dan de dwarsche.

GROOTTE: van de derde of vierde, dikwijls veel grooter dan de afgebeelde vrucht; van leiboomen, tegen muren geplant, zagen wij vruchten van 0.1 hoog en 0.08—0.09 breed.

KELK: zeer klein, meest gesloten, met onvolkomene, dikwijls ontbrekende kelkblaadjes, grauwzwart, in eene met dunnen roest bekleede holte, die nu eens regelmatig en ondiep, dan eens van kleine ribben en bulten omgeven is.

STEEL: 0.02—0.025 lang, houtachtig, grauwbruin, meestal scheef en als ingestoken, ook wel recht overeind en dan eenigzins vleezig.

KLEUR: de afgebeelde vrucht was bijzonder groen; aan leiboomen tegen eenen muur is zij witachtig groen, aan de zonzijde iets meer geelgroen, met lichten, dunnen, kaneelkleurigen roest en verspreide stippen, aan pyramiden veel grauwer en bijna geheel met roest bedekt.

VLEESCH: melkwit, zeer fijn, saprijk, smeltend, frisch, aangenaam, zoetachtig rinsch van smaak, ongeveer als dat van eene goede perzik; de cellen zijn groot, dikwijls met sap gevuld, de pitten groot, bruin; goed ontwikkelde vruchten zijn vrij van steenkorrels.

TIJD VAN GEBRUIK: wanneer de vruchten, aan leiboomen gekweekt, in het laatst van October of het begin van November geplukt worden, dan duren ze tot het eind van December of het begin van Januarij; — van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit matig, wordt niet groot, doch is zeer vruchtbaar; de eenjarige takken zijn olijfkleurig, somtijds geelbruin, met dofgrijze stippen, de knoppen rondachtig, spits aan den top, van den tak afstaande, de dragers bijna vlak, de bladeren langwerpig, fijn en stomp gezaagd, meestal in eene lange, omgeslagene punt uitloopend. Deze soort vormt eene fraaie pyramide, maar moet in ons klimaat alleen als leiboom op een zeer warmen stand geplant en niet op kwee veredeld worden; men moet de vruchten dunnen, anders wordt de boom overladen en spoedig uitgeput.

---

1) Uit Frankrijk en België heeft men de Beurré d' Arenberg en de Beurré d' Hardenpont dikwijls verschillend ontvangen; het bleek ons dat men die op de volgende wijze kan gelijkstellen:
Beurré d' Arenberg (België) = Orpheline d' Enghien.
Beurré d' Arenberg (Frankrijk) = Beurré Hardenpont (België) of Goulu Morceau.
Beurré Hardenpont (Frankrijk) = Beurré d' Arenberg (België) = Orpheline d' Enghien.
Beurré Hardenpont (België) = Beurré d' Arenberg (Frankrijk) of Goulu Morceau.

Digitized by Google

N°. 30.

DUCHESSE D'ANGOULÊME.

Plaat XV, afbeelding 30a, 30b, 30c.

Duchesse d'Angoulême (AUDUSSON) (*Ann. de Pom.*, 1, pag. 21; DECAISNE, livr. 18, tab. 2; *Catalogue of the Fruits*, N°. 207; HOGG, *the Fruit Manual; Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 46).

Poire des Eparonnais.

Poire des Pézenas.

Herzogin von Angoulême (*Handbuch*, II, S. 155; BALTET, *Auswahl*, S. 24, N°. 63).

AFKOMST: uit Frankrijk, door den kweeker AUDUSSON in den handel gebracht, eerst onder den naam Poire des Eparonnais, later, na verkregene vergunning, als Duchesse d'Angoulême.

VORM: nu eens wat lager dan ze bij DECAISNE is afgebeeld, dan weder hooger, altijd min of meer bultig.

GROOTTE: van de eerste; men vindt niet zelden vruchten die 6 Ned. ons wegen.

KELK: open, fijn- en spitsbladerig, grauwgroen, in eene van ribben, vouwtjes, dikwijls ook van bulten omgevene, nauwe holte, die meestal met roest bedekt is.

STEEL: betrekkelijk lang, dik, houtachtig, aan de vrucht eenigzins vleezig, meestal een weinig scheef, als ingestoken, van vouwtjes en bultjes omgeven.

KLEUR: zeer getrouw in onze afbeelding teruggegeven, aan den boom meer grasgroen, met groote, grauwe stippen, dikwijls ook met dunnen, grauwen roest.

VLEESCH: roomwit, grofkorrelig even als dat van de meeste groote peren, doch zeer saprijk, smeltend, aangenaam zoet, eenigzins gemuskeerd of liever kalmus-achtig; de pitten zijn klein, de cellen in verhouding van de vrucht, van vele steenkorrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: November en begin van December; — van den eersten of tweeden rang voor het dessert, vooral om hare sierlijkheid en grootte, voor eene goede dessertpeer te grof van vleesch.

De BOOM groeit goed, is zeer vruchtbaar en zet vele bloemknoppen, welke zeer kenmerkend lichtbruin gekleurd zijn, aan de einden der takken; de zomertakken zijn geelachtig bruin gestippeld, aan den top wollig; de geheele vegetatie is zeer kennelijk; de soort is voor alle vormen geschikt, moet bij voorkeur op kwee veredeld worden, en verlangt eene beschutte standplaats. Er is ook eene bonte variëteit, welke fraaie, geel en rood gestreepte takken en vruchten draagt, doch iets teederder van groei is.

Digitized by Google

29a

30c

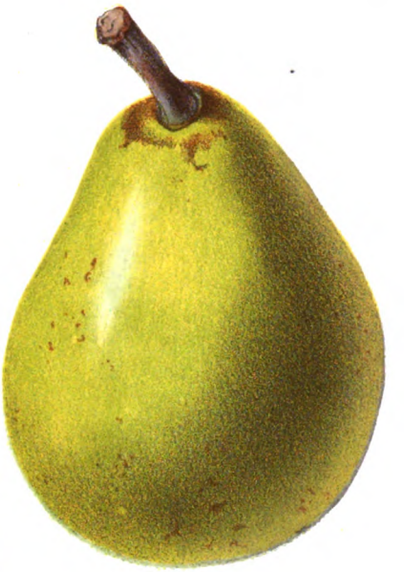

29b

30a

29c

30b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 31.

NEC PLUS MEURIS.

Plaat XVI, afbeelding 31*a*, 31*b*, 31*c*.

Nec plus Meuris (DECAISNE, livr. 14, tab. 2; *Ann. de Pom.*, 7, pag. 47; *Journal de Lyon; Catalogue of the Fruits*, N°. 52, niet te verwarren met N°. 326, welke eene andere, late variëteit voorstelt; *Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 150).

Beurré d'Anjou (HOGG, *the Fruit Manual*, met het synoniem Ne plus Meuris of the French.

Die Winter-Meuris (VAN MONS) (*Handbuch*, II, S. 359; BALTET, *Auswahl*, S. 33, N°. 83).

AFKOMST: door VAN MONS gewonnen en aldus eene belgische variëteit; ook omtrent deze vrucht bestaat verwarring: de Engelschen hebben eene Ne Plus Meuris, die laat in den winter rijp is; deze heeft ook eene andere vegetatie. Ook moet men de Nec plus Meuris niet verwarren met de Beurré of Poire d'Amboise (DECAISNE, livr. 35, tab. 2), welke ook het synoniem heeft van Beurré rouge d'Anjou en eene maand vroeger rijp is. De hier bedoelde soort ontvingen wij van verscheidene zijden overeenstemmend.

VORM: behoudens eenige kleine afwijkingen als de afbeelding.

GROOTTE: van de derde, meestal grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: open, klein, kortbladerig, in eene kleine, ondiepe holte, die van eenigen roest omgeven is.

STEEL: kort, houtachtig, bij de vrucht dikwijls vleezig, ingestoken.

KLEUR: de vruchten, welke van op kwee veredelde boomen genomen zijn, zijn dikwijls nog hooger rood dan de afgebeelde; op wildstam zijn zij gewoonlijk minder rood, met dunnen, verspreiden roest.

VLEESCH: wit, fijn, saprijk, smeltend, zeer aangenaam, een weinig rinsch; de cellen zijn groot, van groote pitten voorzien en van weinige korrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: November en December; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit matig, is zeer vruchtbaar en vormt eene schoone pyramide; hij is vooral in dezen vorm of als leiboom aan te bevelen; men veredele hem liefst op kwee en plante hem dan eenigzins diep, zoodat ook de veredeling wortel kan schieten, hetgeen men bevordert door overlangsche insnijdingen in de huid, ter plaatse waar men de ontwikkeling van wortels verlangt. De eenjarige takken zijn donker grijsbruin, zeer stomp, kortgeleed, de bladeren smal, regelmatig gezaagd, spits.

De Engelsche variëteit Nec (of Ne) Plus Meuris heeft eene geheel andere vegetatie en is vooral te kennen aan de lange, slanke, meer licht groenachtig bruin gekleurde zomertakken; wij zagen nog geene vruchten van deze soort, men beweert dat zij in Februari of Maart rijp worden en zelfs tot Mei kunnen duren.

Digitized by Google

N°. 32.

DES DEUX SOEURS.

Plaat XVI, afbeelding 32a, 32b, 32c.

Des deux Soeurs (ESPEREN) (*Ann. de Pom.*, 5, pag. 27; *Journal de Lyon*; DECAISNE, livr. 54, tab. 3).

Die Schwesterbirne (*Handbuch*, V, S. 119; BALTET, *Auswahl*, S. 22, N°. 57).

Deux Soeurs (HOGG, *the Fruit Manual*).

AFKOMST: door den majoor ESPEREN gevonden in den tuin van de gezusters KNOOP te Mechelen; hij noemde ze daarom de twee Zusters.

VORM: altijd gelijk, regelmatig, fraai.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: open, klein, kortbladerig, grauw, meestal opstaande, in eene nauwe, ondiepe holte, welke van eenige vouwtjes en van een weinig roest omgeven is.

STEEL: 0.02 lang, houtachtig, bruin, ingestoken, van eenig vleesch omgeven, hetwelk om de steel als opgehoopt staat, en waardoor deze meestal scheef is.

KLEUR: als in de afbeelding, met eenige groene en roestige vlekjes en fijne, bruine stippen als bezaaid.

VLEESCH: roomwit, fijn, saprijk, zoetachtig, frisch, zeer aangenaam; de smaak herinnert eenigzins aan dien van amandelen; de cellen zijn klein, met zwartbruine pitten en van weinige korrels omgeven.

TIJD VAN GEBRUIK: October en November; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit zeer goed, doch vormt geene fraaie pyramide; de eenjarige takken zijn lang, slank, licht grauwbruin, met kleine stippen, de bladeren gewoonlijk lang, met eene spitse, eenigzins gebogene punt, meestal ongezaagd, naar den punt een weinig fijngetand, donkergroen, zeer glanzig, langgesteeld; een bijzonder kenmerk is dat de huid der twee- en driejarige takken eerst gedeeltelijk en later geheel openberst en van den boom valt, zoodat dit hem een onoogelijk aanzien geeft. Deze soort kan als pyramide of als leiboom dienen; men snoeie ze, ten einde een goeden vorm te verkrijgen, kort op goed ontwikkelde knoppen, en trachte de minder gunstige knoppen door insnijding daarboven tot ontwikkeling te brengen, anders blijft de boom van beneden naakt en groeit hij steeds naar boven; van leiboomen snijde men in de eerste jaren de hoofdtakken eveneens kort op twee of drie knoppen af; in ons klimaat moet de soort niet op kwee veredeld worden.

Digitized by Google

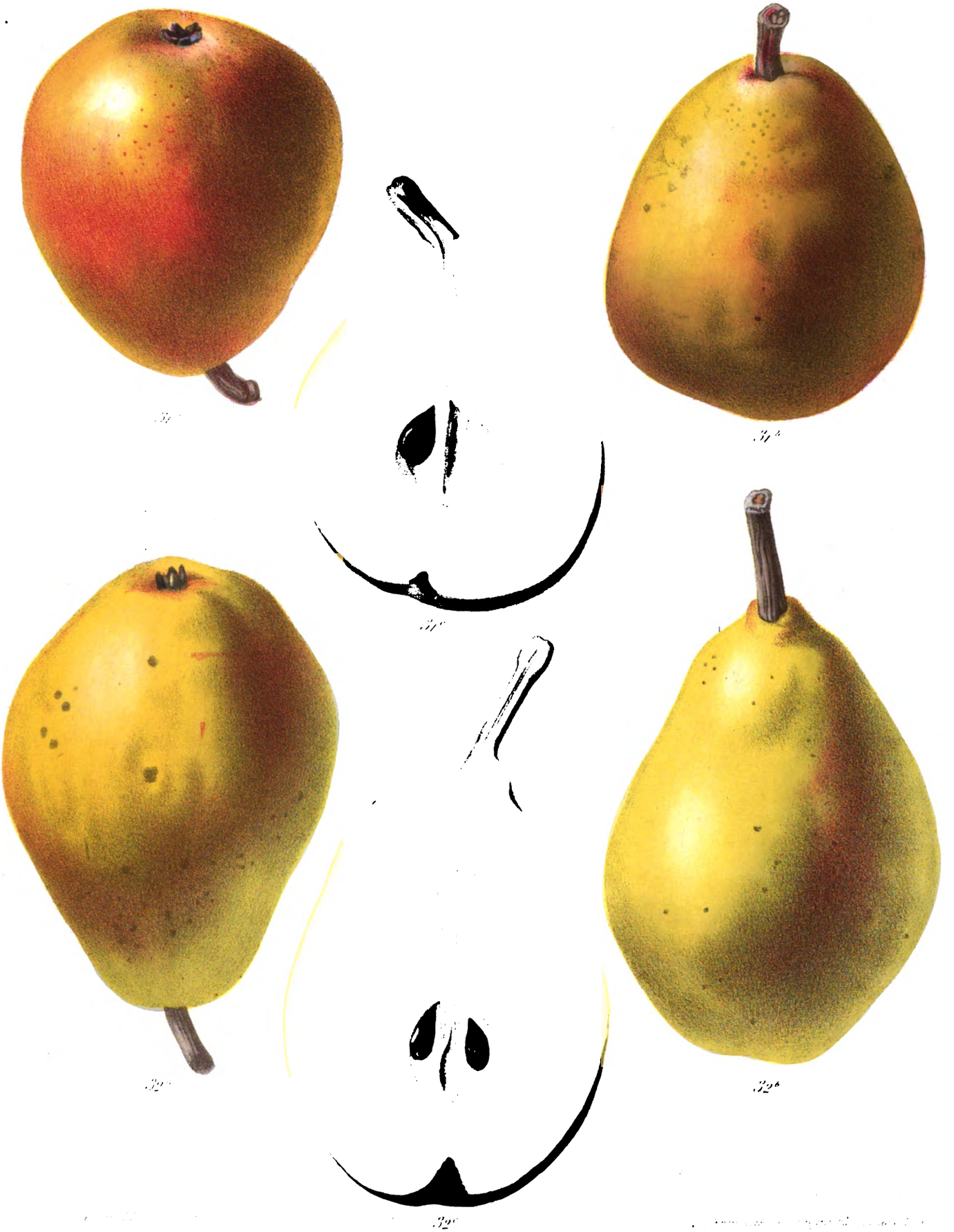

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 33.

NAPOLEON.

N°. 34.

BEURRÉ CLAIRGEAU.

N°. 35.

FOPPENPEER.

N°. 36.

WITTE COUSIN.

N°. 37.

BESY VAN SCHONAUWEN.

N°. 38.

BEURRÉ D'HARDENPONT.

N°. 39.

ÉPINE DU MAS.

N°. 40.

DOROTHÉE ROYALE.

Digitized by Google

N°. 33.

NAPOLÉON.

Plaat XVII, afbeelding 33a, 33b, 33c.

Napoleon (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 56; DECAISNE, *le Jardin Fruitier du Muséum*, livr. 41; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed.).

Napoleons Butterbirn (*Handbuch*, II, S. 139; LUCAS, *Württemb. Obstsorten*; L. MÜLLER, *Obstk.*).

Grosse grüne Mailänderin
Milan grand
Grote Milan
} OBERDIECK.

Bon Chrétien Napoleon (*Ann. de Pom.*, III, pag. 27, en *Journal de Lyon.*)

Poire Liard. — Poire Médaille. — Poire l'Empereur. — Captif de St. Hélène. — Bonaparte. — Gloire de l'Empereur. — Charles X. — Charles d'Autriche. — Belle Canaise.

Mabille (DE JONGHE).

Beurré Autien
Napoléon d'hiver
Sucrée dorée.
Wurtemburg
} *Catalogue of the Fruits*, 323.

De synoniemen Roi de Rome (HOGG) en Poire Melon (*Handbuch*) worden hier niet vermeld, omdat ze tot andere soorten behooren.

AFKOMST: DECAISNE vermeldt, dat volgens POITEAU (*Ann. Soc. Horticult.*, Paris, 1834, vol. XV, p. 364, tab. I) deze soort omstreeks 1808 door LIARD, tuinman te Bergen in Henegouwen, uit het zaad gewonnen werd. De „Société d'Horticulture de Mons" kende haar een medaille toe, vandaar het synoniem Poire Médaille. De abbé DUQUESNE te Bergen, die deze variëteit voor 33 francs aankocht, gaf haar den naam Napoléon.

VORM: eenigzins veranderlijk, oneffen, meest met eenige verhevenheden; somtijds bij den steel iets breeder dan onze afbeelding aangeeft.

GROOTTE: van de derde.

KELK: half open, met meestal korte, onregelmatige kelkblaadjes, in eene middelmatige of diepe holte, meestal tusschen eenige ribjes of bultjes geplaatst.

STEEL: 0,018 lang, vrij dik, dikwijls eenigzins vleezig, een weinig ingedrukt tusschen eenige bultjes.

HUID: glad, bijna glanzig, geelachtig groen, eenigzins oranjeachtig wanneer zij sterk aan de zon blootgesteld is geweest, met vele fijne, bruine stippen en hier en daar met enkele grauwe roestvlekjes. Bij volkomene rijpheid wordt de vrucht veelal eenigzins vettig.

VLEESCH: wit, zacht, geheel smeltend, buitengewoon saprijk, zoet, zeer verfrisschend en aangenaam.

KLOKHUIS: middelmatig, met nauwe cellen en weinige, zwarte, dikwijls onvolkomene pitten.

GEBRUIK: October en geheel November; — een der uitmuntendste tafelvruchten.

De BOOM groeit matig en draagt bijna jaarlijks zeer mild. De twijgen zijn zeer recht, licht olijfkleurig met een bleekgrauw vlies en flauwe, bleeke, kleine stippen; de knoppen zijn hoog en breed. De scheuten zijn bleekgroen, met eene bleek rozeroode tint iets wollig; de bladstelen 0,026—0,032 lang; de bladeren middelmatig, aan den voet veelal scheef, ovaal, gepunt bijna gaafrandig. De geheele vegetatie heeft een dof aanzien.

Wij bevelen deze soort voor alle vormen aan; als hoogstamde dient zij echter een weinig gedekt te staan. In elken tuin verdient zij eene plaats. Hare groote vruchtbaarheid maakt de veredeling op kwee onnoodig; zelfs zijn de vruchten van op wild veredelde boomen te verkiezen. Alle pomologen en liefhebbers erkennen de hooge waarde van deze soort, en het is zelfs niet onaardig hunne vele en verschillende beschrijvingen te lezen. Zoo zegt MÜLLER, dat bij het schillen van eene goed rijpe vrucht minstens een lepelvol sap uitvloeit. Dr. JAHN drukt zich zeer aardig uit als hij zegt: „von solcher Saftfülle, dass man die Frucht zu trinken glaubt," terwijl DECAISNE bij het bewaren der vrucht meent te hebben opgemerkt, dat de huid een reuk als van verschen haring aanneemt, en opgeeft dat deze soort in Frankrijk slechts zelden van de eerste qualiteit is.

Digitized by Google

33a

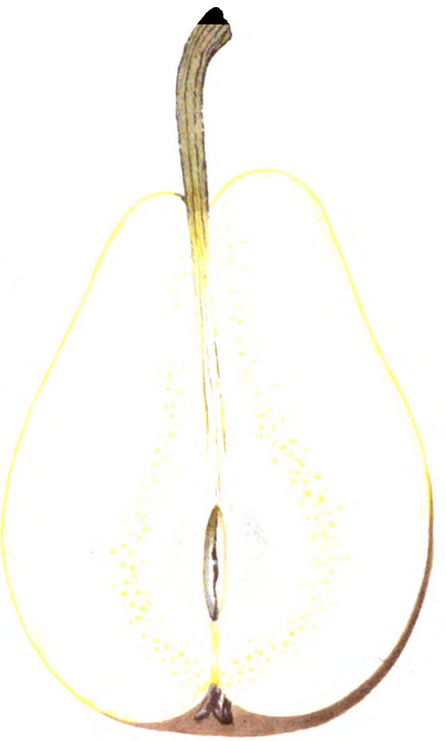

33c

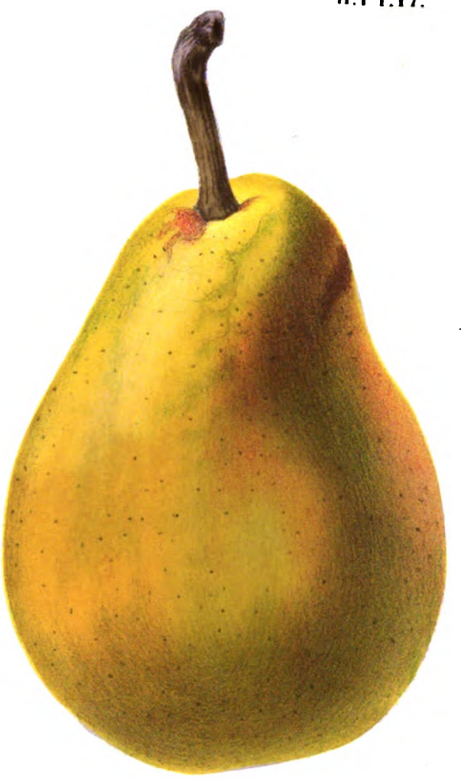

33b

34a

34b

34c

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 34.

BEURRÉ CLAIRGEAU.

Plaat XVII, afbeelding 34a, 34b, 34c.

Beurré Clairgeau (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 17; *Ann. de Pom.*, II, p. 103; *Journal de Lyon*; L. MÜLLER, *Obstk.*; LUCAS in BALTET'S *Auswahl werthvoller Birnsorten*; HOGG, *the Fruit Manual*).

Clairgeau
Clairgeau de Nantes } DECAISNE, *Jardin fruitier*.

Clairgeau's Butterbirne (*Handbuch*, II, S. 505).

AFKOMST: DECAISNE meldt ons, dat deze vrucht, volgens BIVORT (*Album pomol.*, vol. IV, 1851, pag. 143), uit het zaad verkregen is door PIERRE CLAIRGEAU, boomkweeker te Nantes, en dat ze door DE JONGHE te Brussel in den handel is gebracht.

VORM: vrij veranderlijk, somtijds meer pyramidaal, dikwijls meer gekromd.

GROOTTE: van de eerste, veelal grooter dan de afbeelding. Wij zagen in 1865 bij den heer VAN OUDHEUSDEN op Javarust te Bodegraven onder meer anderen eene vrucht van buitengewone grootte, welke 0.6 kilogr. woog. De boom, die deze vrucht had gedragen, was in 1859 door een onzer Boskoopsche kweekers geleverd.

KELK: middelmatig, open, hoornachtig, weinig ingezonken.

STEEL: kort, dik, vleezig, bruin, bijna altijd scheef geplaatst, aan de bovenzijde meest met vleesch overdekt.

HUID: noch geheel glad, noch eigenlijk stroef, geelachtig groen, bij volle rijpheid donkergeel, aan de zonzijde met prachtig bruinrood overtogen, hier en daar met kaneelkleurige roestvlekken en met vele fijne, bruinachtige stippen.

VLEESCH: wit, half smeltend, vrij korrelig, saprijk, zoet, gekruid.

KLOKHUIS: lang, met vrij ruime cellen en tamelijk groote, donkerbruine pitten. Het korrelige of steenachtige, waarvan wij boven spraken, bevindt zich hoofdzakelijk rondom het klokhuis; vooral is dit het geval bij op kwee gewonnen vruchten. Verlangt men derhalve smakelijke vruchten, dan veredele men deze soort op peer of wildstam.

GEBRUIK: Van het laatst van October tot het begin van Januari, wanneer de vrucht namelijk niet vóór October geplukt wordt, anders is ze ook minder goed. Ofschoon deze soort niet tot den eersten rang kan gebracht worden, mag ze toch om hare schoonheid op geen dessert ontbreken.

De BOOM groeit goed, maar blijft zeer ijl en neemt daardoor bijna altijd een zeer onregelmatigen vorm aan. Hij vereischt eene korte snoeiing; alleen de sterkste takken mogen, en dat nog slechts in den eersten groei, gepinceerd worden; op deze wijze verkrijgt men nog het best eenigzins regelmatig gevormde boomen. Deze soort is buitengewoon vruchtbaar, zoowel hier als in vele andere landen, o. a. in Amerika. Het verwondert ons dan ook, dat DECAISNE ze „peu fertile" noemt. De twijgen zijn licht olijfkleurig bruin, eenigzins zigzagsgewijze groeiende, de knoppen langwerpig, de bladstelen 0,039 lang, de bladeren eenigzins glanzig, donkergroen, stomp getand of meestal gaafrandig; de scheuten violetachtig, eenigzins wollig.

Men plante deze soort liefst als halfstam, pyramide, lei- of dwergboom, niet als hoogstam, tenzij des noods op eene beschutte standplaats.

Digitized by Google

N°. 35.

FOPPENPEER.

Plaat XVIII, afbeelding 35a, 35b, 35c.

Foppenpeer (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 82; KNOOP, tab. 8; SERRURIER, deel II; JAHN, *Verzeichniss*, 1864).
Fasenpeer.
Vexierbirne (M. VAN NOORDT, afl. 4).
Poire de la Force.
Sirooppeer.

AFKOMST: ons onbekend; wij bezitten ze reeds onheuglijke jaren.
VORM: zeer regelmatig.
GROOTTE: van de derde.
KELK: open, hoornachtig, in eene ondiepe holte, met eenige ribjes en eenigen dunnen roest.
STEEL: vrij lang, houtachtig, niet ingedrukt.
HUID: glad, glanzig, heldergeel, aan de zonzijde fraai karmozijnrood, hier en daar met dunnen roest, met fijne, bleekgrauwe stippen.
VLEESCH: wit, vrij fijn, brokkelig.
KLOKHUIS: vrij groot, met ruime cellen en groote, zwarte pitten.
GEBRUIK: November—Januari; — van den eersten rang voor de huishouding. Door het stoven wordt de vrucht zeer hoogrood, rinsch, verfrisschend en geurig.
De BOOM groeit matig, los, is zeer vruchtbaar en wordt daardoor niet groot. De twijgen zijn bruinrood, eenigzins glanzig, hier en daar met ronde, kleine stippen; de knoppen groot, spits, van de twijg afstaande; de bladstelen 0,052 lang; de bladeren vrij groot, breed ovaal, somtijds scherp gepunt, glanzig, donkergroen, regelmatig, scherp en ondiep getand; de onderste bladeren gaafrandig.
Wij bevelen deze soort aan als hoog- en halfstam.

N°. 36.

WITTE COUSIN.

Plaat XVIII, afbeelding 36a, 36b, 36c.

Witte Cousin (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 90).
Blanke Cousin.
Bagijnepeer (in 't Overmaasche).
Pachterspeer (Noord-Brabant).
AFKOMST: eene oude hollandsche variëteit, waarvan de oorsprong niet meer te ontdekken is.

VORM: zeer regelmatig.
GROOTTE: van de tweede, aan oude boomen tot de derde naderend.
KELK: open, met hoornachtige blaadjes, weinig ingezonken, omringd van eenige plooitjes, die zich niet verder dan de kelkwelving uitstrekken.
STEEL: vrij lang en dun, houtachtig, iets ingedrukt, meestal krom.
HUID: bleek groenachtig geel, hier en daar met lichtbruine roestfiguren en kleine, bleeke stippen.
VLEESCH: wit, vrij fijn en vast, eenigzins rinsch.
KLOKHUIS: middelmatig, van steenkorrèltjes omgeven, met ruime cellen en bleekgrauwe pitten.
GEBRUIK: November—Februari; — van den eersten rang voor de huishouding, uitmuntend om gedroogd te worden.
De BOOM groeit sterk, vooral in zijne jeugd, neemt een goeden vorm aan en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn bleek olijfgroen, met eene grauwachtige opperhuid, waarop men hier en daar ongelijke, grauwe stippen ziet; de knoppen zijn middelmatig; de bladstelen 0,039 lang; de bladeren eivormig, scherp gepunt, golvend opgebogen, naar de punt gedraaid, bijna gaafrandig, bleekgroen, in hunne jeugd wollig, evenals de scheuten.
Wij kunnen den boom als hoog- en halfstam ter aanplanting op groote schaal aanbevelen, daar de vruchten voor verzending zeer geschikt en op de markt bijzonder gezocht zijn.

Digitized by Google

35a

35c

35b

30a

30c

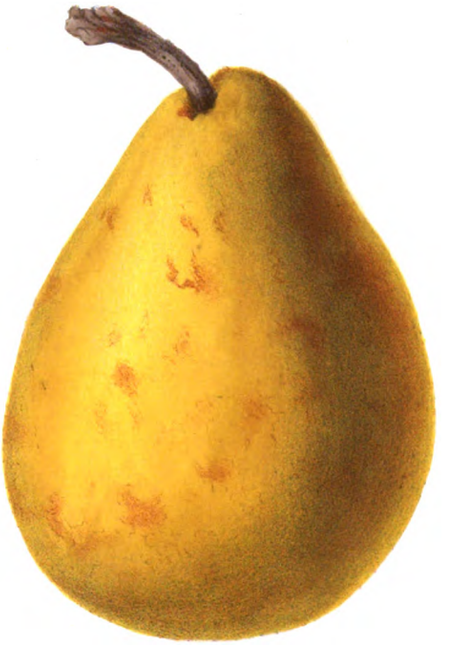

30b

Digitized by Google

Digitized by Google

Nº. 37.

BEZY VAN SCHONAUWEN.

Plaat XIX, afbeelding 37a, 37b, 37c.

Bezy (Besi) van Schonauwen (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, Nº. 30; M. VAN NOORDT, afl. 18).

Winter-vijgenpeer (in Gelderland).

AFKOMST: volgens M. VAN NOORDT is deze soort in de vorige eeuw uit het zaad gewonnen op de heerlijkheid Schonauwen, tusschen de dorpen Schalkwijk en Houten in de provincie Utrecht.

VORM: regelmatig, naar den steel veelal meer ingebogen en daardoor meer buikig dan onze afbeelding ze voorstelt, bij den steel aan de eene zijde hooger dan aan de andere.

GROOTTE: van de derde, dikwijls iets grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: geheel open, bijna zonder holte. De kelkblaadjes zijn lang, spits, steken iets boven de vrucht uit en zijn van flauwe verhevenheden, maar van weinig of geenen roest omgeven.

STEEL: lang, dun, houtachtig, eenigzins krom.

HUID: glad, licht geelachtig groen; sterk aan de zon blootgestelde vruchten hebben dikwijls een blosje, hier en daar een weinig roest en vele groengele stippen.

VLEESCH: roomkleurig, niet geheel smeltend, fijn, zeer saprijk, eenigzins rinsch, verheven van smaak.

KLOKHUIS: lang, met ruime cellen en groote, donkerbruine pitten.

GEBRUIK: November en December; — van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit sterk, onregelmatig, is zeer vruchtbaar, moet kort gesnoeid en nauwkeurig gepinceerd worden. De twijgen zijn bleek grauwachtig groen, met groote lichtgrijze stippen; de knoppen vrij groot, spits; de bladstelen 0,039—0,052 lang; de bladeren eirond, toegespitst, ondiep en regelmatig getand.

De boom wordt in alle vormen gekweekt en verdient aanbeveling.

Digitized by Google

N°. 38.

BEURRÉ D'HARDENPONT.

Plaat XIX, afbeelding 38a, 38b, 38c.

Beurré d'Hardenpont (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 20; DECAISNE, *Jardin Fruitier*, II, pag. 86; *Ann. de Pom.*, II, p. 9; *Journal de Lyon*; L. MÜLLER, *Obstk.*; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 8, Taf. 3; *Catalogue of the Fruits*, 250; J. F. SERRURIER, II, p. 273; LUCAS in BALTET'S *Auswahl werthvoller Birnsorten*).
Glou Morceau (HOGG, *the Fruit Manual*).
Goulu Morceau de Cambron.
Beurré de Cambron
Beurré de Kent
Beurré d'Hardenpont de Cambron } DECAISNE, t. a. p.
Beurré Duval
Beurré Lombard
Hardenponts Winterbutterbirn (*Handbuch*, II, S. 169).
Linden d'automne.
Fondante jaune superbe et d'hiver.
Beurré d'hiver nouvelle et des Belges.
Kronprinz Ferdinand von Oesterreich.
Schinkenbirn (Darmstadt).
Amalia von Brabant.
Bon Chrétien fondante.
Colmar d'hiver.
Got Luc de Cambron.

Vergelijk nog over de synonymie hetgeen bij N°. 29 is opgegeven. De Roi de Wurtemberg is eene andere soort (Médaille d'or).

AFKOMST: deze reeds zeer oude soort is volgens DECAISNE door den heer HARDENPONT te Bergen in België uit het zaad gewonnen, kwam daar reeds in 1759 voor, maar werd eerst in 1806 naar Frankrijk overgebracht door LOUIS NOISETTE. Deze vond ze op het kasteel van den hertog VAN ARENBERG te Héverlé bij Leuven. Daar niemand hem den waren naam konde of wilde mededeelen, noemde hij ze Beurré d'Aremberg, hetgeen tot groote verwarring aanleiding heeft gegeven.

VORM: onregelmatig, dikwijls meer hoekig en geribd dan de afbeelding 38*a*, somtijds naar kelk en steel meer ingebogen.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: half open, in eene ondiepe, nu eens nauwe, dan weder wijde holte, omgeven van vouwen of ribben, die zich tot over de kelkwelving uitstrekken.

STEEL: 0,026—0,039 lang, houtachtig, vrij dik, als tusschen bulten ingestoken, veelal van eenigen roest omgeven.

HUID: meestal glad, somtijds stroef, geelachtig lichtgroen, bij het naderen der volle rijpheid iets meer citroengeel, met talrijke, fijne, bruinachtige stippen, hier en daar met roestvlekken.

VLEESCH: helder wit, zacht, zeer saprijk, boterachtig, zeer verheven, aangenaam en verfrisschend van smaak.

KLOKHUIS: middelmatig, met bruine, weinig ontwikkelde pitten. Bij onvolkomene vruchten is het geheele klokhuis van korrels omgeven.

GEBRUIK: December—Februari; de vruchten moeten niet voor half October geplukt worden; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit matig en draagt goed. De twijgen zijn grijsachtig bruin met een loodkleurige tint en met bleekgrauwe stippen. De knoppen zijn scherp, meestal tusschen drie bladeren besloten én afwijkend geplaatst; de bladsteel is 0,039—0,052 lang; de bladeren zijn dofgroen, breed, ovaal, toegespitst, hartvormig, zeer stomp en ondiep getand; de scheuten bleek olijfkleurig, met een dofbruine tint. Een bijzonder kenmerk dezer soort is gelegen in de scherpe en gespoorde twijgen.

Wij bevelen deze soort aan als pyramide en leiboom; op eene warme en gunstige standplaats kan zij ook als hoogstam geplant worden.

Digitized by Google

3-b

38c

37a

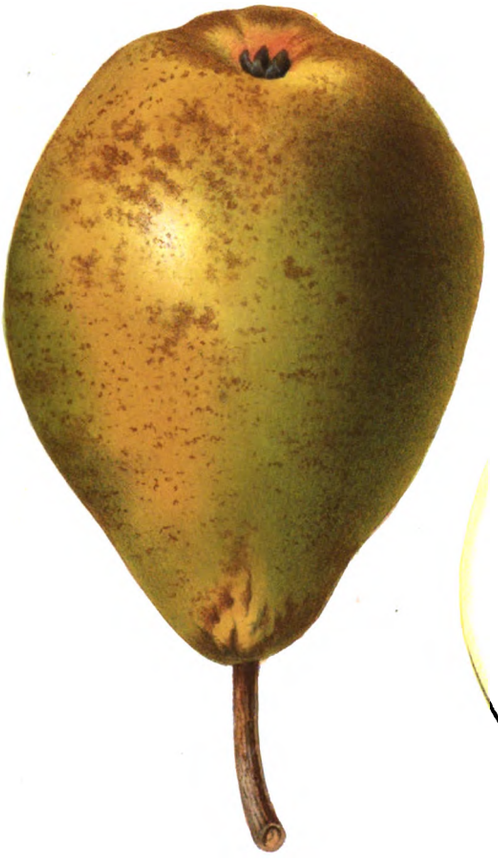

38a

37c

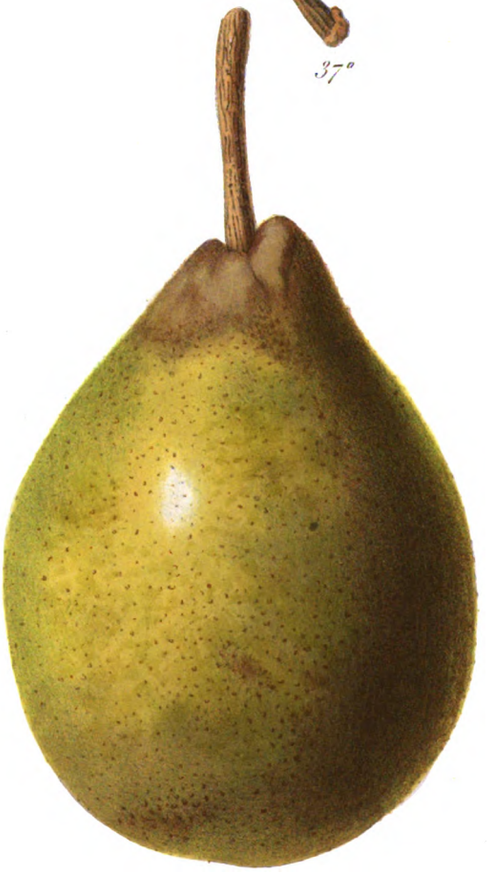

38b

Imp. Lith. de Becquet fils, rue de Lille, à Paris.

Imprimerie de L. Hölters.

Digitized by Google

Digitized by Google

Nº. 39.

ÉPINE DU MAS.

Plaat XX, afbeelding 39a, 39b, 39c.

Belle épine Dumas (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, Nº. 5).
Epine du Mas (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 40, pag. 128; LUCAS in BALTET'S *Auswahl werthvoller Birnsorten*; *Catalogue of the Fruits*, Suppl. 24).
Colmar du Lot, Duc de Bordeaux } *Journal de Lyon.*
Dumas Herbstdorn, Du Mas., Du Mas de Rochefort., De Rochechouart., Epine de Rochois (PRÉVOST)., Epine de Rochoir., Belle Epine de Limoges., Limousine. } (*Handbuch*, II, S. 515).
Beurré St. Louis., Comte de Limoges., Emile de Rochois., Epine de Rochechouart. } HOGG, *the Fruit Manual.*

AFKOMST: volgens DECAISNE is deze een oorspronkelijk fransche soort, gevonden in het bosch van Rochechouart, waar de uit zaad voortgekomene boom nog in 1856 bestond. De naam is ontleend aan het naburige dorp le Mas.

VORM: zeer standvastig, somtijds naar kelk en steel iets meer ingebogen dan de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de derde.

KELK: klein, open, meestal bladerloos, in eene kleine, ondiepe holte, van eenige flauwe verhevenheden omgeven.

STEEL: 0.026 lang, vrij dik, houtachtig, grauwbruin, meestal iets gekromd en ingedrukt, van eenige plooitjes omgeven.

HUID: eenigzins stroef, vaal geelachtig groen, aan de zonzijde met een weinig bruinachtig rood, met eenige roestvlekken en, vooral aan de schaduwzijde, met dunnen, groenachtigen roest en bruingrauwe stippen.

VLEESCH: wit, vrij zacht, half smeltend, sappig, niet zeer geurig, eenigzins rinsch en steenachtig om het klokhuis.

KLOKHUIS: vrij groot, met ruime cellen en lange, forsche, bruine pitten.

GEBRUIK: November en December; — van den tweeden rang voor de tafel en de huishouding.

De BOOM groeit goed en geeft veelal recht opgaande takken, die later eene meer horizontale richting aannemen. De twijgen zijn licht olijfkleurig bruin, met vele langwerpige en ronde, grauwe stippen. De knopdragers zijn breed en hoog, de knoppen middelmatig, spits, de bladstelen dun, 0.026—0.032 lang, de bladeren middelmatig, smal, spits of stomp, maar altijd zeer ondiep getand, de scheuten en jonge bladeren lichtbruin.

Deze soort werd vroeger onder de beste aanbeveling door ons ontvangen, maar beantwoordde bij nadere kennismaking niet aan de verwachting; zij bleek ons veel minder voor het dessert dan wel voor de huishouding geschikt te zijn; daarom kunnen wij ze niet aanbevelen; zij heeft alleen waarde voor de liefhebbers van uitgebreide verzamelingen. Men plante ze als pyramide.

Digitized by Google

N°. 40.

DOROTHÉE ROYALE.

Plaat XX, afbeelding 40a, 40b, 40c.

Dorothée Royale (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 81).
Double Dorothée.

AFKOMST: ons onbekend; voor vele jaren door Boskoopsche kweekers uit België ontvangen.

VORM: onregelmatig, veelal ronder, ook wel buikiger dan het afgebeelde voorwerp.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: open, in eene nauwe holte, die zelden van eenigen roest is voorzien, met eenige ribjes, die zich over de kelkwelving uitstrekken.

STEEL: lang, houtachtig, bruin, dikwijls eenigzins ingedrukt.

HUID: meer stroef dan glad, geelachtig groen, geheel bezaaid met grove, grauwe stippen, die somtijds in roestvlekjes overgaan, aan de zonzijde niet zelden oranjeachtig.

VLEESCH: geelachtig wit, vast, brokkelig.

KLOKHUIS: middelmatig, met groote, veelal onvolkomene pitten.

GEBRUIK: December—Maart; — eene uitmuntende stoofpeer.

De BOOM groeit sterk, is buitengewoon vruchtbaar en aan zijne hangende takken te kennen. De twijgen zijn violetbruin met een groenachtig gele tint en grauwe, ovale stippen; de knoppen zijn spits en staan van de twijg af; de bladsteel is 0.039 lang, eenigzins gesleufd, rood aan de basis; de bladeren zijn langwerpig rond, gepunt, stomp getand, de scheuten bruin olijfkleurig, wollig; hunne jongste bladeren zijn violetkleurig.

Men plante den boom alleen als hoog- of halfstam, zeer geschikt langs wegen.

Digitized by Google

39a

40c

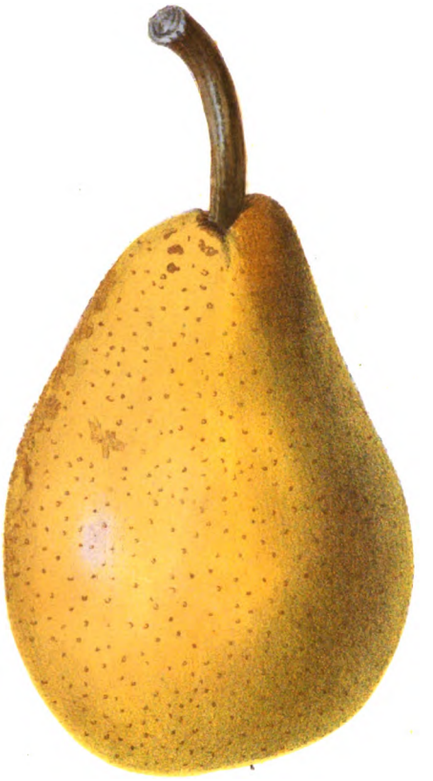

39b

40a

39c

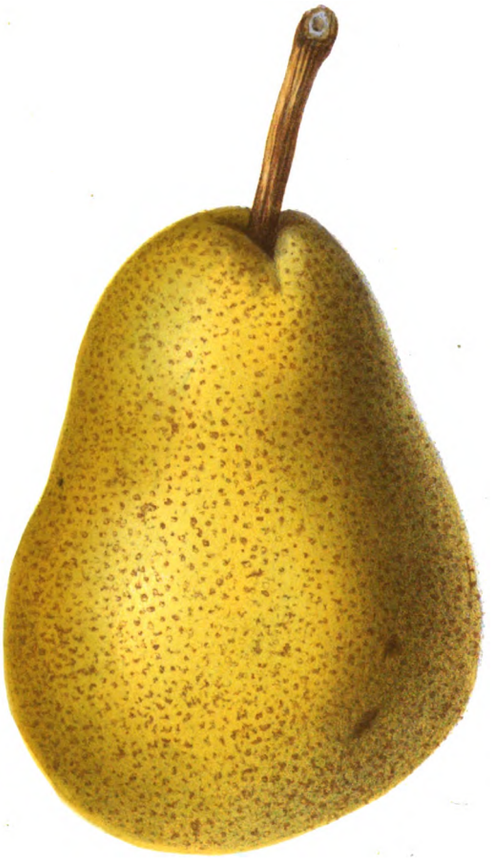

40b

Lith. Longhena ad. nat. del.

Formschn. d. Lithogr. Inst. v. Bruckmann & Sohn.

Lithogr. v. J. B. Hilsdorf.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 41.

BERGAMOTTE D'ESPEREN.

Plaat XXI, afbeelding 41a, 41b, 41c.

Poire Esperen (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, IV, livr. 48).
Bergamote d'Esperen.
Bergamotte Esperen (*Journal de Lyon; Ann. de Pom.*, V, 75; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 247; A. J. DOWNING, *the Fruits and the Fruit trees of America*, 1866, pag. 455).
Esperens Bergamotte (*Handbuch*, V, S. 181).
Bergamotte d'Esperen (*Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 130).

AFKOMST: door den majoor ESPEREN te Mechelen in 1830 uit het zaad gewonnen; volgens het *Handbuch* hield de winner deze voor de beste van zijne uit zaad gekweekte variëteiten.

VORM: dikwijls, vooral bij grootere vruchten, minder bultig dan de afbeelding.

GROOTTE: in den regel van de vierde; op eene zeer gunstige standplaats wordt de vrucht evenwel aanzienlijk grooter.

KELK: klein, half open, onregelmatig, smal- en spitsbladerig, zwartgrauw, in eene nauwe, een weinig bultige holte.

STEEL: 0.02—0.03, stevig, houtachtig, lichtbruin, in eene nauwe, ondiepe holte.

HUID: dik, ruw op het gevoel, geelachtig groen, bij volle rijpheid vuilgeel, met vele groote, voelbare, grauwe stippen en roestvlekken, de laatste vooral om kelk en steel.

VLEESCH: roomkleurig, vrij fijn en saprijk, bij ons niet zoo smeltend en geurig als het volgens opgaven uit Frankrijk en Duitschland is.

KLOKHUIS: middelmatig, van vele steenkorrels omgeven; de cellen zijn tamelijk groot, met fraaie, licht koffiekleurige pitten gevuld.

GEBRUIK: December—Maart; — tot nog toe kunnen wij de vruchten, die wij van tijd tot tijd geplukt hebben niet tot den eersten rang brengen, waartoe anderen ze, op zeer gunstige standplaats gekweekt, rekenen.

De BOOM groeit gematigd, is zeer vruchtbaar en wordt niet zeer groot. De twijgen zijn slank, sterk en lang gedoornd, donkerbruin met olijfkleur, met middelmatige, somtijds langwerpige stippen; de knoppen zijn middelmatig, op weinig verhevene dragers; de scheuten dun, olijfkleurig; de bladstelen 0.05—0.06; de bladeren langwerpig, gepunt, somtijds gaafrandig, meestal fijn getand.

Deze soort kan vooral als leiboom, maar ook als pyramide geplant worden; zij worde liefst niet op kwee geënt.

Digitized by Google

N°. 42.

CURÉ.

Plaat XXI, afbeelding 42a, 42b, 42c.

Poire du Curé (DECAISNE, I, livr. 2; *Journal de Lyon*; *Ann. de Pom.*, II, 22).
De Clion.
Monsieur.
Monsieur le Curé.
Bon Papa.
Belle Andréine (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 6).
Belle Adrianne.
Belle Adrienne.
Belle de Berry.
Cueillette d'hiver
Belle Héloïse.
Grosse allongée.
Du Pradel.
Vicar of Wakefield.
Comice de Toulon.
Vicar of Winkfield (*Catalogue of the Fruits*, N°. 423; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 335; J. A. DOWNING, *the Fruits* etc., 1866).
Dumas.
Paternoster.
Anne du Bourg (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 92).

AFKOMST: door een pastoor gevonden in de bosschen bij Clion in Frankrijk; vandaar de naam Curé; later werd zij van Parijs naar Engeland gezonden en wel aan den heer RHAM, geestelijke te Winkfield in Berkshire, waardoor zij den naam Vicar of Winkfield verkreeg.

VORM: zeer regelmatig.

GROOTTE: van de eerste.

KELK: open, met lange, zwarte, stervormig over de vrucht teruggeslagene, dikwijls ontbrekende kelkbladeren, dikwijls scheef, in eene nauwe, bijna vlakke holte.

STEEL: 0.025—0.03, houtachtig, donkerbruin, een weinig scheef, ingestoken.

HUID: dik, glad, groenachtig geel, later lichtgeel, aan de zonzijde een weinig rood, met fijne, grauwe stippen, die in het rood door een geel kringetje omgeven zijn.

VLEESCH: geelachtig wit, eer grof dan fijn, half smeltend, vrij saprijk, bij ons zeer weinig geurig.

KLOKHUIS: betrekkelijk klein, van vele fijne steenkorrels omgeven, met middelmatige cellen en meestal onvolkomene pitten.

GEBRUIK: November—Desember; — van den derden rang voor het dessert, van den tweeden rang voor de keuken, als siervrucht zeer bemind.

De BOOM groeit sterk en is zeer vruchtbaar; de twijgen zijn lang, slank, naar den top eenigzins gebogen, grauwbruin, met fijne stippen; de knoppen stomp, op weinig verhevene dragers; de scheuten slank, olijfkleurig met bruin; de bladstelen 0.04—0.045; de bladeren bijna rond, weinig gepunt, diep, regelmatig en scherp getand, donker glanziggroen, opgebogen.

Deze soort is als hoogstamde kroonboom en als pyramide aan te bevelen en ook op kwee te enten.

Digitized by Google

41a

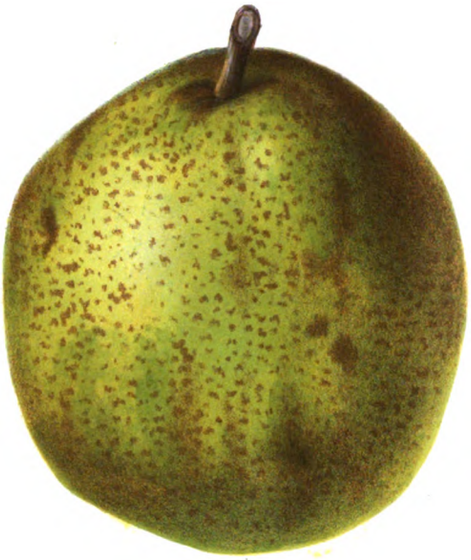

41b

41c

42a

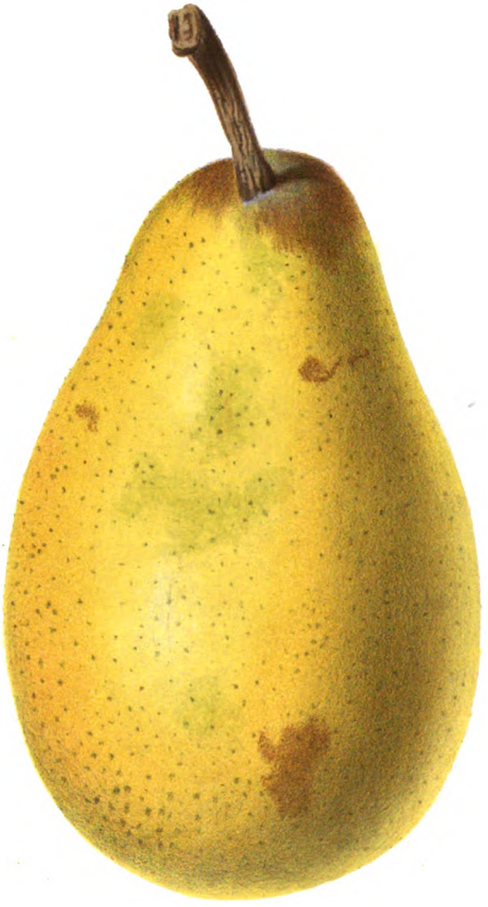

42b

42c

Digitized by Google

N°. 43.

BEURRÉ DE LUÇON.

Plaat XXII, afbeelding 43a, 43b, 43c.

Poire de Luçon (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, II, livr. 16).
St. Michel d'hiver (*Journal de Lyon*)
Beurré gris d'hiver (*Ann. de Pom.*, VII, 71; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 278).
Beurré gris d'hiver nouveau (*Catalogue of the Fruits*, N°. 70).
Beurré gris d'hiver supérieur.
Doyenné marbré (A. J. DOWNING, *the Fruits* etc.).
Graue Winterbutterbirne (*Handbuch*, V, S. 523).
Beurré de Fontenay (volgens TOUGARD en DOWNING).
Beurré de Luçon (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 21).

AFKOMST: eene Fransche vrucht, volgens DECAISNE afkomstig van Luçon in het dép. d' Ille et Villaine, volgens anderen van het bekende Luçon, dép. Vendée.

VORM: dikwijls hooger en meer bultig dan de afbeelding, naar den steel niet zelden een weinig ingebogen.

GROOTTE: van de tweede; aan leiboomen op zeer warmen stand nadert zij tot de eerste.

KELK: klein, half open, kortbladerig, een weinig wollig, in eene nauwe, vrij diepe, meestal regelmatige, doch ook wel eens van kleine bultjes voorziene holte.

STEEL: 0.015—0.02, aan kleinere vruchten langer, dik, grauwbruin, houtachtig, eenigzins ingestoken, scheef geplaatst.

HUID: dik, groenachtig geel, bijna geheel overdekt met kaneelkleurigen roest, aan de zonzijde niet zelden donker bruinrood, hier en daar met grauwgroene stippen.

VLEESCH: roomkleurig, in de nabijheid der schil meer groenwit, zeer fijn, saprijk, smeltend wanneer de vrucht op eene goede standplaats is gegroeid, anders half smeltend, verfrisschend, aangenaam van geur.

KLOKHUIS: middelmatig, van steenkorrels omgeven, met tamelijk groote cellen, gevuld met groote, koffiebruine, langwerpige, aan de spits een weinig gebogene pitten.

GEBRUIK: December—Februari; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit gematigd, is zeer vruchtbaar en moet op wilde peer veredeld worden, daar hij op kwee klein blijft. De twijgen zijn van gemiddelde lengte, met korte leden, licht olijfkleurig bruin, met weinige, fijne stippen; de knoppen stomp kegelvormig, op verhevene dragers; de scheuten stomp; de bladeren langwerpig ovaal, zeer fijn getand, weinig opgebogen, bleekgroen; de bladstelen middelmatig.

Deze soort is aan te bevelen als leiboom, op zeer gunstige standplaatsen ook als pyramide

Digitized by Google

N°. 44.

DOYENNÉ D' HIVER.

Plaat XXII, afbeelding 44a, 44b, 44c.

Bergamotte de Pentecôte (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 11; DECAISNE, *Jardin Fruitier*, II, livr. 18; *Ann. de Pom.*, IV, 41; *Journal de Lyon*).
Doyenné de printemps. — Seigneur d'hiver. — Bergamotte de Pâques.
Poire du Pâtre. — Beurré Roupp. — Dorothée royale.
Canning d'hiver. — Merveille de la Nature. — Pastorale d'hiver. — Pastorale de Louvain.
Capucine de Louvain (volgens prof. ANTHONIS te Leuven).
Beurré d'Austerlitz. — Soldat. — Paddington. — Philippe d'hiver. — Philippe de Pâques.
Easter Beurré (HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 286; *Catalogue of the Fruits*, N°. 68; A. J. DOWNING, *the Fruits* etc., 1866).
Beurré de la Pentecôte. — Beurré d'Anglaise. — Beurré de Pâques. — Beurré d'hiver de Bruxelles. — Bergamotte d'hiver. — Bergamotte tardive. — Seigneur d'hiver. — Besi Chaumontel très-gros. — Chaumontel très-gros.
Winterdechantsbirn (*Handbuch*, II, S. 177; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. I, Abb. 5 & 7, ib., Lief. II, Abb. 9; Dr. E. LUCAS, *Abb. Württemb. Obstsorten*).
Grüne Winter-Herrnbirn. — Lauers englische Osterbutterbirn. — Hildesheimer Winterbergamotte. — Pfingstbergamotte. — Sylvagne d'hiver. — Poire Anglaise. — Bergamotte Crassane d'hiver. — enz. enz.
HOGG verwart (*the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 286) den Doyenné d'hiver met eene andere, hoewel verwante variëteit, den Doyenné d'Alençon.

AFKOMST: volgens het *Journal de Lyon* gevonden in den tuin van het capucijnerklooster te Leuven. Wij bezitten deze variëteit reeds onheuglijke jaren; zij is bij ons het eerst ingevoerd onder den naam Bergamotte de Pâques, die echter ook nog eene andere, minder goede vrucht toekomt.

VORM: zeer veranderlijk, somtijds meer stomp kegelvormig dan onze afbeelding, zeer zelden tot den hoogronden vorm naderend, dikwijls bultig en aan ééne zijde ingebogen.

GROOTTE: van de tweede, dikwijls aanzienlijk grooter dan de afgebeelde vrucht, die van een pyramide is geplukt.

KELK: half open, met meestal hoornachtige, dikwijls onvolkomene en afgebrokene kelkbladeren; wanneer deze bewaard blijven, is de kelk gesloten

STEEL: 0.02—0.025, schijnbaar vleezig, maar inderdaad houtachtig, lichtbruin, scheef ingestoken, dikwijls door eenig vleesch op zijde gedrongen.

HUID: tamelijk dik, hard, op het gevoel eenigzins ruw, geelachtig groen als de vrucht rijp is, aan de zonzijde dikwijls met somber rood, met vele groote, voelbare, bruingrauwe stippen, om den kelk en den steel met veel grauwbruinen roest.

VLEESCH: roomkleurig, vrij fijn, zeer saprijk, smeltend, van een aangenamen, verfrisschenden, zoetachtig rinschen smaak.

KLOKHUIS: middelmatig, van vele steenkorrels omgeven, bij goed ontwikkelde vruchten van leiboomen op warmen stand vindt men deze minder; de cellen zijn klein en bevatten langwerpige, koffiebruine, dikwijls onvolkomene pitten.

GEBRUIK: Januari—April; — van den eersten rang voor het dessert; de vrucht moet lang aan den boom blijven, anders krimpt zij; het best wordt zij bewaard tusschen zure appelen; in vochtige kelders verkrijgt de vrucht zwarte vlekken, waardoor zij oneetbaar wordt.

De BOOM groeit gematigd en is zeer vruchtbaar; de twijgen zijn van gemiddelde lengte, met korte leden, een weinig zigzagsgewijze gebogen, roodbruin met olijfkleur aan de schaduwzijde, met vuilwitte stippen; de knoppen spits kegelvormig, op verhevene dragers; de bloemknoppen groot, stomp kegelvormig; de scheuten geelgroen, tamelijk lang; de bladeren eivormig, dikwijls langwerpig eivormig, iets opgebogen, regelmatig getand; de bladstelen 0.03—0.045. Over het geheel is de boom zeer kenbaar, maar gelijkt hij wel iets op den Doyenné d'Alençon, die echter iets krachtiger groeit, vlakkere bladeren en eenigzins kleinere vruchten draagt.

De Doyenné d'hiver is in ons klimaat het meest aan te bevelen als leiboom, op warme standplaatsen en in beslotene tuinen ook als pyramide en hoogstamde kroonboom; op kwee geënt blijft de boom zeer klein en wordt hij niet oud.

Digitized by Google

43a

43c

43b

44a

44c

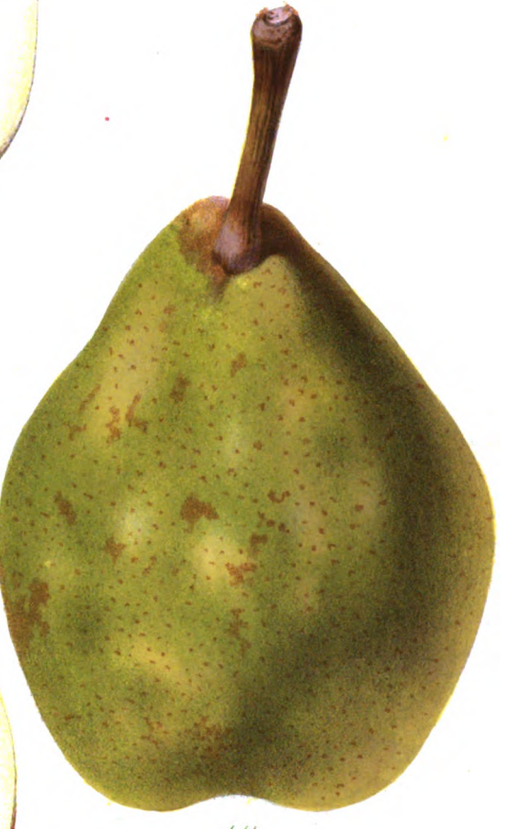

44b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 45.

BEURRÉ BRETONNEAU.

Plaat XXIII, afbeelding 45a, 45b, 45c.

Beurré Bretonneau (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, IV, livr. 41; *Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 14; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 253; *Ann. de Pom.*, VII, 97; *Journal de Lyon*; J. A. DOWNING, *the Fruits* etc., pag. 468).

Docteur Bretonneau.

Calebasse d'hiver.

Doctor Bretonneau (*Handbuch*, V, S. 159).

AFKOMST: te Mechelen uit het zaad gewonnen door den majoor ESPEREN, die deze soort naar zijnen vriend, dr. BRETONNEAU te Tours, noemde; de boom droeg in 1846 de eerste vruchten. Wij ontvingen een boompje van wijlen den heer L. DE BAVAY te Vilvoorden.

VORM: somtijds meer stomp kegelvormig dan de afbeelding, zelden naar den steel spitser.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: half open, met spitse, grauwe, nu eens lange, dan weder kortere kelkbladeren, in eene ondiepe, nauwe, onregelmatig door kleine verhevenheden begrensde holte.

STEEL: 0.03—0.035, stevig, aan het einde houtachtig en bruin, aan de vrucht dikwijls vleezig en geelbruin, meestal op de vrucht en een weinig scheef geplaatst.

HUID: dik, ruw op 't gevoel, bij rijpheid geelachtig groen, met vele fijne, grauwbruine stippen en hier en daar een weinig roest, vooral om den kelk en den steel; aan de zon blootgestelde vruchten hebben eenig rood; men moet, door het afplukken van bedekkende bladeren, al het mogelijke aanwenden om die roodheid te verkrijgen, daar de dus gekleurde vruchten de smakelijkste zijn.

VLEESCH: vrij fijn, half smeltend, tamelijk saprijk, zoetachtig, een weinig rinsch, niet zeer geurig.

KLOKHUIS: middelmatig, omgeven van tamelijk veel steenkorrels, met groote cellen, die met fraaie, regelmatig gevormde, zwartbruine pitten zijn gevuld.

GEBRUIK: April en Mei; de vrucht moet niet voor 15 October geplukt worden en laat zich dan zonder moeite bewaren; — zij is in haar jaargetijde een dessertpeer van den tweeden rang.

De BOOM groeit tamelijk sterk, is matig vruchtbaar, maar draagt niet zeer spoedig; de twijgen zijn van gemiddelde lengte, stevig, olijfbruin met grauw en met groote, voelbare, licht geelgrauwe stippen; de knoppen spits kegelvormig, afwijkend, op weinig verhevene dragers; de scheuten matig, olijfkleurig, een weinig wollig; de bladeren zeer langwerpig, fijn getand, aan den top opgebogen; de bladstelen 0.05—0.065 lang.

In ons klimaat vooral als leiboom te planten; de boom vormt eene fraaie pyramide; op kwee geënt blijft hij zwak.

Digitized by Google

N°. 46.

PONDSPEER.

Plaat XXIII, afbeelding 46a, 46b, 46c.

Grand Monarque (KNOOP, tab. VIII; SERRURIER, II, pag. 334).
Grote Monarch. — Grote Mogol. — Grote Tamerlan. — Poire de Livre.
Gratiole ronde (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 84).
Ronde Winter-Gratiole. — Endegeester Peer. — Florusheij-peer.
Bonkerpeer (aan de Lek in Zuid-Holland).
Harm Harkes Peer (Groningen).
Catillac (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, IV, livr. 37; *Journal de Lyon*; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 273).
Cadillac. — Cotillard. — Abbé Mongein. — Besi des Marais. — Citrouille.
De tout temps. — Gros Thomas. — Poire de Bell. — Tête de chat.
Bon Chrétien d'Amiens. — Chartreuse. — Monstrueuse de Landes.
Bell Pear.
Grosser (französischer) Katzenkopf (*Handbuch*, II, S. 525).

Bij het bestudeeren der verschillende ons toegankelijke pomologische werken is ons gebleken, dat er vele verwarring bestaat tusschen deze peer en hare naaste verwanten, zoodat nu deze, dan gene naam als synoniem aan andere vruchten wordt toegevoegd.

AFKOMST: waarschijnlijk eene Fransche vrucht, reeds in 1665 in den *Jardin français* beschreven, ook aan KNOOP bekend, zeer verspreid.

GROOTTE: van de eerste, meestal aanzienlijk grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: geheel of half open, groot, met breede, kortgespitste, donkergrauwe blaadjes, in eene vrij diepe, wijde, van ongelijke verhevenheden omgevene holte.

STEEL: 0.03—0.05, dik, houtachtig, lichtbruin, een weinig ingestoken, scheef, gebogen.

HUID: dik, met kleine bultjes, geelachtig groen, later meer citroengeel, aan de zonzijde met bruinrood overdekt, met vele grauwe stippen en eenige roestfiguren.

VLEESCH: wit, grofkorrelig, vast, knappend, matig saprijk, eenigzins wrang.

KLOKHUIS: tamelijk groot in verhouding van de vrucht, van vele steenkorrels omgeven, met groote cellen en middelmatige, meestal onvolkomene, donkerbruine pitten.

GEBRUIK: Februari en Maart; — van den eersten rang voor de keuken, om te stoven of (ongeschild) te koken.

De BOOM groeit sterk en is op gevorderden leeftijd zeer vruchtbaar; de twijgen zijn stevig, olijfkleurig bruin met bruinrood en met vele groote, langwerpige, grauwgele stippen; de knoppen spits, afwijkend geplaatst op verhevene dragers; de bloemen in het oog loopend groot, sneeuwwit; de scheuten lang, stevig, olijfgroen, aan den top wollig, afwijkend, omgebogen; de bladeren tamelijk groot, dik, lederachtig, breed, stomp, onregelmatig getand, somtijds gaafrandig, dofgroen; die, welke om de bloemknoppen staan, zijn langer gesteeld en langwerpig eivormig, hetgeen trouwens bij de meeste peersoorten het geval is.

De boom is aan te bevelen voor den hoogstamden kroonvorm, voortreffelijk voor den boomgaard, daar de vrucht op de markt zeer gezocht is. Daar de jonge takken krom en afwijkend groeien, moet men den boom in de eerste jaren na de planting snoeien en vormen, zoodat hij geene wanstaltige kroon maakt.

Digitized by Google

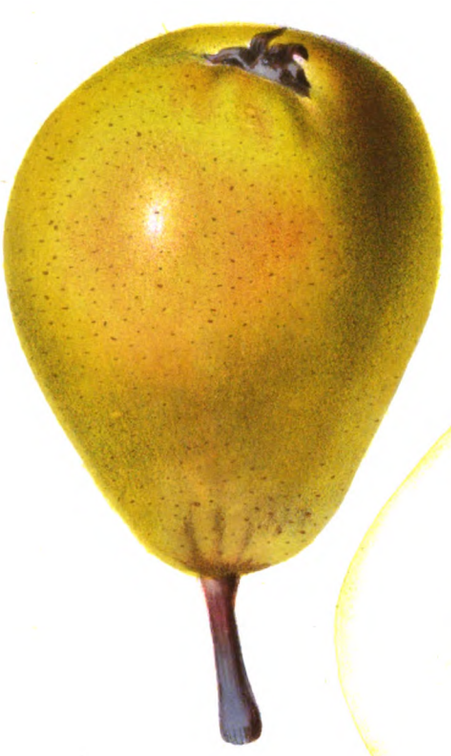

45a

45c

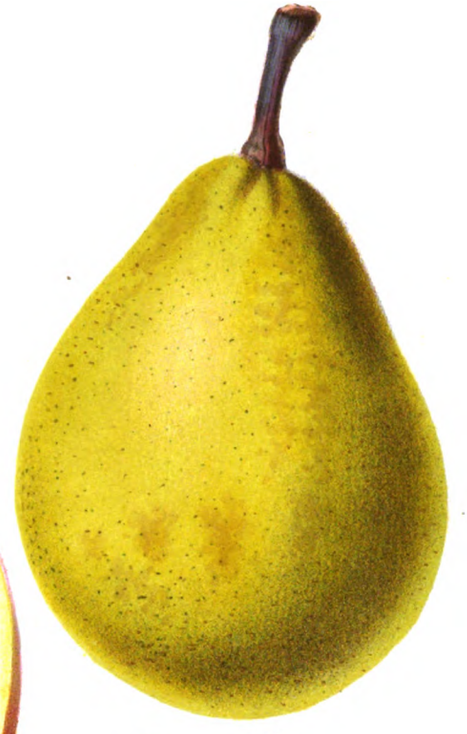

45b

46a

45c

46b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 47.

CITRON DE SIRÈNE.

Plaat XXIV, afbeelding 47a, 47b, 47c.

Citron de Sirène (KNOOP, tab. V).
Citroen-koleurspeer.
Vroege Hagenaar.
Vroege Wijnpeer.
Vroege Katelijne.
Abraham Katelijne.
Citroenpeer (SERRURIER, II, pag. 252).
Sirenen-Citroenpeer.
Limon.

Deze variëteit moet niet verward worden met de Citron des Carmes, die meer in het buitenland bekend is, en de synoniemen draagt: Petite Madeleine enz. (Zie boven N°. 1).

AFKOMST: onbekend; KNOOP en SERRURIER kenden de soort; zij is dus zeer oud.

VORM: meestal regelmatig, somtijds een weinig meer stomp kegelvormig dan de afbeelding en dan naar den steel een weinig ingebogen.

GROOTTE: van de vierde; dikwijls een weinig grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: klein, gesloten, fijn, kort, spitsbladerig, grauwzwart, bijna vlak geplaatst, omgeven van kleine vouwtjes.

STEEL: 0.04—0.05, dus zeer lang in verhouding van de vrucht, dikwijls echter korter dan de afgebeelde, lichtbruin met geelachtig groen, gedeeltelijk vleezig, vooral bij zijne inhechting aan de vrucht.

HUID: groenachtig geel, later meer citroengeel, met eenig lichtrood aan de zonzijde, met fijne, grauwbruine, somtijds van groene kringetjes omgevene stippen.

VLEESCH: wit, een weinig roomkleurig, niet zeer fijn, doch op het juiste tijdstip saprijk, riusch-zoet, van een eenigzins bergamotachtigen geur.

KLOKHUIS: tamelijk groot, van vele steenkorrels omgeven; de cellen zijn klein, met kleine, lichtbruine pitten gevuld.

GEBRUIK: einde van Juli en begin van Augustus; een der vroegste peren, die nog in groengelen toestand geplukt, en zoodra het groen meer geel wordt, gebruikt moet worden, nog voordat zij zacht is; kan men een indruksel op de vrucht maken, dan is zij reeds beurs; — van den tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit zeer matig, draagt spoedig en veel. De twijgen zijn slank, violetbruin, aan de schaduwzijde olijfkleurig, met vele grauwbruine stippen; de knoppen klein, spits, afwijkend, op verhevene dragers; de scheuten slank, olijfgroen; de bladeren ovaal, weinig gepunt, bijna gaafrandig, glanzig.

De soort verdient geene algemeene aanbeveling; die ze planten wil, neme ze als pyramide en ente ze niet op kwee.

Digitized by Google

N°. 48.

DOYENNÉ DE JUILLET (VAN MONS).

Plaat XXIV, afbeelding 48a, 48b, 48c.

Doyenné de Juillet (VAN MONS) (*Ann. de Pom.*, I, fol 57; *Journal de Lyon*; *Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 143).
Doyenné d'été.
Saint Michel d'été.
Leroi Jolimont.
Poire de Juillet (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, II, livr. 17).
Joli-mont.
Roi Jolimont.
Summer Doyenné.
Duchesse de Berry d'été (of BIVORT) (HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 329; J. A. DOWNING, *the Fruits* etc., pag. 434); vooral niet te verwarren met de Duchesse de Berry van DECAISNE (*Jardin Fruitier*, I, livr. 1).
Juliusdechantsbirne (*Handbuch*, II, S. 375; BALTET, N°. 1).

AFKOMST: waarschijnlijk gewonnen door VAN MONS, den bekenden Belgischen pomoloog; veelvuldig uit België en Frankrijk ingevoerd.

VORM: dikwijls nog iets ronder en breeder dan de afgebeelde vrucht en dan naar den steel meer plat afgerond, zelden meer langwerpig.

GROOTTE: van de vierde, doorgaans iets grooter dan de afgebeelde vrucht; zelden zagen wij ze zoo klein als DECAISNE ze voorstelt.

KELK: middelmatig, open, met lang gespitste, groen blijvende, opstaande blaadjes; de kelk staat meestal op de vrucht, zelden in eene ondiepe, vlakke holte.

STEEL: 0.03—0.04; de lengte schijnt in omgekeerde reden tot de grootte der vrucht te staan; meestal vleezig, vooral bij de inhechting, waar het vleesch als opgehoopt staat, geelachtig groen met bruin, een weinig scheef op de vrucht geplaatst.

HUID: fijn, vrij dun, geelachtig groen, later, bij volkomene rijpheid, meer citroengeel, aan de zonzijde fraai rood met vele gele stippen; in het geel vindt men meer bruine stippen; weinig roest.

VLEESCH: roomkleurig, niet zeer fijn, half smeltend, saprijk, een weinig geurig.

KLOKHUIS: middelmatig, van steenkorrels omgeven; de cellen zijn klein, met kleine pitten gevuld.

GEBRUIK: einde van Juli en begin van Augustus; — in dit jaargetijde van den tweeden rang voor het dessert; even als alle zomerperen op het juiste tijdstip te gebruiken.

De BOOM groeit gematigd en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn van gemiddelde lengte, dun, licht olijfbruin met tamelijk vele stippen; de knoppen spits, afwijkend; de scheuten middelmatig, olijfkleurig, de bladeren ovaal, weinig gepunt, scherp getand, nu eens opgebogen, dan weder vlak, de bladstelen dun, 0.035—0.04 lang.

De boom is aan te bevelen als pyramide; op kwee geënt blijft hij zeer klein en wordt hij niet oud.

Digitized by Google

47a

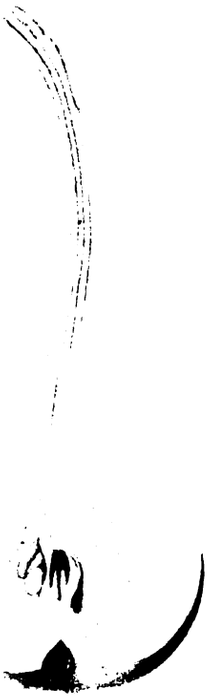

47c

47b

48a

48c

48b

J. Berghuis ad. nat. del.

Arnoldeth G. Sorenyn, fils lith. de Leeuw

Groningen J. B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 49.

BEURRÉ GIFFARD.

N°. 50.

CUISSE MADAME.

N°. 51.

FONDANTE DE BREST.

N°. 52.

ROUSSELET DE STUTTGARD.

N°. 53.

KOPERTSCHER.

N°. 54.

BEURRÉ SUPERFIN.

N°. 55.

WILLIAMS.

Digitized by Google

N°. 49.

BEURRÉ GIFFARD.

Pluat XXV, afbeelding 49a, 49b, 49c.

Beurré Giffard (CHARLES BALTET, *Culture du Poirier*, fol. 41; DECAISNE, *Jardin Fruitier*, T. V; *Annales de la Société d'Horticulture de Paris et centrale de France;* HOGG, *the Fruit Manual*; DOWNING, pag. 461; *Ann. de Pom.*, V).

Giffard's Butterbirne (*Handbuch*, V, S. 385).

AFKOMST: volgens DECAISNE werd deze soort gewonnen door den boomkweeker GIFFARD te Saint-Nicolas, dép. Maine et Loire.

VORM: zeer standvastig.

GROOTTE: van de derde, somtijds grooter dan de afgebeelde vrucht.

KELK: open, met lange, hoornachtige blaadjes.

STEEL: lang, houtachtig, zelden zoo krom als de afgebeelde.

HUID: zeer dun, groenachtig geel, met bruine stipjes bezaaid, aan de schaduwzijde een weinig roestig, met bruinen, soms rooden roest om den steel.

VLEESCH: wit, zeer fijn, saprijk, zoet, verfrisschend, van een aangenamen geur.

KLOKHUIS: middelmatig, ovaal, somtijds van enkele steenkorrels omgeven, zelden evenwel bij goed ontwikkelde vruchten; cellen en pitten zijn middelmatig, de laatste lichtbruin.

GEBRUIK: einde van Juli en begin van Augustus; — van den eersten rang voor het dessert, eene der beste zomerperen.

De BOOM groeit zwak en onregelmatig, maar is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn slank, donker violetbruin, met langwerpige stippen; de knoppen eenigzins van den tak afwijkend, vrij spits; de scheuten matig lang, meestal violetachtig, somtijds eenigzins wollig; de bladeren middelmatig, langwerpig, bijna glad, langgesteeld.

Ofschoon deze soort voor alle vormen wordt aanbevolen, bevelen wij haar bijzonder aan voor leibomen, pyramiden en voor de potcultuur. Op kwee wordt de boom niet oud; daarom is het beter hem alleen op wildstam te veredelen.

Digitized by Google

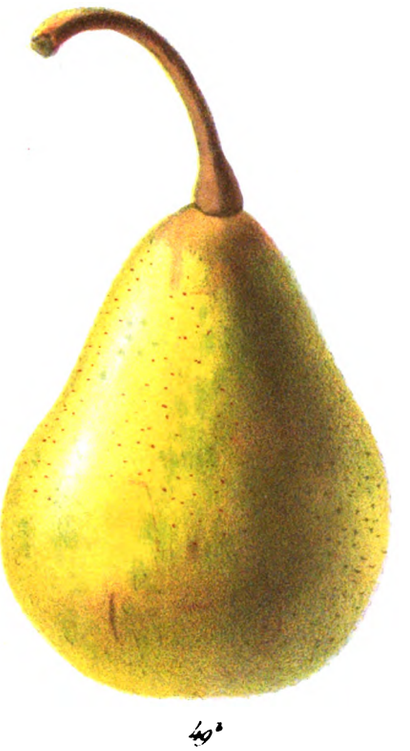

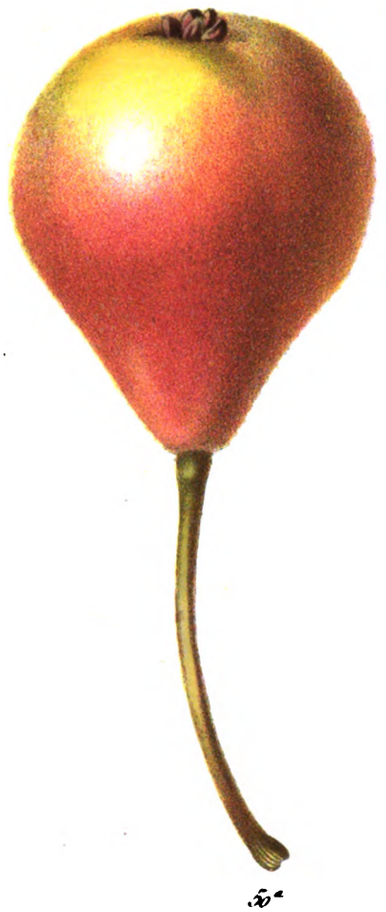

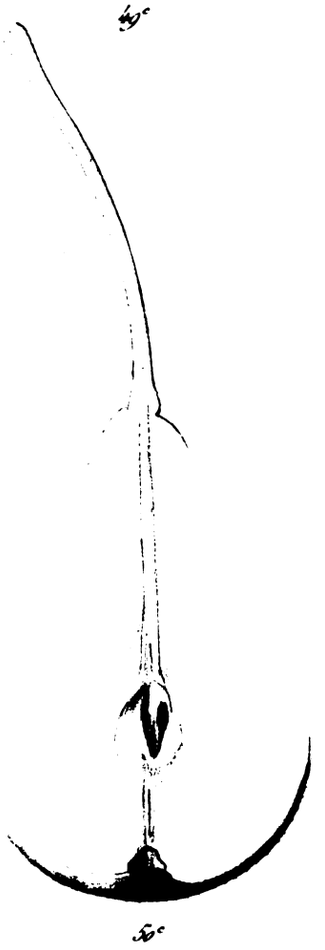

Berghuis ad nat. del.

Gravenhage. J.B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 50.

CUISSE MADAME.

Plaat XXV, afbeelding 50a, 50b, 50c.

Cuisse Madame (DECAISNE, T. I; *Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 41).
Poire de Rives (KNOOP, tab. 5).
Poire de Fuscé.
Wadelbirne (SERRURIER, 2e deel).
SERRURIER geeft nog het synoniem Frauenbirne op, echter ten onrechte, daar hiermee de Poire Madame wordt bedoeld. De verwarring, die in het buitenland heerscht ten opzichte van deze soort en onze Poire Madame, noopte ons de echte soort te doen afbeelden, om zoo mogelijk een einde aan die verwarring te maken.

AFKOMST: onbekend, vermoedelijk uit Frankrijk; zeker eene der eerst ingevoerde soorten en reeds sedert onheuglijke jaren hier gekweekt.

VORM: zeer standvastig.

GROOTTE: van de derde, veelal tot de vierde naderend.

KELK: open, met breede, hoornachtige kelkblaadjes, een weinig ingedrukt, van enkele vouwtjes omgeven.

STEEL: zeer lang, dun, houtachtig, aan de vrucht van eenig vleesch voorzien, somtijds aan eene zijde een weinig ingedrukt.

HUID: dun, lichtgeel, bij sterk aan de zon blootgestelde vruchten met bruinachtig rood overtogen, somtijds een weinig gestreept, met grove, grauwachtige stippen.

VLEESCH: roomkleurig, vast, brokkelig, niet zeer saprijk, rinschachtig zoet.

KLOKHUIS: klein, van vele steenkorrels omgeven, met enge cellen en middelmatige, bruinroode, dikwijls onvolkomene pitten.

GEBRUIK: September; — van den tweeden of derden rang, duurt kort.

De BOOM groeit sterk en draagt eerst op lateren leeftijd. De twijgen zijn slank, rechtop groeiend, donkerbruin met olijfkleurigen gloed, glanzig, met weinige, fijne, ronde stippen; de knoppen klein, op vrij breede dragers geplaatst; de scheuten lang, dun, glanzig bruinrood, niet wollig; de bladeren staan veelal bij drieën of vieren, zij zijn middelmatig, dun, vrij vlak, veelal rondachtig, naar den top smal en spits, half gekromd, ondiep en grof getand, zacht glanzig groen, de oudere meestal ronder; de bladstelen zijn 0.04 lang.

De BOOM verdient weinig aanbeveling, het meest nog als hoogstam.

Digitized by Google

N°. 51.

FONDANTE DE BREST.

Plaat XXVI, afbeelding 51a, 51b, 51c.

Schmalzbirne von Brest (*Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 155; *Handbuch*, V, S. 51; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 6, Taf. 6).
Fondante de Brest.
Fransche Kaneelpeer (SERRURIER, II, pag. 291; *Catalogue of the Fruits*, pag. 141).
Inconnue Chenau.
Schlunzenbirne.
Fondante ou Beauté hâtive.
Chenau.
Brester Schmalzbirne.
Saftbirne von Brest.
Cassante de Brest.
Schmelzende Brester Birne.
Persische Birne.
Brester Birne.

Deze soort wordt dikwijls verward met de dubbelde Fransche Kaneelpeer (KNOOP, tab. III, pag. 21), Fondante de Brest, dubbelde of Franse Caneelpeer; deze wordt bij DECAISNE (*Jardin Fruitier*, livr. 45) gevonden onder den naam Franc-Real, en verschilt van onze soort onder anderen daarin, dat de zonzijde nooit rood gekleurd is.

AFKOMST: onbekend; waarschijnlijk eene Fransche soort; volgens het *Handbuch* reeds door MERLET en QUINTINYE beschreven; wij kweeken ze sedert lang.

VORM: weinig afwisselend, die van het *Handbuch* komt zeer goed met den onzen overeen.

GROOTTE: van de vierde.

KELK: open, stervormig over de vrucht uitgespreid, spitsbladerig, bruin, bijna vlak of in eene zeer ondiepe holte geplaatst, van kleine ribben omgeven.

STEEL: 0.04—0.05, vrij dik, bruin met groen, gedeeltelijk houtachtig, naar de vrucht vleezig wordend; aan zijne inplanting bevindt zich dikwijls een klein vleeschknobbeltje; de steel staat meestal scheef en is een weinig gebogen.

HUID: dik, eenigzins ruw, dikwijls nog levendiger rood dan onze afbeelding, in het groen met grauwe, in het rood met witachtig grauwe stippen. De vrucht ziet er aan den boom reeds aanlokkelijk uit.

VLEESCH: roomkleurig, grofkorrelig, een weinig knappend, op het juiste tijdstip geplukt saprijk, aangenaam verfrisschend, eenigzins geurig.

KLOKHUIS: middelmatig, van vele steenkorrels omgeven, met kleine cellen en zwartbruine, spitse, platte pitten.

GEBRUIK: Augustus; de vruchten duren tamelijk lang en worden niet alle te gelijk geplukt, maar telkens als de groene kleur geel begint te worden.

De BOOM groeit in zijne jeugd matig, wordt niet groot, maar is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn lang, stevig, van den tak afwijkend, gebogen, roodbruin, aan de schaduwzijde met olijfbruin gemengd, met vele witgrauwe stippen; de knoppen scherp, afstaande, op vrij verhevene dragers; de scheuten wollig aan den top; de bladstelen 0.04—0.05; de bladeren langwerpig ovaal, donkergroen, spits, scherp en fijn getand.

Wij bevelen deze variëteit alleen aan als pyramide. Zij moet niet op kwee veredeld worden, daar zij dan klein blijft. Naar ons oordeel heeft zij alleen waarde voor liefhebbers van groote verzamelingen; er zijn toch in hetzelfde jaargetijde betere soorten.

Digitized by Google

51a

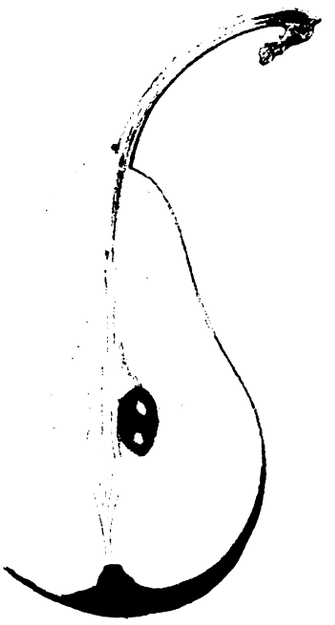

52c

51b

52a

51c

53b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 52.

ROUSSELET DE STUTTGART.

Plaat XXVI, afbeelding 52a, 52b, 52c.

Rousselet de Stuttgard (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 65).
Stuttgarter Geishirtel (*Handbuch*, II, S. 47).
Wahre langstielige Gaishirtenbirne (L. MÜLLER, *Obstk.*, N°. 73, S. 120).
Langstielige Stuttgarter Russelet.
Gaishirtle (Württemberg).
Stuttgarter Gaishirtenbirne (E. LUCAS, *Abb. Württ. Obsts.*, Taf. IV, met eene zeer fraaie afbeelding).
Poire de Stüttgard (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 59).

AFKOMST: volgens het *Handbuch* in de nabijheid van Stuttgart door een herder als wilde peer gevonden en vandaar menigvuldig door geheel Duitschland verspreid; wij kweeken ze reeds lang.

VORM: zeer regelmatig, niet altijd zoo langwerpig als de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de vierde.

KELK: open, stervormig, lang- en spitsbladerig, scheef, meestal op de vrucht, zelden in eene kleine, ondiepe holte geplaatst.

STEEL: 0.03—0.035, somtijds korter, houtachtig, eenigzins vleezig bij zijne inplanting, rondom welke ook eenige rimpels of ribjes voorkomen.

HUID: glad, fijn, zacht, in onze kweekerijen in kleur met onze afbeelding overeenstemmend, met bruinroode en grauwe, van donkergroen omgevene stippen en een weinig dunnen, kaneelkleurigen roest, vooral in de nabijheid van kelk en steel.

VLEESCH: wit of roomkleurig, niet fijn, saprijk, half smeltend, van een aangenamen, zoeten, eenigzins geurigen smaak; het schijnt in ons klimaat niet zoo uitmuntend te zijn als in Duitschland.

KLOKHUIS: middelmatig, van vele steenkorrels omgeven, met ruime cellen, gevuld met weinige, lichtbruine, volkomene pitten.

GEBRUIK: Augustus en begin van September; — van den tweeden rang voor het dessert.

De BOOM groeit gematigd, vormt eene fraaie pyramide en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn van gemiddelde lengte, slank, grauwbruin met veel bruinrood en enkele grauwwitte stippen; de knoppen kegelvormig, eenigzins afwijkend en verheven geplaatst; de bloemknoppen stomp kegelvormig, donker bruin, dikwijls dunwollig; de scheuten donkerrood; de bladstelen lang; de bladeren eivormig, eenigzins spits, aan den top dikwijls een weinig opgebogen, meestal gaafrandig, een weinig gegolfd, donkergroen, zelden wollig.

Wij bevelen deze slechts als pyramide aan, zij is niet op kwee te veredelen; als hoogstamde blijft de boom te klein en levert hij te kleine vruchten.

Digitized by Google

N°. 53.

KOPERTSCHER.

Plaat XXVII, afbeelding 53a, 53b, 53c.

Liegels Winterbutterbirn (*Handbuch*, II, S. 171; E. LUCAS, *Obstkunde*, N°. 51, S. 113; L. MÜLLER, *Obstkunde*, N°. 51, S. 113; F. JAHN, *Verzeichniss von Obstsorten*; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 3, Taf. 1).
Kopertsche fürstliche Tafelbirn.
Winterhuberin.
Weinhuberin.
Graf Sternbergs Winterbutterbirn.
Postelbergerbirn. — Fürst Schwarzenberg.
Bischoff Milde.
Poire unique musquée. — Herzogin Caroline Amalia (DITTRICH, I, S. 759).
Coloma's Köstliche.
Suprême Coloma. — Winter-Muscateller (Berlijn).
Böhmische Winter-Muscateller. — Princière (Tentoonstelling te Görlitz, 1863).
Wussin's Butterbirn. — Kopitsche Birn.
Weinhuber Birn (vooral in Bohemen). — Beurré Fischer.
Beurré Liegel.
Poire princière de Kopetsch (*Catalogue Général des Pépinières Royales de Vilvorde*, 1860—1861).

AFKOMST: volgens het *Handbuch* verschillend opgegeven. LIEGEL (*Anw.* S. 85) zegt dat ze door den pastoor LANGECKER te Buschitz uit het zaad is gewonnen, terwijl CL. RODT (*Monatschrift*, II, S. 64) beweert dat ze in 1782 te Kopertsch in Bohemen toevallig uit het zaad is ontstaan, en DIEL (*N. K. O.*, III, S. 131) dat ze door den graaf COLOMA gewonnen en door hem (DIEL) onder den naam Suprême Coloma van VAN MONS ontvangen werd.

VORM: veelal zeer standvastig, somtijds iets langer dan de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de derde.

KELK: open, met omgeslagene en stervormig op de vrucht uitgespreide blaadjes.

STEEL: kort, dun, houtachtig, een weinig ingezonken.

HUID: glad, geelachtig groen, met groene, dikwijls ook met vele bruine stippen, meestal met eenigen roest.

VLEESCH: wit, somtijds fijnkorrelig, smeltend, saprijk, van een bijzonderen geur.

KLOKHUIS: middelmatig, met vrij ruime cellen en lange, lichtbruine pitten.

GEBRUIK: November en December; men kan de vruchten in het laatst van September, na koude zomers eerst 10—15 October plukken, zonder dat ze krimpen.

De BOOM groeit goed en neemt een schoonen vorm aan. De twijgen zijn slank, donker olijfgroen met eene grijsachtig bruine tint en eenige fijne, bruine stippen; de knoppen spits kegelvormig; de scheuten glanzig donkerbruin; de bladstelen 0.04 lang, dun, met een dof rooden gloed; de bladeren smal ovaal, langwerpig, sterk gepunt, eenigzins opgebogen, dun, ondiep en fijn getand. De boom is zeer kennelijk aan de bijzondere, glanzige, donkerbruine kleur van zijne jonge bladeren en scheuten.

Deze soort is aan te bevelen als leiboom en als pyramide, in ons klimaat ongeschikt voor den hoogstamden vorm.

Digitized by Google

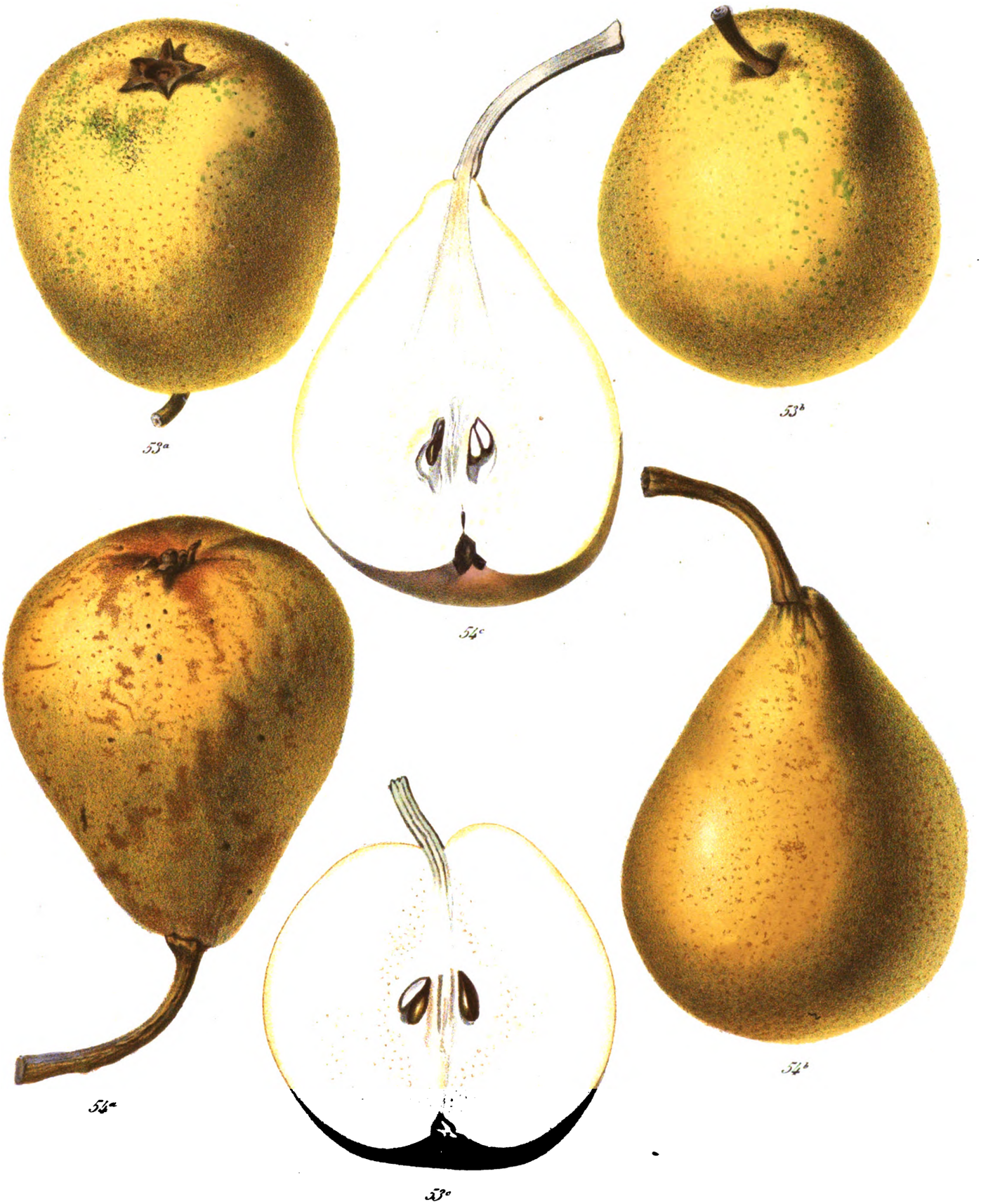

53a

53b

53c

54a

54b

54c

Berghuis ad nat. del

Arnoldth G. Sevenynns fils lith. de J.A. et J. Royale.

Groenningen. J.B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 54.

BEURRÉ SUPERFIN.

Plaat XXVII, afbeelding 54a, 54b, 54c.

Beurré Superfin (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 99; HOGG, *the Fruit Manual*; *Journal de Lyon*; CH. BALTET, *Cult. du Poirier*, 3me. ed.; DOWNING, pag. 465).

Hochfeine Butterbirne (*Handbuch*, V, S. 299; F. JAHN, *Verzeichniss*, 1864).

Graslin, Dathis (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 41, N°. 131).

DECAISNE zegt dat alle kenmerken van den Beurré superfin zoozeer met die van den Graslin overeenkomen, dat hij geen grond kan vinden om ze van elkander te scheiden. Ook onze nasporingen hebben tot hetzelfde resultaat geleid; ook bij ons komen kleur, tijd van rijpwording en alle overige kenmerken van beiden zoo zeer overeen, dat wij ze als synoniem moeten beschouwen.

AFKOMST: volgens J. DE LIRON d'AIROLES (*Not. pomol.*, 1857, Liste synon., p. 76, bij DECAISNE aangehaald) is de door DECAISNE afgebeelde vrucht geplukt van een boom, reeds 50—100 jaren oud, staande op het landgoed Malatourne, gemeente Flée, canton de Chateau-du-Loir (dép. Sarthe), toebehoorende aan de familie GRASLIN. Voor 20 of 25 jaren proefde dr. BRETONNEAU uit Tours de hem op Malatourne aangebodene vrucht, en, meenende eene nog onbekende soort voor zich te hebben, gaf hij haar den naam Graslin. Volgens het *Journal de Lyon* werd ze door den heer GOUBAULT uit zaad gewonnen.

VORM: somtijds langer en naar den kelk meer toegespitst dan onze afbeelding.

GROOTTE: van de derde, tot de tweede naderend.

KELK: half open, met lange, spitse blaadjes, een weinig ingezonken, omgeven van eenige bultjes, die zich over de vrucht uitstrekken.

STEEL: dik, vleezig; de vrucht verlengt zich in een vleeschuitwas of knobbel, die zich aan den steel vasthecht.

HUID: glad, groenachtig geel, bij volle rijpheid meer goudgeel, met vele bruine, somtijds stervormige stippen, meestal met min of meer sterken roest, die vooral bij den kelk wordt aangetroffen.

VLEESCH: roomwit, zeer fijn, smeltend, saprijk, geurig, verfrisschend.

KLOKHUIS: betrekkelijk klein, met kleine cellen en meestal onvolkomene, donker gekleurde pitten.

GEBRUIK: einde van September en de geheele maand October; — van den eersten rang, uitmuntend.

De BOOM groeit matig, eenigzins afwijkend, in een goeden vorm. De twijgen zijn vrij slank, bij sterken groei somtijds eenigzins doornachtig, grauwachtig bruin met eene olijfkleurige tint en met onregelmatig gevormde, meestal langwerpige stippen; de knoppen vrij spits; de scheuten olijfkleurig met eene bruinroode tint; de bladstelen omstreeks 0.05 lang, eenigzins gesleufd; de bladeren vrij groot, langwerpig ovaal, spits, golvend opgebogen, ondiep en ongelijk getand.

Wij bevelen deze soort voor elken vorm aan.

Digitized by Google

N°. 55.

WILLIAMS.

—

Plaat XXVIII, afbeelding 55a, 55b, 55c.

———

Bon Chrétien Williams (*Beschrijving der vruchtsoorten*, eerste reeks, N°. 34).
Poire William's (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 21, N°. 34).
Bon Chrétien William (*Journal de Lyon*, 1859; *Ann. de Pom.*, III, 57; BALTET, 2d ed., pag. 55).
Bartlett de Boston (*Ann. de la Société Impériale*, Oct. 1854).
Williams' Bon Chrêtien (HOGG, *the Fruit Manual*, pag. 337; *Catalogue of the Fruits*, N°. 105, pag. 130).
De Savault. — William's. — Bartlett (DOWNING, Rev. ed., pag. 421).
William's bon Chrétien. — De la Vault. — Clément Doyenné.
Poire Guillaume of the French (DOWNING).
Williams Christbirne (*Handbuch*, II, S. 405; L. MÜLLER, *Obstk.*, N°. 82, S. 125).
Passe Goemann's (Herrnhausen). — Salisbirne (OBERDIECK).

AFKOMST: volgens DECAISNE ontstaan te Aldermaston in Berkshire, in den tuin van den schoolmeester M. WHEELER, die ze uit het zaad won; volgens het *Handbuch* was zij daar reeds in 1770 bekend, en werd zij genoemd naar den heer RICHARD WILLIAMS van Turnham Green bij Londen, die ze veelvuldig verspreidde; volgens DOWNING werd zij in 1799 zonder naam in Amerika ingevoerd en aldaar BARTLETT geheeten. Wij kweeken ze reeds lang en ontvingen ze van alle zijden overeenstemmend, ook onder den naam de Salis.

VORM: vrij veranderlijk, doorgaans bultig; onze afbeelding stelt eene goed ontwikkelde vrucht voor.

GROOTTE: van de tweede, dikwijls, zooals b.v. de afgebeelde vrucht, tot de eerste te brengen, aan hoogstammen aanmerkelijk kleiner.

KELK: klein, open, kort- en spitsbladerig, dikwijls opstaande, meestal vlak geplaatst, zelden in eene kleine, van bultjes omgevene holte.

STEEL: 0.01—0.02, dik, houtachtig, een weinig ingestoken en eenigzins scheef geplaatst.

VLEESCH: witachtig, somtijds roomkleurig, fijn, saprijk, smeltend, rinsch, zeer sterk gemuskeerd.

KLOKHUIS: klein, van eenige fijne steenkorrels omgeven, met middelmatige cellen en zwarte pitten van gemiddelde grootte.

GEBRUIK: September; zij moet niet lang aan den boom hangen, maar in groengelen toestand geplukt worden; — van den eersten rang voor het dessert voor hen die van gemuskeerde vruchten houden; anderen achtten ze minder voortreffelijk.

De BOOM groeit gematigd, is zeer vruchtbaar en vormt eene fraaie pyramide. De twijgen zijn lang, stevig, geelachtig bruin met bruinrood en weinige stippen; de knoppen dik, op verhevene dragers geplaatst; de scheuten bleekgeel, met dunne wol aan den top; de bladstelen 0.04—0.055; de bladeren eirond, een weinig gepunt, vrij scherp getand.

Op kwee veredeld wordt de boom niet oud, noch groot, en levert hij zeer sterk gemuskeerde vruchten; op wilde peer geënt is hij voor alle vormen aan te bevelen.

———

Digitized by Google

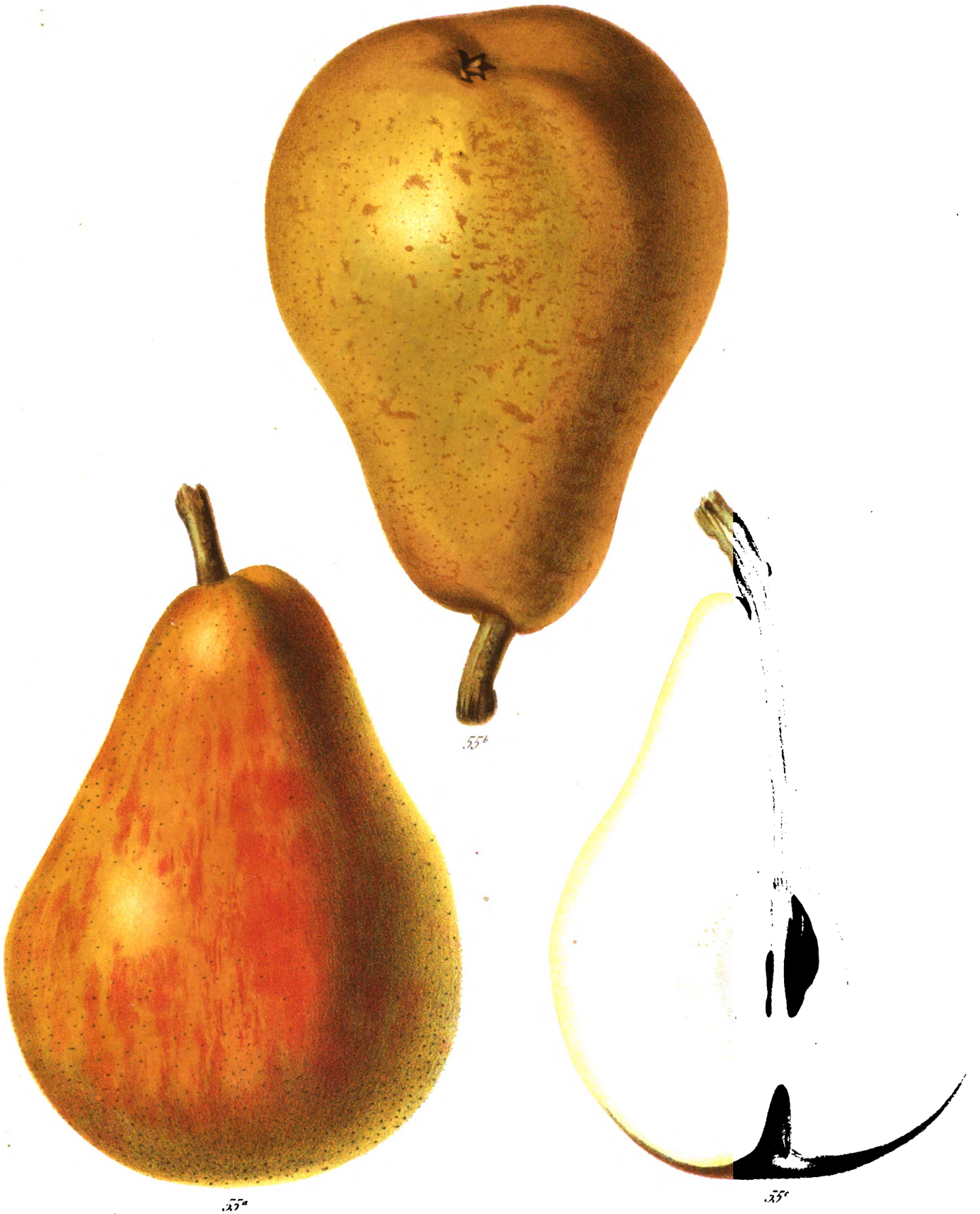

55a

55b

55c

Berghaus ad nat. del.

lith. et pinx. J. F. Wilhelm

Digitized by Google

Nº. 56.

MARIE LOUISE.

Nº. 57.

ARBRE COURBÉ.

Nº. 58.

SAINT MICHEL ARCHANGE.

Nº. 59.

FORELLENPEER.

Nº. 60.

CONSEILLER DE LA COUR.

Nº. 61.

BEURRÉ KENNES.

Nº. 62.

FONDANTE DE CHARNEU.

Nº 63.

FREDERIK VAN WURTEMBERG.

Digitized by Google

N°. 56.

MARIE LOUISE.

Plaat XXIX, afbeelding 56a, 56b, 56c.

Marie Louise Duquesne (*Beschrijving der vruchtsoorten*, II, N°. 118).
Von Humboldts Butterbirne (OBERDIECK, *Anl.*, S. 313).
Marie Louise (*Catalogue of the Fruits*, N°. 307; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 310; *Handbuch*, II, S. 141; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 113; ED. LUCAS, *Abb. Württemb. Obsts.*, Taf. I; DOWNING, *the Fruits*, pag. 523).
Braddick's Field Standard.
Marie Chrétienne.
Marie Louise Delcourt (*Ann. de Pom.*, 1857, V, pag. 33; DECAISNE, *Jardin Fruitier*, II, N°. 41; BALTET, *des bonnes Poires*, 3me éd., pag. 57; *Journal de Lyon*, 1857).
Princesse de Parme.
Van Donckelaar.

Er is bijna geene peersoort, waaromtrent meer verwarring bestaat dan deze; bijna ieder kweeker heeft onder bovenstaanden naam een andere soort; wij ontvingen ze van den heer OBERDIECK als von Humboldts Butterbirne; zij bleek ons synoniem te zijn met de Marie Louise, die wij uit Engeland ontvingen. Bij LUCAS (Taf. I) vinden wij wederom verwarring; daar toch draagt Bosc's Flaschenbirn ten onrechte den naam von Humboldts Butterbirn. Zoo vinden wij ook in verscheidene andere pomologische werken synoniemen opgegeven die tot andere soorten behooren, en waarvan wij hier geen gewag maken om de verwarring niet nog te vermeerderen. De Marie Louise nouvelle is ook eene soort die zeer van de onze verschilt.

AFKOMST: volgens de *Ann. de Pom.* (V, pag. 33, ook door DECAISNE aangehaald) wordt de boom, die deze variëteit het eerst heeft voortgebracht, nog in de oude boomkweekerij van VAN MONS te Leuven gevonden. Het *Handbuch* daarentegen beweert dat de abt DUQUESNE de soort in 1809 te Bergen in Henegouwen uit het zaad heeft gewonnen, en dat de hier beschrevene vrucht in de *Annales* blijkbaar verwisseld wordt met de Marie Louise nouvelle van VAN MONS. Of dit waar is kunnen wij niet beslissen, daar wij uit België, op onze vraag naar de Marie Louise, altijd andere soorten, maar nooit die van de *Annales* ontvingen.

VORM: vrij veranderlijk, doorgaans gelijk die van de afgebeelde vrucht, somtijds iets dikker, altijd bultig, hoewel niet tot misvorming toe.

GROOTTE: van de tweede.

KELK: wijd open, met lange, spitse, bruine blaadjes, bijna vlak geplaatst, van bultjes en vouwtjes omgeven.

STEEL: 0.03—0.04, gebogen, houtachtig, bruin, ingestoken, scheef geplaatst, door bultjes omringd.

HUID: zeer dun en fijn, lichtgeel, bijna geheel met dun, kaneelkleurig roest overdekt, vooral om kelk en steel.

VLEESCH: roomwit, zeer fijn, smeltend, zeer saprijk, van een uitmuntenden, wijnachtigen smaak, eenigszins geurig.

KLOKHUIS: middelmatig, bijna zonder steenkorrels; de cellen zijn matig groot, dikwijls met sap gevuld, de pitten groot, langwerpig, eenigzins plat, zwartbruin.

GEBRUIK: October en November; — van den eersten rang voor het dessert, nog door geene andere peersoort overtroffen.

De BOOM groeit teeder en laat zich niet fraai vormen, daar de takken gebogen, hangend en verward door elkander groeien; de twijgen zijn van gemiddelde lengte, dun, eenigszins kantig, sterk gespoord, grauw met olijfkleur, met ronde, grauwe stippen; de knoppen spits kegelvormig, zwartbruin, op zeer verhevene dragers; de loten dun, gebogen, olijfkleurig geel met groen, sterk gestippeld; de bladstelen 0.03—0.04; de bladeren middelmatig, ovaal, zeer veranderlijk, spits, bijna gaafrandig, dofgroen; de geheele vegetatie is zeer kennelijk.

Men plante deze soort als pyramide of leiboom; kweckers en tuinlieden mogen er wel zeer veel zorg aan wijden om een goeden boom te verkrijgen; deze beloont de moeite echter overvloedig; hij is zeer vruchtbaar, maar niet als hoogstamde aan te bevelen en evenmin op kwee te veredelen. Men snoeie de leitwijgen van pyramiden en palmetten op een bovenstaanden knop.

Digitized by Google

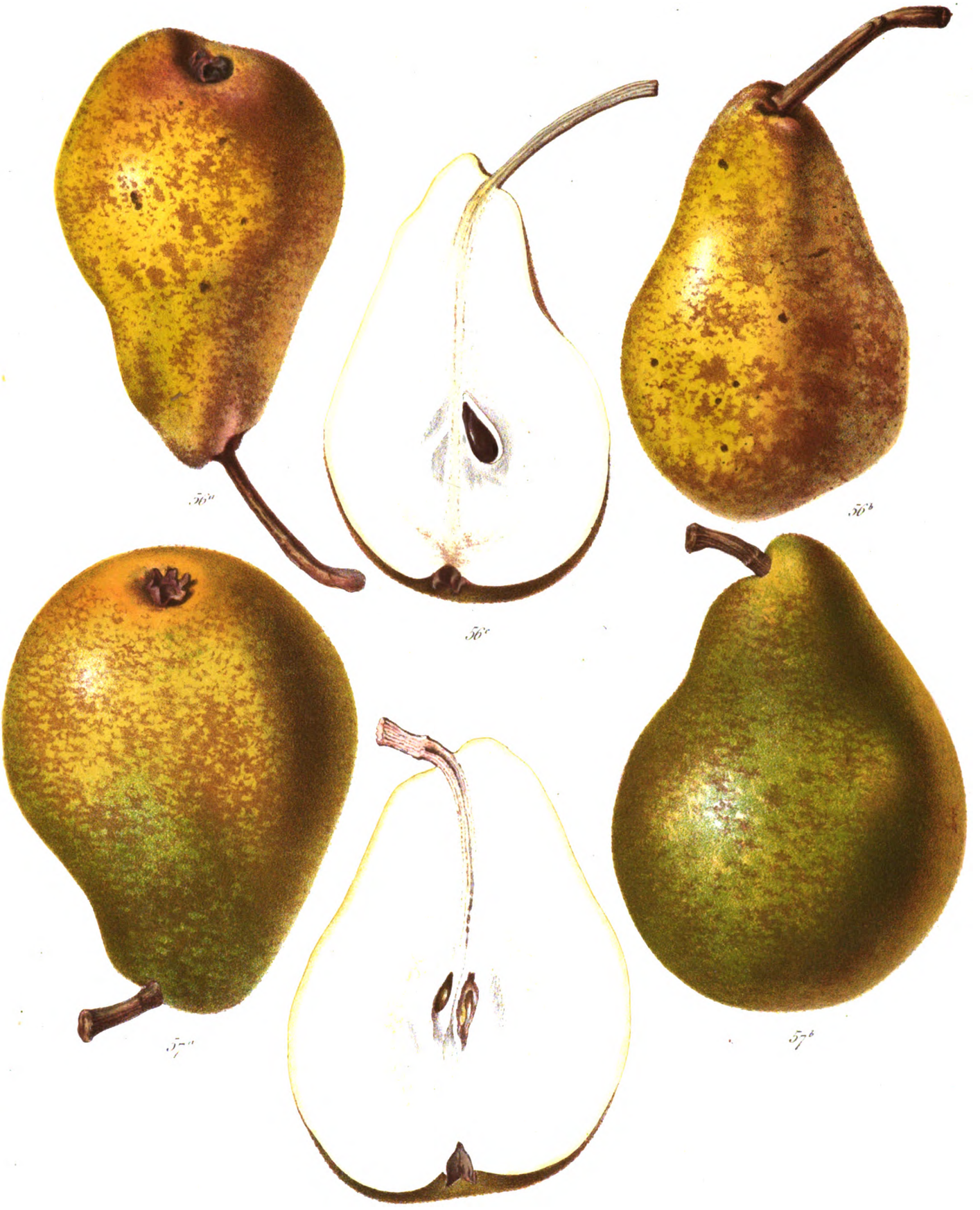

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 57.

ARBRE COURBÉ.

Plaat XXIX, afbeelding 57a, 57b, 57c.

rbre courbé (*Beschrijving der vruchtsoorten*, I, N°. 3; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 241; *Catalogue of the Fruits*, suppl.; *Journal de Lyon*; DECAISNE, livr. 64, pag. 209; *Ann. de Pom.*, VIII, pag. 43; J. A. DOWNING, *the Fruits*, pag. 452; BALTET (Duitsche vertaling), N°. 52, S. 20).

Amiral.

Colmar Charnay.

Krummholz-Birne (*Handbuch*, V, S. 419).

DECAISNE zegt dat het synoniem Amiral valsch is, omdat deze naam een andere vrucht aanduidt.

AFKOMST: volgens DECAISNE en LESUEUR (zie *Handbuch*, V, S. 419) gewonnen door den heer LEON LECLERCQ; VAN MONS heeft se in 1830 verspreid.

VORM: doorgaans gelijk die van de afgebeelde vrucht; wanneer zij grooter is, is zij naar evenredigheid ook dikker.

GROOTTE: van de tweede, somtijds zeer groot.

KELK: met volkomene, ofschoon kleine blaadjes, open, in eene ronde, ondiepe holte, somtijds van bultjes omgeven.

STEEL: 0.02—0.03, dik, houtachtig, bruin, scheef geplaatst, somtijds met eene vleezige verhevenheid, die zich boven de inplanting van den steel verheft.

HUID: vrij dik, lichtgroen met geelwitte vlekken, met grauwbruin roest geheel bezaaid en overdekt.

VLEESCH: groenachtig wit, eer grof dan fijn, tamelijk smeltend, saprijk, zonder veel geur, evenwel niet onaangenaam.

KLOKHUIS: betrekkelijk klein, van eenige korrels omgeven, met kleine cellen en onvolkomene pitten.

GEBRUIK: October en November; — van den tweeden rang voor het dessert, vooral ook als siervrucht.

De BOOM laat zich niet gemakkelijk fraai vormen; hij draagt niet ten onrechte den naam Arbre courbé (gekromde boom). De twijgen zijn lang, stevig, krom, groengrauw, met een olijfkleurige opperhuid en zeer groote, bruingrauwe stippen; de knoppen kegelvormig, zwartbruin, van den tak afstaande; de scheuten groeien verward, ze zijn lang, vrij wel gespoord, licht olijfkleurig, met lange, groengrauwe stippen; de bladsteel is 0.02—0.03 lang; het blad middelmatig, ovaal, spits, ondiep en onregelmatig getand, steeds gedraaid, heldergroen, van onderen bleekgroen.

Deze soort is voor alle vormen geschikt; de leitwijgen moeten op bovenstaande knoppen gesnoeid worden. De boom draagt matig, belooft in den bloeitijd gewoonlijk veel, maar werpt meest altijd het grootste gedeelte der vruchten af, wanneer zij half volwassen zijn.

Digitized by Google

N°. 58.

SAINT MICHEL ARCHANGE.

Plaat XXX, afbeelding 58a, 58b, 58c.

Saint Michel archange (DECAISNE, Tom. I, livr. 12, N°. 33; *Journal de Lyon*; *Beschrijving der vruchtsoorten*, III, N°. 158; *Catalogue of the Fruits*, pag. 150, N°. 382; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 324; DOWNING, *the Fruits*, pag. 546).

Erzengel Michael (*Handbuch*, V, S. 121; BALTET (Duitsche vertaling), S. 15, N°. 39).

AFKOMST: zeker uit Frankrijk of België oorspronkelijk, overigens naar het schijnt onbekend.

VORM: vrij veranderlijk; bij DECAISNE korter en dikker dan onze afgebeelde vrucht, die met de afbeelding van het *Handbuch* overeenkomt; wij zagen ze echter ook menigmaal zooals DECAISNE ze afbeeldt.

GROOTTE: van de derde.

KELK: klein, open of half open, met fijne, lang toegespitste, dikwijls onvolkomene, bruingrauwe, hoornachtige kelkblaadjes, eenigzins verheven geplaatst in een middelmatige, van bruin roest omgevene holte; somtijds staat de kelk op de vrucht en is dan van ribjes omgeven.

STEEL: 0.03, vrij dik, houtachtig, bruin met groen, somtijds van bladknopjes voorzien, in eene nauw merkbare holte, van bruin roest omgeven.

HUID: dun, fijn, geelachtig, dikwijls citroengeel, aan de zonzijde, ofschoon niet altijd, rood gevlekt, met fijne, bruine stippen, hier en daar met roest, bij ons niet zelden geheel met dun, grauwbruin roest overdekt.

VLEESCH: roomwit, zeer fijn, smeltend, saprijk, aangenaam, geurig, verfrisschend, uitmuntend.

KLOKHUIS: middelmatig, bijna geheel vrij van korrels, met matige cellen en fraaie, lichtbruine pitten.

GEBRUIK: October; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit sterk, zeer regelmatig, bijzonder fraai als leiboom, palmet of pyramide. De twijgen zijn lang en sterk, grauw olijfkleurig, met groote, onregelmatig verdeelde stippen; de knoppen stomp kegelvormig, op zeer verhevene dragers; de scheuten lang, aan de toppen een weinig zigzagvormig; de bladstelen 0.02—0.04 lang; de bladeren groot, rond ovaal, spits, stompgetand.

Geschikt om als pyramide en leiboom, met inbegrip van palmetten in alle vormen, te worden geplant.

Digitized by Google

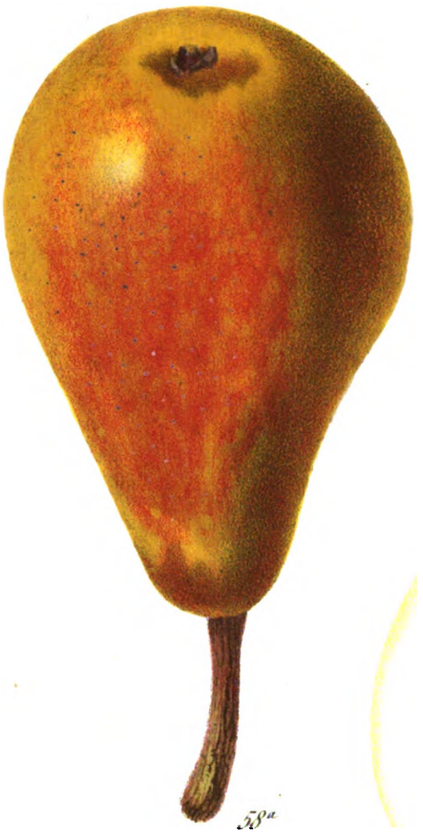

58a

58c

58b

59a

59c

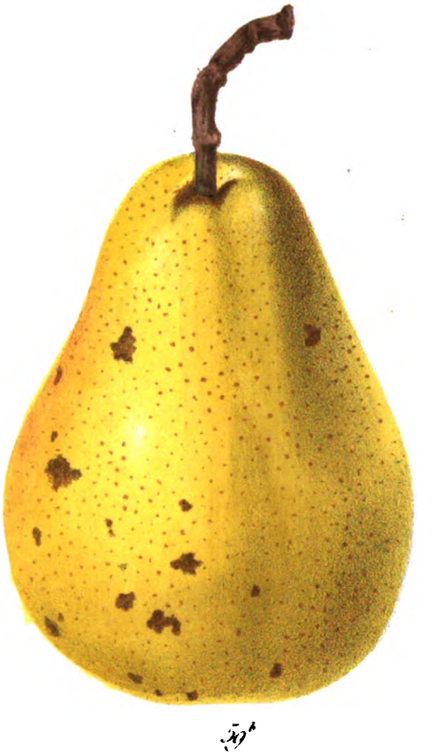

59b

Fr. Hoyo ad nat. del.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 59.

FORELLENPEER.

Plaat XXX, afbeelding 59a, 59b, 59c.

Forellen peer (*Beschrijving der vruchtsoorten*, I, N°. 47).
Forellenbirn (*Handbuch*, II, S. 157; E. LUCAS, *Abb. Württ. Obsts.*, Taf. IV, zeer fraai; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 101, N°. 23; BALTET (Duitsche vertaling), S. 60, N°. 144).
Poire truitée (DECAISNE, III, livr. 31, N°. 98).
Forelle (*Catalogue of the Fruits*, pag. 137, N°. 235; HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 293; DOWNING, pag. 500).
Trout.
Truit.
Petit Corail.
Corail.

AFKOMST: NAUDIN (*Revue horticole*, 1851, volgens 't citaat van DECAISNE) zegt dat deze eene Fransche peer is, doch volgens het *Handbuch* is zij afkomstig van den „Stiftsamtmann" BÜTTNER te Halle, dus vermoedelijk eene Duitsche vrucht.

VORM: dikwijls iets korter dan de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de derde, aan hoogstamde kroonboomen dikwijls kleiner.

KELK: klein, hoornachtig, in eene ondiepe holte, dikwijls van kleine verhevenheden en eenig roest omgeven.

STEEL: 0.03, dun, houtachtig, bruin, een weinig ingestoken.

HUID: vrij dik, glanzig citroengeel, aan de zonzijde met menierood overtogen, waarin men grauwe stippen, elk in een roodbruinen kring, waarneemt; aan de schaduwzijde vindt men bruine stippen.

VLEESCH: wit, fijn, smeltend, saprijk, wijnachtig, zeer aangenaam, eenigszins geurig.

KLOKHUIS: vrij groot, van eenige steenkorrels omgeven, met groote cellen en groote, fraaie, donkerbruine pitten.

GEBRUIK: November en December; — van den eersten rang voor het dessert, ook om haar schilderachtig voorkomen.

De BOOM groeit matig, moet eene fraaie kroon vormen en is vruchtbaar wanneer hij niet gesnoeid wordt. De twijgen zijn slank, roodachtig violetbruin, fijn gestippeld, aan de toppen eenigszins geribd; de knoppen klein, op weinig verhevene dragers; de scheuten slank, violetrood, met wol bedekt, fijn gestipt; de bladstelen 0.03—0.04 lang; de bladeren rond ovaal, bijna gaafrandig, stomp, lichtgroen, met wol overdekt, waardoor het geheel een zilverachtig aanzien erlangt.

De soort is voor alle vormen geschikt, ofschoon het meest voor den hoogstamden vorm, daar hij het snoeien slecht verdraagt; niet op kwee te veredelen.

Digitized by Google

N°. 60.

CONSEILLER DE LA COUR.

Plaat XXXI, afbeelding 60a, 60b, 60c.

Conseiller de la cour (VAN MONS) (DECAISNE, V, livr. 55, N°. 186; *Ann. de Pom.*, 1853, I, pag. 9; HOGG, *the Fruit Manual*).
Duc d'Orléans (*Ann. de Pom.*, III, pag. 67; *Journal de Lyon*; DOWNING, pag. 483).
Maréchal de cour. — Bô de la cour. — Beau de la cour. — Grosse Marie. Maréchal de la cour. — Maréchal Decours.
Hofrathsbirne (*Handbuch*, II, S. 477).

AFKOMST: door VAN MONS gewonnen; de boom leverde in 1840 de eerste vruchten; volgens DECAISNE en het *Handbuch* werd deze soort door VAN MONS genoemd naar zijn zoon, „conseiller de la cour" te Brussel.
VORM: zeer standvastig, ook volgens DECAISNE.
GROOTTE: van de derde, op gunstigen stand van de tweede.
KELK: open; bij ons zijn de kelkbladeren stervormig over de vrucht teruggeslagen (volgens het *Handbuch* zijn zij dikwijls onvolkomen en hoornachtig), grauw, in eene ondiepe holte, dikwijls ook geheel vlak geplaatst, van roest omgeven.
STEEL: 0.03—0.04, houtachtig, groen met bruin, gebogen, ingestoken, dikwijls op de vrucht staande, altijd een weinig scheef.
HUID: groenachtig geel, dikwijls levendiger gekleurd dan de afgebeelde vrucht, die van een op kwee geënten boom werd geplukt, met fijne bruine stippen en veel dun, kaneelkleurig roest, vooral om kelk en steel.
VLEESCH: roomwit, vrij fijn, saprijk, smeltend, aangenaam, geurig, verfrisschend.
KLOKHUIS: middelmatig, van weinig steenkorrels omgeven, met kleine cellen en onvolkomene pitten.
GEBRUIK: October en November; — van den eersten rang voor het dessert.
De BOOM groeit sterk en is, vooral op kwee veredeld, zeer vruchtbaar. De twijgen zijn lang, stevig, grauwbruin met eene donkere olijfkleur en met groote, ronde stippen; de knoppen kegelvormig, bruinzwart, van den tak afstaande; de scheuten stevig, olijfgroen met groote, grijze stippen, aan den top wollig; de bladstelen sterk, 0.04—0.05 lang; de bladeren eirond, in eene spitse punt uitloopend, fijngetand, dikwijls gaafrandig, donkergroen.
Voor alle vormen geschikt.

N°. 61.

BEURRÉ KENNES.

Plaat XXXI, afbeelding 61a, 61b, 61c.

Beurré Kennes (HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 259; DOWNING, pag. 460).
AFKOMST: volgens DOWNING een zaailing van BIVORT in België.
VORM: zeer regelmatig, somtijds iets langer dan de afgebeelde vrucht.
GROOTTE: van de derde.
KELK: open, zeer kortbladerig, in eene wijde, ondiepe holte.
STEEL: 0.03—0.04, dik, houtachtig, bruin, aan de vrucht eenigszins vleezig, als aangehecht.
HUID: dik, ruw, bruin, aan de zonzijde vermiljoenrood, met bruingrauw roest om kelk en steel, en met witgrijze stippen, die vooral in het rood zijn op te merken.
VLEESCH: roomwit, grof, half smeltend, vrij saprijk, zoet, geurig van smaak.
KLOKHUIS: middelmatig, van vele steenkorrels omgeven, met cellen van gemiddelde grootte en lichtbruine pitten.
GEBRUIK: laatst van October en begin van November; — wat hare innerlijke waarde betreft, van den tweeden of derden rang voor het dessert, als siervrucht evenwel van den eersten, misschien ook van waarde voor de keuken.
De BOOM groeit redelijk, neemt een fraaien vorm aan en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn slank, olijfbruin, met fijne, ronde stippen; de knoppen stomp kegelvormig, zwartbruin, van den twijg afstaande; de scheuten vuilgroen met een weinig bruin, aan den top kantig; de bladstelen 0.02—0.04, dun; de bladeren middelmatig, ovaal, tamelijk spits, bijna gaafrandig, helder glanzig groen.
Voor alle vormen, echter het meest voor den hoogstamden geschikt; de boom vormt eene fraaie, dichte kroon.

Digitized by Google

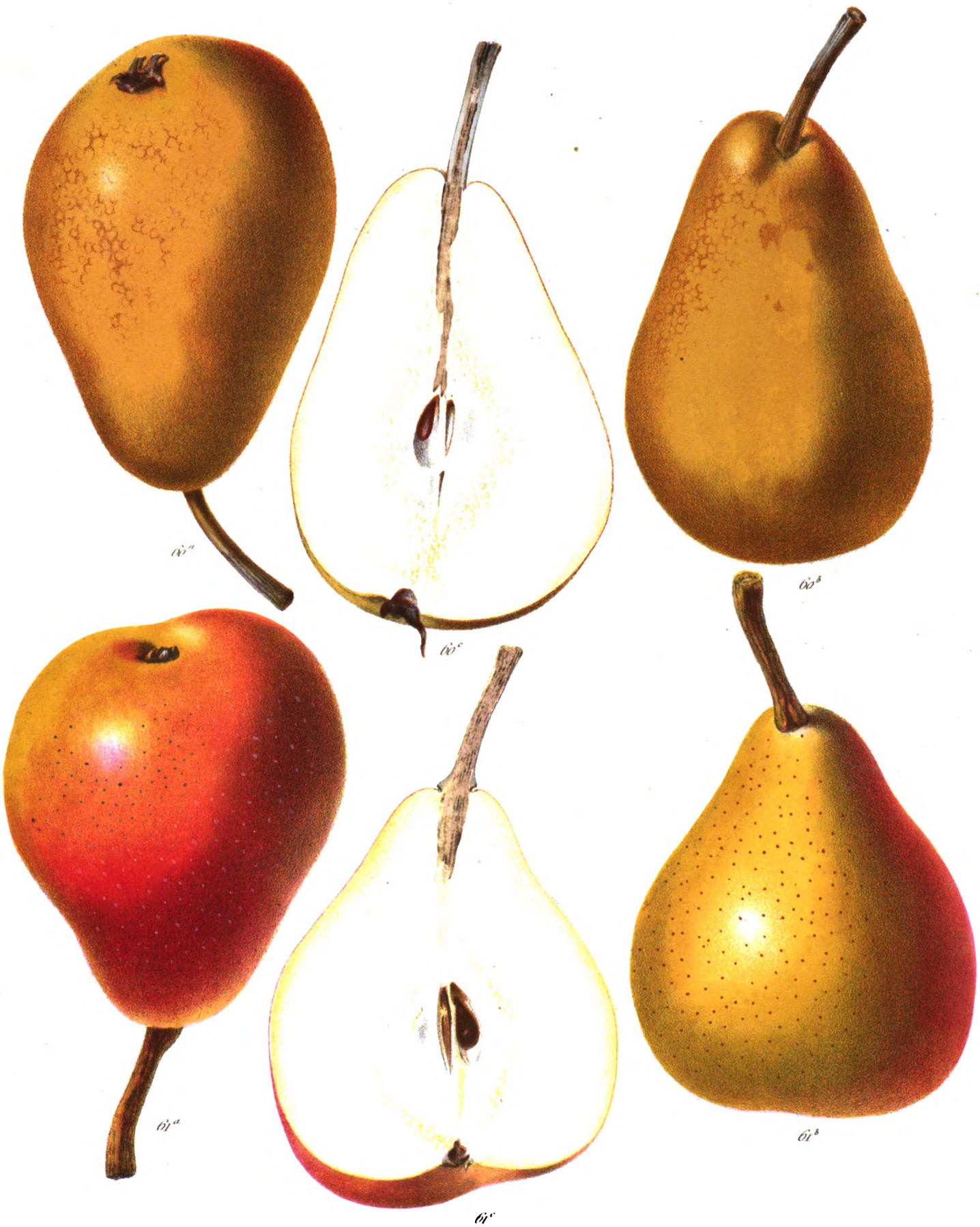

Berghaus ad nat. del.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 62.

FONDANTE DE CHARNEU.

Plaat XXXII, afbeelding 62a, 62b, 62c.

Poire de Charneu (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 14, N°. 36).
Fondante de Charneux (HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 291; *Journal de Lyon*).
Belle excellente.
Beurré des Charneuses.
Désirée van Mons.
Duc de Brabant (DOWNING, pag. 494).
De Legipont.
Miel de Waterloo.
Jamin.
Waterloo.
Köstliche von Charneu (*Handbuch*, II, S. 105; BALTET (Duitsche vert.), N°. 46, S. 18; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 9, Taf. 10).
Doyenné Robin (volgens het *Handbuch* door LEPÈRE aldus genoemd).
Maria Stuart (volgens OBERDIECK).

AFKOMST: volgens DECAISNE gevonden in eene heg op het eigendom van den heer LEGIPONT bij het dorp Charneux in de Belgische provincie Luik, tusschen Verviers en de Pruisische grenzen.

VORM: doorgaans zooals onze afbeelding en die van het *Handbuch*, welke met de onze overeenstemt. De vrucht, bij DECAISNE afgebeeld, is aanzienlijk grooter en naar evenredigheid dikker.

GROOTTE: van de derde.

KELK: open, met lange, spitse, bruingrauwe blaadjes, eenigszins wollig, in eene nauwe, van kleine ribben en bultjes omgevene holte.

STEEL: 0.03—0.04, bruin met groen, stevig, houtachtig, dikwijls van kleine bladknopjes voorzien, een weinig ingestoken, somtijds op de vrucht geplaatst.

HUID: fijn, geelachtig, later vuil citroengeel, aan de zonzijde hooggeel, somtijds met eenige lichtroode strepen, met grauwbruine, van groen omgevene stippen en met eenig dun, grauwbruin roest om den steel en de kelkholte.

VLEESCH: roomwit, fijn, smeltend, saprijk, zeer aangenaam, verfrisschend, wijnachtig.

KLOKHUIS: tamelijk groot, lang en smal, met groote cellen en eenige zwartbruine pitten.

GEBRUIK: October en begin van November; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit, op wildstam veredeld, sterk, op kwee slecht. De twijgen zijn olijfgroen, met grauwe stippen; de knoppen kegelvormig, van de twijg afstaande, op verhevene dragers; de scheuten lang, olijfgrauw, sterk grijs gestipt, aan den top een weinig wollig; de bladstelen 0.02—0.03 lang; de bladeren langwerpig, stompgetand, dofgroen, bij drieën tot vijven bijeengeplaatst; de groeiwijze is zeer kennelijk.

Geschikt voor de pyramide en den leiboomvorm. Volgens het *Handbuch* vereischt de boom een droogen grond, zal hij goede en volkomene vruchten leveren; volgens anderen en ook volgens onze ervaring geeft hij op vochtigen bodem uitmuntend smakelijke peren; men veredele hem vooral niet op kwee.

Digitized by Google

N°. 63.

FREDERIK VAN WURTEMBERG.

Plaat XXXII, afbeelding 63a, 63b, 63c.

Médaille d'or (*Beschrijving der vruchtsoorten*, I, N°. 54; *Ann. de Pom.*, livr. 4, pag. 91).
Frédéric de Würtemberg (DECAISNE, Tom. II, livr. 22, N°. 67; *Journal de Lyon*; DOWNING, pag. 574; BALTET (Duitsche vert.), N°. 36).
Frederic de Wurtemburg (HOGG, *the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 294).
Herbstsylvester (*Handbuch*, II, S. 101; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 107, N°. 37).
König von Württemberg.
Sylvestre d'hiver.
Sylvestre d'automne.

Bij MÜLLER vinden wij nog het synoniem Roi de Württemberg, dat echter tot den Beurré d'Hardenpont (N°. 38) behoort. DOWNING geeft verkeerdelijk als synoniem op Vermillon d'été; dit behoort bij de Poire madame of Jargonelle (N°. 2). Volgens DECAISNE zoude de soort in Normandie ingevoerd zijn onder den naam Vermillon d'Espagne; deze heeft evenwel betrekking op den Beurré de Montgeron (N°. 11). Ook de Napoleon (N°. 33) draagt het synoniem Poire médaille.

AFKOMST: DECAISNE zegt: „het is tegenwoordig volkomen erkend dat de peer Frédéric de Würtemberg en de Médaille d'or dezelfde soort zijn, hoewel VAN MONS beweerd heeft de eerste uit het zaad te hebben verkregen, en ROYER van zijne zijde zegt dat de tweede in 1795 ontdekt is in de abdij van Sainte-Marie d'Oignies in Henegouwen. Ik meen er te kunnen bijvoegen dat de peer Iris Grégoire, zoo niet identisch, dan toch zeer na verwant is met den Frédéric de Wurtemberg." Tot zoover DECAISNE. Wij voegen nog hierbij dat wij de Médaille d'or, op bijzondere aanbeveling, voor hoogen prijs van wijlen den heer DE BAVAY te Vilvoorden als eene nieuwe variëteit hebben ontvangen, terwijl het uit het gezegde van DECAISNE blijkt, dat de soort reeds in 1795 bekend was. Alweder eene waarschuwing om niet te veel geloof te slaan aan 'tgeen men, vooral in Fransche en Belgische catalogi, met grooten ophef als nieuw aanprijst.

VORM: vrij veranderlijk, meestal gelijk die van de afgebeelde vrucht, dikwijls veel meer ingebogen naar den steel, en dan naar den kelk dikker; onvolkomene vruchten hebben dikwijls den langen en dunnen vorm der Poire Madame (verg. *afbeelding* 2).

GROOTTE: van de tweede of derde.

KELK: open, met korte blaadjes, die dikwijls geheel ontbreken, zoodat er dan slechts een hoornachtige rand overblijft. Wanneer de kelkbladeren aanwezig zijn, dan is de kelk somtijds half open. Deze staat in eene bijna vlakke holte, somtijds op de vrucht.

STEEL: 0.03, dik, geelbruin met groen, meestal vleezig, ingestoken, dikwijls ook als aangehecht en van eene vleezige verhevenheid voorzien.

HUID: vrij dik, glad, glanzig, lichtgeel met groene vlekjes, aan de zonzijde meestal oranjerood of licht menierood gevlekt; in het rood vindt men groengrauwe, met geel omringde stippen; de schaduwzijde is met kleine, afwisselend bruine en groene stippen als bezaaid; roest komt schaars voor.

VLEESCH: wit, fijn, smeltend, saprijk, aangenaam, zoet, eenigszins rinsch getemperd, geurig maar niet gemuskeerd van smaak.

KLOKHUIS: klein, van weinige steenkorrels omgeven, met kleine cellen; de pitten ontbreken dikwijls, of ze zijn onvolkomen, zwartbruin.

GEBRUIK: October; — van den eersten rang voor het dessert, voortreffelijk.

De BOOM groeit in zijne jeugd sterk, doch onregelmatig, en is matig vrnchtbaar. De twijgen zijn olijfkleurig, met groote, ronde stippen; de knoppen klein, stomp, op weinig verhevene dragers; de scheuten lang, stevig, licht bruingeel, met fijne, langwerpige stippen; de bladstelen 0.04—0.05 lang; de bladeren lichtgroen, groot, langwerpig ovaal, stomp, bijna gaafrandig of zeer fijn getand, zeer kennelijk.

Deze soort laat zich slechts met zeer veel zorg tot een goeden boom vormen; jonge boomen moeten kort gesnoeid worden; als pyramide te planten; vooral niet op kwee te veredelen.

Digitized by Google

62a

62c

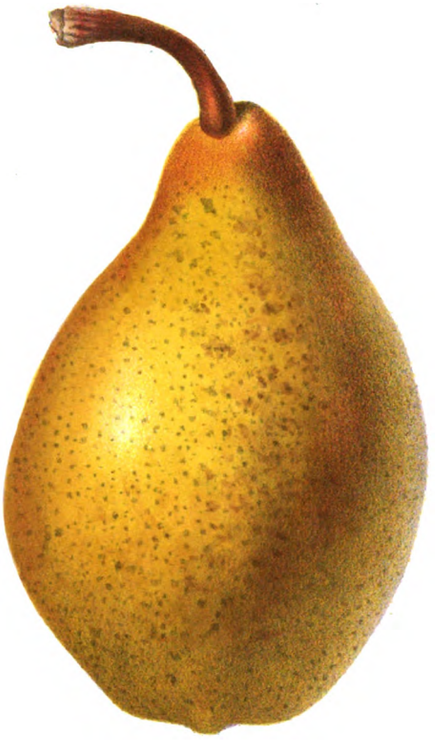

62b

63a

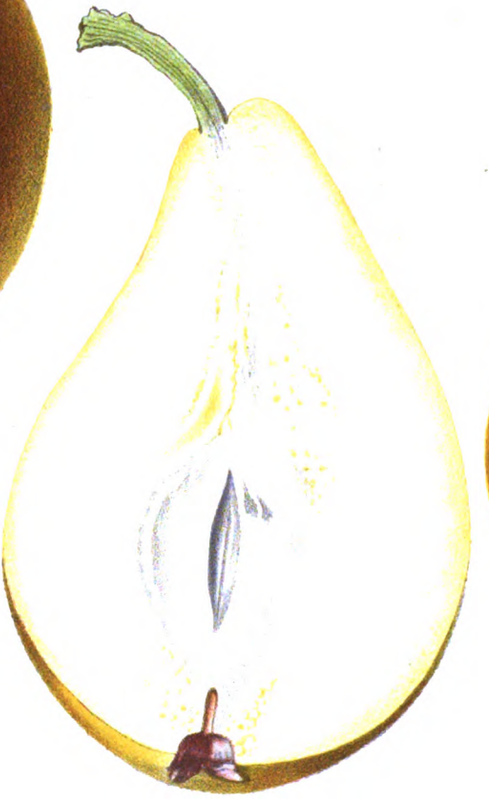

63c

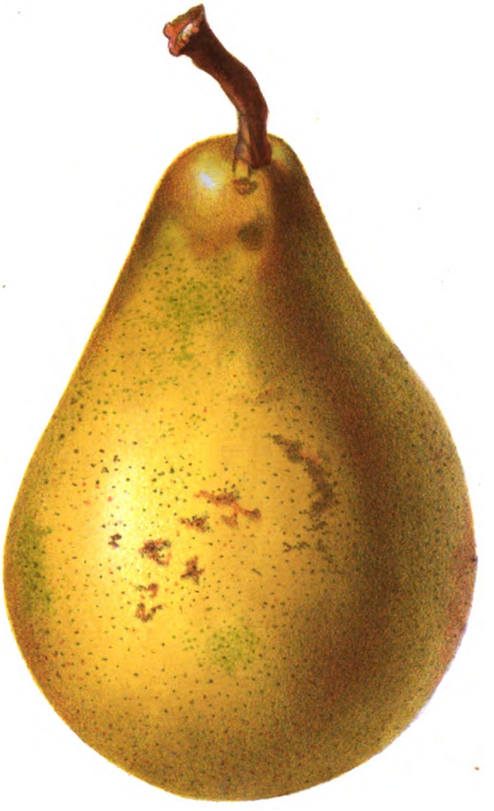

63b

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 64.

DÉLICES DE JODOIGNE.

N°. 65.

ZEPHIRIN GRÉGOIRE.

N°. 66.

DOYENNÉ GOUBAULT.

N°. 67.

BEZY DE CHAUMONTEL.

N°. 68.

BEZY DE KRESETITZ.

N°. 69.

WINTER-RIETPEER.

N°. 70.

LANGE GRATIOLE.

Digitized by Google

N°. 64.

DÉLICES DE JODOIGNE.

Plaat XXXIII, afbeelding 64a, 64b, 64c.

Jodoigner Lekkerbissen (*Handbuch*, II, S. 415; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 2, Taf. 8).
Delices de Jodoigne (HOGG, *the Fruit Manual*).

AFKOMST: volgens het *Handbuch* in 1826 door SIMON BOUVIER te Jodoigne gevonden.

VORM: zeer standvastig.

GROOTTE: van de vierde, veelal tot de derde naderend.

KELK: open, met korte, spitse blaadjes, in eene bijna vlakke, eenigszins schotelvormige holte.

STEEL: 0.02—0.03, houtachtig, bruin, even ingedrukt, rondom van roest omgeven.

HUID: glad, vóór de volle rijpheid groenachtig geel, bij volkomene rijpheid dofgeel, bij sterk aan de zon blootgestelde vruchten dikwijls een weinig roodachtig, veelal van verspreide roestvlekjes en van vele stipjes voorzien.

VLEESCH: roomwit, half fijn, smeltend, zoet, saprijk, aangenaam van geur, zeer smakelijk.

KLOKHUIS: middelmatig, van eenige steenachtige deelen omgeven; de cellen zijn ruim, de pitten glanzig donkerbruin.

GEBRUIK: October, somtijds reeds in 't laatst van September; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit middelmatig en vormt eene fraaie pyramide; de twijgen zijn licht olijfbruin, met grauwe, langwerpige stippen; de knoppen stomp kegelvormig, zwartbruin; de scheuten geelachtig olijfkleurig, met langwerpige, grijze stippen; de bladstelen 0.04—0.06 lang, zeer stevig; de bladeren ovaal, fijngetand, lichtgroen, met een kleine punt.

Zeer aan te bevelen als pyramide en leiboom.

Digitized by Google

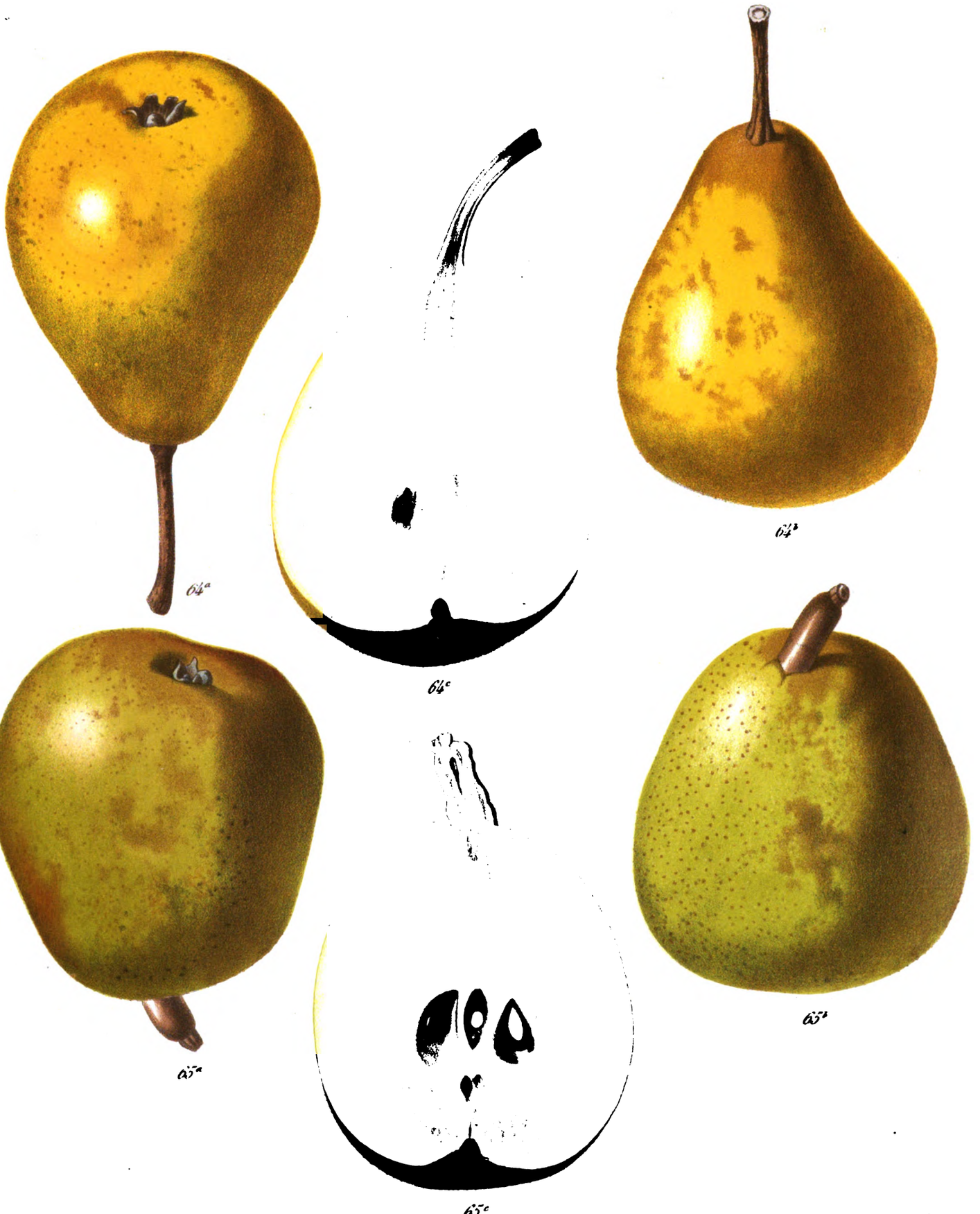

Imp. Lemercier & Cie. Paris.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 65.

ZÉPHIRIN GRÉCOIRE.

Plaat XXXIII, afbeelding 65a, 65b, 65c.

Zéphirin Grégoire (GRÉGOIRE) (*Beschrijving der vruchtsoorten*, III, N°. 160; DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 83, pag. 250; *Ann. de Pom.*, 3, f. 19; CH. BALTET, *Bonnes Poires*, 3me éd., p. 74; HOGG, *the Fruit Manual*; DOWNING, *the Fruits*; *Handbuch*, II, S. 343; L. MÜLLER, *Obstkunde*, N°. 86, S. 126).

Grégoire de Jodoigne (in Frankrijk).

AFKOMST: volgens DECAISNE werd deze uitmuntende variëteit door den heer GRÉGOIRE te Jodoigne uit zaad gewonnen, en werden in 1843 de eerste vruchten door hem geplukt.

VORM: onregelmatig, somtijds nog meer bultig dan de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de vierde.

KELK: klein, onregelmatig, meestal half open en bladerloos, in eene kleine, van bulten omgevene holte.

STEEL: kort, dik, vleezig, op de vrucht, somtijds een weinig ingedrukt of ingestoken, veelal eenigszins scheef geplaatst.

HUID: dun, groen, later dof geelachtig groen, van fijnere en grovere, bruine stippen en eenige zwartachtige vlekjes voorzien en met dun, kaneelkleurig roest overtogen.

VLEESCH: roomwit, zeer saprijk, smeltend, zeer zoet en geurig, alleraangenaamst.

KLOKHUIS: middelmatig, van enkele, fijne korreltjes omgeven, met middelmatige cellen en dergelijke, donkerbruine, volkomene pitten.

GEBRUIK: November—Februari, niet alleen in ons land, maar volgens verscheidene auteurs ook elders. Alleen DECAISNE maakt hierop eene uitzondering, daar hij September en October als tijd van rijpwording noemt. Hij heeft zich hierin waarschijnlijk vergist. — Van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit goed, vormt eene fraaie pyramide en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn olijfgroen met bruin, grijs gestipt; de knoppen kegelvormig, van den twijg afstaande, op verhevene dragers; de scheuten geelachtig bruin met olijfkleur, met ovale, onregelmatig verspreide stippen, een weinig wollig aan den top; de bladstelen 0.02 lang; de bladeren breed, rond, stomp getand, stomp, lichtgroen, aan den voet ovaal.

Voor alle vormen aan te bevelen.

Digitized by Google

N°. 66.

DOYENNÉ GOUBAULT.

Plaat XXXIV, afbeelding 66a, 66b, 66c.

Goubaults Dechantsbirne (*Handbuch*, V, S. 363; *Journal de Lyon*).
Doyenné Goubault (DOWNING, *the Fruits*, pag. 491; HOGG, *the Fruit Manual*).
Goubaults Dechantsbirn (Doyenné Goubault) (BALTET (Duitsche vert.), S. 52, N°. 128).

AFKOMST: in 1849 door den heer GOUBAULT te Angers uit zaad verkregen.

VORM: standvastig, van boven dikwijls vlakker dan de afbeelding aanduidt.

GROOTTE: van de derde.

KELK: open, met hoornachtige blaadjes.

STEEL: 0.02—0.03, bruin, houtachtig, altijd scheef, eenigszins ingestoken, van ribjes omgeven.

HUID: ruw, dik, bleekgeel, bijna altijd geheel met bruinachtig roest overdekt, met regelmatige, witgrijze stippen.

VLEESCH: roomwit, zeer fijn doch niet smeltend, geurig, aangenaam, verfrisschend, een weinig rinsch.

KLOKHUIS: klein, dikwijls zonder cellen, met kleine, onvolkomene pitten.

GEBRUIK: Februari en Maart; — op gunstige standplaatsen van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit matig. De twijgen zijn slank, sterk gespoord, lichtbruin, met kleine, ronde stippen; de knoppen spits kegelvormig, matig verheven; de scheuten dun, olijfkleurig geel met groen, fijn gestippeld; de bladstelen 0.03 lang; de bladeren langwerpig ovaal, fijn en scherp getand, spits, eenigszins gedraaid, dun, zeer kennelijk aan hun lichtgroene kleur.

Wij bevelen deze variëteit alleen als leiboom aan op eene gunstige en warme standplaats; niet op kwee te veredelen.

Digitized by Google

66a

66b

67c

67a

67b

66c

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 67.

BEZY DE CHAUMONTEL.

Pluat XXXIV, afbeelding 67a, 67b, 67c.

Bezy (Besi) de Chaumontel (*Beschrijving der vruchtsoorten*, I, N°. 29; KNOOP, tab. 8; M. VAN NOORDT; *Catalogue of the Fruits*, 140; *Journal de Lyon*; DOWNING, *the Fruits*; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 8, Taf. 5).

Winter-Beurré.
Beurré d'hiver.
Winter-Boterpeer (SERRURIER, bladz. 241).
Chaumontel (*Handbuch*, II, S. 173; HOGG, *the Fruit Manual*).
Winter-Butterbirne.
Reine des Pays-Bas.
Beurré de Chaumontel.
Oxford Chaumontel.
Guernsey Chaumontel.
Grey Achan.

Het synoniem Winter-Beurré, dat door verschillende auteurs aan den Bezy de Chaumontel wordt toegekend, moet niet verward worden met Beurré Winter, den naam van eene variëteit, voor eenige jaren door den heer TH. RIVERS te Sawbridgeworth gewonnen.

AFKOMST: deze uitmuntende variëteit werd door den heer MERLET in het Fransche dorp Chaumontel gevonden.

VORM: onregelmatig, somtijds veel langer en dunner dan de afgebeelde vrucht, andere malen veel korter en dikker, dikwijls glad, maar ook wel bultig of zelfs geribd.

GROOTTE: van de tweede, somtijds tot de eerste naderend.

KELK: onregelmatig, meestal half open en onvolkomen, in eene vrij diepe, dikwijls ook ondiepe, van bulten en ribben omgevene holte.

STEEL: kort, dik, veelal vleezig, somtijds gegroefd, een weinig ingedrukt, meestal eenigszins scheef geplaatst, van boven met een vleeschbultje.

HUID: eer ruw dan glad, dik, geelachtig groen, met dun, kaneelkleurig roest overtogen, somtijds alleen met roestvlekken, voorts met dof rood als gevlamd.

VLEESCH: roomwit, aan leiboomen op warmen stand zeer fijn, smeltend, saprijk, aangenaam, verheven, geurig.

KLOKHUIS: middelmatig, van eenige korrels omgeven, met lange, niet zeer ruime cellen en bruine, meestal onvolkomene pitten.

GEBRUIK: December—Maart; wil men de vruchten recht smakelijk hebben, dan late men ze tot de eerste nachtvorsten aan den boom; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit matig en verlangt eene zeer warme standplaats. De twijgen zijn slank, een weinig hangend, bruinrood met olijfkleur en met langwerpige, grauwe stippen; de scheuten roodbruin, wollig, fijn gestipt, met fijne ribben; de bladstelen 0.02—0.04; de bladeren langwerpig ovaal, scherpgetand, spits, iets gebogen, glanzig lichtgroen.

Hoofdzakelijk als leiboom aan te bevelen, alleen op zeer warme standplaatsen ook als hoogstam.

Digitized by Google

N°. 68.

BEZY DE KRESETITZ.

Plaat XXXV, afbeelding 68a, 68b, 68c.

Graf Canal von Malabaila (OBERDIECK, *Anl.*, S. 347).
Graf Canal (JAHN, *Verzeichniss*, 1864; L. MÜLLER, S. 102, N°. 25).
Graf Canal von Malabaia (*Deutsches Obstcabinet*, Lief. 3, Taf. 6).
Graf Canals Butterbirne (REISICH en anderen).

AFKOMST: van den heer OBERDIECK als Graf Canal von Malabaila en van den heer NARC. GAUJARD te Wetteren bij Gent als Bezy de Kresetitz ontvangen. Van Duitsche zijde op de mogelijke synonymie dier beide benamingen opmerkzaam gemaakt, hebben wij na nauwkeurig onderzoek bevonden dat die werkelijk bestaat.

VORM: zeer regelmatig, somtijds iets korter dan de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de derde.

KELK: open, met spitse, hoornachtige blaadjes, in eene ondiepe, schotelvormige holte, waarin slechts zeer weinig roest voorkomt, en die van eenige kleine verhevenheden omgeven is.

STEEL: dik, houtachtig, donkerbruin, meestal eenigszins gekromd, van vleeschbultjes omgeven.

HUID: glad, glanzig, eerst geelachtig groen, bij volkomene rijpheid in groenachtig geel overgaande, aan de zonzijde somtijds een weinig blozend, met vele lichtbruine stippen en dun, kaneelkleurig roest.

VLEESCH: geelachtig wit, fijn, saprijk, smeltend, frisch, aangenaam, geurig, te vroeg gebruikt eenigszins zuur of wrang.

KLOKHUIS: langwerpig ovaal, rondom van steenkorrels omgeven, met vrij ruime, lange cellen en dikwijls onvolkomene pitten.

GEBRUIK: December—Februari; even als enkele andere soorten moet men ook deze niet te vroeg plukken en zeer rijp laten worden; — in dit geval kan men ze van den eersten rang voor het dessert rekenen.

De BOOM groeit goed, neemt een goeden vorm aan en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn olijfkleurig grauw, met grijze stippen; de knoppen zwart, spits kegelvormig; de scheuten middelmatig, min of meer stomp, olijfkleurig bruin, fijn gestipt; de bladstelen 0.02—0.03 lang; de bladeren breed ovaal, een weinig gebogen, ondiep en stomp getand, spitspuntig, glanzig lichtgroen.

Aan te bevelen als pyramide en leiboom, ook op kwee.

Digitized by Google

68a

68c

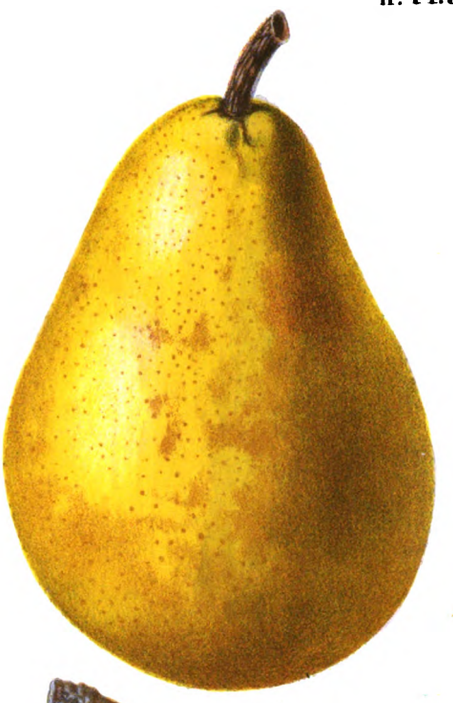

68b

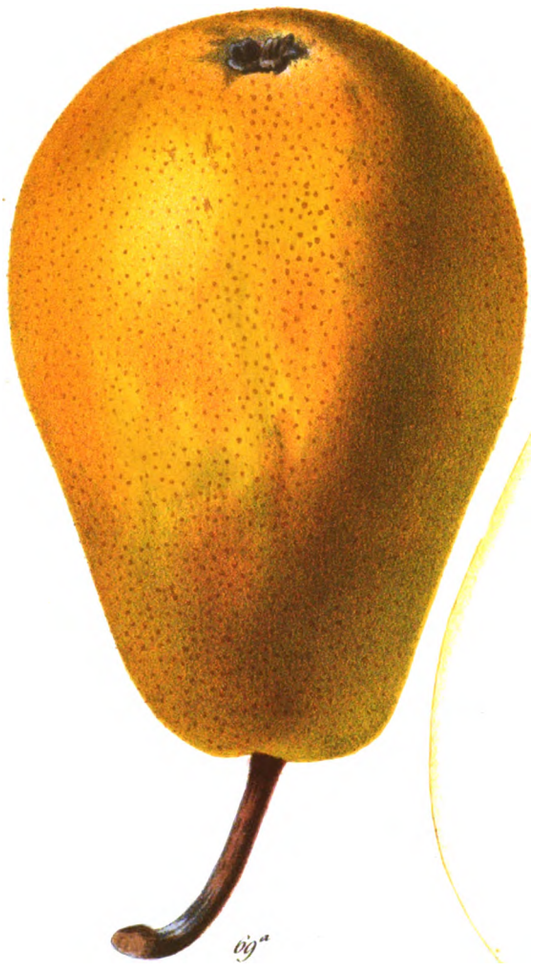

69a

69c

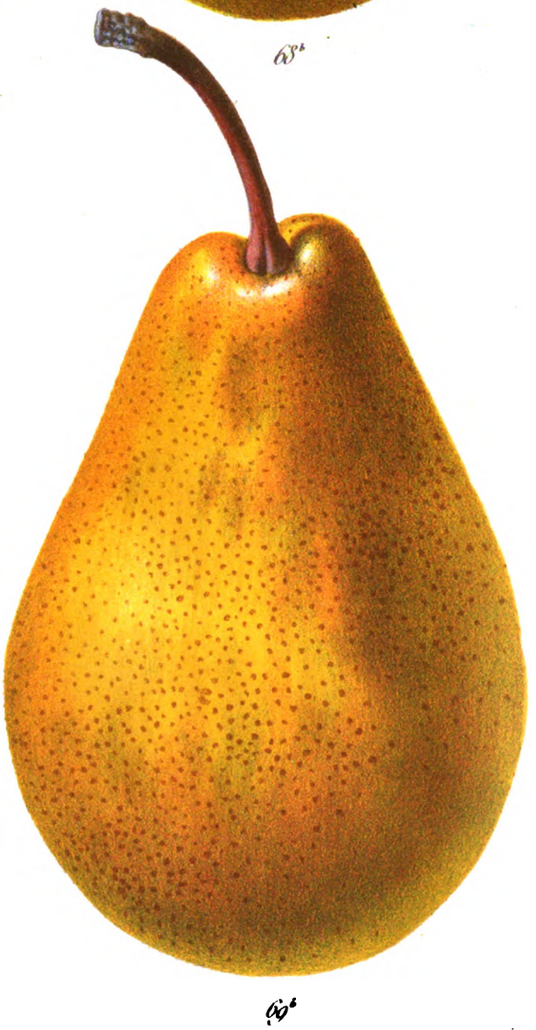

69b

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 69.

WINTER-RIETPEER.

Plaat XXXV, afbeelding 69a, 69b, 69c.

Winter Rietpeer (*Beschrijving der vruchtsoorten*, I, N°. 89).
Sileziepeer.
Winter-Kraaipeer (in Zeeland).
Roggebroodspeer (in 't Westland).
Winter-Kalebas (in Utrecht, doch ten onrechte).
AFKOMST: onbekend, sedert onheuglijke jaren hier gekweekt.

VORM: zeer standvastig.
GROOTTE: van de eerste.
KELK: open, met omgebogene blaadjes, in eene kleine, ondiepe holte.
STEEL: 0.04, houtachtig, donker grauwachtig bruin met violet, meestal gekromd, een weinig ingestoken, van vleeschbulten of verhevenheden omgeven.
HUID: ruw, dof geelachtig groen, geheel met dik, kaneelkleurig roest bedekt, met vele grijze stippen. Sterk aan de zon blootgestelde vruchten hebben aan de zonzijde veelal een weinig dofrood.
VLEESCH: geelachtig wit, fijn, vrij vast, rinsch; bij het stoven neemt het eene schoone, roode kleur aan.
KLOKHUIS, langwerpig ovaal, met middelmatige cellen en kleine, platte, zwarte, meestal onvolkomene pitten.
GEBRUIK: Januari en Februari; — van den eersten rang voor de keuken.
De BOOM groeit sterk, vormt eene pyramidaal opgaande kroon, maar is zeer aan kanker onderhevig en niet zeer vruchtbaar. De twijgen zijn grauw met olijfkleur en met fijne, grijze stippen; de knoppen scherp, spits kegelvormig; de scheuten geelachtig groen, met lange, witgrijze stippen; de bladstelen 0.02—0.03 lang; de bladeren rond, stomp getand en stomppuntig; de achterbladeren langwerpig, smal, lichtgroen.
Alleen als hoog- of halfstam te planten; eene goede marktvrucht.

Digitized by Google

N°. 70.

LANGE GRATIOLE.

Plaat XXXVI, afbeelding 70a, 70b, 70c.

Lange Gratiole (*Beschrijving der vruchtsoorten*, I, N°. 83; M. VAN NOORDT).

Volgens eene bijzondere mededeeling van den heer OBERDIECK zoude onze lange Gratiole overeenkomen met de Aarer Pfundbirn (*Handbuch*, II, S. 131). Wij betwijfelen dit echter zeer; er bestaat een aanmerkelijk verschil in de groeiwijze, en ook de tijd van rijpwording stemt niet overeen. Deze valt volgens het *Handbuch* bij de Aarer Pfundbirn in het laatst van October en duurt dan slechts veertien dagen, terwijl onze soort midden in den winter en tot in het voorjaar wordt gebruikt.

AFKOMST: onbekend, sedert onheuglijken tijd hier gekweekt.

VORM: zeer standvastig.

GROOTTE: van de eerste.

KELK: open, met spitse, hoornachtige blaadjes, in eene diepe, van bulten en ribben omgevene holte.

STEEL: 0.04—0.05, stevig, houtachtig, lichtbruin, sterk gekromd, even ingedrukt.

HUID: glad, grauwachtig geel, aan de zonzijde dofrood, overal grauw gestippeld.

VLEESCH: geelachtig wit, met groene aders, vast, brokkelig, wrang.

KLOKHUIS: lang ovaal, rondom door steenkorrels omringd, met lange, ruime cellen en groote, donkere pitten.

GEBRUIK: Januari—Maart; — uitmuntend voor de huishouding.

De BOOM groeit onregelmatig en vormt eene hoog opgaande, pyramidale kroon. De twijgen zijn lichtbruin, met ronde, grauwe stippen; de knoppen dik, stomp, kegelvormig, grauwbruin; de scheuten stevig, licht roodbruin met olijfkleur en met langwerpige, onregelmatig verspreide stippen; de bladstelen 0.05—0.06 lang, de bladeren glanzig lichtgroen, groot, ovaal, spits, fijn getand, somtijds gaafrandig.

Op beschutte standplaatsen als hoog- of halfstam aan te bevelen. Eene uitmuntende en goed loonende marktvrucht.

Digitized by Google

70ª

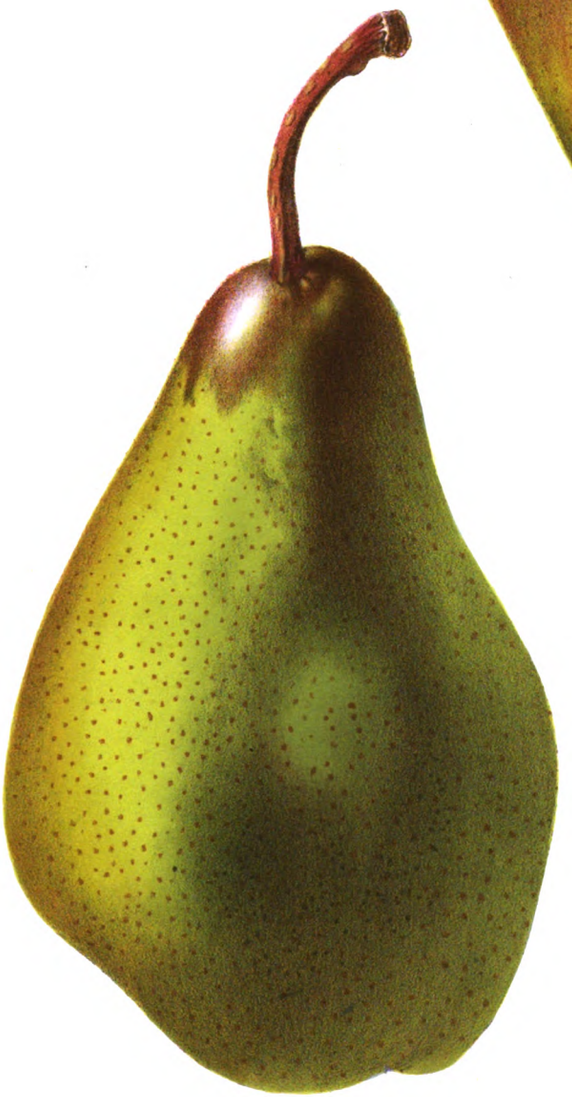

70ᵇ

70ᶜ

Digitized by Google

Digitized by Google

Nº. 1.

REINE HORTENSE.

Nº. 2.

BÜTTNER'S ZWARTE HARTKERS.

Nº. 3.

COË'S TRANSPARENT.

Nº. 4.

DOWNTON

Digitized by Google

N°. 1.

REINE HORTENSE.

Plaat I, afbeelding N°. 1.

Reine Hortense (*Annales de Pomologie*, I, pag. 25 en HOGG, *the Fruit Manuel*, tweede editie).
Königin Hortensia (*Handbuch*, III, S. 167).
Belle Hortense.
Monstrueuse de Bavay.
Hybride de Laeken.
Louis XVIII.
Reine des cerises.
Belle de Jodoigne.
Belle de Laeken.
Morestin.
Rouvroy.
En eene menigte andere synoniemen, van welke sommige, b. v. Lemercier, *niet* tot deze soort gebragt mogen worden.

Zie: *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, Kersen, N°. 22.

AFKOMST: deze is niet met zekerheid te bepalen. Sommigen zeggen, dat een zekere heer LOUIS GROS-JEAN deze soort op zijne wijnbergen ergens in Montmorency heeft gevonden en ze Louis XVIII noemde; anderen, dat de heer GIRAULT (genaamd LAROSE), tuinman bij keizerin JOSEPHINE, ze uit den steen van de kerssoort Larose gewonnen en ter eere van koningin HORTENSE aldus genoemd heeft; terwijl wijlen de heer L. DE BAVAY te Vilvoorden, van wien wij ze het eerst ontvangen hebben, in de *Annales de Pomologie* zegt, dat ze in het Karmeliter-klooster aldaar gevonden, reeds in 1812 door zijnen vader gekend en van daar naar Laeken gezonden is.

VORM: zie de afbeelding 1); doorgaans is zij meer langwerpig, aan den steel meestal sterk afgeplat, naar de stempelpunt, die somtijds groot en bijna vlak of in eene geringe holte geplaatst is, meer afgerond; de buikzijde toont veelal een vlakken naad, de rugzijde slechts een spoor daarvan of in het geheel niets.

GROOTTE: van de eerste; in den regel nog grooter dan in de afbeelding.

STEEL: meestal zeer lang, in verhouding tot de vrucht ook dun, licht groen met sporen van bruin, in eene tamelijk diepe, regelmatige holte, welke aan de eene zijde der vrucht lager afgerond is dan aan de andere; doordien de bloemen aan trossen bijeen gevonden worden, en er zelden meer dan ééne kers aan een tros overblijft, komt de steel dikwijls als verlengd voor.

KLEUR: zeer glanzig, doorgaans nog donkerder rood dan de plaat vertoont; enkele vruchten zijn als met rood geaderd en laten dan de gele grondkleur doorschemeren; de huid is dun, zeer doorschijnend.

Het VLEESCH is geel met rosé, zacht, saprijk, het sap ongekleurd, de smaak aangenaam zoet met rinsch getemperd.

De STEEN is in verhouding tot de vrucht klein te noemen, zeer fijn en teder; zie de plaat voor den vorm.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 25 Junij—15 Julij. — Voortreffelijke, sierlijke vrucht.

De BOOM groeit snel en maakt, doordien de jonge (eenjarige) takken veel *sporen* geven, eene digte kroon; hij is het meest aan te bevelen voor pyramide- en leiboomvorm. Men heeft de soort niet zeer vruchtbaar genoemd; aan hoogstamden is zij dat ook niet; men bedenke echter dat de kers *groot* is en alzoo in grootte wint, wat ze bij anderen vergeleken in getal verliest. Het blad is zeer kennelijk, matig groot, regelmatig geribd en sterk getand; het gelijkt veel op dat van de Oranje-kers (Hollandsche soort). Wij *bevelen deze soort zeer aan*, doch *niet* om in *groot getal* te planten; de kers is teder en voor de verzending niet geschikt.

---

1) De platen geven de kersen doorgaans te zien van verschillende zijden. Zoo ziet men van kers N°. 1, Reine Hortense (de eerste vrucht op de plaat bovenaan, links, bijna geel), eene vrucht, welke weinig in de zon gehangen heeft, van de steelzijde; de twee volgende vertoonen meer den juisten vorm; dan geeft de afgebeelde vrucht, welke met den steen is gepaard, de stempelpunt te zien; deze kan dus niet den waren vorm aangeven, dewijl men haar van boven ziet; men gelieve hierop wel te letten.

Zoo zijn ook de kersen nu eens afgebeeld in de breedte, dan eens van de platte zijde gezien, zoo als dit bij N°. 3 plaats heeft.

Door buikzijde verstaan wij de meest uitpuilende zijde van de kers; deze hangt in den regel vooraan, daar is de naad het diepst; de rugzijde is de tegenovergestelde en hangt dus meestal achter, d. i. niet in het gezigt; en daar is de naad veel vlakker of ook wel niet op te merken.

Digitized by Google

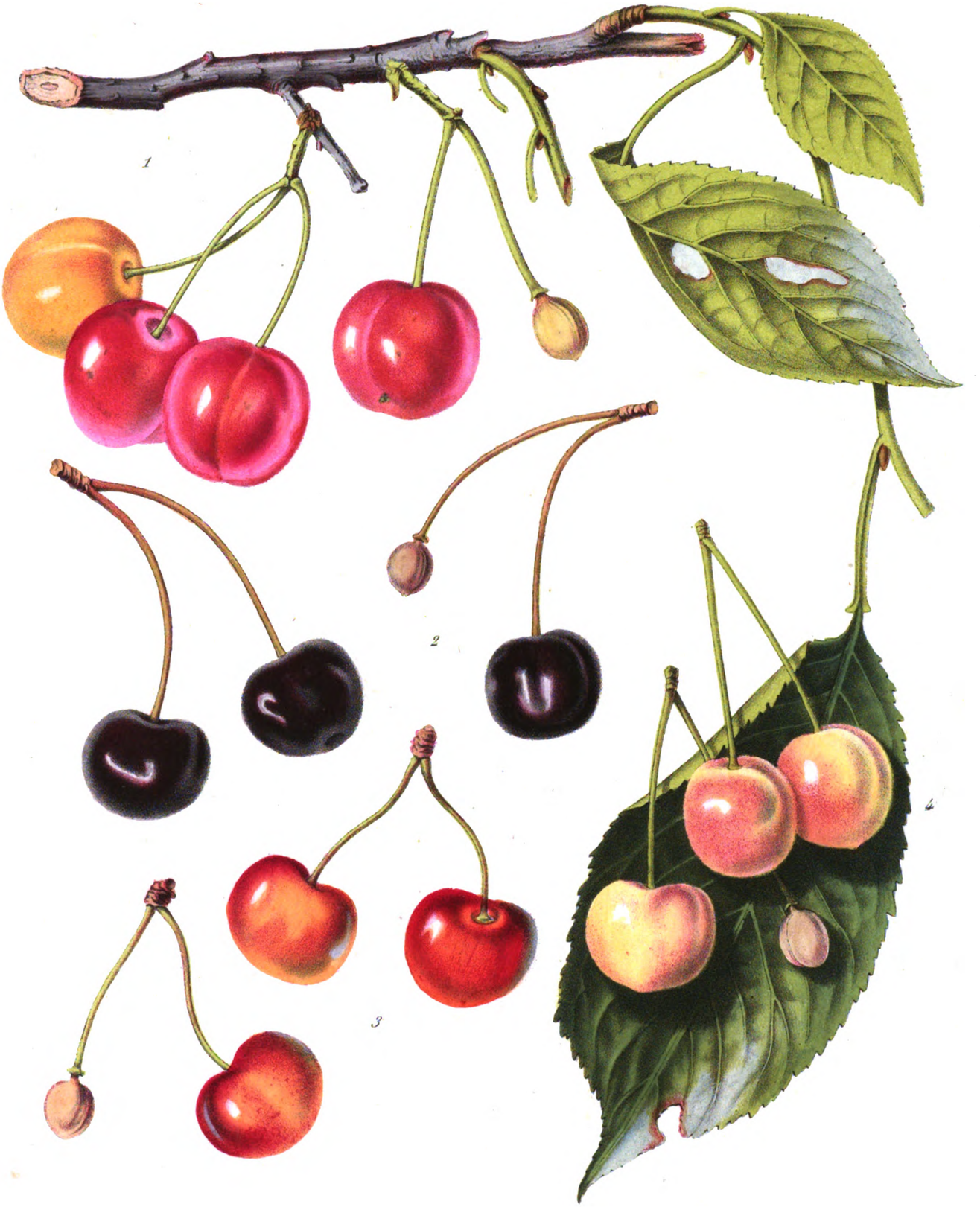

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 2.

BÜTTNER'S ZWARTE HARTKERS.

Plaat I, afbeelding N°. 2.

Büttner's schwarze Herzkirsche (*Handbuch*, III, S. 59).
Büttner's neue schwarze Herzkirsche.
Neue schwarze Herzkirsche.
Guigne noire de Büttner.
Black Heart, Büttner's (*Catalogue of the Fruits*, N°. 17; OBERDIECK, *Anleitung zur Kenntniss und Anpflanzung des besten Obstes*, S. 499; HOGG, *the Fruit Manuel*).

AFKOMST: door den heer BÜTTNER, Justizrath te Halle aan de Saale, in 1795 uit zaad gewonnen.

VORM: zie de afbeelding; naar den steel het breedst, regelmatig afgerond, wat ongelijk plat gedrukt op de zijden, de naad aan beide kanten merkbaar, niet diep, aan de voorzijde echter dieper dan aan de rugzijde; de naden loopen aan het kleine stempelpuntje ineen; stempel in eene kleine, bijna vlakke holte.

GROOTTE: van de eerste onder de zwarte kersen, veelal *grooter* dan de afbeelding.

STEEL: veelal korter dan op de plaat, vrij dik, in eene diepe, aan beide zijden verhoogde holte.

KLEUR: glanzend zwart (donker zwartbruin), in den naad lichter roodachtig bruin.

VLEESCH: zacht, d. i. niet knappend, doch altijd eenigzins vleezig, donker bloedrood; het sap sterk gekleurd; de smaak aangenaam, zeer zoet.

STEEN: niet groot, niet altijd volkomen los van het vleesch; vorm, zie de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 1—15 Julij; voortreffelijke vrucht, zeer aan te bevelen.

De BOOM groeit hier te lande matig, wordt niet zeer groot, maar is zeer vruchtbaar; het blad is groot, dikwijls zeer groot, ongelijk gevormd, sterk getand, met een zeer langen steel; de boom is voor hoogstamden en pyramidenvorm aan te bevelen; de vrucht wordt ook bij ongunstig weder meestal nog volkomen goed, wat niet plaats vindt bij vele soortgelijke kersen. Wij ontvingen deze soort van den heer Superintendent OBERDIECK.

N°. 3.

COË'S TRANSPARENT.

Plaat I, afbeelding N°. 3.

Coë's transparent (*Annales de Pomologie*, VIII, pag. 67), met eene afbeelding, welke blijkbaar van de beschrijving afwijkt. Wij lezen aldaar: »Le fruit est moyen, régulièrement arrondi, parfois un peu cordiforme. La peau est mince, jaune d'ambre pâle, teinté de rouge cornaline du côté du soleil, ponctué de rouge clair du côté de l'ombre."
Beschrijving der vruchtsoorten, derde reeks, N°. 31.

AFKOMST: volgens de *Annales*, uit Amerika; gewonnen uit zaad door den heer CURTIS COË, te Middletown (Connecticut), in de Vereenigde Staten; wij ontvingen ze van DAUVESSE, te Orleans.

VORM: zie de afbeelding, hartvormig, bijna rond, naar den steel sterk rond afgeplat, naar den stempel breed afgerond; het stempelpuntje bijna vlak, doch scheef geplaatst; de vrucht is aan beide zijden platgedrukt, met een aan de buikzijde platten naad, deze is aan de rugzijde slechts eene lijn.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: kort en niet dik, in eene fraaije holte, groen met eenig bruin gevlekt.

KLEUR: glanzend, geel wit, bijna geheel overdekt met roode vlekjes en aderen, als gemarmerd; bij volle rijpheid is van het geel niets merkbaar, doorschijnende zeer dunne huid.

Het VLEESCH is zacht, het sap ongekleurd, aangenaam zoet, niet waterig; — voortreffelijke vrucht.

De STEEN is matig; vorm, zie de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: 1—15 Julij, doch kan ook langer bewaard worden; kers van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd sterk, heeft dikke, doch slechts matig lange, stomp eindigende takken, wordt groot; de bladeren zijn groot, breed, scherp getand, in eene stompe punt uitgaande. De soort is voor hoogstamden en pyramidenvorm geschikt; de vrucht is zeer goed voor den handel en behoudt ook bij eenige beschadiging hare schoonheid.

Digitized by Google

N°. 4.

DOWNTON.

Plaat I, afbeelding N°. 4.

Downton (HOGG, *the Fruit Manuel*).

Synoniemen zijn ons niet bekend.

AFKOMST: wij ontvingen deze kers van M^r. THOMAS RIVERS & SON, te Sawbridgeworth in Engeland; hij zegt in zijnen *Descriptive Catalogue*, 1864, van deze kers: „very large, rich and excellent; tree inclined to be pendulous." Ook geeft de *Catalogue of the Fruits, Horticult. Society, London*, er eene korte beschrijving van onder N°. 30, fol. 56.

VORM: zie de afbeelding; de aangehaalde *Catalogue* zegt „round heart"; wij vonden de vrucht rond hartvormig, op de zijden eenigzins plat gedrukt, naar den steel vrij rond afgeplat, het stempelpuntje zeer eigendommelijk op eene kleine verhevenheid, de naad aan de buikzijde (de hoogste zijde van de vrucht) niet diep, op de rugzijde bijna niet merkbaar.

GROOTTE: van de eerste of van de tweede.

STEEL: matig lang en naar evenredigheid dik, licht groen, met eenig bruin, in eene matige holte.

KLEUR: wasachtig geel met rosé geaderd en gemarmerd; de huid is zeer dun en doorschijnend, het rood wordt aan de zonzijde donkerder.

VLEESCH: zacht saprijk, witachtig geel, het sap helder, ongekleurd, de smaak aangenaam verfrisschend, zoet met rinsch getemperd, voortreffelijk.

De STEEN is in verhouding tot de vrucht klein; vorm, zie de afbeelding; het vleesch niet volkomen los van den steen.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 20 Junij—10 Julij; uitmuntende, zeer vruchtbare kers van den eersten rang, aan te bevelen, doch met matigheid te planten, want de kers is te teer om verzonden te worden en alleen voor het dessert geschikt.

De BOOM groeit tamelijk snel in zijne jeugd; de eenjarige loten hangen een weinig; het blad is matig van grootte, bijna eivormig, sterk stomp-puntig, heeft ronde kliertjes op den bladsteel; de boom is geschikt voor alle vormen, doch hoofdzakelijk als pyramide te planten.

Digitized by Google

N°. 5.

THE HERALD.

N°. 6.

VROEGE WITTE SPAANSCHE.

N°. 7.

ZWARTE TURKSCHE.

N°. 8.

DÖNISSENS GELBE KNORPEL.

Digitized by Google

N°. 5.

THE HERALD.

—

Plaat II, afbeelding N°. 5.

De Herald. (Wij gaven haar dezen naam en beschreven haar in de derde reeks van onze *Beschrijving der vruchtsoorten* onder N°. 40.)

AFKOMST: te Borne in Overijssel (Nederland) gevonden en aldaar waarschijnlijk uit het zaad ontstaan.

VORM: stomp hartvormig; de afbeelding vertoont regelmatige vruchten; naar den steel rond afgeplat en naar het stempelpuntje fraai afgerond toeloopende; de stempelpunt is eenigzins ingedrukt, de naad niet diep, doch vooral op de buikzijde goed merkbaar, op de rugzijde niet zoo sterk.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: matig lang, sterk, meestal gebogen, licht groen met sporen van bruin, in eene fraaije, regelmatig gevormde holte.

KLEUR: geelachtig rosé, aan de zonzijde bruinrood, aan de schaduwzijde rood en geel gemarmerd, in de naden meer geel; de vrucht is zeer glanzig, de huid matig dik.

VLEESCH: vast, doch niet hard te noemen, geelachtig; het sap is ongekleurd, aangenaam zoet van smaak.

De STEEN is zeer groot; zie de afbeelding voor den vorm.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 1—20 Julij; eene fraaije, zeer groote, vruchtbare kers; om de grootte van den steen brengen wij haar tot den tweeden rang; aan te bevelen vooral voor huishoudelijk gebruik, voor konfijten, droogen en stoven.

De BOOM groeit sterk, vooral in zijne jeugd, vormt stijve, weinig gebogene eenjarige loten; het blad is groot, vrij langwerpig, in eene sterke punt uitloopende en stomp getand; de soort is voor hoogstamden aan te bevelen.

Wij meenden vroeger dat deze soort met de Lauermann (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 11) overeenstemde; de vrucht is echter niet zoo goed, ofschoon altijd waardig om aangeplant te worden. In den regel zijn de bladeren langer gevormd, groeit de boom nog wel zoo sterk en zijn de vruchten ook donkerder gekleurd.

Digitized by Google

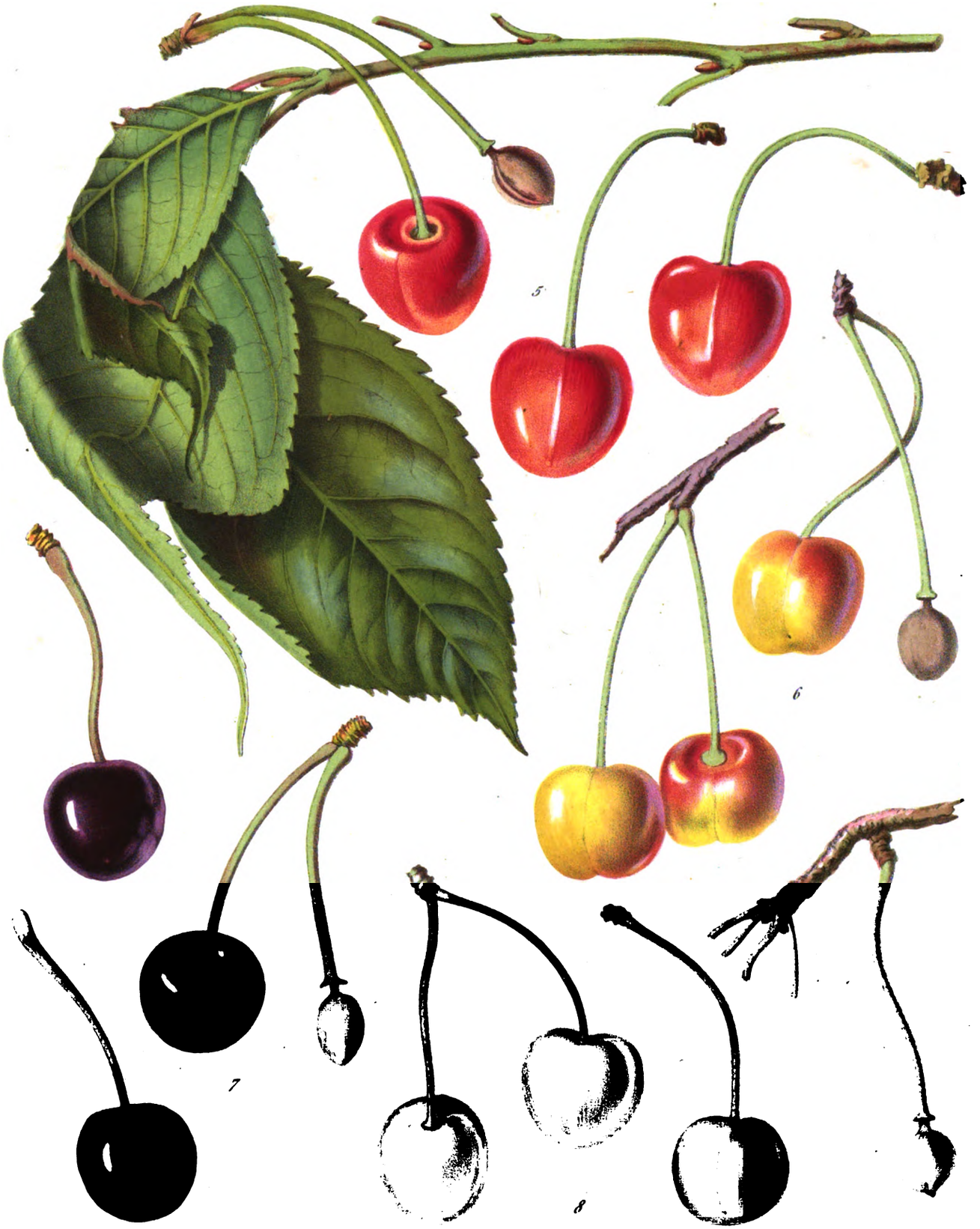

S Bergius. ad. nat. del.

G Severeyns Chromolithographie

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 6.

VROEGE WITTE SPAANSCHE.

Plaat II, afbeelding N°. 6.

Vroege Witte Spaansche.

Hoeveel soorten in de laatste jaren ook door ons uit het buitenland zijn ingevoerd, is er niet ééne, die met deze overeenkomt.

Synoniemen zijn ons niet bekend.

AFKOMST: niet na te vorschen. Sedert onheugelijke jaren onder bovenstaanden naam te Boskoop gekweekt, en ook veelvuldig naar het buitenland verzonden. De Weisse Spanische (*Handbuch*, I, S. 127) is eene andere soort; op de White Spanish (*Catalogue*, 80 zonder nadere beschrijving opgegeven) kan geen beroep gedaan worden.

VORM: zie de afbeelding; wij noemen deze soort stomp hartvormig, aan den steel rond afgeplat, op de zijden weinig platgedrukt; de naad is goed te bemerken, hoewel niet diep; de vrucht loopt naar de stempelpunt, welke in eene kleine holte is geplaatst, een weinig afgerond toe.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: matig lang en naar evenredigheid dik, licht groen met eenige sporen van licht bruin, in eene nog al wijde, doch niet diepe holte.

KLEUR: wit geel, rosé, aan de zonzijde met licht rood geaderd en overtogen, wat somtijds ruim zoo hoog gekleurd is als de plaat vertoont; in de schaduw groeijende vruchten zijn wit geel met een rosékleurigen gloed; men noemt dit »amberkleur"; de huid is dun en bij volle rijpheid doorschijnend.

Het VLEESCH is zacht, matig saprijk, licht geel, het sap ongekleurd, de smaak frisch zoet, zeer aangenaam.

De STEEN is tamelijk groot; zie de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, einde van Junij en begin van Julij, matig vruchtbaar; van den eersten of tweeden rang, als eene zachte, licht gekleurde kers aan te bevelen.

De BOOM groeit nog al snel, de eenjarige takken zijn veelal gedraaid, de bladeren matig groot, sterk puntig getand; *de boom onderscheidt zich van alle andere kersensoorten door zijne vroegtijdige ontwikkeling ten opzigte van de bladknoppen* en is als hoogstamde aan te bevelen.

N°. 7.

ZWARTE TURKSCHE.

Plaat II, afbeelding N°. 7.

Zwarte Turksche, Groote Zwarte Turk.

AFKOMST: ons onbekend; deze soort is sedert vijftig à zestig jaren onder dezen naam door ons gekweekt en veelvuldig verzonden. In de ons toegankelijke boekwerken vonden wij haar niet beschreven: de kers la Turkine, die Türkine (*Handbuch*, III, S. 109), is eene andere soort.

VORM: zie de afbeelding, hartvormig, ook wel eens platgedrukt, zoo als de plaat vertoont; bij den steel rond, een weinig afgeplat; op de zijden eenigzins platgedrukt, bijna rond; naar den stempel fraai afgerond, het stempelpuntje in eene bijna onmerkbare holte; de naden ondiep, doch altijd zigtbaar.

GROOTTE: van de tweede, ook wel van de eerste onder de zwarte kersen.

STEEL: matig lang, vrij dik, groen met meestal veel bruin, in eene fraaije holte.

KLEUR: glanzend purper, bijna zwart, in de naden iets lichter purper.

Het VLEESCH is zacht, niet als dat van knap- (Knorpel-)kersen, doch altijd vleezig, donker bruinrood, het sap sterk gekleurd; de smaak is zoet, zeer aangenaam, verfrisschend.

De STEEN is matig groot, zie de afbeelding; veelal blijft er bij 't gebruik eenig vleesch aan den steen.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 15—25 Julij; uitmuntende kers, zeer aan te bevelen ook om hare vruchtbaarheid; van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd matig, vormt eene fiksche, hoog opgaande kroon; de eenjarige takken zijn een weinig gebogen; de bladeren zijn groot, in eene breede punt eindigende, sterk stomp-getand, de bladstelen gekleurd, van langwerpige kliertjes voorzien; de boom is vooral als hoogstamde, doch ook als pyramide en leiboom aan te bevelen; uitmuntende kers voor den handel en het dessert.

Digitized by Google

N°. 8.

DÖNISSENS GELBE KNORPEL.

Plaat II, afbeelding N°. 8.

Dönissens gelbe Knorpel. In onze taal zou men deze soort Dönissens gele knapkers kunnen noemen.

AFKOMST: uit Duitschland; de vrucht is naar den heer DÖNISSEN genoemd; wij ontvingen haar van den heer OBERDIECK en uit nog eene andere Duitsche bron, hiermede overeenstemmende. (*Handbuch*, III, S. 145; OBERDIECK, *Anleitung*, S. 512. Zie *Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 32.)

VORM: zie de afbeelding. In Duitschland schijnt ze, volgens het *Handbuch*, breeder en platter; bij ons is ze fraai hartvormig, zeer regelmatig, aan den steel stomp, ook wel rond afgeplat, aan beide zijden, doch niet even sterk, platgedrukt, naar de stempelpunt, welke een weinig ingedrukt geplaatst is, fraai afgerond, een weinig stomp; de buikzijde van de vrucht vertoont het meest den naad, op de rugzijde is deze naauwelijks merkbaar.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: matig dik, licht groen, zeer weinig bruin, in eene vlakke holte, wier omgeving aan de breedste zijden wat verhoogd is en over de naden lager afloopt.

KLEUR: fraai geel; aan de zonzijde van vruchten, die sterk aan de zon zijn blootgesteld, bijna goudgeel (zie de afbeelding); vruchten in de schaduw bleek geel, sterk glanzend, zeer weinig doorschijnend; de huid is teer en wordt bij beschadiging zwartgevlekt.

Het VLEESCH is geel, vast, doch niet volkomen knappend; het sap ongekleurd, zeer zoet en aangenaam.

STEEN: matig groot; vorm, zie de afbeelding; de steen laat niet volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, het laatst van Junij en de eerste helft van Julij; eene fraaije kers, vruchtbaar, voor hoogstamden vorm minder aan te bevelen dan wel voor pyramiden, daar de vrucht van den wind veel lijdt; kers van den eersten rang in dit *genre*.

De BOOM groeit in zijne jeugd goed, vormt eene fraaije kroon en is hier reeds jong vruchtbaar; de bladeren zijn matig groot, stomp getand, eindigen meestal in een eenigzins scheve punt en hebben gele kliertjes op den bladsteel.

Deze soort verschilt weinig van Büttners gelbe Knorpel. Men zegt, dat de hier afgebeelde beter is; wij konden dat niet bemerken; men heeft evenwel aan deze soort genoeg. Waartoe toch verschillende soorten geplant, tusschen welke ter naauwernood onderscheid te zien is? Ook dunkt ons dat Dönissens gelbe Knorpel beter groeit dan die van Büttner. Buiten deze is er nog eene, de Drogans gelbe Knorpel, waarvan wij echter tot dusverre nog geene vrucht zagen.

Digitized by Google

Nº. 9.

MEIKERS, DUBBELE.

Nº. 10.

SPAANSCHE, ROODE.

Nº. 11.

ADAM'S CROWN.

Nº. 12.

HARTKERS, WERDERSCHE VROEGE.

Digitized by Google

N°. 9.

MEIKERS, DUBBELE.

Plaat III, afbeelding N°. 9.

Rothe Maikirsche (*Handbuch*, III, S. 151; L. MÜLLER, *Obstkultur*).

De soort, die wij onder genoemden naam uit Duitschland ontvingen, schijnt in de vrucht, welke lichter rood is, en in de vegetatie nog al wat van onze soort af te wijken.

Mayduke, Early Duke, Large May Duke (*Catalogue*, No.61; HOGG, *the Fruit Manuel*, 2de ed.).

De Hollande, Royale hative (*Annales de l'omologie*, I, p. 81).

Zie *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 13).

Uit het heirleger van synoniemen, welke wij in onderscheidene pomologische werken vonden, kunnen wij slechts de gemelde als echt aannemen.

De AFKOMST van deze zeer bekende en in ons land gezochte kers is niet meer na te vorschen. In de Betuwe vindt men hiervan groote boomgaarden met zeer oude boomen in menigte.

VORM: zie de afbeelding. In den regel is de vrucht minder platgedrukt; de naden weinig merkbaar.

GROOTTE: van de tweede, somtijds aanmerkelijk grooter dan de afbeelding aangeeft.

STEEL: matig lang; licht groen met eenig bruin; staat in eene fraaije, regelmatige, ondiepe holte. Men vindt de vruchten meestal aan trossen bijeen; ook dikwijls een paar kleine tegenoverstaande blaadjes, aan het boveneinde van de stelen.

KLEUR: zie de afbeelding; zeer glanzend; zij wordt bij volkomene rijpheid nog meer bruin, in de naden iets lichter gekleurd.

Het VLEESCH is zacht en, gelijk het sap, donker rood gekleurd, aangenaam, frisch, zoetachtig met eenig rinsch getemperd.

De STEEN is in verhouding tot de vrucht slechts matig te noemen; zie de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: eerste periode, gedurende de geheele maand Junij; laat zich aan den boom lang bewaren; vooral als tafelvrucht bekend en algemeen boven alle andere kersen hier te lande bemind; aanbeveling behoeft zij niet, daar men in den regel wel honderd Meikersenboomen tegen ééne van andere soorten plant.

De BOOM groeit tamelijk goed, wordt evenwel groot, is zeer gezond en draagt sterk; de eenjarige takken zijn matig lang met nog al korte leden; de knoppen zijn puntig en staan afwijkend; de bladeren zijn getrouw op de plaat afgebeeld; evenwel geeft deze soort ook eigendommelijk aan sommige takjes, welke dan minder snel groeijen, smalle bladeren in den vorm van wilgenbladeren (*salicifolia*). Men heeft beweerd dat van deze soort twee verscheidenheden bestaan, eene met lange en eene met korte stelen. Naar proeven, door ons genomen, is het ons duidelijk geworden, dat dit van den meer of minderen sterken groei afhangt. In 't eerste geval zijn de takken langer, de bladeren grooter, de stelen langer; worden de boomen op een zwaren grond geplant, dan is de groeiwijze meer gematigd, en dan zal men kortere zomertakken, kleinere bladeren en kortere vruchtstelen vinden; voor alle vormen aan te bevelen.

Digitized by Google

S. Berghuis, ad. nat. del.

C. Severeyns Chromolithographie

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 10.

SPAANSCHE, ROODE.

Plaat III, afbeelding N°. 10.

Spaansche, roode.

Onder de vele uit Duitschland en van elders ontvangene soorten vinden wij er nog geene op deze gelijkende.

AFKOMST: onbekend; bij ons reeds lang onder bovenstaanden naam gekweekt (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 25).

VORM: zie de afbeelding; wij noemen ze stomp-hartvormig; naar den steel een weinig, maar naar het stempelpuntje fraai afgerond, nog al bultig, ongelijk zijdelings platgedrukt; op de buikzijde (vooraan) is ze van een diepen, op de rugzijde van een minder diepen naad voorzien, die meestal rood gekleurd zijn en beide in eene kleine holte eindigen, waarin het stempelpuntje geplaatst is.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: nog al lang, matig dik, groen met een weinig bruin, in eene fraaije holte, welke over de naden lager dan op de beide breedste zijden voorkomt.

De KLEUR is glanzend zwartachtig, afgewisseld door violetkleurig rood, 'twelk aan de schaduwzijde door het zwartachtige heenschemert, waardoor ze als gemarmerd schijnt.

Het VLEESCH is zacht, tamelijk rijk aan gekleurd sap, aangenaam, verfrisschend, zoetachtig.

De STEEN is nog al groot te noemen, zie de afbeelding; er blijft bij het gebruik altijd eenig vleesch aan den steen overig.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, van 1—25 Julij; — van den tweeden rang.

De BOOM groeit snel, heeft lange, eenigzins gebogene takken, groote, langwerpig getande en sterkpuntige bladeren; de bladsteel is lang en van langwerpige klieren voorzien; zeer waardige, voor hoogstamden aan te bevelen soort.

N°. 11.

ADAM'S CROWN.

Plaat III, afbeelding N'. 11.

dams Herzkirsche (*Handbuch*, III, S. 99).

Adam's Crown (*Catalogue*, N°. 1; HOGG, *the Fruit Manuel*).

Zie *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 1.

(Vermoedelijk van Engelschen oorsprong. Wij ontvingen deze soort van JAMES BOOTH & SOHN, te Hamburg, en vinden ze met die, welke in 't *Handbuch* beschreven is, overeenstemmende.)

VORM: zie de afbeelding, stomp-hartvormig, aan den steel rond afgeplat, naar de stempelpunt, welke in eene kleine holte geplaatst is, fraai afgerond, aan beide zijden eenigzins platgedrukt; de buikzijde heeft een bijna vlakken naad, de rugzijde slechts een spoor daarvan.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: kort, ongeveer 2 Nederlandsche duim lang, somtijds ook langer, dun, groen met een weinig licht bruin; geplaatst in eene hooge, ondiepe holte.

KLEUR: glanzend witachtig geel; vruchten, aan de zon blootgesteld, zijn bijna geheel met fraaije, levendig roode strepen, aderen en vlekjes overtogen, zoodat van het geel weinig te zien is, dan alleen in den naad; de huid is zeer doorschijnend, zoodat men het weefsel van het vleesch er doorheen ziet.

VLEESCH: geelachtig, zacht, met helder sap, bij volle rijpheid zeer aangenaam, zoet met eenig rinsch getemperd.

STEEN: zie de afbeelding; klein, teder.

TIJD VAN GEBRUIK: eerste periode, 1—20 Junij; van den eersten rang.

De BOOM groeit snel; de eenjarige takken zijn een weinig gebogen, somtijds hangende; de bladeren zijn zeer groot, lang, sterk puntig, stomp getand; de matige bladsteel is met klieren bezet. Voortreffelijke, milddragende, hoewel niet groote kers; als pyramide en leiboom vooral aan te bevelen, ook omdat de vogels, indien men ze niet bedekt, geene vrucht overlaten. Indien men ze als hoogstamden planten wil, waarvoor de boom uitmuntend geschikt is, zorge men, dat de vruchten door netten of andere bedekking voor de vogels goed worden afgesloten; — die kersenroovers weten deze soort zelfs onder de netten te vinden.

Digitized by Google

N°. 12.

HARTKERS, WERDERSCHE VROEGE.

Plaat III, afbeelding 12.

Werdersche frühe Herzkirsche (*Handbuch*, III, S. 53, en L. MÜLLER, *Obstkultur*).
Werdersche frühe schwarze Herzkirsche.
Black Heart, Werder's Early (*Catalogue*, p. 19; HOGG, *the Fruit Manuel*).
Guigne précoce de Werder, in Frankrijk (ANDRÉ LE ROY, *Catalogue*).

AFKOMST: Volgens het *Handbuch* ontving de bekende pomoloog CHRIST deze soort van den heer SELLO, directeur der koninklijke plantaadje te Sanssouci bij Potsdam in Pruissen, onder den naam van Werdersche allervroegste zwarte Hartkers, en zond hij ze in 1794 reeds aan den pomoloog TRUCHSESZ. Van het dorp Werder in Pruissen voert men in groote menigte deze kersen naar de markt van Berlijn.

Deze soort is nog niet door ons beschreven.

VORM: zie de afbeelding; wij noemen ze stomp-hartvormig, niet zoo afgerond als de vorm in het *Handbuch* vertoont, een weinig platgedrukt aan de zijden; de buikzijde heeft een diepen naad; de rugzijde minder diep; de stempelpunt graauw, in eene kleine holte; de vrucht is somtijds ook bultig.

GROOTTE: van de tweede, doch altijd onder deze klasse van kersen groot te noemen.

STEEL: matig en nog al dik; wij vonden dien langer dan hij in 't *Handbuch* is afgebeeld; groen met veel bruin, in eene fraaije, niet zeer diepe holte.

KLEUR: glanzend, donker purper, bijna zwart te noemen, in de naden meer violetkleurig, de huid is dik en sterk.

VLEESCH: zacht, doch nog al vleezig, niet knappend; lost zich bij het gebruik geheel op; donker purper; het sap mede donker gekleurd.

STEEN: tamelijk groot, zie de afbeelding; er blijft bij het gebruik altijd eenig vleesch aan.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 25 Junij—12 Julij; van den eersten rang.

De BOOM groeit tamelijk; de matig lange, sterke, eenjarige takken groeijen regt op; de bladeren zijn groot, langwerpig, sterk getand, hetwelk deze soort in 't blad zeer kennelijk maakt; ze is zeer vruchtbaar en wordt slechts matig groot; voor hoogstamden en pyramidenvorm geschikt.

Wij ontvingen deze soort van den heer OBERDIECK te Jeinsen. De Büttner's Zwarte Hartkers (zie plaat I, afb. 2) vonden wij nog voortreffelijker dan deze.

Digitized by Google

N°. 13.

GOESSCHE KORTSTEEL.

N°. 14.

LUCIEN KERS.

N°. 15.

OSTHEIMER WEICHSEL KERS.

N°. 16.

AMARELLE, LATE

Digitized by Google

Nº. 13.

GOESSCHE KORTSTEEL.

Plaat IV, afbeelding Nº. 13.

Oure Kortstaart, van GEENSE.

Wij vinden in pomologische boekwerken geene soort beschreven, die met deze eenige overeenkomst heeft.

Door ons nog niet beschreven.

AFKOMST: van den kweeker P. GEENSE te Goes, provincie Zeeland; of hij ze uit zaad won, dan wel van elders bekomen heeft, is ons niet bekend geworden.

VORM: zie de afbeelding; wij noemen ze platrond, op de zijden weinig of niet plat gedrukt, bijna rond te noemen, de rugzijde toont eene vlakke lijn, die aan de buikzijde niet merkbaar is; de stempelpunt in eene matige, vlakke holte.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: zeer kort, nog al dik, licht groen, met sporen van bruin, in eene diepe ruime holte geplaatst.

KLEUR: wit geelachtig, met rozenrood overtogen, zeer doorschijnend, men kan het weefsel van het vleesch door de zeer dunne huid waarnemen, bij volle rijpheid is deze hooger gekleurd, zie de afbeelding; zij heeft een wasachtig aanzien en is zeer fraai.

Het VLEESCH is *wit* geelachtig, zacht, saprijk, het sap ongekleurd, in 't begin zeer zuur, bij volle rijpheid meer aangenaam rinsch; deze soort komt ons nog beter voor dan de Oranjekers.

STEEN: matig groot, zie de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 10—25 Julij; van den tweeden rang.

De BOOM groeit gematigd; de eenjarige takken groeijen eenigzins gebogen; de bladeren zijn redelijk groot, sterk gepunt en stomp getand; in het gewas heeft deze soort eenige gelijkheid met de Oranjekers en meer andere Glaskersen; bij volle rijpheid eene frissche tafelkers, anders dient ze beter voor de huishouding, b. v. om op brandewijn enz. te trekken; geschikt voor hoogstamden en pyramidenvorm.

Nº. 14.

LUCIEN KERS.

Plaat IV, afbeelding Nº. 14.

Lucien Kirsche (*Handbuch*, III, S. 107; L. MÜLLER, *Obstkultur*).

Volgens het *Handbuch* ontving TRUCHSESZ deze soort in 1806 van den heer UELLNER, rentmeester op het landgoed Alt Lüneburg, destijds hertogdom Bremen, die ze in de omstreken aldaar heeft gevonden; wij ontvingen ze van den heer OBERDIECK, te Jeinsen, die ze van DIEL ontvangen heeft.

VORM: zie de afbeelding; wij noemen ze hartvormig, doch aan de stempelpunt wat afgerond, alzoo niet spits, aan de beide zijden eenigzins platgedrukt, de buikzijde, hooger dan de rugzijde, toont een ondiepen naad, de rugzijde slechts eene lijn, de stempelpunt staat eenigzins verheven, alzoo in géene holte.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: nog al lang, matig dik, meestal gebogen, licht groen, met zeer weinig licht bruin, in eene bijna vlakke holte, welke aan de rugzijde meer afvallend schijnt.

KLEUR: glanzend; *wit-geel*, met somber rood geaderd, gestreept en bij sterk aan de zon blootgestelde vruchten bijna geheel met licht purperrood overtogen; vruchten in de schaduw hebben zeer weinig rood.

Het VLEESCH is zacht, geelachtig, saprijk, het sap helder, zoet, aangenaam verfrisschend, voortreffelijk.

STEEN: niet groot in verhouding tot de vrucht, zie de afbeelding; bij het gebruik blijft er eenig vleesch aan zitten.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 15—30 Julij; van den eersten rang.

De BOOM groeit snel, maakt lange eenjarige takken en groote, langwerpige, diep getande, spitse bladeren; de boom wordt forsch als hoogstamde en pyramide. Uitmuntend fraaije kers, zeer vruchtbaar, verdient om schoonheid en voortreffelijkheid alle aanbeveling en is voor tafel en huishouding zeer geschikt.

Digitized by Google

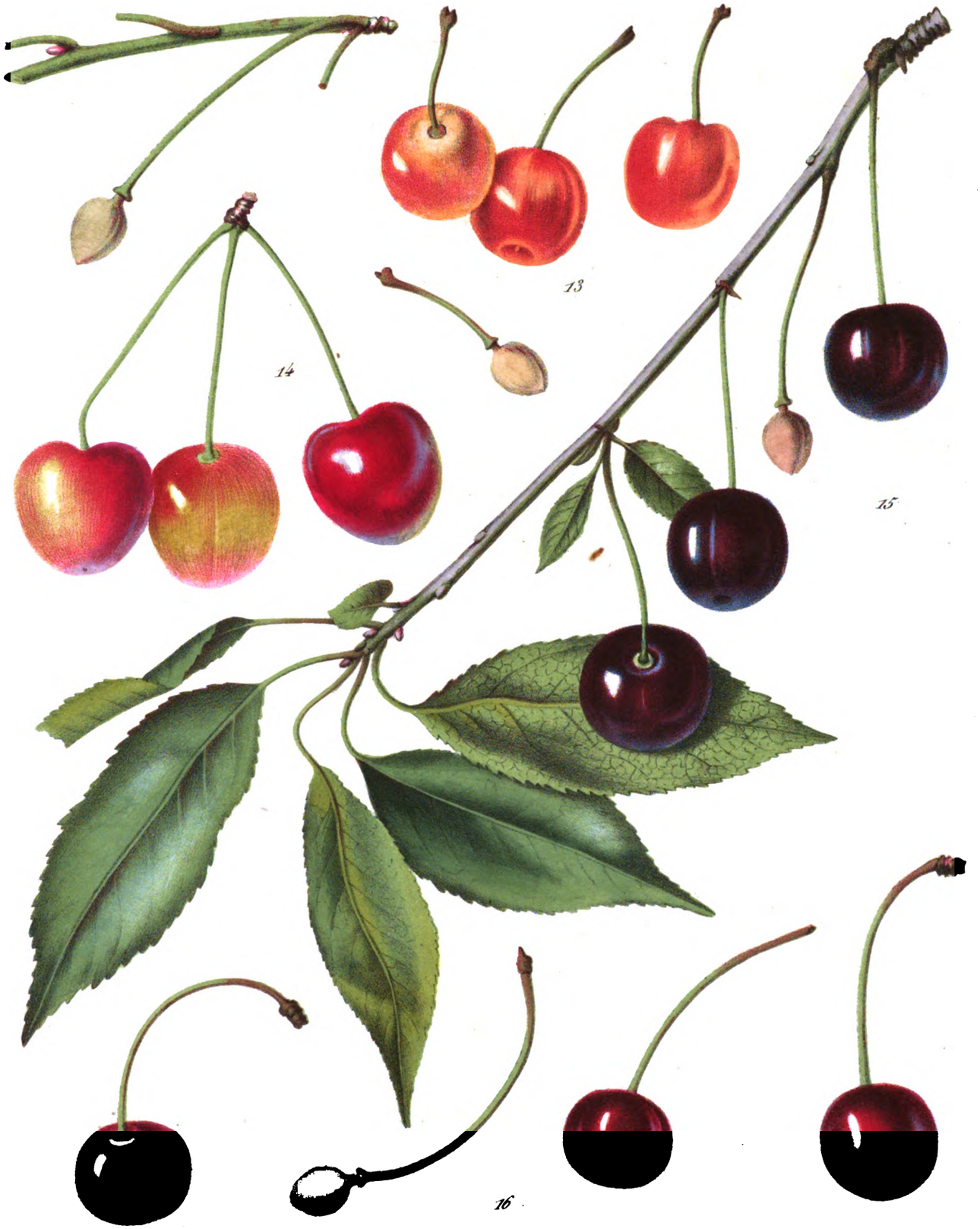

J. Bongeaus. del. et lith.

G. Severeyns. Chromolithographie.

Imprimerie J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 15.

OSTHEIMER WEICHSEL KERS.

Plaat IV, afbeelding N°. 15.

Ostheimer Weichsel (*Handbuch*, III, S. 187; L. MÜLLER, *Obstkultur*).
Ostheim.
Ostheimer Kirsche.
Zwerg Kirsche.
Frankische Wücher Kirsche (*Catalogue of the Fruits*, N°. 64; HOGG, *the Fruit Manuel*).

Volgens het *Handbuch* is deze soort, tijdens den Spaanschen successie-oorlog (1702—1713), door een geneesheer, Dr. KLINGHAMMER, uit de Sierra Morena in Spanje (SERRURIER zegt uit Italië) medegebragt, en in de omstreken van Ostheim, waaraan de naam ontleend is, menigvuldig aangeplant. Zie *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 20.

VORM: zie de afbeelding; meestal nog grooter; wij noemen hem rond, aan den steel matig plat gedrukt, naar de stempelpunt fraai rond en minder afgeplat; de stempelpunt staat in eene kleine holte; de vrucht is aan de zijden zeer weinig plat gedrukt, de buikzijde is iets hooger dan de rugzijde, naden zijn bij volle rijpheid naauwelijks op te merken.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: matig lang, dun, groen met eenig bruin, in eene vlakke, tamelijk wijde holte; de vruchten zijn meestal paarsgewijze aan een dikken steel geplaatst, ook wel enkel aan een langen steel te vinden; aan sommige stelen bevinden zich aan het boveneinde een of twee kleine blaadjes (zie de plaat).

KLEUR: zie de afbeelding, bij volle rijpheid glanzig, bijna zwart-bruin rood, in de naden meestal violetkleurig.

VLEESCH: zacht, saprijk, aangenaam rinsch met eenig zoet getemperd; het sap is gekleurd.

STEEN: klein, zie de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede periode, 10—31 Julij, laat zich lang aan den boom bewaren; van den eersten rang.

De BOOM groeit langzaam, maakt tedere, veel gespoorde eenjarige takken; de knoppen zijn kort, rondachtig; de bladeren zijn klein (zie de afbeelding, getrouw weergegeven), fijn getand, in eene kleine spitse punt eindigende; de boom maakt eene kleine digte kroon en is meer voor pyramide- en leiboomvorm dan voor hoogstamden aan te bevelen. Men zegt, dat deze soort uit den wortel gekweekt kan worden, wij namen nog geene proeven daaromtrent. In Duitschland wordt ze als dwerg veelvuldig aangeplant en vormt dan slechts een lagen struik; zeer vruchtbaar, voor de tafel zoowel als voor de huishouding aan te bevelen. Is eene der voortreffelijksten onder alle ons bekende kersensoorten.

Digitized by Google

N°. 16.

AMARELLE, LATE.

Plaat IV, afbeelding N°. 16.

Späte Amarelle (*Handbuch*, III, S. 541).
Cerise Amarelle tardive (in Frankrijk).
Door ons nog niet beschreven.

AFKOMST: volgens het *Handbuch* ontving TRUCHSESZ deze soort als „Späte Morelle" uit Hernnhausen, en herkende hij haar als dezelfde kers, welke men in „Franken" Amarelle, Ambrellen, Ammern noemde, alzoo is zij van Duitsche afkomst; wij ontvingen ze van OBERDIECK.

VORM: zie de afbeelding, rond, boven en onder een weinig plat gedrukt; op de eene zijde (den rug) zeer weinig ingedrukt, met een bijna vlakken naad; de stempelpunt in eene kleine, bijna vlakke holte.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: matig lang, in den regel kort en minder gebogen dan de plaat vertoont, geelachtig groen met een weinig bruin, in bijna eene vlakke holte.

KLEUR: donker rood, bij volle rijpheid bloedrood, glanzig, zeer doorschijnend.

VLEESCH: bijna wit, het sap ongekleurd, aangenaam van smaak, zuurachtig door eenig zoet gematigd; bitter vonden wij het niet; misschien is dit het geval wanneer de vrucht niet volkomen rijp is; als Amarelle moet ze eenig bitter hebben.

STEEN: zie de afbeelding, matig groot, bijna wit gekleurd.

TIJD VAN GEBRUIK: derde periode, 25 Julij tot half Augustus; van den tweeden rang.

De BOOM groeit gematigd, de eenjarige takken sporen matig, de bladeren zijn iets grooter en breeder dan die van de Ostheimer Weichselkers; de boom is slechts voor pyramidenvorm aan te bevelen.

Buiten deze kennen wij nog een paar andere soorten van Amarellen, de „Königliche" en de „Frühe"; het komt ons voor, dat de overal bij ons bekende en voortreffelijke Dubbele Zure Morel de voorkeur verdient boven al deze Amarellen-soorten, waardoor wij deze ter algemeene aanplanting ook niet zeer kunnen aanbevelen; voor den liefhebber van soorten kunnen zij waarde hebben; de vruchten zijn altijd kleiner en minder aangenaam dan de Dubbele Zure Morel.

Digitized by Google

Nº. 17.

KRÜGER'S HARTKERS.

Nº. 18.

GOVERNOR WOOD.

Nº. 19.

BELLE DE RIBAUCOURT.

Nº. 20.

ELTONKERS.

Digitized by Google

N°. 17.

KRÜGER'S HARTKERS.

Plaat V, afbeelding N°. 17.

Krügers Herzkirsche (*Handbuch*, III, S. 67; MÜLLER, *Obstkunde*, N°. 18, S. 135).
Krügers schwarze Herzkirsche (*Deutsches Obstcabinet*, Lief. 1, Taf. 9, waar men ook het synoniem Wimmer's grosze Ungarische Herzkirsche aanhaalt).
Krüger's Hartkers (*Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 33).
AFKOMST: volgens het *Handbuch* te Guben in Duitschland gewonnen, en reeds in 1810 door den bekenden pomoloog TRUCHSESZ, doch niet naar waarde, gekend.

VORM: rond hartvormig, naar den steel eenigzins platgedrukt, naar den stempel meer afgerond; de vrucht is van beide zijden een weinig zamengedrukt, met eene vlakke naad aan de buikzijde, terwijl de rugzijde slechts eene lijn vertoont; de stempelpunt is meestal vlak geplaatst.
GROOTTE: van de tweede, veelal tot de eerste naderend.
STEEL: kort en naar evenredigheid dik, groen met zeer weinig bruin, in eene matige holte.
KLEUR: bij volle rijpheid bijna zwart, weinig glanzig, met sporen van violet in de naden en met weinig zigtbare aderen.
Het VLEESCH is zacht, het sap donkerrood, zoet, wijnachtig, voortreffelijk.
STEEN: klein in verhouding van de vrucht.
TIJD VAN GEBRUIK: 1—20 Julij; — van den eersten rang.
De BOOM groeit in zijne jeugd zeer sterk, heeft groote, breede, diep, maar stomp gezaagde en stompe bladeren; dikke bladstelen met groote, geelroode klieren, dikke bladknoppen; hij groeit forsch met naar boven gerigte, weinig afwijkende takken, en is als hoogstam aan te bevelen.

N°. 18.

GOVERNOR WOOD.

Plaat V, afbeelding N°. 18.

Governor Wood (Dr. KIRTLAND) (RIVERS, *Catalogue*; HOGG, *the Fruit Manual*; RICHARD SMITH (Worcester), *Catalogue*; JAHN, *Verzeichniss von Obstsorten*).
AFKOMST: uit Amerika naar Engeland overgebracht en door ons vandaar ontvangen.
VORM: stomp-hartvormig, een weinig platgedrukt; aan de buikzijde met eene vlakke naad, aan de rugzijde met eene naauwelijks merkbare lijn; de stempelpunt staat iets verheven.
GROOTTE: van de tweede.
STEEL: lang, vrij dik, groen, in eene regelmatige holte.
KLEUR: glanzig geelachtig wit, levendig rood gemarmerd, geaderd en gestreept; zeer rijpe vruchten zijn geheel met lichtrood overtogen; — eene prachtige kers.
VLEESCH: zacht, saprijk, zeer aangenaam, zoetachtig rinsch, voortreffelijk; het sap is kleurloos. JAHN rangschikt deze kers onder de „Knorpelkirsche", tot welke zij evenwel niet behoort, gelijk ook de Engelschen ze beschrijven als: „flesh tender and delicious".
STEEN: van gemiddelde grootte.
TIJD VAN GEBRUIK: begin van Julij; — van den eersten rang.
De BOOM groeit in zijne jeugd goed, vormt eene fraaije kroon, draagt lange, doch stevige zomerloten en groote, langwerpig ovale, eenigzins stomppuntige en stompgezaagde bladeren en groote klieren op de lange en dikke bladstelen; hij is zeer milddragend, volgens de Engelschen „a great bearer, and of high excellence." Wij bevelen hem aan als hoogstamde en als pyramide.

Digitized by Google

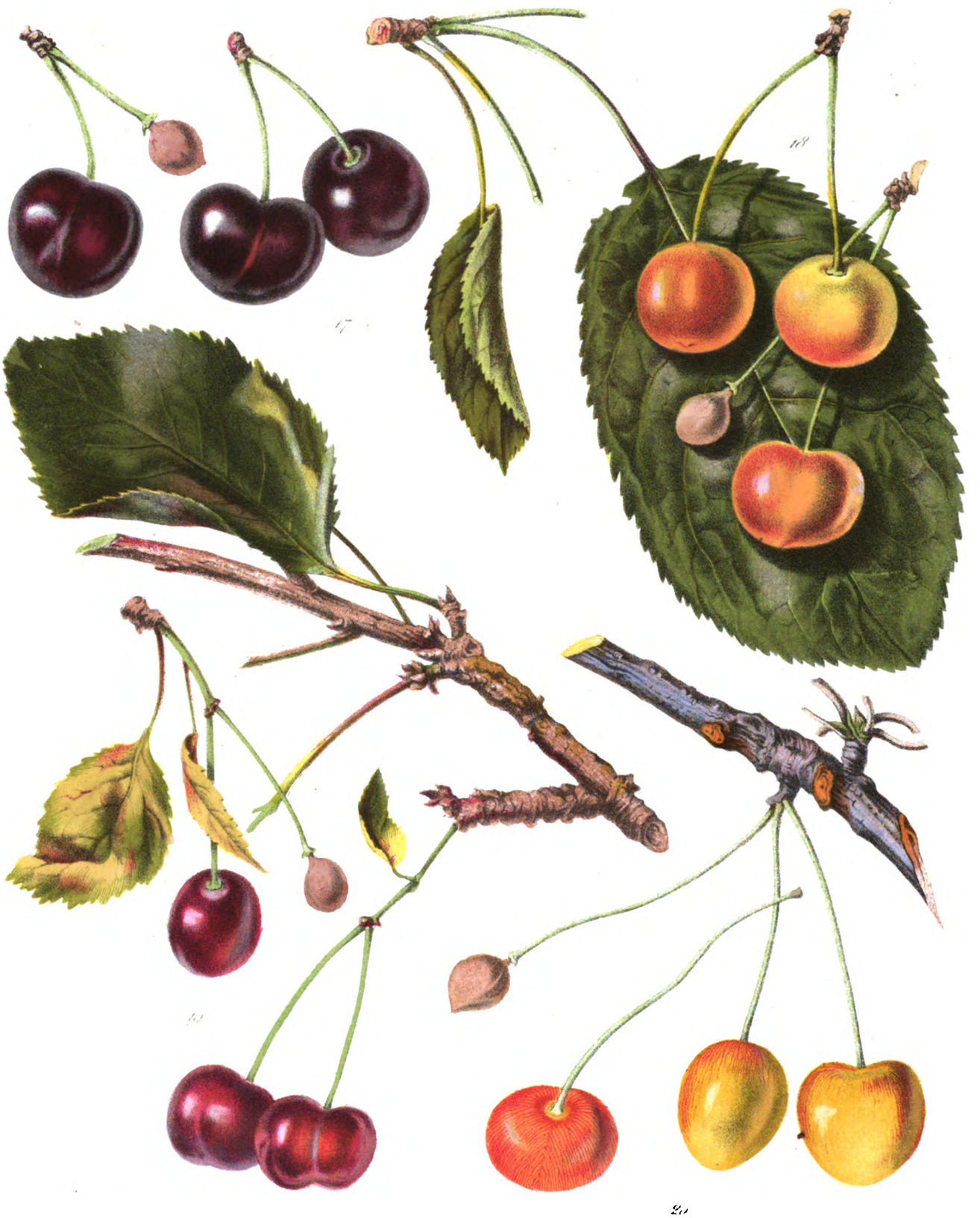

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 19.

BELLE DE RIBAUCOURT.

—

Plaat V, afbeelding N°. 19.

———

Cérise belle de Ribaucourt (L. DE BAVAY, *Traité théorique et pratique*, etc., 1850).

Belle de Ribaucourt (*Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 29).

De Cérise belle de Ribaucourt, welke de heer JAHN uit Wetteren ontving, en die zeer veel overeenkwam met de purpurrothe Knorpelkirsche (*Handb.*, III, S. 85), is, naar den vorm der aldaar afgebeelde vrucht te oordeelen, niet de echte soort.

AFKOMST: eene Belgische variëteit, volgens het *Traité théorique et pratique* (fol. 89), door den graaf DE RIBAUCOURT gewonnen; wij ontvingen ze reeds in 1850 van L. DE BAVAY te Vilvoorden, en vonden ze ook in den *Catalogue* van PAPELEU (thans GAUJARD) te Gent vermeld.

VORM: rond, bijna platrond, van beide zijden zamengedrukt, met eene matige naad aan de buikzijde en eene bijna vlakke aan de rugzijde; de stempelpunt is een weinig ingedrukt.

GROOTTE: van de derde, kleiner dan de Meikers.

STEEL: lang, niet zeer dik, zeer kennelijk, doordien meestal twee vruchten voorkomen aan een hoofdsteel, die zich op een derde van zijne lengte in tweeën verdeelt en veeltijds van een of twee kleine blaadjes is voorzien. De steelholte is bijna vlak.

KLEUR: doorschijnend bruinrood, even als die der bekende Meikers (N°. 9); de schaduwzijde is iets bleeker.

VLEESCH: zacht, saprijk, zoet, door een weinig rinsch getemperd, in smaak met dat der Meikers overeenkomende. Het sap is ongekleurd.

STEEN: klein.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van Junij en begin van Julij; — van den tweeden rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd gematigd, heeft tamelijk lange zomerloten en gelijkt in het algemeen naar de Meikers; de takken zijn echter slanker en meer groenachtig bruin gekleurd; de bladeren grooter, langwerpiger, in eene spitse punt uitloopend, sterk en stomp gezaagd. De boom vormt eene goede kroon en is als hoogstamde zeer milddragend.

———

Digitized by Google

N°. 20.

ELTONKERS.

Plaat V, afbeelding N°. 20.

Elton (*Catalogue of the Fruits*, N°. 34; HOGG, *the Fruit Manual*).
Eltonkirsche (*Handbuch*, III, S. 105; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 6, Taf. 7, niet duidelijk afgebeeld).
Bigarreau d'Elton (*Annales de Pomologie*, VI, p. 23, met eene zeer groote, doch te weinig gestreepte afbeelding).
Eltonkers (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 6).

AFKOMST: uit Engeland; in 1806 uit het zaad gewonnen door den heer KNIGHT, president van de Londensche tuinbouwmaatschappij. Ook ontvangen onder den naam Early Richmond, die evenwel eene andere soort toekomt.

VORM: hartvormig, veeltijds ook meer puntig dan de afgebeelde vruchten, eenigzins zamengedrukt, aan de buikzijde meestal met eene vlakke naad, aan de rugzijde slechts met eene lijn; de stempelpunt staat op de spits der vrucht.

GROOTTE: van de tweede, somtijds van de eerste.

STEEL: lang, vrij dik, lichtgroen, in eene bijna vlakke holte.

De KLEUR der glanzige huid is geelachtig wit, lichtrood geaderd en gestreept, veel meer dan de afbeelding in de *Annales*, zoodat bij volle rijpheid weinig van het geel te zien is; in de schaduw blijven de vruchten bijna zonder streepjes; zelden vindt men ze als een onzer afgebeelde vruchten.

VLEESCH: zacht, met ongekleurd sap, aangenaam, zeer zoet, doch altijd door een weinig rinsch getemperd; — eene voortreffelijke kers.

STEEN: van gemiddelde grootte.

TIJD VAN GEBRUIK: 10—25 Julij; — van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd sterk, vormt eene ijle kroon en moet dus, terwijl hij nog jong is, door matig snoeijen gevormd worden; hij draagt bij ons zeer goed en kan voor den hoogstamden vorm het meest worden aanbevolen. De eenjarige takken zijn lang, afstaande en gebogen.

Digitized by Google

N°. 21.

BLACK EAGLE.

N°. 22.

GELE SPAANSCHE.

N°. 23.

VAN DER NAT.

N°. 24.

RIDDEROORDTSCHE.

Digitized by Google

N°. 21.

BLACK EAGLE.

Plaat VI, afbeelding N°. 21.

Black Eagle (*Catalogue of the Fruits*, p. 53, N°. 15; HOGG, *the Fruit Manual*; *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 3).

Schwarzer Adler (*Handbuch*, III, S. 471; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 2, Taf. 3; MÜLLER, *Obstkunde*, S. 138, N°. 27).

AFKOMST: uit Engeland; volgens het *Handbuch* in 1806 gewonnen door eene dochter van den heer KNIGHT op Downton Castle.

VORM: rond, aan de stempelpunt een weinig ingedrukt, aan de rugzijde meestal breed platgedrukt, met eene bijna vlakke naad; de buikzijde is meer verheven en vertoont eene iets diepere naad; de stempelpunt is in eene matige, langwerpige holte op eene kleine verhevenheid geplaatst.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: vrij lang en dik, donkergroen met eenig bruin gemengd, in eene middelmatige, bijna vlakke holte.

De KLEUR der vrij glanzende huid is zwartachtig bruin, in de naad meestal violetkleurig, zoo als de afbeelding zeer goed teruggeeft.

VLEESCH: zacht, zeer rijk aan donkerkleurig sap, aangenaam zoet, wijnachtig, voortreffelijk.

STEEN: vrij groot, somtijds meer rond dan in de afbeelding.

TIJD VAN GEBRUIK: 1—15 Julij; — van den eersten rang.

De BOOM groeit gematigd en vormt eene fraaije kroon; de eenjarige takken zijn stevig, vrij lang en dik, de bladeren groot, fraai regelmatig, sterk stompgezaagd, in eene vrij spitse, meestal gebogene punt uitloopend, de bladstelen lang, met twee groote, roodgele klieren, de bladknoppen ovaal, spits. Deze soort is eene der beste vroege zwarte kersen en kan voor den hoogstamden en piramidalen vorm worden aanbevolen.

N°. 22.

GELE SPAANSCHE.

Plaat VI, afbeelding N°. 22.

Spaansche, gele (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 24).

Lady Southampton's Yellow (?) } *Catalogue of the Fruits*, fol. 60; HOGG, *the*
Spanish Yellow } *Fruit Manual.*

AFKOMST: onbekend; wij bezitten deze variëteit sedert onheugelijke jaren, doch betwijfelen of zij met de Lady Southampton's Yellow identisch is, omdat de *Catalogue of the Fruits* en HOGG ze van geringe waarde achten; de laatste zegt althans: „is but a worthless variety"; bij ons is ze dat echter niet, en ook in Noordelijke streken, b. v. in Denemarken, is ze zeer bemind; wij vonden ze althans beter dan de Büttners gelbe Knorpelkirsche.

VORM: langwerpig hartvormig, aan beide zijden afgeplat, met eene matige naad aan de buikzijde en eene bijna vlakke lijn aan de rugzijde; de stempelpunt staat bijna vlak.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: lang, vrij dun, lichtgroen met zeer weinig graauwbruin, in eene kleine holte.

KLEUR: bijna citroengeel, aan de zonzijde met een licht rozenrood blosje.

VLEESCH: zacht, vrij rijk aan ongekleurd sap, zoetachtig rinsch, onder de huid somtijds een weinig bitter.

STEEN: tamelijk groot, zeer langwerpig.

TIJD VAN GEBRUIK: 10—25 Julij; — van den tweeden rang.

De BOOM groeit buitengewoon sterk, vormt eene zeer fraaije kroon en is voor den hoogstamden vorm geschikt. De eenjarige takken zijn zeer eigendommelijk, groenachtig graauw, de bladeren zeer groot, langwerpig, stompgezaagd, bleekgroen, de bladknoppen spits. De vegetatie is in elk opzigt zeer kennelijk.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 23.

VAN DER NAT.

Plaat VI, afbeelding N°. 23.

Van der Nat kers (KNOOP, II, pag. 14).

Van der Nat (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 28).

AFKOMST: hoogstwaarschijnlijk eene Nederlandsche variëteit, die wij reeds zoo lang gekend en gekweekt hebben, dat het niet mogelijk is hare ware afkomst te ontdekken. Bij het zamenstellen van de tweede reeks onzer *Beschrijving der vruchtsoorten* meenden wij dat ze synoniem was met de Kirsche van der Natte (*Handbuch*, III, S. 269); het is ons echter gebleken dat deze wel degelijk verschilt; de Duitschers beschrijven dus niet de ware van der Nat, en bij gevolg vervallen de synoniemen, die wij ter aangehaalde plaats hebben opgenomen.

VORM: rond, zeer weinig zamengedrukt; de naad vertoont zich slechts als eene lijn; de stempelpunt staat een weinig ingedrukt in eene bijna vlakke holte.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: lang, dun, groen, in eene fraai ronde, weinig diepe holte.

De KLEUR der glanzige huid is bij volle rijpheid zwartbruin, meestal iets donkerder dan zij afgebeeld is.

VLEESCH: zacht, zeer saprijk, aangenaam zuurachtig, bij volkomene rijpheid niet zamentrekkend; het sap is licht gekleurd.

STEEN: middelmatig in verhouding van de vrucht.

TIJD VAN GEBRUIK: 10 Julij—1 Augustus; — van den tweeden rang.

De BOOM groeit gematigd, op de wijze van de late Amarelle (N°. 16), maakt sterke eenjarige zomerloten, die van vele kleine zijtakjes of sporen zijn voorzien, en vormt eene fraaije, dichte kroon. De bladeren zijn klein en meestal een weinig gevlamd, hetgeen een goed kenmerk uitmaakt. Deze soort is zeer vruchtbaar en wordt in Noordelijke streken, b. v. in Denemarken en Noorwegen, veel geplant; voor ons vaderland en meer zuidelijke streken is zij minder aan te bevelen; zij is voor alle vormen geschikt.

Digitized by Google

N°. 24.

RIDDEROORDTSCHE.

—

Plaat VI, afbeelding N°. 24.

Late Kers van Ridderoordt } *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 21.
Bigarreau tardif }

AFKOMST: gewonnen op het landgoed Ridderoordt bij Rhede in de provincie Gelderland, met toestemming van den Hoogwelgeboren heer Baron BRANDSEN door de familie OTTOLANDER in den handel gebracht, doch niet genoeg naar waarde gekend.

VORM: stomp hartvormig, aan beide zijden afgeplat, aan de rugzijde met eene zeer vlakke naad, die aan de buikzijde minder zigtbaar is; de stempelpunt staat bijna vlak.

GROOTTE: van de tweede, dikwijls tot de eerste naderend.

STEEL: zeer lang, vrij dun, donkergroen met veel bruin, in eene fraaije, regelmatige holte.

De KLEUR der matig glanzige huid is witgeel, bijna geheel met rood-bruin, 't welk somtijds zeer donker is, gevlekt en gestipt, zeer eigenaardig.

VLEESCH: tamelijk vast, doch steeds minder dan dat der knapkersen, aangenaam, geurig, zoetachtig, door een weinig rinsch getemperd, zeer rijk aan kleurloos sap.

STEEN: niet groot.

TIJD VAN GEBRUIK: Augustus; — van den eersten rang.

De BOOM groeit sterk en vormt eene fraaije kroon; de eenjarige takken zijn lang geleed, eenigzins afstaande, de bladeren tamelijk groot, langwerpig, toegespitst, de bladstelen lang, met middelmatige kliertjes bezet. De bladeren hangen zeer eigendommelijk aan de takken, waardoor de boom een ijl voorkomen heeft. De soort is voor den hoogstamden vorm aan te bevelen, als late kers uitmuntend.

Digitized by Google

N°. 25.

DROGANS WEISSE KNORPEL.

N°. 26.

ZURE MOREL.

N°. 27.

BELLE DE CHATENAY.

N°. 28.

ORANJEKERS.

Digitized by Google

N°. 25.

DROGANS WEISSE KNORPEL.

Plaat VII, afbeelding N°. 25.

Drogans Weisse Knorpel (OBERDIECK, *Anleitung*, S. 513).

AFKOMST: volgens JAHN, *Verzeichniss von Obstsorten*, afkomstig uit Guben in Duitschland; wij ontvingen ze van den heer OBERDIECK.

VORM: rond, aan beide zijden, somtijds sterk, afgeplat; de buikzijde vertoont eene vlakke naad, de rugzijde meestal slechts eene flaauwe lijn; de stempelpunt staat vlak en een weinig scheef.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: tamelijk lang en dik, lichtgroen, geplaatst in eene vrij diepe, wijde holte, waarvan de rand aan de breedste zijden der vrucht meer verheven is, hierdoor verkrijgt ze hare hartvormige gedaante.

KLEUR: de glanzige huid is lichtgeel, bijna witgeel, doch bijna geheel met levendig rood overdekt en zoo zeer geaderd en gevlekt, dat de grondkleur er slechts doorheen schemert en de kers volgens ons oordeel eer Drogans rothe dan weisse Knorpel zou moeten heeten.

VLEESCH: tamelijk vast, niet knappend, zoet, door eenig rinsch getemperd, rijk aan kleurloos sap.

STEEN: middelmatig in verhouding der vrucht.

TIJD VAN GEBRUIK: 20 Julij—15 Augustus; van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd tamelijk snel en vormt eene regelmatige kroon; de eenjarige takken zijn van matige lengte en dikte, de knoppen spits eivormig, de bladeren groot, stomp getand, in eene matige punt uitloopend, de bladstelen dik, tamelijk lang, met twee klieren. — Eene prachtige, als hoogstamde of pyramide zeer aanbevelenswaardige kers.

N°. 26.

ZURE MOREL.

Plaat VII, afbeelding N°. 26.

Morellen, dubbele zure (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 17).

Morello (*Catalogue of the Fruits*, 62; HOGG, *the Fruit Manual*).

Black Morello.

Milan.

Grosse lange Lothkirsche (*Handbuch*, III, S. 523; MÜLLER, *Obstkunde*, S. 131, N°. 7).

Doppelte Schattenkirsche (Hannover, Hamburg enz.).

Griotte du Nord (Frankrijk).

Pfundkirsche (Scandinavië).

Michaëliskirsche (MÜLLER).

De AFKOMST van deze sedert onheugelijke jaren gekweekte en alom bekende kers is niet meer uit te vorschen.

VORM: somtijds iets hooger dan de afbeelding, fraai afgerond naar de stempelpunt, die een weinig scheef is geplaatst, aan beide zijden, doch vooral aan de rugzijde, een weinig zamengedrukt, met eene vrij vlakke naad, die op den rug meestal slechts als eene lijn voorkomt.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: van gemiddelde lengte en dikte, lichtgroen, in eene vlakke, meestal naauwe holte; de vruchten staan dikwijls gepaard, ook vindt men veelal een klein blaadje boven aan den steel.

KLEUR: de huid is zeer glanzig en in 't zonlicht bezichtigd doorschijnend, bijna zwartbruin, waartusschen echter altijd eenig bruinrood zichtbaar blijft.

VLEESCH: zacht, saprijk, zuurachtig, bij volle rijpheid zeer aangenaam; het sap kleurt donker.

TIJD VAN GEBRUIK: Augustus; wanneer zij aan de noordzijde van muren groeit, laat zij zich tot het einde van September aan den boom bewaren; — van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd sterk, en vormt als hoogstamde eene dichte kroon. De eenjarige takken dragen vele sporen; de bladeren zijn ovaal, stomp, fijn gezaagd, donkergroen, de bladknoppen rondachtig. — Aan te bevelen voor alle vormen, vooral als leiboom aan de noordzijde van muren en schuttingen; de soort is genoeg bekend en wordt veel gevraagd.

Digitized by Google

Steyfhals ad viv. del.

Lemmich & Simons lit. Hafn.

Groningen J.B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 27.

BELLE DE CHATENAY.

Plaat VII, afbeelding N°. 27.

Belle de Chatenay (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 2).
Cerise Belle le Magnifique (*Ann. de Pom.*, 1, pag. 61; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 4, Taf. 7).
Belle Magnifique (HOGG, *the Fruit Manual*).
Belle de Sceaux.
Chatenay's Schöne (*Handbuch*, III, S. 179).
De overige synoniemen, welke men in verschillende pomologische werken vindt, behooren meest tot andere variëteiten en bewijzen dat men dikwijls verkeerde vruchten onder bovenstaanden naam heeft ontvangen; wij nemen ze dus niet op.

AFKOMST: volgens de *Annales* in 1795 door den heer CHATENAY te Vitry sur Seine in Frankrijk gewonnen en le Magnifique genaamd; wij ontvingen ze in 1849 van den heer L. DE BAVAY te Vilvoorden.

VORM: hoogrond, eenigzins tot den hartvorm naderend, fraai afgerond naar de stempelpunt, die in eene kleine holte en een weinig scheef is geplaatst, aan beide zijden een weinig platgedrukt; de naad is aan beide zijden zeer vlak. De vruchten in de *Annales* zijn te platrond afgebeeld.

STEEL: van gewone lengte en dikte, lichtgroen met eenige roestvlekjes, in eene fraaije holte geplaatst, dikwijls van kleine blaadjes voorzien en de vruchten bij paren dragend.

KLEUR: de zeer glanzige en eenigzins doorschijnende huid is eerst witgeel met roode vlekken, bij volle rijpheid zeer schoon en kennelijk donkerrood, met vele donker bruinroode vlekjes, die eveneens zeer kenmerkend zijn.

VLEESCH: zacht, zeer rijk aan ongekleurd sap, bij volle rijpheid aangenaam rinsch.

TIJD VAN GEBRUIK: de geheele maand Augustus; — van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd sterk, doch minder dan de zure Morel, waarop hij veel gelijkt, en is zeer vruchtbaar. Van de Morel onderscheidt hij zich door de meer geelbruine huid der zomertakken, door meer voelbare stippen en meer glanzige, lichter groene bladeren; hij kan ook in elken vorm, vooral als hoogstamde en pyramide, worden gekweekt.

Digitized by Google

N°. 28.

ORANJEKERS.

Plaat VII, afbeelding N°. 28.

Oranjekers.

AFKOMST: vermoedelijk eene zeer oude, inlandsche soort; zij is reeds bij KNOOP beschreven, door ons overal verspreid en waarschijnlijk ook bij buitenlandsche pomologen bekend. De dubbele Glaskers (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 7) en de rothe Oranienkirsche (ib., derde reeks, N°. 36) schijnen niet geheel met onze soort overeen te stemmen, zoodat wij nog niet willen beslissen of deze misschien met een van beiden of met eene andere soort van Glaskers moet worden vereenigd.

VORM: platrond, aan beide zijden een weinig afgeplat, naar de stempelpunt, welke eenigzins ingedrukt staat, fraai, min of meer plat afgerond; de rugzijde vertoont eene vlakke naad, de buikzijde meer eene lijn.

GROOTTE: van de tweede, somtijds tot de derde naderend.

STEEL, somtijds iets langer dan hij afgebeeld is, vrij dik, lichtgroen met sporen van bruin, in eene matige, fraai afgeronde holte.

KLEUR: bleek wasachtig geel, bijna geheel met oranjerood overdekt en met aderen, vlammen en vlekjes van een donkerder oranje.

VLEESCH: zacht, saprijk, zeer doorschijnend, aangenaam, zoetachtig rinsch, van een eigendommelijken geur; het sap is kleurloos.

STEEN: klein.

TIJD VAN GEBRUIK: 1—15 Augustus; — van den eersten rang.

De BOOM groeit in zijne jeugd zeer snel, is zeer kennelijk, vormt als hoogstamde eene fraaije kroon, draagt sterke eenjarige loten en fraaije, zeer glanzige, ovale, sterk gezaagde, gegolfde bladeren, is zeer vruchtbaar en voor alle vormen aan te bevelen. De groei is niet zoo sterk als die van de zoogenaamde Spaansche of Knapkersen, maar veel sterker dan die van de Morellen en van sommige Weichselkersen.

Digitized by Google

Nº. 29.

FOLGERKIRSCHE.

Nº. 30.

BÜTTNERS GELBE KNORPEL.

Nº. 31.

ABBESSE D'OIGNIES.

Nº. 32.

ZOETE MORELLEN.

Digitized by Google

N°. 29.

FOLGERKIRSCHE.

Plaat VIII, afbeelding N°. 29.

Folgerkirsche (*Handbuch*, III, S. 155).

AFKOMST: volgens het *Handbuch* in 1785 door TRUCHSESZ uit Herrnhausen (Hannover) ontvangen; niet te verwarren met de door KNOOP beschrevene Volgerskers, die thans zeer weinig bekend is; wij ontvingen de soort van den heer OBERDIECK.

VORM: rond, aan de stempelpunt een weinig, aan beide zijden iets meer afgeplat; de naden zijn niet diep, doch goed zichtbaar.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: matig lang en vrij sterk, meestal iets korter dan de afgebeelde, in eene tamelijk diepe en wijde holte.

De KLEUR der zeer glanzige huid is oranjerood, bij volle rijpheid iets donkerder rood.

VLEESCH: zacht, saprijk, aangenaam zoetachtig, rinsch, voortreffelijk; het sap kleurt niet donker.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van Julij en begin van Augustus; — van den eersten rang.

De BOOM groeit gematigd, vormt eene fraaije kroon en kan voor alle vormen dienen. De eenjarige loten zijn kort geleed, de bladeren vrij groot, ovaal, stomp, stomp en ondiep gezaagd; de kliertjes van den bladsteel bevinden zich meestal zeer nabij de bladschijf, somtijds aan deze zelf.

N°. 30.

BÜTTNERS GELBE KNORPEL.

Plaat VIII, afbeelding N°. 30.

Büttners gelbe Knorpelkirsche (OBERDIECK, *Anleitung*, S. 511).

Büttners Yellow (*Catalogue of the Fruits*, pag. 55, N°. 25).

Büttners Wachs-Knorpelkirsche.

Büttners gelbe Knorpel (*Beschrijving der vruchtsoorten*, derde reeks, N°. 30).

AFKOMST: vermoedelijk van denzelfden heer BÜTTNER te Halle, door wien reeds meerdere kerssoorten gewonnen zijn; wij ontvingen ze van verschillende Duitsche pomologen en boomkweekers overeenstemmend.

VORM: rond hartvormig, meer afgerond dan de Dönissens gelbe Knorpelkirsche (N°. 8), zeer weinig platgedrukt; de naden zijn meestal slechts als eene lijn zichtbaar; de stempelpunt staat eenigzins scheef op eene kleine vlakte.

GROOTTE: van de derde, somtijds van de tweede, in den regel grooter dan onze afbeelding ze voorstelt.

STEEL: lang, vrij dik, lichtgroen, in eene bijna vlakke holte, die aan de rug- en buikzijde minder hoog is begrensd.

KLEUR: lichtgeel, bleeker dan N°. 8, zeer zelden met een blosje; aan de zon blootgestelde vruchten worden hoog citroengeel.

VLEESCH: bijna in alles als dat van N°. 8; sommigen vinden ze aangenamer, daar ze, vooral onder de huid, een weinig bitter smaakt.

TIJD VAN GEBRUIK: 1—20 Julij; — van den tweeden rang.

De BOOM groeit even snel als N°. 8, maar deze is volgens onze ervaring meer en vroeger vruchtbaar; de geheele vegetatie is, vooral bij jonge boomen, lichter groen; de klieren aan den bladsteel zijn bijna witgeel, zeer sterk ontwikkeld en kenmerkend; — de soort is vooral als hoogstamde, maar ook als pyramide aan te bevelen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 31.

ABBESSE D'OIGNIES.

—

Plaat VIII, afbeelding N°. 31.

———

érise Abbesse d'Oignies (L. DE BAVAY, *Traité théorique et pratique* etc.; *Catalogue* van PAPELEU (GAUJARD) te Gent en van A. LE ROY te Angers).

AFKOMST: deze is in het bovengemelde werk van den heer DE BAVAY niet vermeld; wij ontvingen den eersten boom reeds voor een twintigtal jaren uit de kweekerij van DE BAVAY, nadat wij er vruchten van hadden gezien.

VORM: rond, overeenkomende met eene kleine Meikers (N°. 9), in den regel echter iets platter en met meer duidelijke naden.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: korter dan bij de Meikers, lichter groen, in eene regelmatige holte; de vruchten groeijen dikwijls bij paren.

KLEUR: zelden zoo donker bruin als de Meikers; de naden zijn meestal lichter rood, bij volkomene rijpheid somtijds iets donkerder dan in onze afbeelding, zeer glanzig.

VLEESCH: zacht, bijna zacht-saprijk, donkerrood, aangenaam, wijnachtig, eenigzins zoet, bijna als dat van de Meikers; het sap is donkerrood.

STEEN: zeer klein.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van Julij en begin van Augustus, iets later dan de Meikers; — van den eersten rang.

De BOOM groeit gematigd, veel minder snel dan N°. 9, vormt eene kleine kroon en is zeer vruchtbaar; de eenjarige loten zijn kort en hebben korte geledingen, de bladeren zijn veel smaller en sterker gezaagd dan die van de Meikers; — deze soort vormt eene fraaije pyramide en kan voor alle vormen, inzonderheid ook voor dwergvorm, dienen. Langen tijd hielden wij deze variëteit voor identiek met de Meikers; ze verschilt evenwel van deze, vooral door tederder groei van den boom en smallere bladeren; ook zijn de vruchten altijd iets kleiner en later rijp.

———

Digitized by Google

N°. 32.

ZOETE MORELLEN.

Plaat VIII, afbeelding N°. 32.

orellen, zoete } *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 18;
Brusselsche Bruine } KNOOP, afd. 2, fol. 13.

De AFKOMST dezer zeer oude variëteit is niet meer op te sporen; wij betwijfelen of zij met de Brüsseler Braune (*Handbuch*, III, S. 529) overeenstemt, althans naar de aldaar gegevene beschrijving te oordeelen; ook de *Catalogue of the Fruits* voert bij zijne Ratafia (N°. 66, pag. 63) het synoniem Brune de Bruxelles benevens eene menigte andere aan. De Zoete Morel is hier te lande zoo voldoende bekend, dat wij zeker zijn de echte soort te beschrijven.

VORM: bijna rond, altijds iets platter dan de Zure Morel, een weinig zamengedrukt, aan de buikzijde met eene vlakke lijn, die aan de rugzijde naauwelijks te bemerken is; de stempelpunt staat een weinig scheef op eene kleine vlakte.

GROOTTE: van de tweede, hoewel weinig kleiner dan de Zure Morel.

STEEL: vrij lang en dik, lichtgroen met een weinig bruin, geplaatst in eene fraaije holte, die naar de naden minder hoog is begrensd.

De KLEUR der fraaije, glanzige, bijna doorschijnende huid is donker bruinrood, bij volle rijpheid donkerder dan de afgebeelde vruchten.

VLEESCH: zacht-saprijk, zoetachtig rinsch, aangenaam, veel minder zuur dan de Zure Morellen; het sap kleurt donker.

STEEN: meestal kleiner dan die van de Zure Morel.

TIJD VAN GEBRUIK: Augustus; zij kan lang bewaard worden; — van den eersten of tweeden rang.

De BOOM vormt eene fraaije, dichte kroon, doch groeit in den regel minder snel dan de Zure Morel; hij onderscheidt zich vooral door eene meer geelachtig bruine tint van de huid der eenjarige takken, door zeer voelbare ruwe stippen, welke bij de Zure Morel bijna ontbreken, door een kleiner, glanziger, fijn gezaagd, meer geelgroen blad, waarvan wij eene zeer getrouwe afbeelding geven. De geheele vegetatie is zeer kennelijk, vooral door het meer geelachtig aanzien van den boom. Van de Ostheimer Weichselkers, onder welken naam sommige kweekers de Zoete Morel leveren (!), onderscheidt deze zich door sterkeren groei, grooter blad, stompere knoppen en gelere kleur; de vrucht van de Ostheimer Weichselkers is aangenamer van smaak.

Digitized by Google

Nº. 1.

NECTARINE-PRUIM.

Nº. 2.

ROODE ABRIKOZEPRUIM.

Nº. 3.

MONSIEUR JAUNE.

Nº. 4.

KIRKE'S PRUIM.

Nº. 5.

BLEEKER'S SCARLET.

Nº. 6.

DRAP D'OR D'ESPEREN.

Nº. 7.

REINE VICTORIA.

Nº. 8.

EIJERPRUIM, WITTE.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 1.

NECTARINE-PRUIM.

Plaat I, afbeelding 1.

Rothe Nectarine (*Handbuch*, III, S. 295).

Nectarine (*Catalogue of the Fruits*, N°. 82, met de synoniem Caledonian, ofschoon die niet tot deze soort behoort); Howell's Large; Jenkin's Imperial; Peach; Prune Pêche (HOGG, *the Fruit Manual*). Bij vele pomologen schijnt verwarring te bestaan van de Nectarine-pruim met de Caledonian en de Goliath, daar men dezelfde synoniemen nu eens bij deze, dan weder bij gene soort vindt opgegeven.

De Goliath moet iets langwerpiger („oblong", HOGG), — de Caledonian rond, blaauw en later rijp zijn dan de Nectarine, waarover wij nu handelen.

In de *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 8, namen wij deze soort op met den hoofdnaam Caledonian; bij later onderzoek bleek ons, dat deze naam aan eene andere soort toekomt, zoo als boven is vermeld. De *Catalogue of the Fruits* geeft zoowel aan de Goliath (N°. 56) als aan de Nectarine het synoniem Caledonian.

AFKOMST: volgens het *Handbuch* uit Engeland; wij ontvingen deze soort van OBERDIECK te Jeinsen.

VORM: als in de afbeelding, rond, naar den steel sterk platgedrukt, naar de stempelpunt een weinig rond in omvang afnemend; de stempelpunt in eene kleine, bijna vlakke holte; de rugzijde hooger dan de buikzijde, waardoor de vrucht een weinig scheef is; de naad is matig diep, naar de stempelpunt gewoonlijk dieper.

GROOTTE: van de tweede der ronde pruimen.

STEEL: bijna een Ned. duim lang, dik, onbehaard, regt, eenigzins ruw, in eene naauwe, matig diepe holte, die aan de ééne zijde der vrucht lager begrensd is dan aan de andere.

KLEUR: als in de afbeelding, — violet met eenig rood vermengd, met witte, onregelmatig verdeelde stippen en een dun, witblaauw waas.

VLEESCH: groenachtig met bruingeel, vrij vast, zeer saprijk, aangenaam zoet.

STEEN: van middelbare grootte, bijna los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: 1—15 Augustus; van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit matig; de eenjarige takken zijn stevig; het blad is groot, donker groen, de bladsteel van groote, ongelijk staande klieren voorzien; deze soort is vooral als pyramide en als leiboom aan te bevelen; alsdan is ze vruchtbaar, hetgeen als hoogstamde minder het geval is.

Digitized by Google

N°. 2.

ROODE ABRIKOZEPRUIM.

Plaat I, afbeelding 2.

Rothe Apricosenpflaume (*Handbuch*, III, S. 425).

Zie: *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 2. Wij hebben daar ook Abricotée rouge (*Catalogue*, N°. 2) als synoniem opgegeven; na later onderzoek betwijfelen wij of dit met regt is geschied, omdat de *Catalogue* den vorm als „oval" beschrijft; de vrucht moet al zeer afwisselen in vorm, of de hier beschrevene en afgebeelde is eene andere soort; wij ontvingen ze van den heer OBERDIECK en vonden ze bij verscheidene kweekers daarmede overeenstemmend.

Men schrijft in het *Handbuch*, dat deze soort dikwijls met de Damas de Mougeron wordt verward; wij vonden niet zoo veel gelijkenis tusschen beide soorten; de Damas de Mougeron is altijd meer violetblaauw.

AFKOMST: onbekend.

VORM: zie de afbeelding; is niet altijd gelijk, daar ze ook wel iets hooger voorkomt, naar den steel vlak afgerond, doch de eene zijde meestal hooger dan de andere; de rugzijde is hooger dan de buikzijde; de zijden zijn een weinig platgedrukt; de naad, welke niet diep is, verdeelt de vrucht in twee ongelijke deelen; de stempelpunt is in eene vlakke holte geplaatst.

GROOTTE: van de tweede der ronde pruimen.

STEEL: bijna 1¼ Ned. duim lang, ook wel iets langer, onbehaard, groen, zelden gebogen, in eene naauwe, ondiepe holte.

KLEUR: zie de afbeelding; sterk door de zon beschenen vruchten zijn donkerder gekleurd en dan wel eens violetachtig; de huid is overtogen met een dun, witblaauw waas, 'twelk bij aanraking verloren gaat.

VLEESCH: geelachtig, somtijds goudgeel, matig vast, saprijk, aangenaam zoet, voortreffelijk.

STEEN: klein, volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: 1—20 September; van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit goed, is zeer vruchtbaar; de eenjarige takken zijn lang en dun; de bladeren zijn middelmatig groot; de soort is voortreffelijk en voor alle vormen aan te bevelen.

Digitized by Google

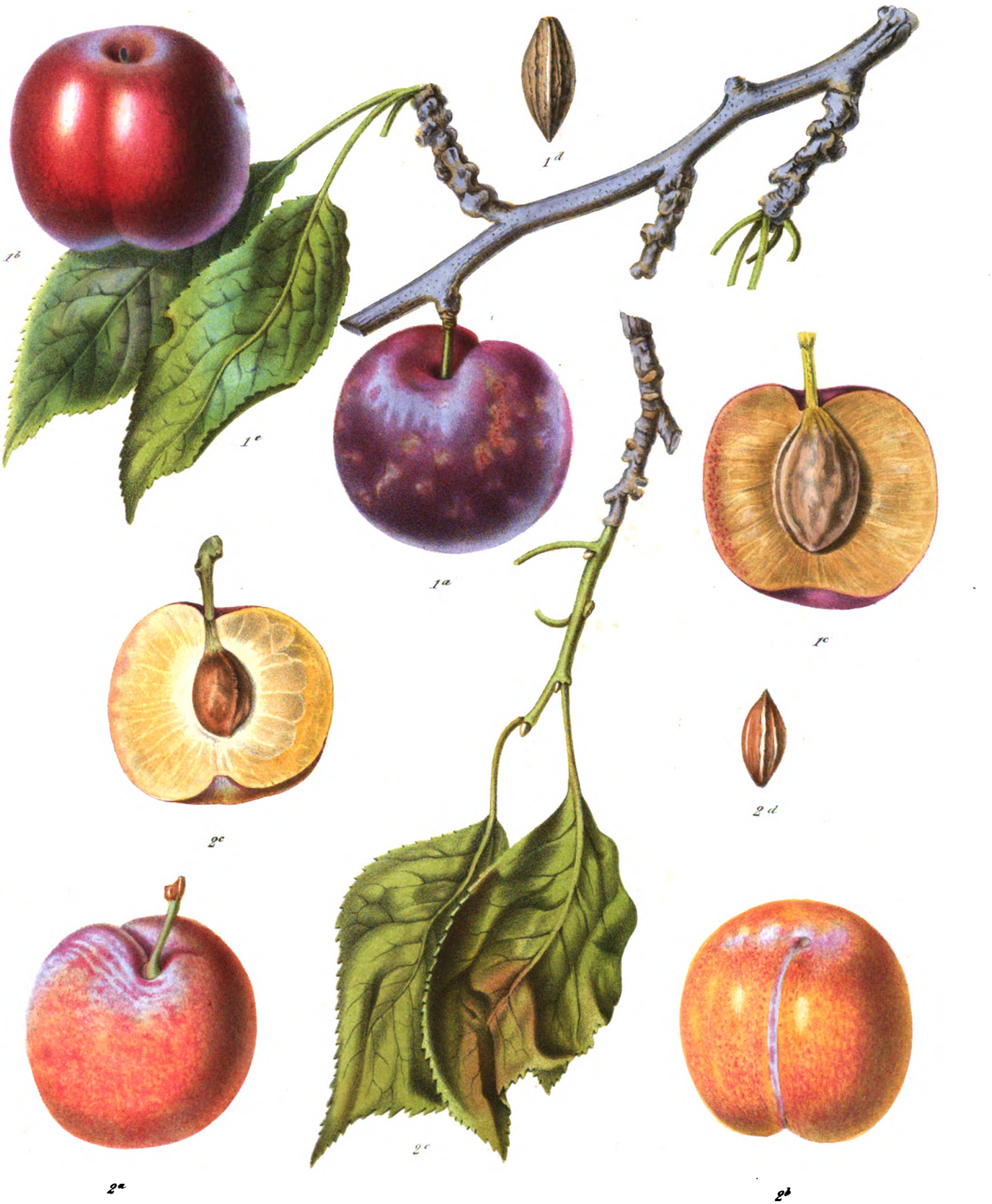

J.S. sculps. ad. nat. del.

G. Sauvejons chromolithographie

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 3.

MONSIEUR JAUNE.

Plaat II, afbeelding 3.

Prune de Monsieur jaune (*Annales de Pomologie*, I, pag. 53), met eene afbeelding, die in grootte en kleur nog al van de onze afwijkt (de *Annales* geven in den regel overdreven fraaije afbeeldingen).

De naam Monsieur à fruits jaunes wordt ook wel gegeven aan de Altesse blanche of Yellow Impératrice (HOGG, *the Fruit Manual; Handbuch*, III, Register), doch deze is eene andere soort.

De door ons hier bedoelde soort ontvingen wij van den heer L. DE BAVAY, te Vilvoorden.

AFKOMST: uit het zaad gewonnen door kruising van de Prune Monsieur en de Reine Claude, te Ollainville bij Arpajon, en in den handel gebragt door den heer JACQUIN AÎNÉ, kweeker te Parijs. Ze is door ons nog niet beschreven.

VORM: rond, eenigzins ovaal, naar den steel fraai rond afgeplat; naar de stempelpunt, die in eene kleine holte is geplaatst, sierlijk afgerond en een weinig platgedrukt, op de zijden naauwelijks merkbaar zamengedrukt; de naad, die bij den steel tamelijk diep is, verliest zich naar de stempelpunt in eene bijna vlakke lijn; de eene zijde der vrucht is bij den steel hooger dan de andere.

GROOTTE: van de derde, nadert tot de vierde van de ronde pruimen.

STEEL: bijna 2 Ned. duim lang, dun, een weinig wollig en iets gebogen, in eene kleine, naauwe holte.

KLEUR: goudgeel, met roode stippen en vlekjes, die bijna over de geheele vrucht verspreid staan, en met een dun, lichtblaauw waas overdekt, in de naden sporen van citroengeel; de roode vlekjes ontstaan wanneer de vrucht hare rijpheid nadert; vóór dien tijd is ze eenkleurig geel.

VLEESCH: bijna goudgeel, matig vast, saprijk, aangenaam zoet.

STEEN: klein, volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: 15—30 September. — Van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit gematigd; de eenjarige takken zijn van vele sporen 1) voorzien, het hout is zeer wollig, de bladeren zijn langwerpig, lichtgroen, wollig; de geheele boom heeft een wollig aanzien; hij is voor alle vormen aan te bevelen, zeer vruchtbaar. Een uitmuntende, hoewel kleine pruim; wij veronderstellen, dat ze ook zeer geschikt is om gedroogd of gekonfijt te worden.

Niettegenstaande het verschil van onze soort met de afbeelding in de *Annales*, kunnen wij toch verzekeren dat wij de echte soort afbeelden; de heer L. DE BAVAY, dien wij persoonlijk gekend en jaarlijks bezocht hebben, heeft ons een exemplaar gezonden toen de eerste boompjes in den handel kwamen; het kan zijn, dat klimaat en standplaats op deze soort grooten invloed hebben en de vruchten in België voorkomen, zoo als men ze in de *Annales* ziet, ofschoon wij dit betwijfelen; ook de heer CHARLES BALTET te Troyes in Frankrijk geeft in het *Monatschrift für Pomologie und praktischen Obstbau*, August- und September-Heft, S. 239, eene korte beschrijving, welke goed met de onze overeenkomt.

1) „Sporen" noemen wij de dunne zijtakjes, welke aan eenjarige of zomerloten dikwijls voorkomen; bij den perenboom zijn ze veelal gedoornd (scherp).

Digitized by Google

N°. 4.

KIRKE'S PRUIM.

Plaat II, afbeelding 4.

Kirke's (*Catalogue of the Fruits*, 72; HOGG, *the Fruit Manual*).
Kirke's Pflaume (*Handbuch*, III, S. 293; L. MÜLLER, *Obstkunde; Ann. de Pom.*, II, pag. 105, weder met eene zeer afwijkende afbeelding).
Zie: *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 20.

AFKOMST: uit Engeland; door den heer KIRKE verspreid en thans overal bekend. Wij ontvingen ze uit onderscheidene bronnen overeenstemmend.

VORM: wij noemen dien rond; men vindt echter vele vruchten, zoo als de afbeelding vertoont, namelijk hoogrond. De vrucht is meestal aan den steel het dikst en aldaar fraai platachtig afgerond, naar de stempelpunt iets in omvang afnemend en daar stomp afgerond; de stempelpunt staat in eene zeer kleine, vlakke holte; de naad is bijna vlak.

GROOTTE: van de eerste der ronde pruimen.

STEEL: lang, matig dik, roestig, onbehaard, in eene bijna vlakke holte geplaatst.

KLEUR: donker violetblaauw, meestal donkerder dan de plaat vertoont, somtijds met eenige bruine roestfiguren en fijne gele stippen, bij volle rijpheid geheel overdekt met een dik, blaauwwit waas.

VLEESCH: groenachtig geel, vrij vast, saprijk, zeer aangenaam zoet, geurig.

STEEN: zie de afbeelding, volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: 25 Augustus—15 September. — Van den eersten rang voor tafel en huishouding.

De BOOM groeit sterk; de eenjarige takken zijn glanzig, sterk gespoord en groeijen zigzagsgewijze; het blad is groot, glanzig, onbehaard, en hangt eenigzins aan den langen bladsteel. Eene voortreffelijke soort, tot nog toe bij ons niet zeer vruchtbaar, ofschoon ze in Engeland om hare vruchtbaarheid geroemd wordt; zij is voor alle vormen geschikt en zeer aanbevelenswaardig; — ook de heer F. JAHN, Medicinal-Assessor te Meiningen, roemt ze als zeer vruchtbaar.

Digitized by Google

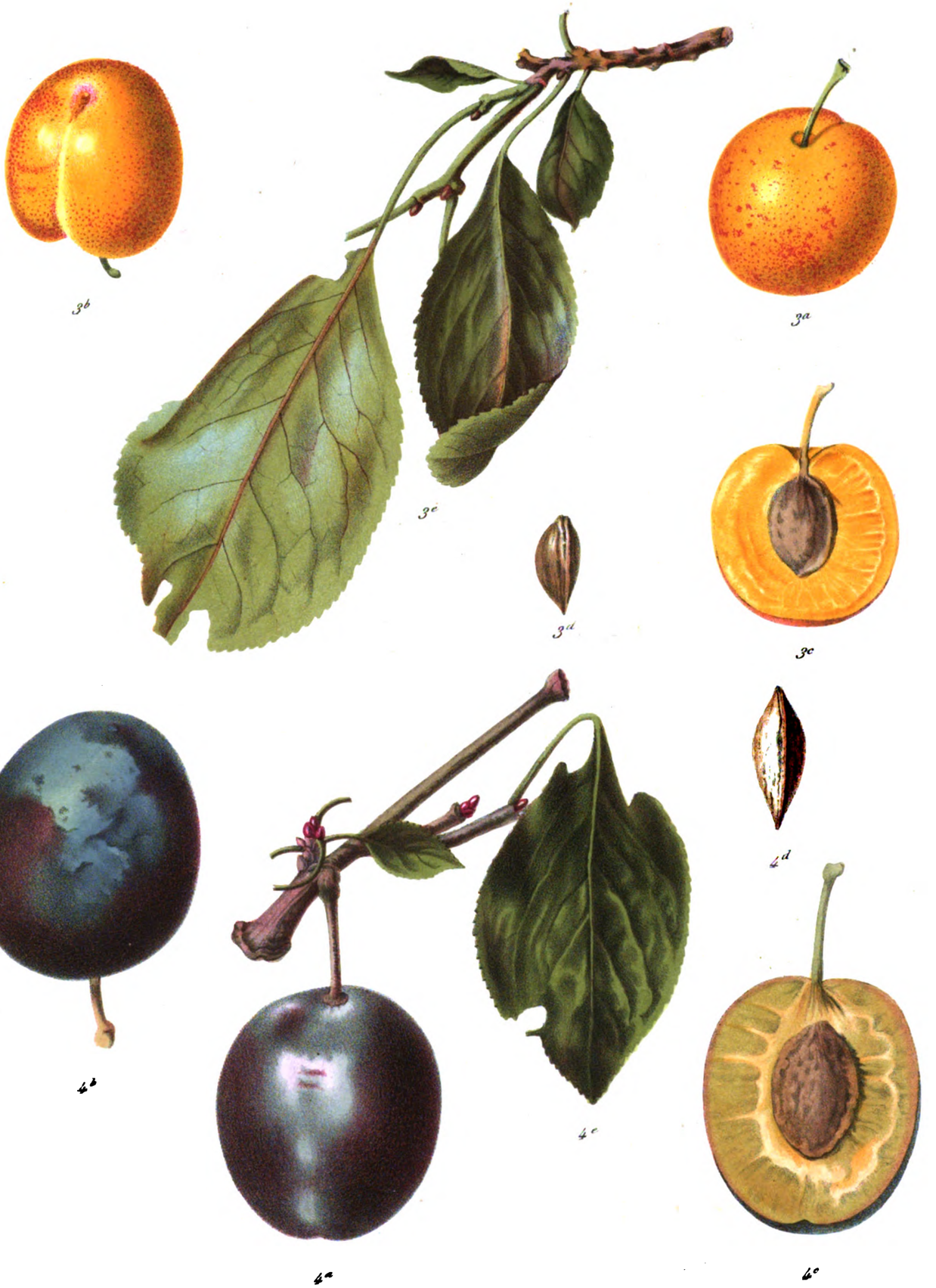

J. B. Leghuis. ad. nat. del.

G. Severeyns Chromolithographie.

Groningen J. B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 5.

BLEEKER'S SCARLET.

Plaat III, afbeelding 5.

Bleeker's rothe Pflaume (*Handbuch*, III, S. 419).
Lombard (HOGG, *the Fruit Manual*).
Beekman's Scarlet.
Zie: *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 6.

AFKOMST: uit Amerika; de soort is gewonnen door M^r. RICHTER PLATT, te Whitesborough (New-York) en door de Maatschappij van Tuinbouw in Massachusets Lombard genaamd naar een zekeren heer LOMBARD te Springfield (zie *Handbuch*); wij ontvingen ze van de heeren JAMES BOOTH & SOHN, te Hamburg.

VORM: ovaal, zeer regelmatig; de naad is in 't midden der vrucht bijna vlak, naar den steel een weinig dieper, naar de stempelpunt steeds vlakker; zij eindigt in eene vlakke holte, waarin de stempelpunt is geplaatst.

GROOTTE: van de derde der ronde pruimen.

STEEL: ongeveer één Ned. duim lang, groen met rood gevlekt, zeer fijn, naauwelijks merkbaar behaard, in eene tamelijk diepe holte.

KLEUR: zie de afbeelding; ook wel meer bruinrood, waardoor hier en daar een groenachtig geel zigtbaar is, met fijne, goudachtig groene stippen en met een dun, blaauwachtig waas overdekt.

VLEESCH: goudgeel, aan de zonzijde met eenig rood gemengd.

STEEN: matig groot; niet volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: 25 Augustus—15 September, ook nog wel later; — van den tweeden, misschien van den eersten rang voor tafel en huishouding.

De BOOM groeit gematigd; de eenjarige takken zijn stevig, regt, onbehaard, glanzig bruin-violet. Het blad is bijna vlak, donker groen, zeer glanzig aan den bovenkant; den vorm kunnen wij niet beter doen kennen, dan door naar de afbeelding te verwijzen. De boom is zoo vruchtbaar, dat men van de drie onrijpe, nog niet gekleurde vruchten, twee dient weg te nemen, wil men dat de overige eene behoorlijke grootte verkrijgen; hij is het meest voor den hoogstamden vorm aanbevolen, ook wel voor pyramiden; deze soort is eene goede marktvrucht, ofschoon niet uitmuntend van smaak.

Digitized by Google

N°. 6.

DRAP D'OR D'ESPEREN.

Plaat III, afbeelding 6.

Esperens Goldpflaume (*Handbuch*, III, S. 329).
Golden Esperen (HOGG, *the Fruit Manual*).
Cloth of gold (RIVER'S *Catalog*).
Prunier drap d'or d'ESPEREN (*Flore des Serres et des Jardins de l'Europe*, IV, 1848, 396, 397).

AFKOMST: volgens de *Flore des Serres*, etc. is deze pruim in 1830 uit het zaad gewonnen door den heer ESPEREN, majoor te Mechelen in België, en gaf zij in het jaar 1844 de eerste vruchten; zij is hare bewaring voor den handel verschuldigd aan LOUIS BERCKMANS te Heijst op den Berg in België, en in den handel gebragt door LOUIS VAN HOUTTE te Gent, die in de *Flore des Serres* eene schoone afbeelding met beschrijving van haar gaf; wij ontvingen van den heer VAN HOUTTE een boompje van deze soort voor een zeer hoogen prijs.

VORM: hoogrond, aan beide einden afgestompt, vrij regelmatig, doch somtijds ook scheef; de naad is breed, ondiep en drukt de vrucht een weinig plat; de stempelpunt staat in eene kleine, vlakke holte.

GROOTTE: van de eerste of tweede der ronde pruimen; volgens de afbeelding in de *Flore des Serres* is ze veel grooter dan de vruchten die wij er van zagen; misschien wordt ze op beteren grond en op eene warmere standplaats zoo groot.

STEEL: tamelijk lang en dik, groen met weinig bruin, een weinig behaard, in eene wijde, matig diepe holte.

KLEUR: geel, met eenig lichtgroen vermengd; de zonzijde goudgeel, waarop somtijds kleine bruine stippen; de vrucht is met een dun witblaauw waas overdekt.

VLEESCH: matig vast, goudgeel, zeer aangenaam zoet, voortreffelijk.

STEEN: matig groot, niet dik, bij volle rijpheid volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: 25 Augustus—15 September; — van den eersten rang.

De BOOM groeit snel, geeft fiksche, lange, regtop groeijende, onbehaarde eenjarige takken, van eene lichtbruine, aan de schaduwzijde met groengeel gemengde kleur en met lange leden; de bladeren zijn tamelijk groot, een weinig hangend, aan de bovenzijde glanzig en aan de onderzijde wollig; de soort is uitmuntend en zeer vruchtbaar, voor hoogstamden en pyramidevorm aan te bevelen.

Digitized by Google

Groningen J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 7.

REINE VICTORIA.

Plaat IV, afbeelding 7.

Victoria, Denyers (*Catalogue of the Fruits*, 122).
Queen Victoria (*Annales de Pomologie*, IV, fol. 45).
Reine Victoria (BALTET, *Catalogue*, fol. 28).

Zij wordt ten onregte voor een synoniem van de Sharp's Emperor gehouden, ook bij HOGG (*the Fruit Manual*); de *Catalogue of the Fruits* maakt van beide melding onder N°. 117 en 122, en vermeldt bij Victoria, Denyer's: „resembles Sharp's Emperor"; het zijn dus wel degelijk twee soorten. RIVERS maakt in zijn *Catalogue* gewag van eene pruim „Victoria" met het synoniem Alderton; of dit de soort is die wij bezitten, is niet te beslissen.

AFKOMST: waarschijnlijk uit Engeland; wij ontvingen ze van DAUVESSE te Orléans.

VORM: omgekeerd eivormig, naar den steel afgerond toeloopend, naar de stempelpunt breeder afgerond, vrij regelmatig; de naad is bijna vlak en drukt de vrucht naar den steel een weinig plat; de stempelpunt staat eenigzins scheef in eene vlakke holte.

GROOTTE: van de eerste of tweede der lange pruimen.

STEEL: twee Ned. duim lang, matig dik, groen met bruinrood, een weinig wollig, staat in eene kleine holte, of liever op de breed spitsronde vlakte.

KLEUR: schoon purperrood, aan de schaduwzijde met eenig geel vermengd, aan de zonzijde met eenige violetkleurige vlekjes; de vrucht is met dun, witblaauw waas overdekt.

VLEESCH: groenachtig geel, aan de zonzijde met eenig rood onder de huid, matig vast, saprijk, zoet, zeer geurig, voortreffelijk.

STEEN: van middelbare grootte, lang, dun, spits, los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van Augustus; — van den eersten rang voor de tafel.

De BOOM groeit gematigd, minder snel dan de Sharp's Emperor, heeft ook meer behaarde eenjarige takken; het blad gelijkt eenigzins op dat van de Washington-pruim, is vlakker en meer uitgebreid dan dat van de Sharp's Emperor, onregelmatig getand. — De boom is voor pyramiden- en leiboomvorm geschikt, ook voor hoogstamde op eene beschutte standplaats; zeer aan te bevelen als eene voortreffelijke, vruchtbare soort.

De *Annales* geven van deze soort eene afbeelding, welke blijkbaar van de beschrijving aldaar afwijkt; de plaat vertoont de vrucht platrond, — de beschrijving luidt: „ovale-arrondi, un peu déprimé aux deux extrémités"; misschien hebben ook hier weder klimaat en grond invloed; wij geven ze, zoo als ze zich bij ons voordoet.

Digitized by Google

N°. 8.

EIJERPRUIM, WITTE.

Plaat IV, afbeelding 8.

Witte Eijerpruim (KNOOP, II, fol. 20; SERRURIER, tweede deel, fol. 445).
Magnum bonum, White (*Catalogue of the Fruits*, 78).
Yellow magnum bonum (HOGG, *the Fruit Manual*).
Grosse glänzende Albertspflaume.
Askew's golden Egg.
Dame Aubert.
Dame Aubert blanche (B. LANGLEY, *Pomona or the Fruit Garden illustrated*, 1729).
Dame Aubert jaune.
Grosse Luisante.
Impériale blanche.
Egg Plum.
Wentworth.
White Holland.
White Mogul.
Gelbe Eierpflaume (*Handbuch*, III, S. 393; L. MÜLLER, *Obstkunde*).
Weisse Eierpflaume.
Gelbe Marunke (Denemarken).
Prune d'oeuf blanche.

RIVERS maakt in zijn *Catalogue* melding van een Magnum bonum, White en van een Yellow magnum bonum; het schijnt dus, dat deze, in tegenspraak met den *Catalogue of the Fruits*, ze als twee soorten beschouwt.

AFKOMST: niet meer bekend; volgens het *Handbuch* reeds in 1650 door J. BAUHIN in zijne *Historia plantarum* beschreven.

VORM: eirond, zeer regelmatig; de naad is vrij vlak, drukt de vrucht een weinig plat, is naar de stempelpunt iets dieper en verdeelt de vrucht eenigzins ongelijk; de stempelpunt is klein en boven op het midden der vrucht geplaatst.

GROOTTE: van de eerste; eene der grootste bekende pruimen en meestal nog grooter dan ze hier afgebeeld is.

STEEL: 2¼ Ned. duim lang, matig dik, groen met eenigen roest, behaard, in eene matig diepe holte.

KLEUR: witgeel, aan de zonzijde meer hooggeel, met witachtige, zelden met eenige bruine stippen en dun wit waas.

VLEESCH: geel, matig vast, niet zeer saprijk, hier te lande zelden aangenaam.

STEEN: groot, altijd vast aan het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: September. — Van den tweeden rang, meest voor de huishouding geschikt.

De BOOM groeit snel; de eenjarige takken zijn lang en dik, de bladeren groot, glanzig, aan de benedenvlakte behaard, van boven meer wollig, bleekgroen, grof geaderd, zeer kennelijk.

De soort is voor ons klimaat slechts als leiboom aan te bevelen, verlangt een zandigen grond en eene zeer warme standplaats; de vrucht moet lang aan den boom blijven; ze wordt om hare grootte en sierlijkheid nog veel gezocht.

Digitized by Google

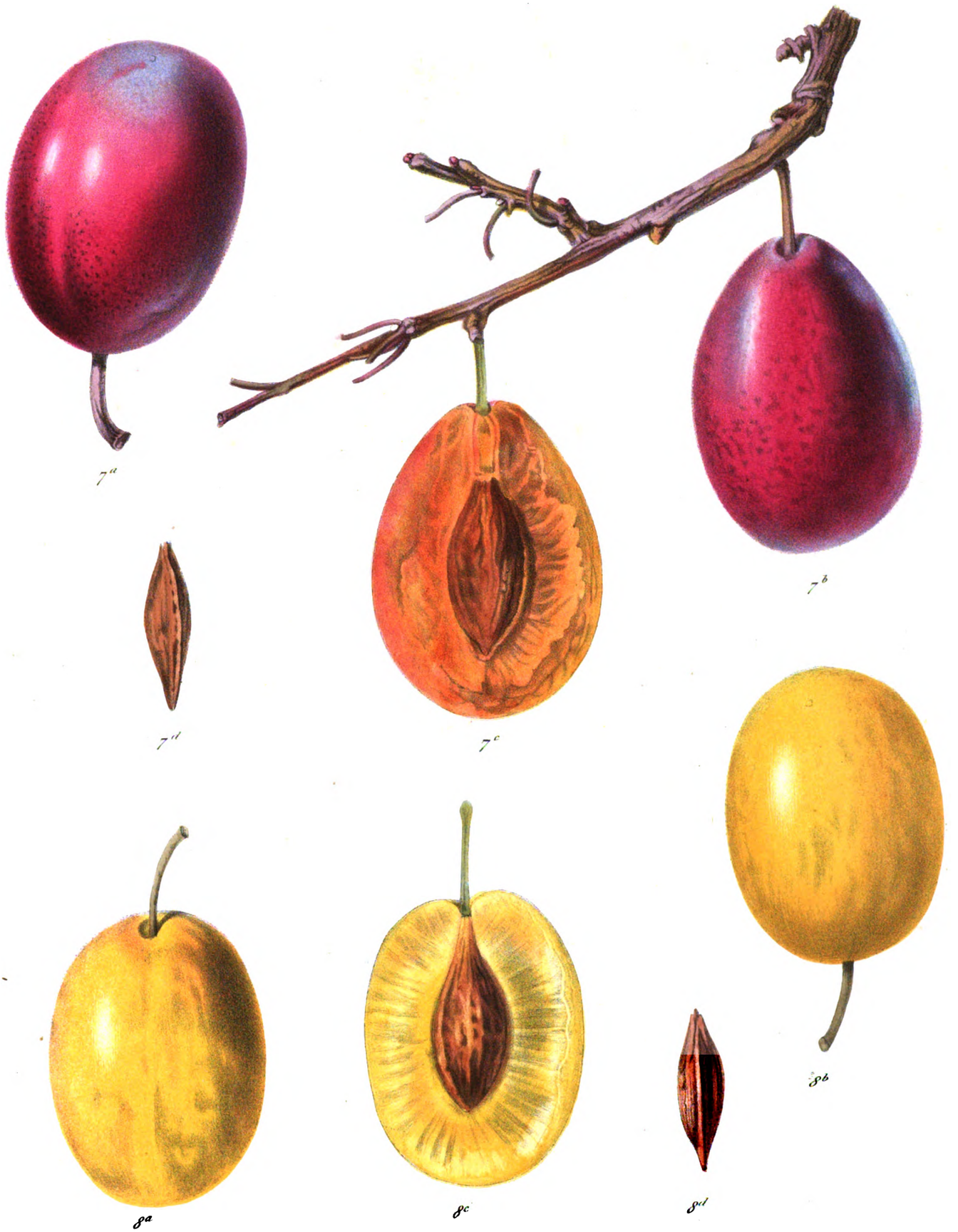

S. Berglius. ad. nat. del.

Lith. par P. Severyns lith. de Head.

Groninger J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 9.

SHARP'S EMPEROR.

N°. 10.

REIZENSTEINER GELE KWETS.

N°. 11.

REINE CLAUDE BAVAY HÂTIVE.

N°. 12.

EARLY ORLEANS.

N°. 13.

DUBBELE BOERE WITTE PRUIM.

N°. 14.

EMPEROR OF JAPAN.

N°. 15.

WASHINGTON.

N°. 16.

ANNE LAWSON.

Digitized by Google

N°. 9.
SHARP'S EMPEROR.

Plaat V, afbeelding 9.

Sharp's Emperor (*Catalogue of the Fruits*, N°. 47; HOGG, *the Fruit Manual*, waar men deze variëteit verkeerdelijk als synoniem van de Reine Victoria (zie boven N°. 7) vindt opgegeven; *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 34).

Sharp's Kaiserpflaume (L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 150, N°. 38).

Impériale de Sharp (*Ann. de Pom.*, 7, fol. 63).

AFKOMST: waarschijnlijk eene Engelsche of Amerikaansche variëteit; wij ontvingen ze van wijlen den heer S. N. J. RINZ te Frankfort aan den Main, welke ons verklaard heeft het enthout te hebben ontvangen van »the Royal Horticultural Society at Chiswick." Men vindt de Sharp's Emperor en de Queen Victoria beiden in de »List of the Fruits etc. 1861," doch zonder beschrijving; ook is eerstgenoemde door onderscheidene kweekers van verschillende zijden overeenstemmend ontvangen.

VORM: dikwijls iets meer langwerpig dan in onze afbeelding en daardoor in vorm naar de Reine Victoria gelijkend; de *Annales* geven eene nog meer platronde figuur; de naad is breed en ondiep, het stempelpuntje zeer klein.

GROOTTE: van de eerste of van de tweede, dikwijls aanzienlijk grooter dan de afgebeelde vrucht.

STEEL: korter dan die van de Reine Victoria, dun, een weinig wollig, in eene fraaie, nauwe holte.

KLEUR: meestal gelijk aan die van de afbeelding, niet zelden een weinig meer donkerviolet, zeer levendig, met een wit waas bedekt; — eene zeer fraaie vrucht.

VLEESCH: groenachtig geel, eerder zacht dan vast, saprijk, aangenaam.

STEEN: van gemiddelde grootte, zeer plat, niet hard, niet altijd volkomen loslatend.

TIJD VAN GEBRUIK: begin van September; — van den eersten of tweeden rang voor de tafel.

De BOOM groeit sneller dan die van de Reine Victoria; de eenjarige takken zijn langer, minder behaard, iets donkerder gekleurd en meer afwijkend geplaatst; de bladeren zijn in 't midden meer bol, somtijds iets grooter en minder hangend. De soort is zeer milddragend, voor den hoogstamden en leiboomvorm geschikt.

N°. 10.
REIZENSTEINER GELE KWETS.

Plaat V, afbeelding 10.

Reizensteiner gelbe Zwetsche (*Handbuch*, III, S. 287; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 149, N°. 34; OBERDIECK, *Anl.* S. 475).

Reitzensteiner Zwetsche (*Deutsches Obstcabinet*, Lief. 7, Tab. I).

Geele late Kwets (SERRURIER, tweede deel, pag. 454).

Die Reizensteiner Zwetsche.

AFKOMST: volgens het *Handbuch* door zekeren heer REIZENSTEIN uit Italië ingevoerd; wij ontvingen ze van den heer OBERDIECK.

VORM: schijnt eenigzins veranderlijk; de vrucht was bij ons meest als de afgebeelde; in het *Handbuch* heeft zij meer den gewonen kwetsvorm; zij loopt vooral naar den steel meer spits afgerond toe. De naad, welke de vrucht in twee ongelijke helften deelt, is bijna vlak; de stempelpunt staat scheef en meestal vlak op de vrucht.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: van gemiddelde lengte, sterk behaard, meestal recht, somtijds iets gebogen, met eenigen roest bedekt, in eene nauwe, bijna vlakke holte.

KLEUR: als die van de afbeelding, somtijds met kleine, bruine stippen en eenige dunne roestvlekken, met een dun, wit waas bedekt.

VLEESCH: geel, vrij vast, saprijk, zeer goed.

STEEN: eerder klein dan groot, zeer plat, spits', niet volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: laatst van September; — eene goede vrucht voor de markt en de huishouding.

De BOOM groeit hier te lande gematigd, draagt zeer mild en is voor den hoogstamden en pyramiden vorm geschikt. De zomertakken zijn recht, violetbruin, slechts hier en daar eenigzins wollig; het blad is vrij groot, vlak, glanzig, stomp gezaagd.

Digitized by Google

9a

9c

9d

9b

10a

10b

10d

10c

Lemercier Imprimeur Lith. de Lasteyrie Lith. de Lasteyrie

Imprimerie J. B. Wilson.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 11.

REINE CLAUDE BAVAY HÂTIVE.

Plaat VI, afbeelding 11.

Of deze variëteit met de July green Gage of Reine Claude hâtive (HOGG, *the Fruit Manual*) en de Frühe Reine Claude (*Handbuch*, III, S. 381) overeenstemt, kunnen wij niet beslissen.

AFKOMST: volgens den catalogus van de weduw L. DE BAVAY & FILS te Vilvoorden (1860—1861, pag. 35) door den heer E. VAVIN (vermoedelijk den winner) genaamd naar den toen onlangs overledenen L. DE BAVAY; wij ontvingen in 1859 de eerste boompjes van bovengemelde firma.

VORM: rond, altijd zeer gelijk aan dien van de afbeelding; de naad is bijna vlak en deelt de vrucht iets ongelijk, de stempelpunt staat in eene kleine, nu eens vrij vlakke, dan weder diepere holte.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: meestal een Ned. duim lang, groen met bruin, een weinig wollig, in eene ondiepe holte.

KLEUR: in de afbeelding zeer goed teruggegeven; beschaduwde vruchten hebben minder bruine vlekken; de huid is met een zeer dun, wit waas bedekt.

VLEESCH: groenachtig geel, vrij vast, zeer saprijk, zoet, aangenaam; het heeft zeer veel overeenkomst met dat van de Reine Claude, maar is minder vast.

STEEN: niet groot maar dik; de eene zijde is meer verheven dan de andere; het vleesch laat bij ons niet gemakkelijk los, hoewel het dit op beteren grond waarschijnlijk wel doet.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van Juli en begin van Augustus; van den eersten rang voor het dessert, ook om hare vroege rijpwording.

De BOOM groeit sterk en draagt reeds aan driejarige veredelingen; de eenjarige takken zijn kortgeleed, bruinviolet met grauw, de knoppen stomp kegelvormig, op verhevene dragers geplaatst, de takken staan wijd uit, het blad is meer wollig dan dat van de Reine Claude, zoodat de boom over 't geheel een minder glanzig aanzien heeft; deze is voor alle vormen geschikt.

Digitized by Google

N°. 12.

EARLY ORLEANS.

Plaat VI, afbeelding 12.

Vroege Orleans.
Early Orleans (HOGG, *the Fruit Manual; Catalogue of the Fruits*, N°. 88 & 90).
Grimwood Early Orleans.
Hampton Court.
Monsieur Hâtif.
Monsieur Hâtif de Montmorency.
New Orleans.
Wilmot's Early Orleans.
Wilmot's Orleans.

De Engelschen hebben bovendien nog eene Orleans, namelijk de gewone Heerenpruim (Prune Monsieur), en eene Late Orleans.

In het buitenland schijnt veel verwarring te bestaan tusschen deze soort en de Heerenpruim; in het *Handbuch* (III, S. 429) vindt men de laatstgenoemde beschreven.

AFKOMST: waarschijnlijk eene Engelsche variëteit; wij bezitten ze reeds lang.

VORM: rond, altijd iets hooger dan de gewone Heerenpruim, met eene matig diepe naad; de stempelpunt staat in eene fraaie en kleine holte.

GROOTTE: van de derde of vierde.

STEEL: meestal een centimeter lang, dun, een weinig behaard, groen met een weinig bruin, in eene matig diepe holte.

KLEUR: iets lichter en helderder violet dan de gewone Heerenpruim, met een witblauw waas bedekt.

VLEESCH: bleek groenachtig geel, vrij vast, zeer saprijk en aangenaam.

STEEN: middelmatig, vrij glad, aan beide zijden iets verheven, geheel los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: begin van Augustus, veertien dagen vroeger dan de Heerenpruim; — van den tweeden rang voor de tafel.

De BOOM groeit sterk en draagt mild; de eenjarige takken zijn kortgeleed, aan den top sterk geribd, bruinviolet, de knoppen spits kegelvormig, de bladeren glanzig, vlak, stomp gezaagd; het is jammer dat de vruchten zoo spoedig van den boom vallen; hierbij blijven de stelen aan de takken gehecht.

De gewone Heerenpruim onderscheidt zich door gladde, niet geribde, veel donkerder vuil grauwviolette, bijna zwarte takken en door stomp kegelvormige knoppen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 13.

DUBBELE BOERE WITTE PRUIM.

Plaat VII, afbeelding 13.

Boere Witte, dubbelde (KNOOP, II, fol. 19; *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 7).
Weisze Jungfernpflaume (*Handbuch*, III, S. 319; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 151, N°. 44; F. JAHN, *Verzeichniss*, S. 65, N°. 151).
Virginale à fruit blanc.
Altesse blanche.

Door sommige kweekers ook wel als Witte Abricozepruim geleverd.

In de omstreken van Tiel noemt men de Doyenné, die veel overeenkomst heeft met de hier beschrevene soort, dubbele Boere witte pruim, en acht men ze hooger. KNOOP geeft aan de ware dubbele Boere witte pruim de voorkeur; misschien dragen grond en stand het hunne bij tot die verschillende beoordeelingen.

AFKOMST: onbekend, reeds zeer lang te Boskoop gekweekt, KNOOP kende ze reeds; naar den naam te oordeelen kan zij zeer wel eene Nederlandsche variëteit zijn; in Lübeck schijnt men ze Double Beurré witte genoemd te hebben; waarschijnlijk heeft men op de geschrevene étiquette het woord Boere voor Beurrè aangezien, daar het wel als zeker is aan te nemen, dat deze variëteit door Boskoopsche handelaren ook menigvuldig naar Lübeck is verzonden.

VORM: rond, minder hoog dan de Doyenné, de naad is bijna vlak, de stempelpunt staat in eene vlakke holte.

GROOTTE: van de tweede, volgens het *Handbuch* kleiner dan de Reine Claude, bij ons in den regel grooter.

STEEL: tamelijk lang en dik, een weinig behaard of wollig, dikwijls gebogen, groen met roestbruine vlekjes, in eene nauwe, ondiepe holte, vlak op de vrucht geplaatst.

KLEUR: witgeel, met groene aders en streepjes, zelden met eenige lichtroode vlekjes, met een dun, witblauw waas bedekt; de huid is zeer dun, bijna doorschijnend.

VLEESCH: geel, zacht maar niet week, zeer saprijk, voortreffelijk.

STEEN: middelmatig, aan beide zijden iets verheven, zelden volkomen loslatend.

TIJD VAN GEBRUIK: tweede helft van Augustus; — voor ons klimaat eene pruim van den eersten of tweeden rang, eene goede marktvrucht, die zelden gescheurd voorkomt, iets dat na veel regen bij vele andere variëteiten het geval is.

De BOOM is voor alle vormen geschikt, groeit matig, bloeit laat en is zeer vruchtbaar. De eenjarige takken zijn kortgeleed, regt, bruin, aan de schaduwzijde met lichter bruingroen, een weinig behaard, terwijl men die van de Doyenné wollig kan noemen. De knoppen zijn kort, eenigzins spits, de bladeren middelmatig, van boven dofgroen en kaal, van onderen lichter groen en behaard.

Digitized by Google

N°. 14.

EMPEROR OF JAPAN.

Plaat VII, afbeelding 14.

Emperor of Japan (*Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 17).

AFKOMST: zonder naam uit het Oosten ingevoerd en door Boskoopsche kweekers onder bovenstaanden naam gekweekt en geleverd.

VORM: dikwijls langer dan de afgebeelde vrucht, eenigzins eivormig, doch dan aan beide zijden een weinig stomp afgerond; de naad is ondiep en deelt de vrucht ongelijk; het stempelpuntje is klein, bijna vlak en een weinig scheef geplaatst.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: lang, dun, lichtgroen met lichtbruin, eenigzins roestig, wollig, in eene nauwe en ondiepe holte, dikwijls meer op dan in de vrucht geplaatst.

KLEUR: meestal nog iets levendiger dan onze afbeelding ze voorstelt, zeer fraai, met een dun, witblauw waas bedekt; de huid is zeer dun en teeder.

VLEESCH: lichtgeel, met rozenroode aders onder de huid, zacht, saprijk; de smaak is niet bijzonder geurig, maar de reuk is aangenaam en kennelijk.

STEEN: klein in verhouding van de vrucht, aan de zijden weinig verheven, niet altijd volkomen loslatend.

TIJD VAN GEBRUIK: begin van Augustus; — van den eersten rang voor het dessert, vooral om hare uitnemende schoonheid.

De BOOM groeit matig, is zeer vruchtbaar, blijft klein en kan als pyramide of leiboom gekweekt worden. De zomerloten zijn violetkleurig, een weinig grauw, onbehaard; de knoppen zijn spits kegelvormig, maken een aanzienlijken hoek met den tak, en staan op weinig verhevene dragers; het blad is klein, rond, vlak, stompgezaagd, van boven dof lichtgroen, van onderen bleekgroen en een weinig wollig, dikwijls is het ook witbont geaderd, hetgeen een zeer kenmerkende eigenschap is.

Digitized by Google

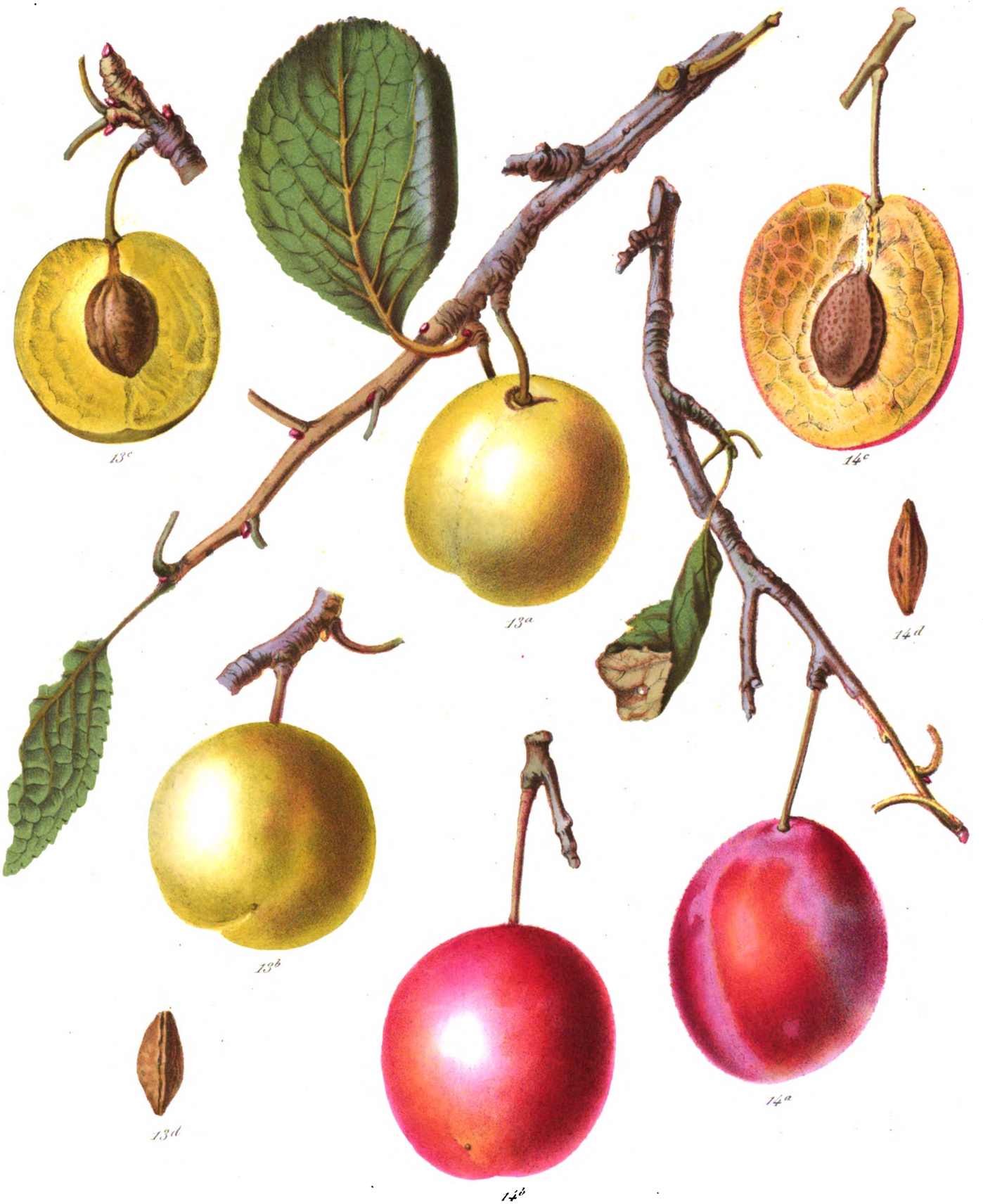

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 15.

WASHINGTON.

Plaat VIII, afbeelding 15.

ashington (*Catalogue of the Fruits*, N°. 123; DECAISNE, *Jardin fruitier*, livr. 24, tab. 5, goed van vorm, doch te groen en te weinig rozenrood gekleurd; *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, N°. 35).
New Washington.
Franklin.
Bolmar.
Bolmar's Washington.
Washington Jaune (*Ann. de Pom.*, 4, pag. 23).
Philippe Premier.
Jackson.
Die Washington (*Handbuch*, III, S. 377).
Washington Pflaume (ED. LUCAS, *Abb. Württ. Obsts.*, taf. 4).
Irving's Bolmar } *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 9, tab. 4, N°. 94; L. MÜLLER,
Parker's Mammoth } *Obstk.*, S. 151, N°. 43; HOGG, *the Fruit Manual.*

AFKOMST: uit Amerika; volgens de *Annales* en andere auteurs ontstond de moederboom, waarschijnlijk uit den steen, op de boerderij van den heer DELANCEY, ten oosten van Bowery bij New-York. Op dien wilden stam had men veredeld; de veredeling mislukte evenwel, misschien werd zij door een hevigen storm afgeknakt. Een wortel-uitlooper van dien stam werd op de markt gekocht door den heer BOLMAR, koopman te New-York, en droeg omstreeks het jaar 1818 de eerste vruchten, die om hare voortreffelijkheid aanstonds de aandacht van pomologen wekten. In 1821 zond Dr. HOSACK deze variëteit naar Londen, en vandaar is ze reeds menigvuldig, maar naar ons oordeel nog niet zooveel verspreid, als ze om hare waarde verdient te zijn. Alle kweekers te Boskoop, die de soort van verschillende zijden ontvingen, hebben haar overeenstemmend.

VORM: zeer regelmatig, de naad is vrij vlak, de stempelpunt klein, in eene langwerpige, bijna vlakke holte.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: ongeveer een Ned. duim lang, tamelijk dik, behaard, meestal gebogen, in eene bijna vlakke holte.

De KLEUR der dunne, doorschijnende huid is somtijds iets levendiger rozenrood dan die van de afbeelding, met zeer kleine, hier en daar verspreide, witte stippen en een zeer dun, witblauw waas.

VLEESCH: groenachtig geel, aan de zonzijde bijna goudgeel, vrij vast, zeer saprijk, smeltend, voortreffelijk, in smaak met dat van de Reine Claude overeenkomend.

STEEN: middelmatig in verhouding van de vrucht, aan de zijden weinig verheven, volkomen los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: laatst van Augustus en begin van September; — van den eersten rang, uitmuntend, misschien ook goed om gekonfijt te worden.

De BOOM groeit sterk, is zeer vruchtbaar en voor alle vormen geschikt. De eenjarige takken zijn lang, sterk, vuil licht violetbruin met grauw; de knoppen zijn spits, plat, op verhevene dragers geplaatst; de bladeren zijn groot, dikwijls zeer groot, eenigzins hangend, vlak, van boven bijna glad, lichtgroen, van onderen sterk behaard, geelachtig groen; de bladsteel is meestal van twee kleine klieren voorzien. Deze soort moet om de grootte der vrucht op eene beschutte standplaats geplant worden.

Digitized by Google

Nº. 16.

ANNE LAWSON.

Plaat VIII, afbeelding 16.

nne Lawson
Anna Lawson } *Beschrijving der vruchtsoorten*, tweede reeks, Nº. 4.

F. JAHN vermeldt deze onder de »unklassificirte Pflaumen" (*Verzeichniss*, S. 68, Nº. 238), en ontving ze van SIMON LOUIS FRÈRES te Metz. Ook zagen wij den naam vermeld in den *Catalogue* van ANDRÉ LEROY te Angers, van DE BAVAY te Vilvoorden en van DAUVESSE te Orléans.

AFKOMST: ons onbekend; wij vonden deze soort nog nergens in de voor ons toegankelijke pomologische werken uitvoerig beschreven; wij ontvingen ze van DAUVESSE.

VORM: zeer regelmatig, de naad is bijna vlak, de stempelpunt klein, in eene kleine vlakte geplaatst.

GROOTTE: tusschen de tweede en derde variërend.

STEEL: somtijds 2 Ned. duim lang, tamelijk dik, weinig gebogen, bijna glad, groen met veel bruinen roest, in eene ondiepe, bijna vlakke holte.

KLEUR: F. JAHN noemt ze geel, DE BAVAY witgeel; bij ons was de dikke huid hooggeel als die van een abrikoos, bijna geheel overdekt met bruin violet, ook wel licht rooskleurig paarsch, somtijds gevlekt en gestipt, met een dun, witblauw waas, dat bij de minste aanraking verdwijnt.

VLEESCH: groenachtig geel, met lichtbruine aders, zacht, saprijk, zoet, zeer geurig, aangenaam.

STEEN: middelmatig, vrij dik, zelden los van het vleesch.

TIJD VAN GEBRUIK: einde van Augustus; — van den tweeden rang voor de tafel.

De BOOM groeit goed, wordt vrij groot, is zeer vruchtbaar en vooral voor den hoogstamden vorm geschikt. De eenjarige takken zijn van gemiddelde lengte, licht bruin-violetkleurig met grauw, bijna glad, de knoppen klein, kegelvormig, op weinig verhevene dragers, de bladeren middelmatig, ovaal, puntig, aan de punt een weinig gedraaid, stomp gezaagd.

Digitized by Google

15d

15c

15a

15b

16d

16a

16c

16b

Groningen, J. B. Wolters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 17.

DIAMANTPRUIM.

N°. 18.

IMPÉRIALE OTTOMANE.

N°. 19.

ROODE EIERPRUIM.

N°. 20.

EIVORMIGE REINE CLAUDE.

N°. 21.

POND'S SEEDLING.

N°. 22.

GOLIATH.

N°. 23.

HONGAARSCHE KWETS.

N°. 24.

ITALIAANSCHE KWETS.

Digitized by Google

N°. 17.

DIAMANTPRUIM.

Plaat IX, afbeelding 17.

Diamond (*Catalogue of the Fruits*, pag. 163, N°. 39; HOGG, *the Fruit Manual;* A. J. DOWNING, *the Fruits* etc., rev. ed., pag. 402; *List of the Fruits of the Royal Hortic. Soc.*, London 1861, pag. 16).

Diamantpflaume (*Handbuch*, III, S. 397; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. II, Taf. 9).

AFKOMST: volgens het *Handbuch* eene nieuwere Engelsche vrucht; zooals DOWNING (volgens THOMSON) beweert, door een zekeren DIAMOND in Kent gewonnen, naar wien zij dus genoemd is. Wij ontvingen de soort van OBERDIECK en J. BOOTH & SÖHNE.

VORM: zeer regelmatig, met een vrij diepen naad, die de vrucht ongelijk verdeelt; de stempelpunt staat vlak op het midden der vrucht. De afbeelding van het *Handbuch* stemt goed met de onze overeen, hoewel de vrucht aan de stempelpunt daar iets meer ingedrukt is, hetgeen trouwens in onze afbeelding 17*a* ook eenigszins te bespeuren is.

GROOTTE: van de eerste of tweede.

STEEL: 0.02—0.025, dun, groen met eenig bruin, in eene vrij wijde holte, welke bij den naad lager begrensd is.

HUID: dik, zuur, gemakkelijk van het vleesch te scheiden, zwartblauw, met enkele fijne, bruingele stipjes, aan den boom geheel met een dik, witblauw waas bedekt.

VLEESCH: geel, om den steen roodachtig bruin, weinig saprijk, zacht rinsch, niet zuur, weinig geurig.

STEEN: niet zeer groot, vrij dik, niet zeer hard, in de vrucht reeds dikwijls geopend, altijd vast aan het vleesch.

GEBRUIK: 1—20 September, somtijds tot het einde der maand; — van den eersten rang voor de huishouding om te stoven en in te maken, ook volgens HOGG; voor het dessert alleen als sieraad aanbevolen.

De BOOM groeit sterk zoolang hij jong is, later gematigd, wordt bij ons niet groot, vormt eene pyramidale kroon, is buitengewoon vruchtbaar en draagt elk jaar. De twijgen groeien regt op; zij zijn vuilbruin met eene witachtig grijze opperhuid; de knoppen zijn spits kegelvormig, en staan overeind op zeer verhevene, eenigszins geribde dragers; de scheuten zijn middelmatig, slank, fijn behaard; de bladsteel is 0.005—0.01 lang, van kleine kliertjes voorzien.

Geschikt voor den hoogstamden en pyramidalen vorm.

No. 18.

IMPÉRIALE OTTOMANE.

Plaat IX, afbeelding 18.

Ottomanische Kaiserpflaume (*Handbuch*, III, S. 317).

Imperial Ottoman (HOGG, *the Fruit Manual*).

Impériale Ottoman (A. J. DOWNING, pag. 364; *Catalogue of the Fruits*, pag. 166, N°. 66, zonder beschrijving).

Türkische gelbe Pflaume (volgens JOHN).

AFKOMST: onbekend; wij ontvingen de soort uit Duitschland.

VORM: volgens het *Handbuch* meer rond dan onze vruchten, die aan de afgebeelde gelijk zijn, met een vrij vlakken naad en kleine stempelpunt, die zich in het midden van eene kleine, vlakke holte verheft.

GROOTTE: van de derde.

STEEL: 0.02—0.03, meestal dunner dan de afgebeelde, zelden gebogen, zeer weinig behaard, meer glad, groen met bruin, in eene bijna vlakke, matig wijde, fraai afgeronde holte.

HUID: dik, taai, zuur, gemakkelijk van het vleesch te scheiden, fraai geel, bijna goudgeel, zelfs in de schaduw, met kleine, witgroene stipjes, aan den boom met een dun, witblauw waas.

VLEESCH: doorschijnend, bijna goudgeel, week, smeltend, saprijk, rinsch zoet, weinig of niet geurig, bij ons niet zeer aangenaam, op zandgronden veel beter.

STEEN: niet groot, vrij dik, meestal niet loslatend.

GEBRUIK: 20 Augustus tot 10 of 15 September; — van den tweeden of derden rang voor het dessert, misschien beter voor huishoudelijk gebruik; eene goede marktvrucht, die niet licht van den boom valt.

De BOOM groeit sterk, wordt groot, vormt eene hoog opgaande kroon en draagt zeer mild. De twijgen zijn lang, stevig, recht, violetbruin, kaal, somtijds glanzig; de knoppen kegelvormig, vlak geplaatst, op tamelijk verhevene dragers; de scheuten sterk, kaal; de bladstelen 0.01, met kleine klieren, meestal slechts twee in getal; de bladeren middelmatig, breed ovaal, scherp getand, stomp, van onderen een weinig wollig.

Voor den hoogstamden vorm in boomgaarden geschikt, in warme zomers en op droogeren grond dan de onze misschien van meer waarde. In Engeland en Amerika is de vrucht vroeger rijp en wordt zij als dessertpruim opgegeven. Ook JAHN prijst ze nog al.

Digitized by Google

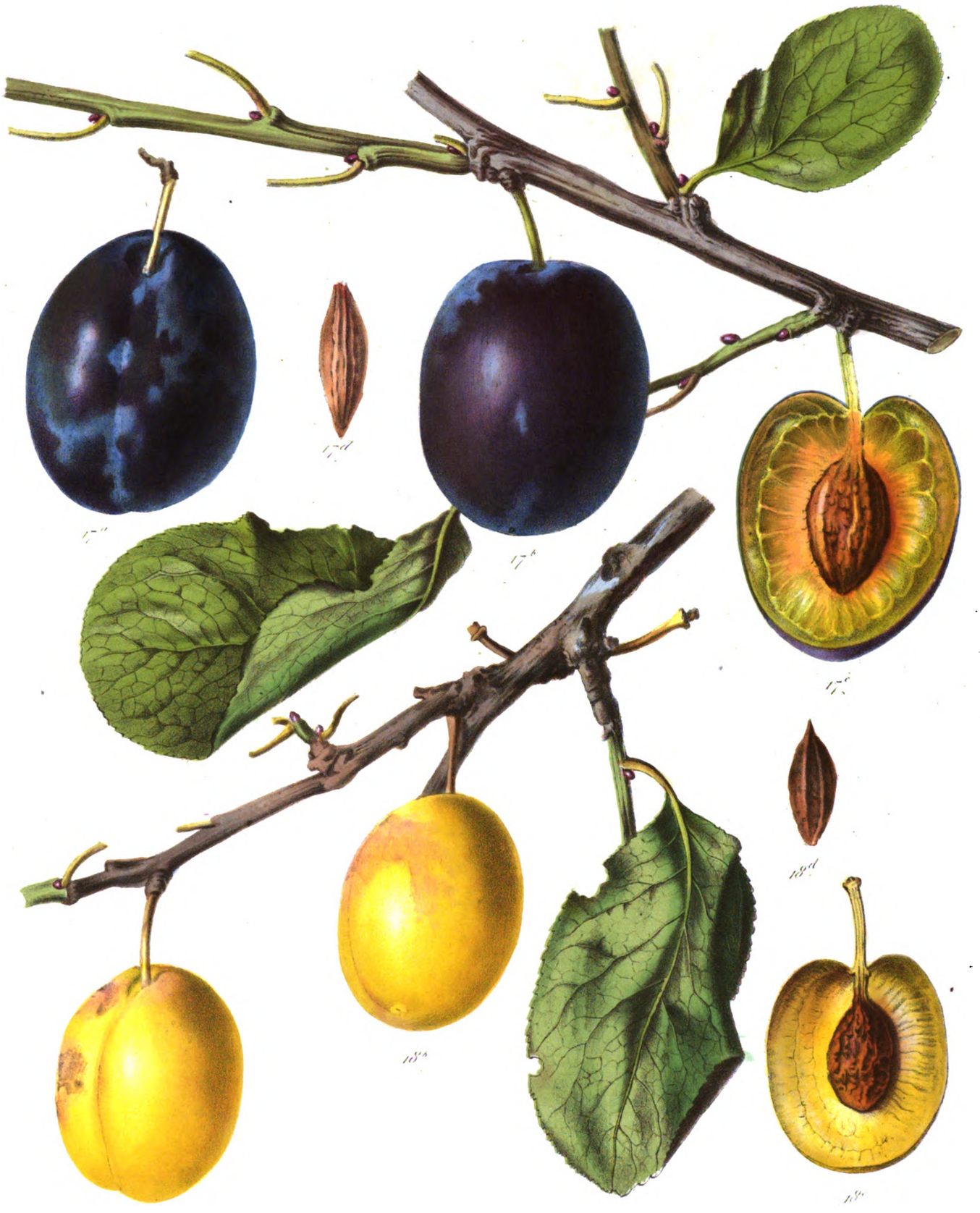

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 19.

ROODE EIERPRUIM.

Plaat X, afbeelding 19.

Roode Eijerpruim (*Beschrijving der vruchtsoorten*, II, N°. 15; KNOOP, II, pag. 20; SERRURIER, II, pag. 446).
Catalonie } in het Westland.
Fluweelpruim }
Red Magnum Bonum (*Catalogue of the Fruits*, pag. 166, N°. 77; HOGG, *the Fruit Manual*).
Imperiale (BATTY LONGLEY, *Pomona* etc., 1729, Pl. 20, fig. 5).
Red Imperial (J. A. DOWNING, rev. ed., pag. 394).
Impériale rouge.
Dame Aubert violette.
Florence.
Askew's purple Egg.
Impériale violette.
Mogul rouge.
Oeuf rouge.
Purple Egg.
Red Egg.
Impératrice (*Ann. de Pom.*, I, 75).
Rothe Eierpflaume (*Handbuch*, III, S. 253; L. MÜLLER, *Obstk.*, S. 149, N°. 35).
Prune de Cypre.
Cyprische Eierpflaume.
Rothe Marunke.
Amaliapflaume.
Hoheitspflaume.
Prinzessinpflaume.
Impérial Diadème.
Mimmspflaume (LIEGEL).

AFKOMST: onbekend, sedert onheuglijken tijd in onze kweekerijen voorhanden.

VORM: dikwijls meer fleschvormig dan de afgebeelde vrucht, namelijk naar den steel meer ingesnoerd, waardoor de vrucht naar de stempelpunt dikker schijnt te worden (verg. de afbeelding van het *Handbuch*). De vlakke naad verdeelt de vrucht ongelijk; de stempelpunt staat een weinig scheef, meestal in eene kleine, ondiepe, bijna vlakke holte.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: 0.03, dun, bruin met eenig groen, vlak geplaatst op eene kleine, tepelvormige verhevenheid.

HUID: vrij dik, een weinig zuur, goed van het vleesch te scheiden, purper met violetrood, aan de zonzijde gewoonlijk donkerder gekleurd of eenigszins gevlamd, met talrijke, kleine, grauwe stippen en een dun, witblauw waas.

VLEESCH: geel, onmiddellijk onder de huid een weinig rozerood, matig vast, smeltend, saprijk, verfrisschend, op zandgrond en in een warm klimaat zeer aangenaam rinsch zoet; vruchten die in de schaduw hangen zijn smakeloos en zelfs onaangenaam.

STEEN: niet groot, vrij dik, loslatend.

GEBRUIK: begin van September; — van den tweeden rang voor het dessert, misschien ook wel goed om te stoven, op de markt zeer bemind.

De BOOM groeit sterk, vormt eene hoog opgaande kroon, is zeer vruchtbaar en draagt alle jaren. De twijgen zijn lang, slank, weinig afstaande, glad, aan haren voet zeer weinig behaard, hier en daar met een zilvergrauw huidje bedekt; de knoppen stomp kegelvormig, afstaande, op verhevene dragers; de scheuten slank, aan den top lichtgroen; de bladstelen 0.015—0.02; de bladeren groot, ovaal, een weinig hangend, licht beweeglijk, dofgroen.

Voor alle vormen geschikt; de boom verlangt veel licht en lucht.

Digitized by Google

N°. 20.

EIVORMIGE REINE CLAUDE.

Plaat X, afbeelding 20.

Reine Claude forme d'oeuf.

Reine Claude très-fertile.

AFKOMST: onbekend; wij ontvingen de soort uit Frankrijk en vinden ze in geen der ons toegankelijke pomologische werken beschreven; ook in onze verzameling pruimen vinden wij geene soort, die haar gelijkt.

VORM: altijd zeer gelijk aan dien van de afbeelding; echter zijn sommige vruchten minder hoog en dus meer rond eivormig; de naad is vrij breed en diep en deelt de vrucht nog al scheef naar de stempelpunt, die klein, nauwelijks zichtbaar en vlak geplaatst is.

GROOTTE: van de eerste, dikwijls tot de tweede naderend.

STEEL: 0.02—0.03, dun, bruin met groen, eenigszins ingedrukt op eene tepelvormige verhevenheid, bij meer eivormige vruchten vlak geplaatst.

HUID: dik, zuurachtig, gemakkelijk van het vleesch te scheiden, lichtbruin met purper, dat hier en daar geel laat doorschemeren, aan de zonzijde meer blauwachtig purper, met vele grauwgrijze, door hooggeel omringde stippen en met een dun, witblauw waas.

VLEESCH: geel, onder de huid met rooskleurige aderen, vrij vast, zeer saprijk, zoet, geurig, aangenaam.

STEEN: vrij groot, zeer dik of breed, niet volkomen loslatend.

GEBRUIK: 15 Augustus—1 September; — van den eersten of tweeden rang voor het dessert; voor de huishouding zeer goed.

De BOOM groeit sterk, vormt eene breede kroon en is tamelijk vruchtbaar. De twijgen zijn lang, slank, met lange leden, afstaande, lichtbruin, met een grauwe opperhuid; de knoppen spits kegelvormig, vlak geplaatst op verhevene, geribde dragers; de scheuten lang, kaal, aan de zonzijde bloedrood, aan de schaduwzijde vuil olijfkleurig; de bladstelen 0.02—0.025, dun, gesleufd, aan hun overgang in de bladschijf met 2—4 kleine kliertjes; de bladeren middelmatig, breed ovaal, omgebogen, niet zeer spits, onregelmatig en ondiep getand, bijna glanzig groen; de steunblaadjes 0.015, vlak tegen den scheut opstaande, een weinig vedervormig ingesneden.

Aan te bevelen voor den hoogstamden en pyramidalen vorm.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 21.

POND'S SEEDLING.

Plaat XI, afbeelding 21.

Pond's Seedling (*Beschrijving der vruchtsoorten*, II, N°. 28; DOWNING, *the Fruits*, rev. ed., pag. 391; HOGG, *the Fruit Manual*).

Plum de l'Inde (*Catalogue of the Fruits*, pag. 169, N°. 95; *Ann. de Pom.*, 5, pag. 9).

Ponds Sämling (*Handbuch*, III, S. 385).

AFKOMST: volgens DOWNING van Engelschen oorsprong. Dezelfde schrijver vermeldt ook een Pond's Seedling van Amerikaanschen oorsprong, die zeer veel van de door ons beschrevene vrucht verschilt. De beschrijving van het *Handbuch* en die van HOGG komen zeer goed met de onze overeen. In het *Handbuch* wordt de afkomst evenwel geheel verkeerd opgegeven, daar de schrijver de Amerikaansche en de Engelsche vrucht verwart. Wij hebben van DOWNING alleen het synoniem Plum de l'Inde opgenomen, daar de overigen waarschijnlijk tot de Amerikaansche Pond's Seedling behooren.

VORM: zeer regelmatig; de bijna vlakke naad deelt de vrucht eenigszins ongelijk; de stempelpunt is vrij groot en bevindt zich op het midden der vrucht.

GROOTTE: van de eerste.

STEEL: 0.025—0.03, matig dik, in eene ondiepe, bijna vlakke holte.

HUID: dik, gemakkelijk van het vleesch te scheiden, levendig karmozijnrood, met grijze stippen en een zeer licht blauw, dun waas.

VLEESCH: geelachtig, met witte aderen, zacht, doorschijnend, niet zeer saprijk, zoet, zonder eenigen geur.

STEEN: niet groot in verhouding van de vrucht, niet zeer hard, ruw, vast aan het vleesch.

GEBRUIK: eerste helft van September; spoedig melig wordend, waarom men ze niet lang kan bewaren en tijdig moet plukken; — van groote waarde als siervrucht en voor huishoudelijk gebruik.

De BOOM groeit sterk, maar wordt niet groot om zijne buitengewone vruchtbaarheid. De twijgen zijn glad, afstaande, dof bruinachtig rood, met eene grauwe opperhuid; de knoppen lang, spits, op verhevene, breede dragers; de scheuten aan de zonzijde dofrood, met eene bleekgroene, wollige opperhuid; de bladstelen 0.015—0.02, vrij dik, gesleufd, met een of twee van de bladschijf verwijderde kliertjes; de bladeren middelmatig, ovaal, aan den top een weinig gedraaid, ondiep en onregelmatig getand; de steunblaadjes 0.005 lang, smal, niet diep ingesneden.

Deze soort is geschikt voor pyramiden en leiboomen, op beschutte standplaatsen ook voor den hoogstamden vorm.

Digitized by Google

Nº. 22.

GOLIATH.

Plaat XI, afbeelding 22.

Wij geven van deze soort geene synoniemen op, maar verwijzen naar hetgeen wij reeds vroeger gezegd hebben bij de Nectarine-Pruim (Nº. 1). DOWNING (*the Fruits*) vervalt naar onze meening in dezelfde fouten als zoovele anderen.

AFKOMST: waarschijnlijk uit Engeland; de soort werd door ons zoowel van daar als van elders overeenstemmend ontvangen.

VORM: hoogrond of een weinig ovaal, met een vrij diepen naad, waardoor de beide helften ongelijk zijn en de eene ook hooger is geplaatst dan de andere. De Caledonian, waarmee deze soort dikwijls verward wordt, is platrond.

GROOTTE: van de tweede.

STEEL: meestal 0.02, vrij dik, in eene tamelijk diepe holte.

HUID: dik, zuur, gemakkelijk van het vleesch te scheiden, purperbruin, aan de zonzijde donkerblauw met bruine stippen, geheel met een dik, blauw waas bedekt. De Caledonian is veel donkerder blauw, de Nectarine Pruim daarentegen lichter gekleurd.

VLEESCH: groenachtig geel, onder de huid een weinig bruin, week, saprijk, rinsch zoet, zonder geur.

STEEN: tamelijk groot, vast aan het vleesch.

GEBRUIK: laatst van Augustus en begin van September (de Caledonian wordt eerst later rijp); — van den tweeden rang, het meest voor huishoudelijk gebruik geschikt.

De BOOM groeit sterk, vormt eene hooge kroon en is vruchtbaar. De vruchten hangen vast aan den boom. De twijgen zijn lang, stevig, glanzig, donkerbruin met olijfkleur (die van de Nectarine-Pruim zijn veel donkerder), met eene dunne, zilverwitte opperhuid; de knoppen kegelvormig, vlak, op verhevene dragers; de scheuten stevig, aan den top een weinig behaard; de bladstelen 0.015—0.02, meestal violetachtig, met twee kliertjes; de bladeren eirond, grof geaderd, glanzig donkergroen, van onderen een weinig wollig.

Zeer geschikt voor den hoogstamden vorm.

Digitized by Google

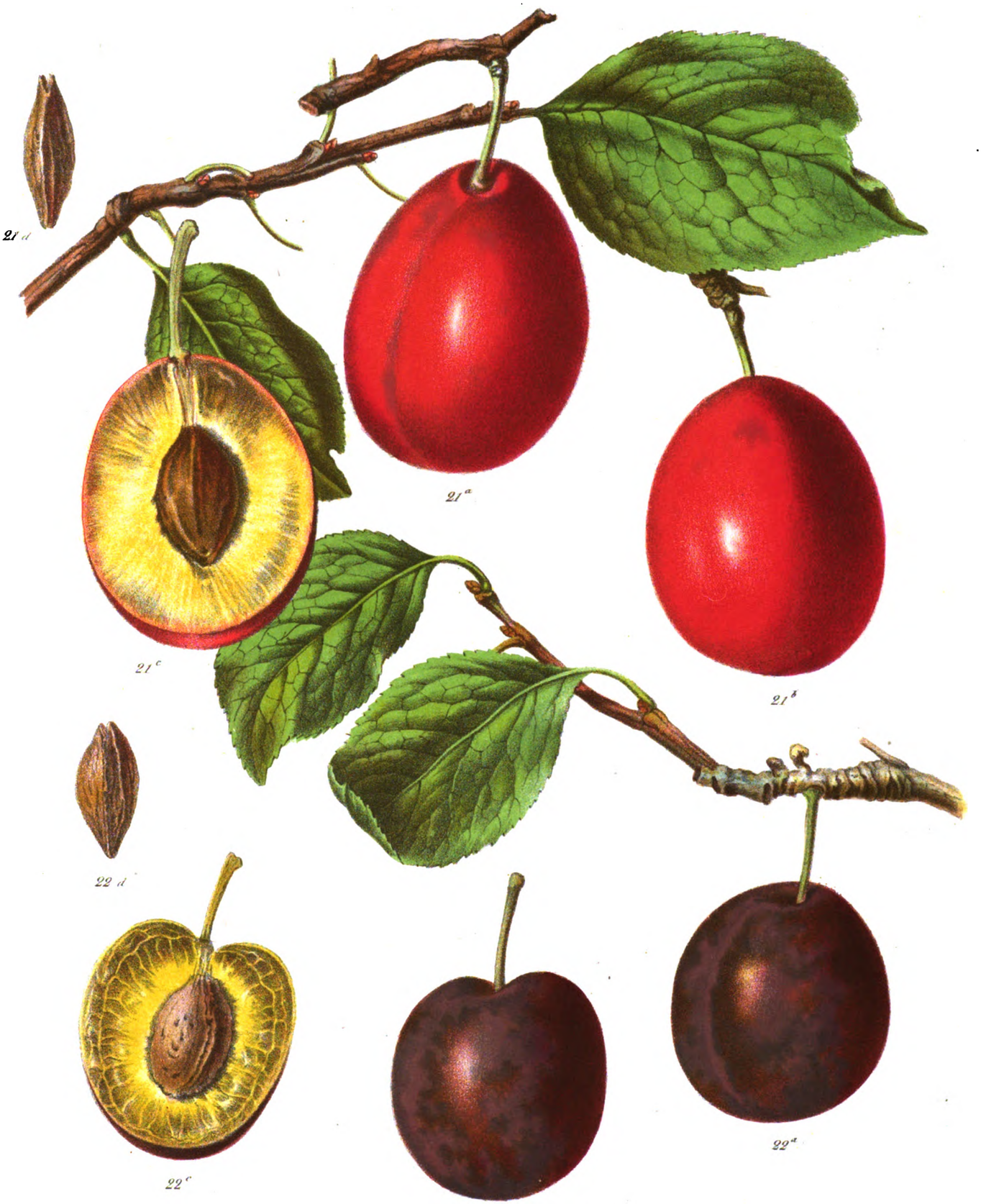

Bergshuis ad nat. del

Chr. Nobel & Sovereyns lith. de l'Acad. Royale.

Groeningen. J.B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 23.

HONGAARSCHE KWETS.

Plaat XII, afbeelding 23.

Kwets, Hongaarsche (*Beschrijving der vruchtsoorten*, II, N°. 22).
Draaikwets.
Ongersche Quets (KNOOP, II, pag. 21).
Violette Dattelzwetsche (*Handbuch*, III, S. 237; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. I, Taf. 6).
Ungarische Zwetsche (in Hannover).
Prune datte.
Prune datte violette.
Backpflaume (in sommige streken van Noord-Duitschland).
d'Autriche (*Catalogue of the Fruits*, pag. 160, N°. 9).
Hongarian (ibid., N°. 165).
Quetsche, Hongarian (ibid., pag. 169).
Noch HOGG, noch DOWNING vermeldt deze variëteit.

AFKOMST: hoogstwaarschijnlijk uit Hongarije of Turkije; wij kweeken ze reeds sedert onheuglijken tijd.

VORM: vrij veranderlijk, nu eens meer, dan eens minder ingebogen, met een vrij vlakken naad, die de vrucht ongelijk verdeelt, en een scheve, nauwelijks merkbare stempelpunt.

GROOTTE: van de derde of vierde; op zandgrond, b. v. in Gelderland, doorgaans iets grooter dan onze afbeelding.

STEEL: 0.02, lang, dun, niet gebogen, groen met bruin, met schaarsche, fijne haartjes, op de vrucht geplaatst.

HUID: dik, eenigszins zuur, goed van het vleesch te scheiden, doorgaans meer violetblauw dan de afgebeelde vrucht, in den naad roodviolet, aan den boom geheel bedekt met een dik, witblauw waas.

VLEESCH: groenachtig geel, met groengele aderen, bijzonder vast, zeer zoet, wijnachtig, aangenaam, in de omstreken van Arnhem en Nijmegen voortreffelijk, op veenachtigen grond beter dan dat van de Italiaansche en van de Leipziger Kwets.

STEEN: niet groot, vrij plat, niet zeer hard, loslatend, zoodat hij bij het openen der vrucht gewoonlijk uitvalt; eigenaardig is bij deze soort eene harde verlenging boven den steen (*afbeelding* 23 *d*), welke bij de scheiding van steen en vleesch aan het laatste gehecht blijft en als het ware nog een klein steentje boven den waren steen vormt.

GEBRUIK: tweede helft van September; — van den tweeden rang voor het dessert, beter voor de huishouding, voortreffelijk te konfijten en te droogen.

De BOOM groeit gematigd, maakt echter eene fiksche kruin, is zeer vruchtbaar en draagt de vruchten aan trossen. De twijgen zijn van gemiddelde lengte, sterk gedraaid, waardoor de boom van alle andere kwetsen is te onderscheiden, somtijds zigzagvormig, soms hangend, onbehaard, roodbruin, bijna geheel met eene grauwwitte opperhuid bedekt; de knoppen dik, stomp, meestal afwijkend, op verhevene dragers; de scheuten van gemiddelde lengte, olijfgrauw; de bladstelen 0.03, zelden van klieren voorzien; de bladeren middelmatig, langwerpig ovaal, diep getand, spits, nu eens hangend, dan weder opgericht, dof donkergroen, van boven een weinig wollig, van onderen min of meer behaard.

Geschikt voor den hoogstamden kroonvorm; eene voortreffelijke marktvrucht.

Digitized by Google

N°. 24.

ITALIAANSCHE KWETS.

Plaat XII, afbeelding 24.

Kwets, Italiaansche (*Beschrijving der vruchtsoorten*, II, N°. 23).
Fellenberger Zwetsche.
Italiänische Zwetsche (*Handbuch*, III, S. 241; OBERDIECK, *Anleitung*, S. 474; LUCAS, *Abb. Württ. Obsts.*, S. 22; *Deutsches Obstcabinet*, Lief. 6, Taf. I).
Schweizer Zwetsche.
Quetsche d'Italie.
Dubbelde Bakpruim.
Grosse englische Zwetsche (in Württemberg).
Italian Prune (DOWNING, *the Fruits*; *Catalogue of the Fruits*, N°. 100).
Italian Quetsche (HOGG, *the Fruit Manual*).
Altesse double.
Prune d'Italie.
Semiana.

AFKOMST: hoogst waarschijnlijk uit Italië. Volgens het *Handbuch* werd deze soort in Duitschland waarschijnlijk het eerst uit Zwitserland van een zekeren heer FELLENBERG ontvangen, en veel verspreid onder den naam Fellenberger Zwetsche.

VORM: met een diepen naad, die de vrucht ongelijk verdeelt, terwijl somtijds ook de eene helft zich naar de stempelpunt veel meer verlengt dan de andere.

GROOTTE: van de derde; in den regel veel grooter, dikker en meer afgerond dan de afgebeelde vrucht.

STEEL: 0.02—0.025, vrij dik, veelal recht, meestal in eene kleine, vlakke holte, die vooral zichtbaar is bij sterk ontwikkelde vruchten.

HUID: dun, zeer gemakkelijk van het vleesch te scheiden, zwartachtig purperblauw, met vele bruine stippen, geheel met een dun, lichtblauw waas bedekt.

VLEESCH: groenachtig geel, vast, niet zeer geurig noch sappig, zoet, vooral bij volkomene rijpheid eene der beste kwetsen.

STEEN: niet zeer groot in verhouding van de vrucht, goed loslatend.

GEBRUIK: half September en October; de vrucht is zeer aangenaam wanneer men ze lang aan den boom laat; — van den tweeden rang voor het dessert, van den eersten rang voor de huishouding.

De BOOM groeit sterk en draagt overvloedig. De twijgen zijn glanzig violetbruin met olijfkleur, meestal met een fijn, zilverwit opperhuidje; de knoppen breed, stomp kegelvormig, op verhevene dragers; de scheuten violet, dik, stomp eindigend; de bladstelen ongelijk, meestal 0.01—0.02, gesleufd, meestal met twee klieren en vele gekleurde aderen; de bladeren groot, glanzig, donkergroen, in het midden opgebogen, grof en scherp getand, stomp.

Wij bevelen deze soort aan voor den hoogstamden vorm, vooral op warme standplaatsen.

Digitized by Google

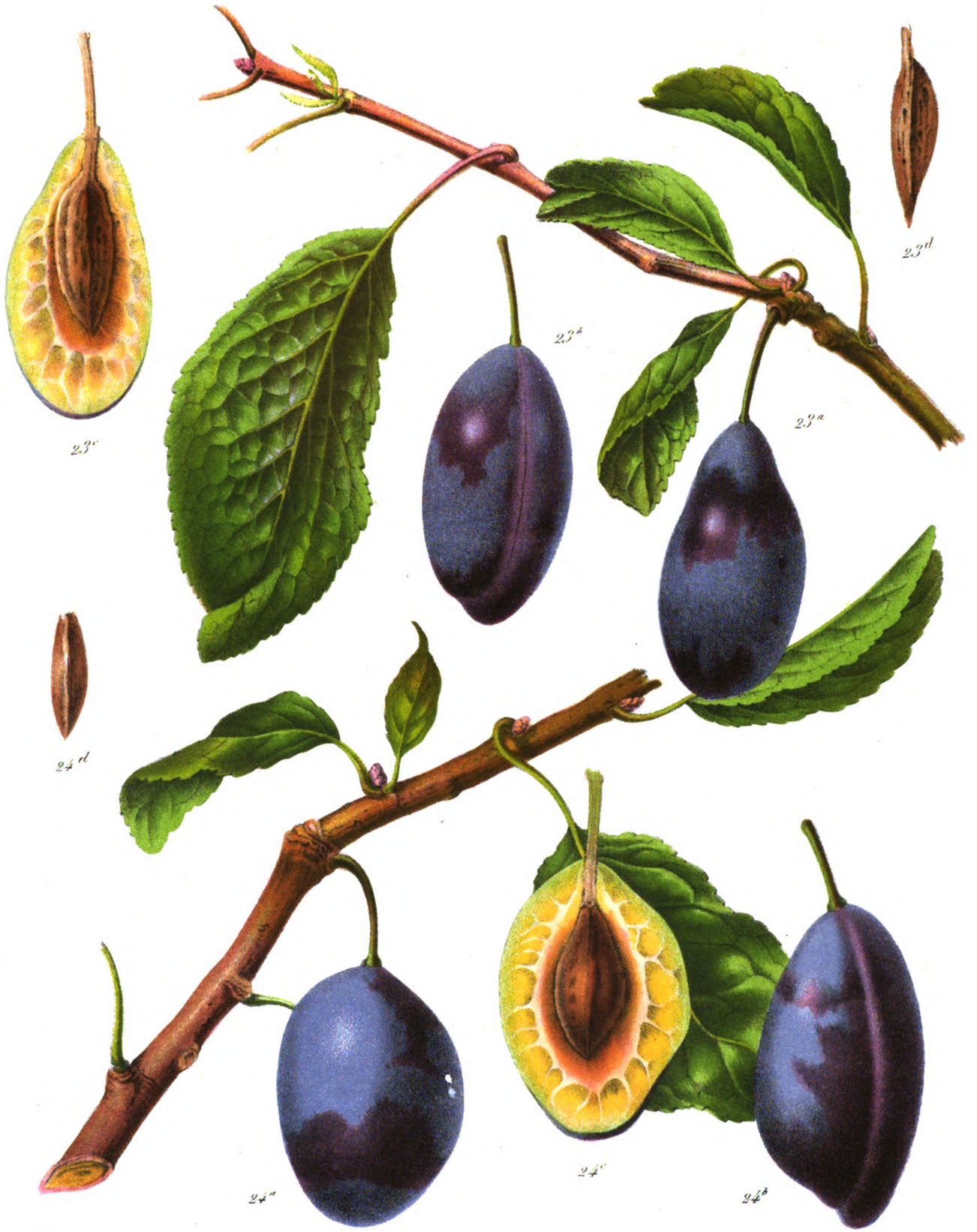

Digitized by Google

Digitized by Google

Nº. 1.

ABRIKOOS DE NANCY.

Nº. 2.

MOORPARK.

Nº. 3.

ANANAS.

Nº. 4.

AMANDEL.

Digitized by Google

N°. 1.

ABRIKOOS DE NANCY.

Plaat I, afbeelding 1.

Peach (HOGG, *the Fruit Manual*; *Catalogue of the Fruits*, N°. 9, fol. 49; DOWNING, *the Fruits*, N°. 9, fol. 49).
Pêche (*Ann. de Pom.*, I).
Gros Pêche.
De Wurtemberg.
Royal Peach.
Anson's Imperial.
Pfirsich.
Du Luxembourg.
Aprikose von Nancy (E. LUCAS, *Abbildungen Württemb. Obstsorten*, zweite Abtheilung, Stuttgardt, 1861).
Holländische Aprikose.
Pfirsichaprikose.
Württemberger Aprikose.
Lothringer Aprikose.

De *Catalogue of the Fruits* voegt het synoniem de Nancy ten onregte bij de Moorpark.

AFKOMST: in het duister; de soort is vooral bemind in Engeland, ook in Frankrijk, België en sommige streken van Duitschland; in ons land is zij veel te weinig bekend.

VORM: somtijds iets hooger dan de afgebeelde vrucht.

GROOTTE: van de eerste.

HUID: veelal hooger gekleurd dan de afgebeelde vrucht, doch bij ons te lande nimmer zoo donker als de afbeelding in het boven aangehaalde werk van LUCAS.

VLEESCH: zalmkleurig oranje met gele aders, bij volkomene rijpheid hooger gekleurd dan de afgebeelde doorsnede (1 *c*), zeer saprijk, volkomen smeltend, zoet, van een aangenamen, eigenaardigen geur.

STEEN; in verhouding van de vrucht, volkomen los, met een eenigzins bittere pit.

GEBRUIK: Augustus en begin van September.

De BOOM groeit iets sterker dan de Moorpark, niet zeer regelmatig, wordt dus niet fraai en moet met zeer veel zorg als leiboom worden gekweekt. De twijgen zijn van gemiddelde lengte, kort geleed; de knoppen staan op zeer verhevene dragers; de scheuten zijn donkergroen, aan de zonzijde met violetbruin; de bladeren breed, hartvormig, regelmatig en fijn getand, in eene stompe, eenigzins gedraaide punt uitloopend; de bladstelen lang, met 4 à 7 klieren, die van de bladschijf zich tot over de helft van den steel uitstrekken. Voor ons klimaat bevelen wij deze soort slechts aan als leiboom op warmen stand; in beslotene tuinen kan zij ook, maar slechts onder de gunstigste omstandigheden, voor den hoogstamden kroonvorm dienen.

Deze variëteit en de Moorpark worden dikwijls met elkander verward; zij gelijken ook veel op elkander; het onderscheid bestaat vooral daarin, dat de laatste doorgaans eene meer hoogronde en lichter gekleurde vrucht levert, en dat hare bladeren gewoonlijk breeder hartvormig, grooter en vlakker, d. i. minder samengevouwen, zijn.

Digitized by Google

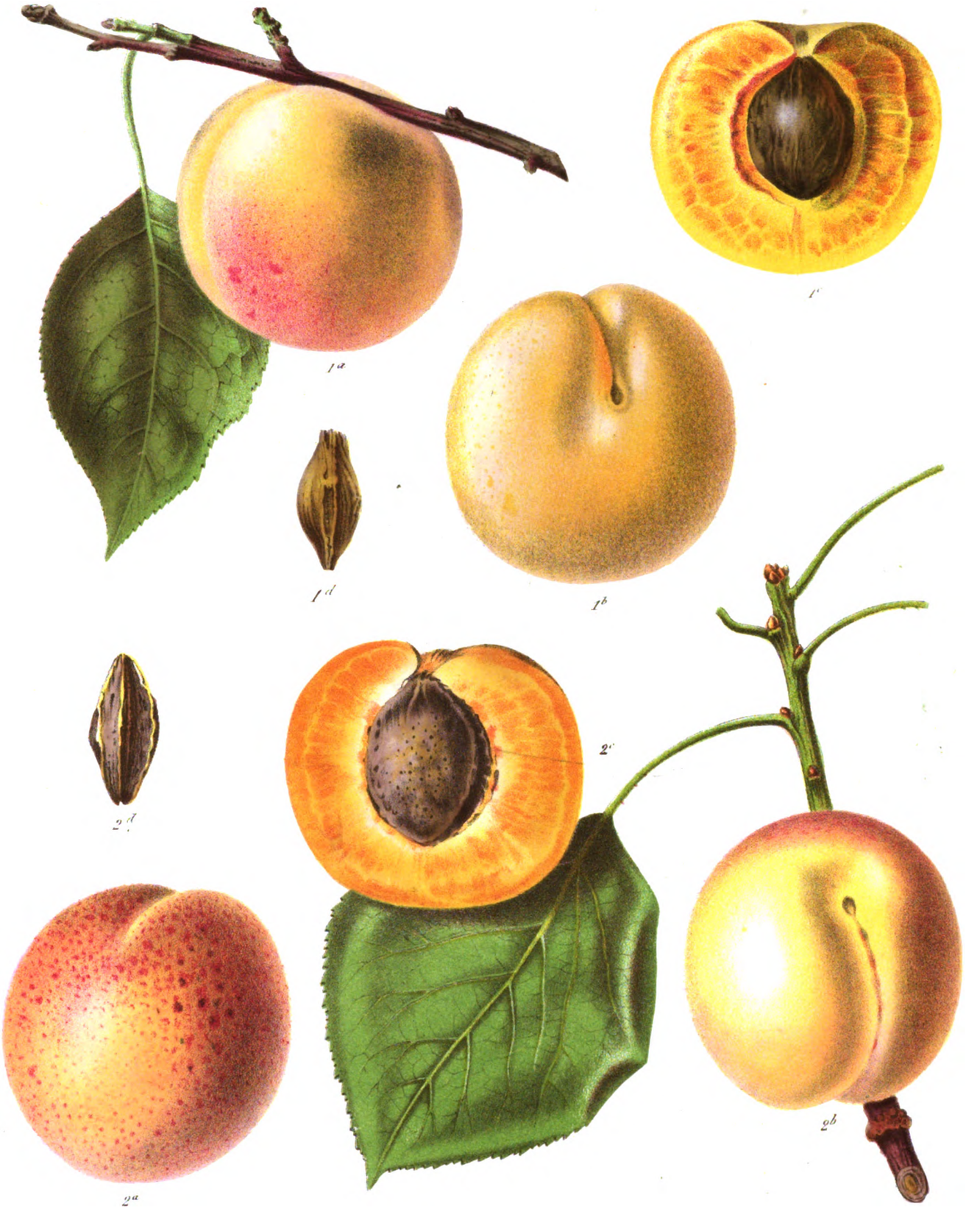

Groningen J. B. Wolters

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 2.

MOORPARK.

Plaat I, afbeelding 2.

Moorpark (HOGG, *the Fruit Manual*; *Catalogue of the Fruits*, N°. 6; DOWNING, *the Fruits* etc.).

Anson's. — Dunmore's. — Hunt's Moorpark. — Oldaker's Moorpark. — Sudlow's Moorpark. — Temple's. — Walton Moorpark. — Dunmore's Breda.

AFKOMST: volgens DOWNING is de naam afgeleid van Moorpark in Engeland, de woonplaats van Sir WILLIAM TEMPLE, waar deze soort reeds voor meer dan 140 jaren gekweekt werd.

VORM: hoogrond, aan de eene zijde hooger dan aan de andere.

GROOTTE: van de eerste, meestal grooter dan de afgebeelde vrucht die van een hoogstam werd verkregen, terwijl zij aan leiboomen meer hare volkomene grootte bereikt.

HUID: bleekgeel aan de schaduwzijde, aan de zonzijde hoog oranje of bruinrood met donkere stippen en vlekjes.

VLEESCH: donkerder oranje dan bij eenige andere abrikoos, zoodat de soort daardoor gekenmerkt is, vast, saprijk, zeer geurig.

STEEN: middelmatig, ruw, los, met bittere pit.

GEBRUIK: half Augustus; — van den eersten rang voor het dessert.

De BOOM groeit zeer slecht en onregelmatig, zoodat hij alleen door eene zorgvuldige snoeiing eenigzins goed gevormd kan verkregen worden. De twijgen zijn kort, bruin, aan de schaduwzijde olijfkleurig; de knoppen zijn dicht bijeen geplaatst, breed en dik, evenals de knopdragers. Het hoofdkenmerk van den boom is het blad, dat vlakker, breeder en meer hartvormig is dan dat van de vorige soort.

Deze is alleen als leiboom en voor de potcultuur aan te bevelen.

N°. 3.

ANANAS.

Plaat II, afbeelding 3.

Pine Apple (HOGG, *the Fruit Manual*).

In den *Catalogue of the Fruits* en bij DOWNING wordt het synoniem Ananas geheel ten onregte bij de Bredasche Abrikoos aangehaald. Deze toch is eene geheel op zich zelf staande soort.

AFKOMST: onbekend, sedert langen tijd in ons bezit. Zij werd voor ongeveer veertig jaren bij een liefhebber te Nijmegen gevonden en vandaar te Boskoop ingevoerd.

VORM: rond, met eene diepe naad, aan de eene zijde iets hooger dan aan de andere.

GROOTTE: van de eerste.

HUID: zeer dun en zacht, aan de schaduwzijde hooggeel, aan de zonzijde hoogrood met eenige roode vlekjes, welke echter veel minder talrijk zijn dan bij andere soorten.

VLEESCH: gewoonlijk iets donkerder dan de afbeelding, vast, saprijk, zeer geurig, niet melig wordend.

STEEN: groot, breed, weinig geribd, goed loslatend, met bittere pit.

GEBRUIK: laatst van Augustus en begin van September.

De BOOM groeit niet sterk, zeer onregelmatig, verkrijgt dus geen schoonen vorm, die, even als bij de vorige soort, slechts kan verkregen worden door het nauwkeurig in acht nemen van eene zorgvuldige snoeiing. De twijgen zijn kort en hebben dezelfde kleur als die van de Moorpark en anderen, namelijk bruin, aan de schaduwzijde olijfgroen; de knoppen zijn dicht bijeen geplaatst, dik en breed, evenals hunne dragers. Het blad is groot, dof donkergroen, hartvormig, rond, vooral bij den steel, zeer scherp puntig, regelmatig en fijn getand, noch meer saamgebogen dan bij de vorige soorten.

Ook deze soort mag niet anders dan als leiboom of in potten geplant worden; voor de laatstgenoemde wijze van kweeking is zij zeer aan te bevelen. In Duitschland wordt zij ook als hoogstam geplant, en levert daar in bergachtige streken op warme standplaatsen uitmuntende vruchten. Ons klimaat laat dit niet toe.

Digitized by Google

N°. 4.

AMANDEL.

Plaat II, afbeelding 4.

Rotterdamsche Amandel-Abrikoos (J. F. SERRURIER, *Fruitkundig Woordenboek*, eerste deel).

In geen der buitenlandsche werken wordt deze soort vermeld; zij schijnt dus buiten Nederland nog weinig of niet bekend te zijn.

AFKOMST: volgens SERRURIER werd deze uitmuntende variëteit in het laatst der achttiende eeuw te Rotterdam uit de pit gewonnen.

VORM: hoogrond, veelal amandelvormig, waarvan de naam is afgeleid, aan de eene zijde iets hooger dan aan de andere.

GROOTTE: van de eerste.

HUID: dun, hoog oranjegeel aan de schaduwzijde, fraai dof bruinrood aan de zonzijde, met eenige grove, stervormige vlekken.

VLEESCH: oranjegeel, zeer saprijk en aangenaam.

STEEN: groot, langwerpig, geheel loslatend, met eene zoete, amandelachtig smakende pit.

GEBRUIK: einde van Augustus en begin van September.

De BOOM komt in groeiwijze bijna geheel met de reeds beschrevene soorten overeen. Door zijn onregelmatigen groei kost het veel moeite, hem een goeden vorm te geven. Gelukkig wordt men, evenals bij de vorige soorten, voor den slechten vorm schadeloos gesteld door de uitmuntende, aangename vruchten. Ook de bladeren van deze soort hebben zooveel overeenkomst met die der Moorpark, dat men scherp moet toezien om het verschil te vinden. Evenals die der Moorpark zijn zij zeer breed bij den steel, maar nog meer samengevouwen, hetgeen, met den zwakkeren groei van den boom, het meest zichtbare verschil uitmaakt.

Men plante deze soort in ons land alleen als leiboom of in potten.

Digitized by Google

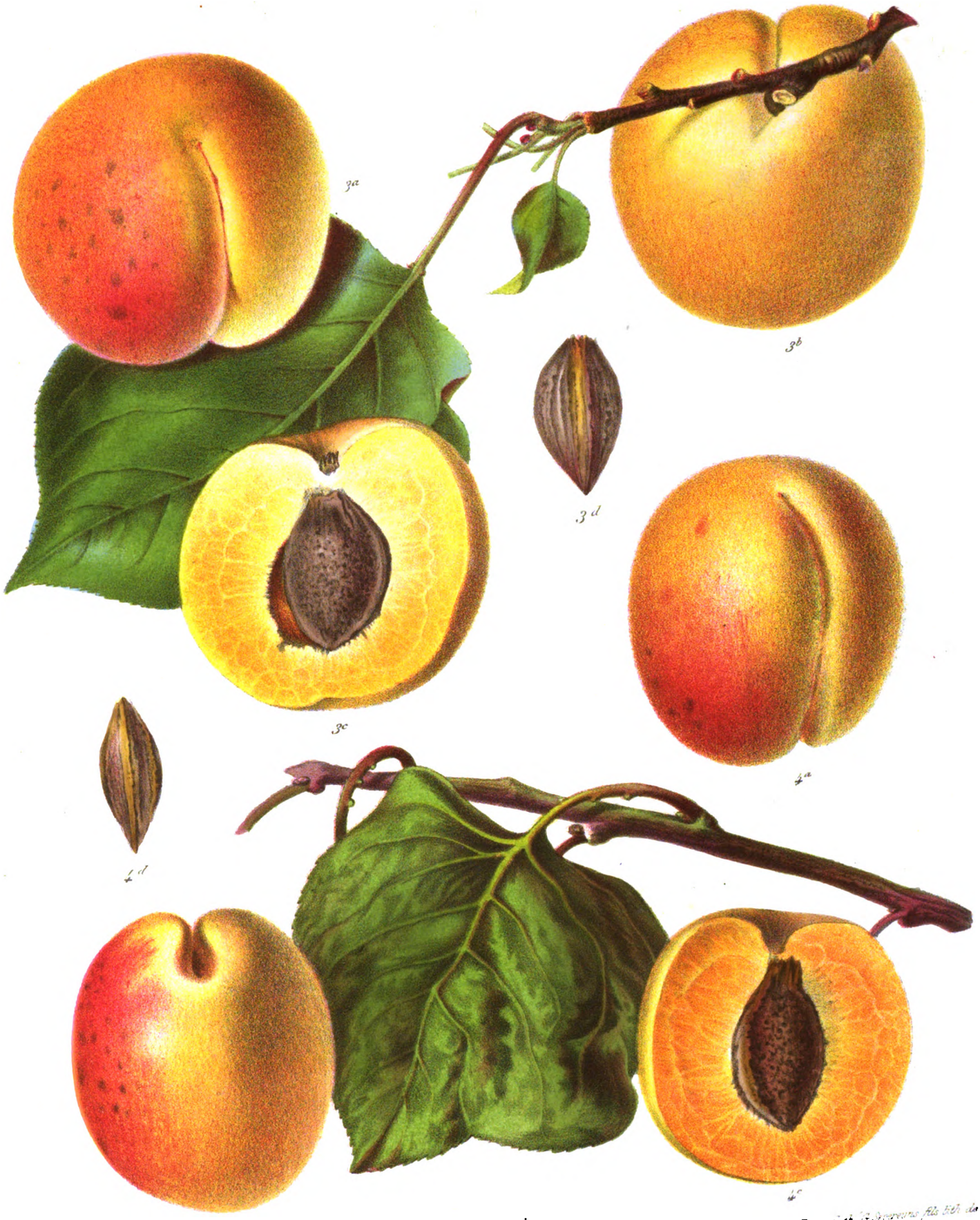

S. Stephenson ad nat. del.

Drawn on Stone by J. B. Walters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 5.

VIARD.

N°. 6.

MUSCH-MUSCH.

N°. 7.

DUBBELE ORANJE.

N°. 8.

EARLY NEWINGTON NECTARINE.

Digitized by Google

N°. 5.

VIARD.

Plaat III, afbeelding 5.

AFKOMST: eene nieuwe variëteit, uit Engeland ingevoerd, gewonnen uit de Abrikoos de Nancy. Zij schijnt nog weinig bekend te zijn, en wordt alleen bij HOGG (*the Fruit Manual*) kort beschreven. DOWNING (*the Fruits* etc.) zegt haar nog niet te kennen.

VORM: bijna rond, aan de eene zijde iets hooger dan aan de andere, met eene zeer diepe naad.

GROOTTE: van de eerste, somtijds nog grooter dan de Ananas.

HUID: dun, aan de schaduwzijde dof bleekgeel, aan de zonzijde eenigzins blozend, bij sterk aan de zon blootgestelde vruchten iets sterker gekleurd dan de afgebeelde vrucht, min of meer wasachtig, waardoor zij een der schoonste vruchten is.

VLEESCH: licht oranjeachtig geel, zeer saprijk, geurig, aangenaam.

STEEN: vrij groot, ruw, geribd, goed loslatend.

GEBRUIK: half Augustus; — van den eersten rang voor het dessert.

BOOM: Deze soort heeft in de vegetatie dezelfde eigenschappen als hare stamsoort, de Abrikoos de Nancy en groeit onregelmatig, evenwel iets beter dan de Moorpark en de Amandel. De twijgen zijn donkerbruin, aan de schaduwzijde olijfkleurig; de knoppen dicht bijeen geplaatst, dik, breed, op breede dragers; de bladeren groot, breed, hartvormig, vrij diep en regelmatig getand, eenigzins gelijkende op die der Moorpark; de bladstelen 0.038 lang, bezet met kleine, zwarte kliertjes, die somtijds tot op de helft van het blad voorkomen.

Wij bevelen deze soort alleen aan als leiboom en voor de potcultuur.

N°. 6.

MUSCH-MUSCH.

Plaat III, afbeelding 6.

Musch Musch (HOGG, *the Fruit Manual*; DOWNING, *the Fruits* etc.; *Catalogue of the Fruits*, N°. 6).
d'Alexandrie.

AFKOMST: volgens DOWNING ontleent deze kleine, maar uitmuntende abrikoos haren naam aan de stad Musch, aan de grenzen van Aziatisch Turkije; zij is ook in de omstreken van Alexandrië zeer verspreid, en naar men zegt komt zij in het Noorden van Egypte in zoo groote hoeveelheid voor, dat de gedroogde vruchten daar een niet onbelangrijk handelsartikel uitmaken. Dit laatste is ons door prof. KARL KOCH te Berlijn in persoon bevestigd, die ons ook mededeelde, dat de soort er den naam Frankendood draagt.

VORM: rond, een weinig neergedrukt; enkele vruchten zijn zelfs eenigzins hoekig.

GROOTTE: van de derde.

HUID: zeer dun, hooggeel, aan de zonzijde bruinrood.

VLEESCH: geel, zeer doorschijnend, zacht, smeltend, zeer zoet.

STEEN: betrekkelijk groot, met zoete pit.

GEBRUIK: laatst van Juli en begin van Augustus, zeer geschikt om gekonfijt te worden.

De BOOM groeit zeer goed en verlangt eene beschaduwde standplaats. De twijgen zijn slank, licht glanzigbruin aan de zonzijde, aan de schaduwzijde licht olijfkleurig, met lancetvormige stippen; de knoppen breed, stomp; de bladeren klein, zeer dun, regelmatig en stomp getand, in het oog loopend bleekgroen, meestal minder scherp gepunt dan de afgebeelde.

De boom is gevoelig voor de winterkoude en kan dus slechts als leiboom op eene goede, maar niet te zonnige standplaats geplant worden. Ook voor de potcultuur kunnen wij hem zeer aanbevelen.

Digitized by Google

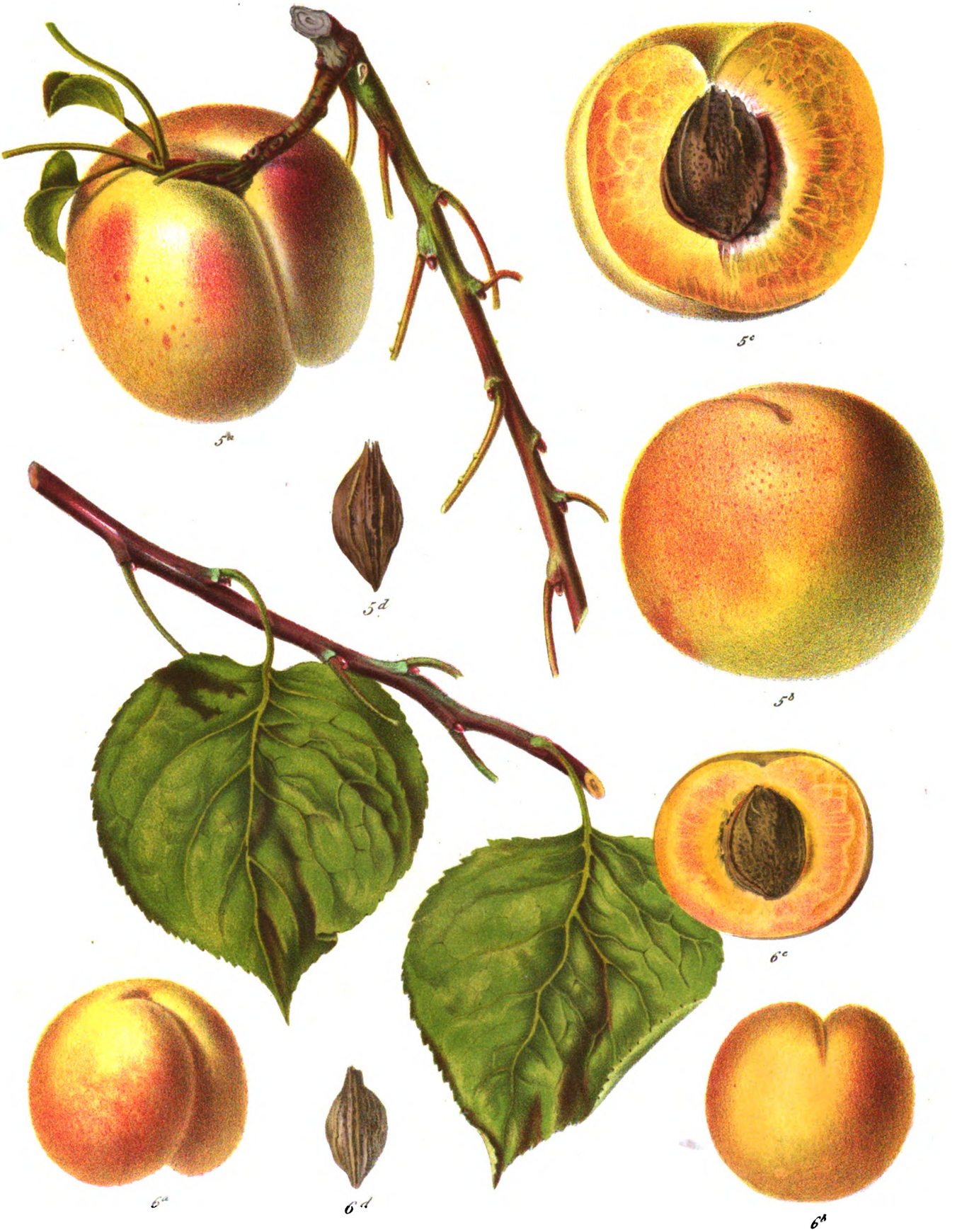

S. Reynolds ad nat. del.

Drawn on Stone by J. E. Wilson.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 7.

DUBBELE ORANJE.

Plaat IV, afbeelding 7.

AFKOMST: Eene overoude, alom bekende, sedert onheuglijke jaren door ons gekweekte soort.

VORM: hoogrond, zijdelings samengedrukt.

GROOTTE: van de tweede.

HUID: hoog oranje, aan de zonzijde donkerbruin, somtijds violetkleurig, met vele zwartachtige vlekjes of stippen.

VLEESCH: donker oranje, vast, aangenaam, geurig, zoet.

STEEN: klein, volkomen loslatend.

GEBRUIK: Augustus; de vrucht kan lang bewaard en gedurende de geheele maand gebruikt worden.

De BOOM groeit sterk, in een goeden, zelfs schoonen vorm, en is zeer vruchtbaar. De twijgen zijn slank, violetbruin, aan de schaduwzijde olijfgroen; de knoppen dicht bijeen geplaatst, dik, stomp, op zeer verhevene dragers; de bladeren hartvormig, lang gepunt, matig getand; de bladstelen kort; deze soort verschilt van de vroege Oranje door slankere scheuten, dichter bijeenstaande knoppen en veel grooter blad.

Deze soort kan niet alleen als leiboom, maar ook als hoogstam, met goed gevolg worden geplant.

Digitized by Google

N°. 8.

EARLY NEWINGTON NECTARINE.

Plaat IV, afbeelding 8.

Early black Newington (*Catalogue of the Fruits*; DOWNING, *the Fruits* etc.).
Black.
Early Black.
New early Newington.
New dark Newington.
Lucombe's Seedling.
Lucombe's Black.
Early Newington (HOGG, *the Fruit Manual*).

AFKOMST: uit Engeland.

VORM: hoog- of langwerpigrond, aan de eene zijde iets hooger dan aan de andere, van boven vrij sterk gepunt.

GROOTTE: van de eerste.

HUID: glad, wasachtig, bleek groengeel met roode stippen en streepjes, aan de zonzijde donker glanzig karmozijnrood, met eene violetkleurige tint, die zich tot in de steelholte uitstrekt; eene prachtige vrucht.

VLEESCH: geelachtig wit, met duidelijke roode aderen om den steen; zeer saprijk, zoet en verheven van smaak, uitstekend.

STEEN: groot, rond, vast aan het vleesch.

GEBRUIK: eerste helft van September; — van den eersten rang.

De BOOM groeit gematigd; de twijgen zijn stevig, de knoppen dik, de bloemen open, groot, bleek rozerood, de bladeren vrij groot, breed, regelmatig, scherp en vrij diep gezaagd, donkergroen, zonder klieren aan den steel, langs welken de bladschijf zich eenigzins golvend uitstrekt.

Wij bevelen deze soort aan als leiboom en voor de potcultuur.

Digitized by Google

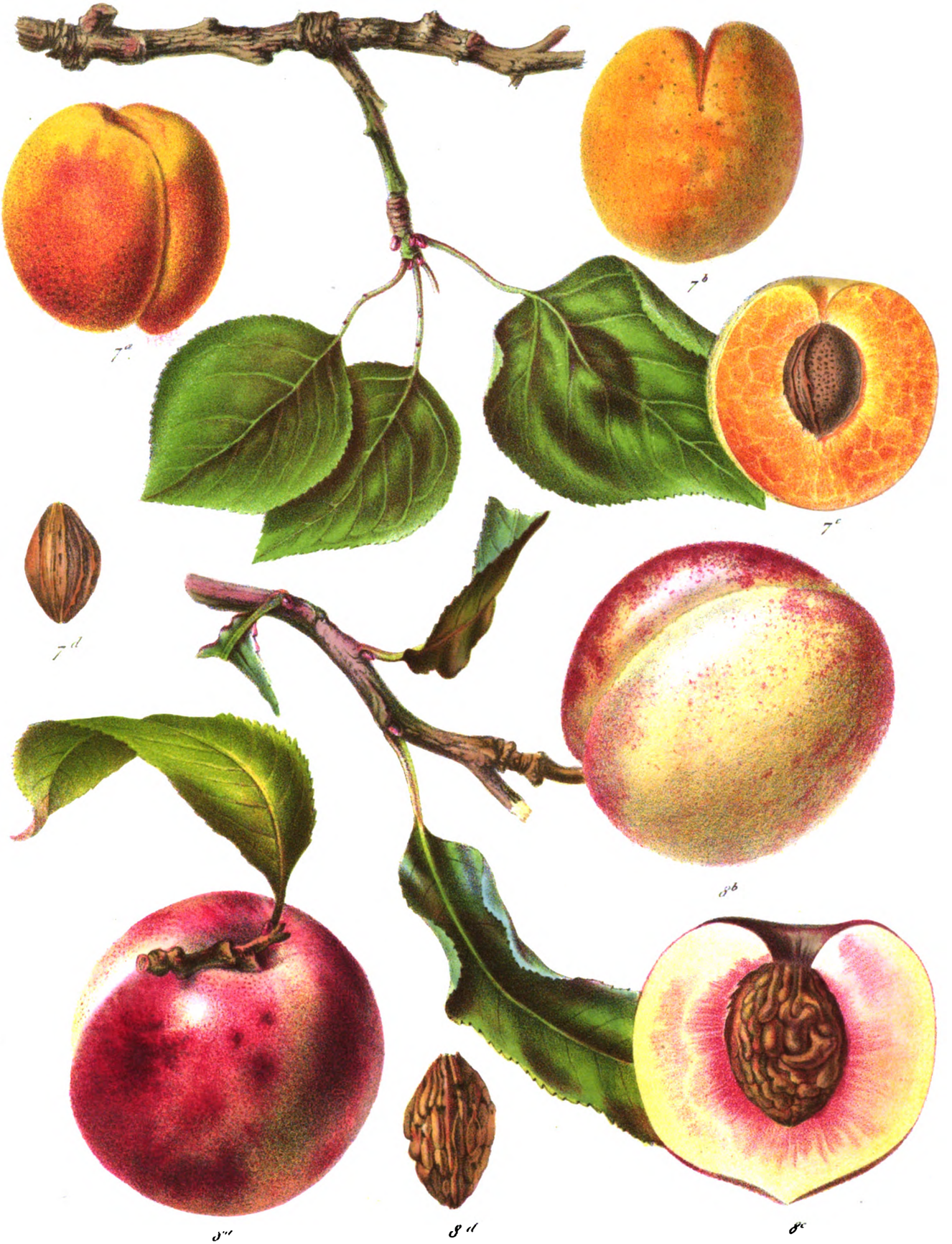

J. Sowerby ad nat. del.

Printed by C. Hullmandel, 6 Charing Cross to the King.

Drawn on Stone by J. B. Walters.

Digitized by Google

Digitized by Google

N°. 1.

TÉTON DE VÉNUS.

N°. 2.

SCHOONE UIT HET WESTLAND.

N°. 3.

MONTAGNE.

N°. 4.

SOUVENIR DE JAVA.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

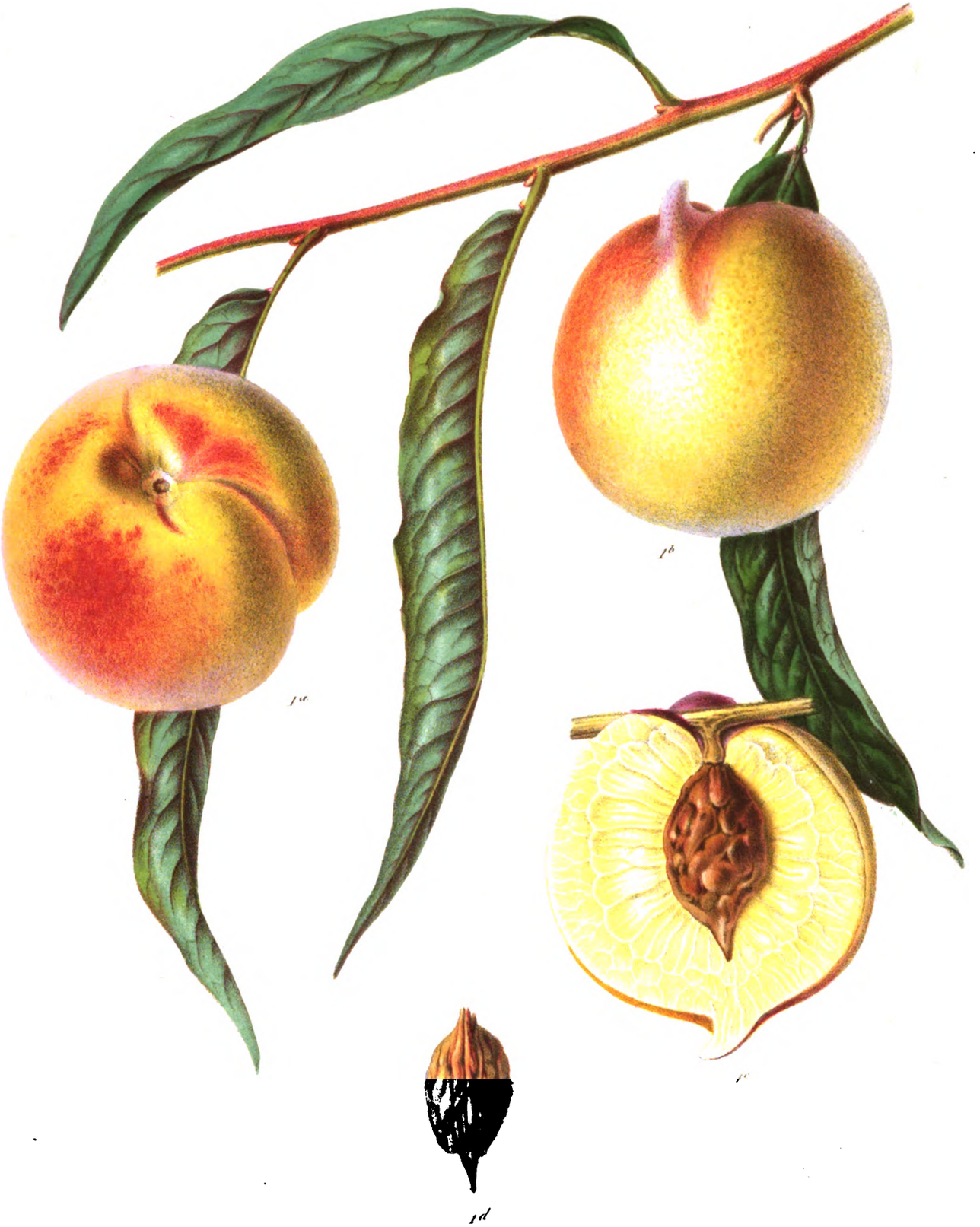

Digitized by Google

N°. 1.

TÉTON DE VÉNUS.

—

Plaat I, afbeelding 1*a*, 1*b*, 1*c*, 1*d*.

Wij vinden bij DECAISNE (*Jardin Fruitier du Museum*, livr. 66, n°. 9) eene fraaie afbeelding onder den naam Téton de Vénus; HOGG (*the Fruit Manual*, 3d ed., pag. 233) geeft eene korte beschrijving; de *Catalogue of the Fruits* beschouwt deze vrucht als synoniem met de late Admirable; deze allen verstaan onder Téton de Vénus eene andere variëteit dan wij hier bedoelen. Wij meenen in ons recht te zijn, wanneer wij de onze voor de ware verklaren, omdat haar gedaante het meest beantwoordt aan den naam; — verder omdat een onzer, voor 16 of 17 jaren te Brussel met den heer SCHRAM, toenmalig chef van den Jardin de Botanique, over perziken sprekende, aldaar in een oud pomologisch werk, waarvan de titel hem ontgaan is, eene afbeelding zag, die geheel met de onze overeenstemt; — eindelijk omdat wijlen de heer CORN. OTTOLANDER altijd stellig beweerde dat de Téton de Vénus volstrekt geene overeenkomst had met de late Admirable (waarmee bovengenoemde auteurs, evenals SERRURIER en KNOOP, hem blijkbaar verwarren, of waarvan zij geringe afwijkingen beschrijven), maar integendeel, zoowel in vrucht als in de groeiwijze van den boom, geheel met de hier afgebeelde overeenstemde. Van alle bovengenoemde beschrijvingen komt die van HOGG, met uitzondering van de klieren op de bladstelen, nog het meest met onze soort overeen.

AFKOMST: wij kweeken onze soort reeds sedert vele jaren, maar kunnen niet meer met zekerheid zeggen, vanwaar wij ze ontvangen hebben.

VORM: hoogrond, met een diepen naad; de meeste vruchten zijn voorzien van een gebogene punt, ongeveer als de snavel van een papegaai, in de afbeelding goed voorgesteld; bij sommige vruchten is deze kleiner, bij andere geheel afwezig.

GROOTTE: middelmatig, dikwijls grooter dan de afgebeelde vrucht.

HUID: met dunne wol bedekt, bleekgeel, aan de zonzijde met fraai rozeroode vlammen, streepjes en vlekken.

VLEESCH: zeer saprijk, fijn, aangenaam, evenals bij andere perziken volkomen smeltend, niet verheven maar eerder wat flauw van smaak, lichtgeel met groenachtig witte aders, zonder eenig rood om den steen.

STEEN: groot, vrij dik, zeer spits van punt, volkomen loslatend; de pit is minder bitter dan die van andere perziken.

GEBRUIK: 1 tot 15 of 20 September, in zeer warme zomers somtijds in 't laatst van Augustus; — van den tweeden of derden rang.

De BOOM groeit zeer gematigd en blijft klein; de twijgen zijn bleekgroen, met rozerood aan de zonzijde, met korte leden en fijne, voelbare ribjes, vooral bij den top; de bladeren middelmatig, smal, bijna gaafrandig, gegolfd en saamgenepen; de bladstelen middelmatig, met een klein groefje en langwerpig ronde, bleekgroene klieren; de bloemen matig groot, bleek rozerood, met aaneengeslotene bloembladeren.

Men plante deze soort als leiboom op eene zeer gunstige standplaats.

Digitized by Google

N°. 2.

SCHOONE UIT HET WESTLAND.

Plaat II, afbeelding 2a, 2b, 2c, 2d.

Westlandsche late Montagne
October-Perzik } in 't Westland, een gedeelte van Zuid-Holland.

Wij hebben den naam veranderd, omdat die van Montagne ten onrechte aan deze soort was gegeven; de Montagne toch heeft geen rood om den steen en geene klieren op de bladstelen; het woord late lieten wij weg, omdat de vrucht niet tot de laatste, maar tot de op gemiddelden tijd rijp wordende behoort.

AFKOMST: uit het Westland, waar deze perzik veel wordt geplant, en met de vruchten een aanzienlijke handel, vooral op Amsterdam, 's Gravenhage en Engeland, wordt gedreven.

VORM: zeer regelmatig, fraai rond, met een ondiepen naad en eene kleine, stompe punt.

GROOTTE: een van de grootste perziken die wij kennen; dikwijls aanzienlijk grooter dan de afgebeelde.

HUID: met dunne wol bedekt, bleekgeel, met groenachtig wit gemengd, aan de zonzijde zeer fraai met licht rozerood overdekt, waarin men enkele donkerder aderen ziet.

VLEESCH: zeer saprijk, fijn, volkomen smeltend, zeer zoet, wijnachtig, licht witgeel, met witgroene aders en een weinig rozerood om den steen.

STEEN: loslatend, middelmatig, tamelijk dik, spitspuntig; de pit is een weinig bitter.

GEBRUIK: einde van September, somtijds in 't begin van October; — van den eersten rang, veel gebruikt voor het konfijten.

De BOOM groeit gematigd, wordt tamelijk groot, is zeer vruchtbaar en neemt als leiboom een fraaien vorm aan. De twijgen zijn matig lang, eenigzins stomp aan den top, bleekgroen met bruin aan de zonzijde, tamelijk lang geleed; de bladeren groot, breed, gegolfd, fijngetand, spits, glanzig groen; de bladstelen gegroefd, met 2—4 kleine, ronde klieren; de bloemen middelmatig, bleek rozerood, echter donkerder dan die van de Montagne; de bloembladeren aaneengesloten.

Men plante deze soort als leiboom; zij is weinig onderhevig aan de gewone ziekten der perzikboomen; hierom en omdat de vrucht later rijp is dan die van de Montagne, wordt zij in 't Westland zoo veelvuldig aangeplant, en verdient zij voor ons klimaat misschien meer aanbeveling dan eenige andere.

Digitized by Google

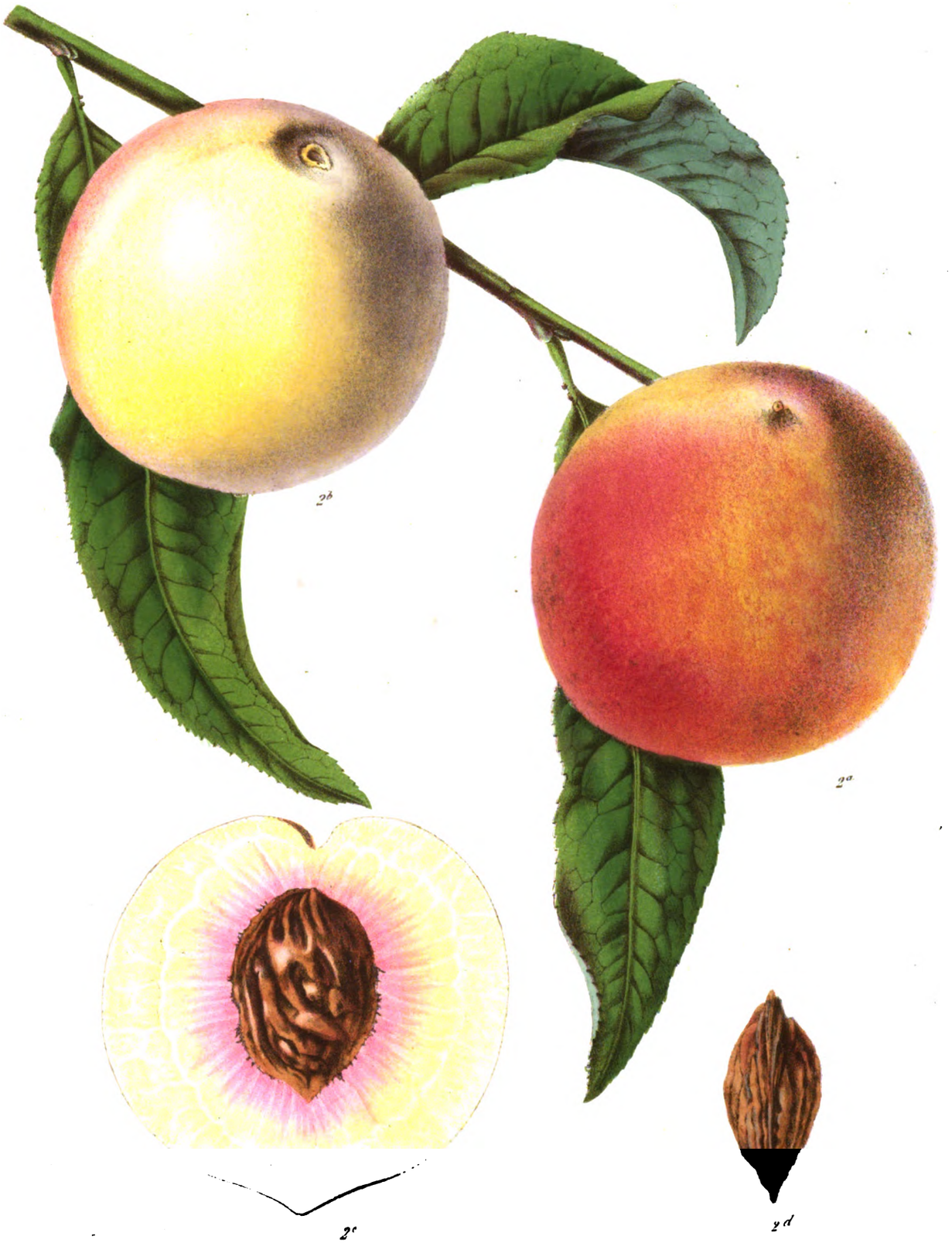

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

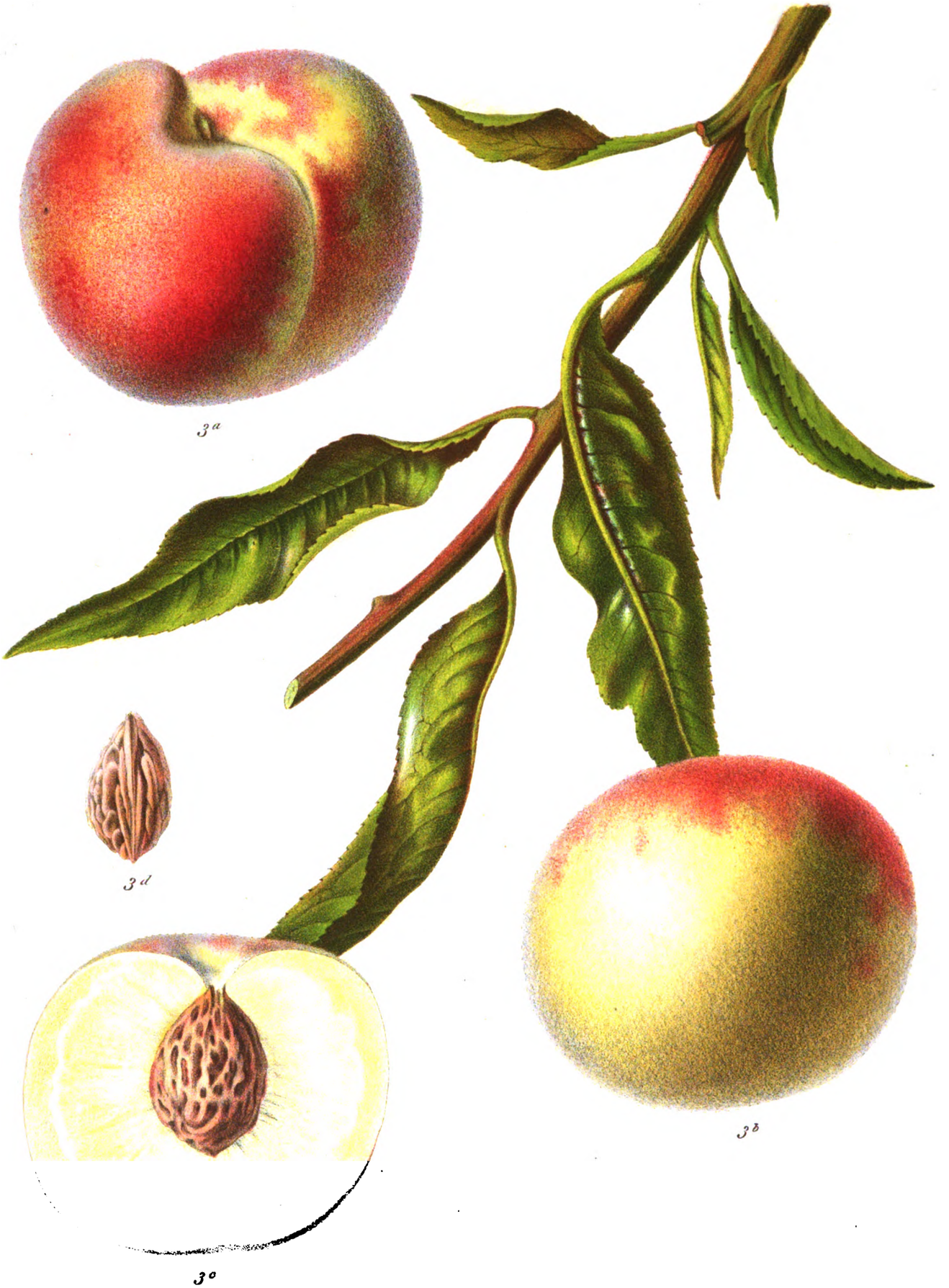

Groningen, J.B. Wolters.

Digitized by Google

N°. 3.

MONTAGNE.

Plaat III, afbeelding 3a, 3b, 3c, 3d.

Montagne, dubbelde (KNOOP, II, pag. 29).
Dubbele Bergperzik } SERRURIER, II, 395.
Pêche de Lambert }
Double Montagne (J. A. DOWNING, *the Fruits*, pag. 610).
Montaubon (HOGG, *the Fruit Manual*).
Montauban.
Magdalen, white }
Madeleine blanche } *Catalogue of the Fruits.*
Montagne blanche }
Pêche Madeleine blanche (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 69, pag. 4); niet de echte, zooals zichtbaar is aan het rood om den steen.

AFKOMST: onbekend, te Boskoop gekweekt zoolang de boomkweekerijen aldaar bestaan. Door zaaiing worden vele variëteiten verkregen, die op de stamsoort gelijken, maar altijd het vleesch om den steen min of meer rood hebben.

VORM: platrond, met een diepen naad en boven op de vrucht eene kleine holte, waarin dikwijls een klein, spits puntje valt op te merken.

HUID: met dunne wol bedekt, witgeel, met witgroen gemengd, aan de zonzijde overdekt met fraai rood, dat somtijds ook in vlammen of strepen voorkomt.

VLEESCH: zeer saprijk, fijn, op het juiste tijdstip volkomen smeltend, wijnachtig, verfrisschend, geuriger dan dat van eenige andere perzik, bijna wit met eenige geelachtige aders, zonder eenig rood om den steen.

STEEN: middelmatig, tamelijk dik, aan de punt stomp, loslatend, met bittere pit.

GEBRUIK: eerste helft van September, in warme zomers reeds in 't laatst van Augustus; — voor ons klimaat van den eersten rang; men late evenwel de vrucht aan den boom niet al te rijp worden, want dan is ze melig.

De BOOM groeit gematigd, wordt tamelijk groot, is zeer vruchtbaar en als leiboom van een fraaien vorm. De twijgen zijn van gemiddelde lengte, bleekgroen met bruinachtig rozerood; de bladeren groot, tamelijk breed, regelmatig en fijn getand, met eenigzins golvenden rand; de bladstelen gegroefd, zonder klieren; de bloemen groot, bleek rozerood; de bloembladeren aaneengesloten.

Men plante deze soort als leiboom, op zeer gunstige standplaatsen ook in hoog- of halfstamden kroonvorm of als pyramide; 't is te betreuren dat deze variëteit meer dan eenige andere aan de gewone perzikenziekten lijdt; dit neemt echter niet weg, dat zij in ons vaderland terecht boven alle andere gezocht wordt.

Digitized by Google

N°. 4.

SOUVENIR DE JAVA.

Plaat IV, afbeelding 4a, 4b, 4c, 4d.

Souvenir de Java (DECAISNE, *Jardin Fruitier*, livr. 79, pag. 45, met eene blijkbaar onvolkomen of onrijp afgebeelde vrucht).

AFKOMST: vermoedelijk een Belgische zaailing; wij ontvingen den eersten boom van den heer PAPELEU te Wetteren bij Gent; DECAISNE ontving ze door BIVORT ook uit België.

VORM: regelmatig hoogrond, dikwijls hooger dan de afgebeelde vrucht, met een matig diepen naad, waardoor zij dikwijls een weinig scheef gedeeld wordt, en met een kleine, spitse punt.

GROOTTE: middelmatig, dikwijls nog iets grooter dan de afgebeelde, slechts dàn klein, wanneer de zich meestal zeer goed zettende vruchten niet behoorlijk gedund worden.

HUID: wollig, groenachtig bleekgeel, aan de zonzijde hoogrood, dikwijls bruingevlekt, een der donkerst gekleurde perziken, die wij kennen.

VLEESCH: zeer saprijk, volkomen smeltend, wijnachtig, verfrisschend, geelachtig met groenwitte aders (bij DECAISNE bijna groen afgebeeld), hoogrood om den steen.

STEEN: volkomen loslatend, middelmatig, niet dik, stomp aan de punt, met eenigzins bittere pit.

GEBRUIK: einde van Augustus tot 15 September; — van den eersten rang.

De BOOM groeit gematigd, wordt tamelijk groot en als leiboom fraai gevormd; de twijgen zijn van gemiddelde lengte, glanzig groen met bruinachtig rozerood gemengd; de bladeren groot, zeer dikwijls langwerpig ovaal, een weinig gegolfd, fijn getand, spits; de bladstelen gegroefd, van 5—7 niervormige klieren voorzien; de bloemen klein, ijl, helder rozerood; de bloembladeren klein, overeind staande.

Als leiboom, op zeer gunstigen stand ook vrij te planten; weinig onderhevig aan de gewone ziekten der perzikboomen.

Digitized by Google

Perzikboom

Perzikboom

Perzikboom

Digitized by Google

ALPHABETISCHE NAAMLIJST.

Wij gelooven den inteekenaren geen ondienst te doen, door in eene afzonderlijke kolom den pluktijd van elke soort te vermelden.

PEREN.

A.

Abbé Mongein, No. 46.
Abraham Katelijne, No. 47.
Achan (grey), No. 67.
Adrianne (belle), No. 42.
Adrienne (belle), No. 42.
Allongée (grosse), No. 42.
Amalia von Brabant, No. 38.
Amiral, No. 57.
Ananas, No. 25.
Ananasbirn, No. 25.
Ananas de Courtrai, No. 14. 1—3 Sept.
» d'été, No. 25.
Andréine (belle), No. 42.
Angle (early rose), No. 1.
Angleterre, No. 25.
Anne du Bourg, No. 42.
Arbre courbé, No. 57. 15 Oct.
Arenberg, No. 29.
» parfait, No. 29.

B.

Bagijnepeer, No. 36.
Bartlett, No. 55.
» de Boston, No. 55.
Beau de la cour, No. 60.
Beau-présent d'été, No. 2.
Beauté hâtive, No. 51.
Belle d'Août, No. 7.
» de Berry, No. 42.
» » Bruxelles, No. 7.
» » Luxembourg, No. 7.
» d'Esquermes, No. 6.
» et Bonne, No. 7.
» excellente, No. 62.
» sans pépins, No. 7.
Bergamot (dubbele), No. 12. 15-20 Sept.
Bergamote d'Esperen, No. 41.
Bergamotte (Esperens), No. 41.
» crassane d'hiver, No. 44.
» d'Alençon, No. 12.
» de Bruxelles, No. 7.
» » Pâques, No. 44.
» » Pentecôte, No. 44.
» des paysans, No. 7.
» **d'Esperen, No. 41.** Einde v. Oct.
» d'été, No. 4.
» » (grosse), No. 7.
» d'hiver, No. 44.
» Esperen, No. 41.
» Fievée, No. 45.
» lucrative, No. 15.
» tardive, No. 44.
Besi Chaumontel très-gros, No. 44.
» de Chaumontel, No. 67.
» des marais, No. 46.
» van Schonauwen, No. 37.
Beurré (Easter), No. 44.
» (Winter-), No. 67.
» Aurore, No. 26.
» Autien, No. 33.
» blanc, No. 4.
» » d'été, No. 4.
» **Bretonneau, No. 45.** 20 Oct.
» **Capiaumont, No. 26.** Na 15 Sept.
» **Clairgeau, No. 24.** 1 Oct.
» d'Amalis, No. 10.
» **d'Amanlis, No. 10.** 1—5 Sept.
» » **panaché, No. 9.** 1—5 Sept.
» d'Anglaise, No. 44.
» d'Anjou, No. 31.
» d'Août, No. 2.
» d'Araudore, No. 22.
» d'Arenberg, No. 29.
» d'Austerlitz, No. 44.
» de Cambron, No. 38.
» » Capiaumont, No. 26.
» » Chaumontel, No. 67.
» » Fontenay, No. 43.
» » Kent, No. 38.
» » la Pentecôte, No. 44.
» » **Luçon, No. 43.** Einde van Oct.
» » **Mérode, No. 31.** Begin van Sept.
» » » Westerloo, No. 21.
» » **Montgeron, No. 11.** 10—15 Sept.
» » Pâques, No. 44.
» » Paris, No. 2.
» des Charneuses, No. 62.
» » orphelins, No. 29.
» d'été, No. 4.
» de Westerloo, No. 21.
» **d'Hardenpont, No. 38.** 25 Oct.—1 Nov.
» » No. 29.
» » (petit), No. 29.
» » de Cambron, No. 38.
» d'hiver, No. 67.
» » de Bruxelles, No. 44.
» » nouvelle et des Belges, No. 38.
» **Dumortier, No. 17.** 10 Sept.
» Duval, No. 38.
» Fischer, No. 53.
» **Giffard, No. 49.** 25 Juli.
» **Goubault, No. 13.** Nog groen, in 't begin van Sept.
» gris d'hiver, No. 43.
» » » nouveau, No. 43.

Digitized by Google

Beurré gris d'hiver supérieur, No. 43.
» **Kennes, No. 61.** Begin van Oct.
» Liegel, No. 53.
» Lombard, No. 38.
» **Mondelle, No. 27.** 15 Sept.
» Mondell's, No. 27.
» Quetelet, No. 17.
» Roupp, No. 44.
» st Louis, No. 39.
» **superfin, No. 54.** 20 Sept.
Beuzard, No. 7.
Bezy de Chaumontel, No. 67. Einde van Oct.
» » **Kresetitz, No. 68.** Einde van Oct.
» **van Schonauwen, No. 37.** 15 Oct.
Birne (Brester), No. 51.
» (Kopitsche), No 53.
» (Krummholz-), No. 57.
» (Persische), No. 51.
» (schmelzende Brester), No. 51.
» (Seckels), No. 20.
» (Weinhuber), No. 53.
» ohne Kerne, No. 7.
» von Fontenay, No. 6.
Bischoff Milde, No. 53.
Bô de la cour, No. 60.
Bonaparte, No. 33.
Bon Chrétien (Williams'), No. 55.
» » d'Amiens, No. 46.
» » fondante, No. 38.
» » Willliam, No. 55.
» » Williams, No. 55.
Bonkerpeer, No. 46.
Bonne de Longueval, No 22.
Boterpeer (winter-), No. 67.
Boussoch (nouvelle), No. 21.
Bouvier (Eléonie), No. 9. 15 Sept.
Bretonneau (docteur), No. 45.
» (Doctor), No. 45.
Butterbirne (Amanlis), No. 10.
» (Capiaumonts Herbst-). No. 26.
» (Clairgeau's), No. 34.
» (Dumortiers), No. 17.
» (Giffard's), No. 49.
» (Goubault's), No. 13.
» (Graf Canals), No. 68.
» (hochfeine), No. 54.
» (Napoleons), No. 33.
» (von Humboldts), No. 56.
» (Winter-), No. 67.
» (Wussin's), No. 53.
» von Montgeron, No. 11.

C.

Caillot rosat, No. 5. Boomrijp.
» » (English), No. 5.
Calebasse (grosse), No. 24.
» carafon, No. 24.
» d'hiver, No. 45.
» grosse, No. 24.
» impériale, No. 24.
» monstrueuse du Nord, No. 24.
» Nerckmans, No. 24.
» royale, No. 24.
» van Marum, No. 24.
» Vasse, No. 26.
Campanile, No. 28. Oct.
Canaise (belle), No. 33.
Canal (Graf), No. 68.
» von Malabaia (Graf), No. 68.
» » Malabaila (Graf), No. 68.
Canning d'hiver, No. 44.
Capiaumont, No. 26.
Captif de st. Hélène, No. 33.
Capucine de Louvain, No. 44.
Carafon, No. 24.
Caroline Amalia (Herzogin), No. 53.
Cartheuserin, No. 26.
Cassante de Brest, No. 51.
Catillac, No. 46.
Charles d'Autriche, No. 33.
» X, No. 33.
Chartreuse, No. 46.
Chaumontel, No. 67.
» (Guernsey), No. 67.
» (Oxford), No. 67.
» très-gros, No. 44.
Cheek (New-York red), No. 20.
Chenau, No. 31.
Chopine, No. 2.
Chrétien (Williams' bon), No. 55.
» d'Amiens (bon), No. 46.
» fondante (bon), No. 38.
» Napoléon (bon), No. 33.
» William (bon), No. 55.
» Williams (bon), No. 55.
Christbirne (Williams), No. 55.
Citroen-koleurspeer, No. 47.
Citroenpeer, No. 47.
» (sirenen-), No. 47.
Citron des Carmes, No. 1. 15 Juli.
» **de Sirène, No. 42.** Nog groengeel.
Citrouille, No. 46.
Clairgeau, No. 34.
» de Nantes, No. 34.
Clara, No. 4.
Clément doyenné, No. 55.
Clion (de), No. 42.
Colmar bonnet, No. 4.
» Charnay, No. 57.
» Dechamps, No 29.
» d'hiver, No. 38.
» du Lot, No. 39.
Coloma (suprême), No. 53.
Comice de Toulon, No. 42.
Comperette, No. 25. 25 Sept.
Comte de Limoges, No. 39.
Comtesse de Lunay, No. 4.
Conseiller de la cour, No. 60. Begin van Oct.
Corail, No. 59.
» (petit), No. 59.
Cotillard, No. 46.
Coule-soif, No. 4.
Cousin (blanke), No. 36.
» **(witte), No. 36.** 20 Sept.
Crasane Althorp, No. 19. 1 Oct.
Crasanne (Althorp), No. 19.
» (Althorp's), No. 19.
Crassane Althorp, No. 19.
» Steven, No. 29.
Cueillette, No. 2.
» d'hiver, No. 42.
Cuisse madame, No. 50. 1 Sept.

Digitized by Google

Cuisse madame, No. 2.
» » (grosse), No. 2
Curé, No. 42. 15 Oct.
» (monsieur le), No. 42.

D.

Dathis Graslin, No. 54.
Dechantsbirne (Goubaults), No. 66.
Decours (maréchal), No. 60.
Delcourt (Marie Louise), No. 56.
Délices de Jodoigne, No. 64. 15 Sept.
» des orphelins, No. 29.
Désirée van Mons, No. 62.
De tout temps, No. 46.
Deux soeurs, No. 32.
» » **(des), No. 32.** 1 Oct.
Diamantpeer (blanke), No. 12.
Donckelaar (van), No. 56.
Dorothée (double), No. 40.
» **royale, No. 40.** Einde van Oct.
» » No. 44.
Doyenné (Clément), No. 55.
» (summer), No. 48.
» Boussoch, No. 21.
» **de Juillet, No. 48.** 15 Juli.
» » printemps, No. 44.
» d'été, No. 48.
» **d'hiver, No. 44.** Einde van Oct.
» doré et musqué, No. 4.
» **Goubault, No. 66.** Einde van Oct.
» marbré, No. 43.
» Robin, No. 62.
Duc d'Arenberg, No. 29.
» de Bordeaux, No. 39.
» » Brabant, No. 62.
» d'Orléans, No. 60.
Duchesse d'Angoulême, No. 30. 20—25 Sept.
» de Berry d'été, No. 48.
Dumas, No. 42.
Duquesne (Marie Louise), No. 56.

E.

Eléonie Bouvier, No. 8. 15 Sept.
Emile de Rochois, No. 39.
Epargne, No. 2.
Epine de Limoges (belle), No. 39.
» » Rochechouart, No. 39.
» » Rochois, No. 39.
» **du Mas, No. 39.** Einde van Oct.
» Dumas (belle), No. 39.
Erzengel Michael, No. 58.
Excellente (belle), No. 62.

F.

Fanfareau, No. 7.
Fasenpeer, No. 35.
Feigenbirn (Holländische), No. 18.
Ferdinand von Oesterreich, No. 38.
Figue, No. 18.
Flaschenbirn (van Marum's), No. 24.
Florushey-peer, No 46.
Fondante d'automne, No. 15.
» **de Brest, No. 51.** Aug., van tijd tot tijd.
Fondante de Charneu, No. 62. 1 Oct.
» » Charneux, No. 62.
» » Mabeuge, No. 15.
» » Tirlemont, No. 17.
» hâtive, No. 51.
» jaune superbe et d'hiver, No. 38.
Foppenpeer, No. 35. 15 Sept.
Forelle, No. 59.
Forellenbirn, No. 59.
Forellenpeer, No. 59. 15 Oct.
Fosse (de), No. 2.
Frédéric de Württemberg, No. 11 en No. 63.
» Lelieur, No. 24.
Frederik van Wurtemberg, No. 63. 20 Sept.
Fregattbirn, No. 18.
Fürst Schwarzenberg, No. 53.

G.

Gaishirtenbirne (Stuttgarter), No. 52.
» (wahre langstielige), No. 52.
Gaishirtle, No. 52.
Geishirtel (Stuttgarter), No. 52.
Girardine à Bourdeaux, No. 4.
Glacière (de la), No. 26.
Glasbirn, No. 1.
Gloire de l'empereur, No. 33.
Got Luc de Cambron, No. 38.
Goubaultsbirne, No. 13.
Gracieuse, No. 7.
Graf Canal, No. 68.
» » von Malabaia, No. 68.
» » » Malabaila, No. 68.
Graslin (Dathis), No. 54.
Gratiole (lange), No. 70. 1 Oct.
» (ronde winter-), No. 46.
» ronde, No. 46.
Grégoire (Zéphirin), No. 65. 1 Oct.
» de Jodoigne, No. 65.
Grise longue, No. 24.
Grosse allongée, No. 42.
Guernsey Chaumontel, No. 67.
Gurkenbirn, No. 18.

H.

Hagenaar (vroege), No. 47.
Hâtiveau blanc, No. 4.
Héloïse (belle), No. 42.
Herbst-Butterbirn (Capiaumonts), No. 26.
Herbstdorn (Dumas), No. 39.
Herbstsylvester, No. 63.
Herrenbirne (Esperens), No. 15.
Herrnbirn (grüne Winter-), No. 44.
Herzogin Caroline Amalia, No. 53.
» von Angoulême, No. 30.
Hofrathsbirne, No. 60.
Hopfenbirn, No. 18.

I en J.

Jacobibirn (grosse frühe), No. 1.
Jalousie de Fontenay, No. 6. 15 Sept.
» » » Vendée, No. 6.
Jamin, No. 62.
Jargonelle (Engelsche), No. 2.
Jean (saint), No. 1.

Digitized by Google

Impératrice, No. 1.
Inconnue Angoulême, No. 18.
» Chenau, No. 31.
Joli-mont, No. 48.
Jolimont (roi), No. 48.
Juliusdechantsbirne, No. 48.

K.

Kaiserin (grosse), No. 2.
Kaiserinbirn, No. 18.
Kalebas (winter-), No. 69.
Kaneelpeer (Fransche), No. 51.
Katelijne (Abraham), No. 47.
» (vroege), No. 47.
Katzenkopf (grosser Französischer), No. 46.
Keizerin (Fransche), No. 1.
Klokkenpeer, No. 28.
Knevett's, No. 18.
König von Württemberg, No. 63.
Kopertscher, No. 53. 15 Oct
Köstliche (Coloma's), No. 53.
» von Charneu, No. 62.
Kraaipeer (winter-), No. 69.
Kronprinz Ferdinand von Oesterreich, No. 38.
Krummholz-Birne, No. 57.

L.

Lambert (saint), No. 2.
Leckerbissen (Jodoigner), No. 64.
Legipont (de), No. 62.
Lelieur (Frédéric), No. 24.
Leroi Jolimont, No. 48.
Lijsje (lange), No. 2.
Limon, No. 47.
Limousine, No. 39.
Linden d'automne, No. 38.
Louise bonne d'Avranches, No. 22.
» » of Jersey, No. 22.
» d'Araudore (bonne), No. 22.
» **d'Avranches (bonne), No. 22.** Einde van Sept.
» von Avranches (gute), No. 22.

M.

Mabille, No. 33.
Madame de France, No. 2.
Madeleine (petite), No. 1.
Magdalene (grüne), No. 1.
» (grüne Sommer-), No. 1.
» (sint), No. 1.
Mailänderin (grosse grüne), No. 33.
Maréchal de cour, No. 60.
» Decours, No. 60.
» de la cour, No. 60.
Margarethenbirn (grüne), No. 1.
Maria Stuart, No. 62.
Marie (grosse), No. 60.
» Chrétienne, No. 56.
» **Louise, No. 56.** 1 Oct.
» » Delcourt, No. 56.
» » Duquesne, No. 56.
Marum (van), No. 24. 15 Sept.
Mas (du), No. 39.
» de Rochefort (du), No. 39.
Médaille d'or, No. 63.
Merveille de la nature, No. 44.
Meuris (nec plus), No. 31. Einde van Oct.
» (Winter-), No. 31.
» of the French (ne plus), No. 31.
Michael (Erzengel), No. 58.
Michel archange (saint), No. 58. 1 Oct.
» d'été (saint), No. 48.
» d'hiver (saint), No. 43.
Miel de Waterloo, No. 62.
Milan (grote), No. 33.
» blanc, No. 4.
» de Beuvrière, No. 4.
» grand, No. 33.
Milde (Bischoff), No. 53.
Misset d'été (gros), No. 4.
Mogol (groote), No. 46.
Monarch (grote), No. 46.
Monarque (grand), No. 46.
Mongein (abbé), No. 46.
Monsieur, No. 42.
» le curé, No. 42.
Monstrueuse de Landes, No. 46.
Morceau (glou), No. 38.
» de Cambron (goulu), No. 38.
Mouille-bouche (grosse), No. 4.
» » **d'été, No. 4.** Boomrijp of na 25 Aug.
» » ronde, No. 4.
Mundnetzbirn (runde), No. 4.
Muscateller (Winter-), No. 53.

N.

Napoléon, No. 33. Begin van Oct.
» d'hiver, No. 33.
Nationalbergamotte (Deutsche), No. 7.
Nec plus Meuris, No. 31. Einde van Oct.
Ne plus Meuris of the French, No. 31.

O.

Oranjepeer (dubbele), No. 7.
Orpheline d'Enghien, No. 29. Begin van Nov.
Osterbutterbirn (Lauers Englische), No. 44.
Oxford Chaumontel, No. 67.

P.

Pachterspeer, No. 36.
Paddington, No. 44.
Papa (bon), No. 42.
Parmentier (de), No. 29.
Passe Goemann's, No. 55.
Pastorale de Louvain, No. 44.
» d'hiver, No. 44.
Paternoster, No. 42.
Pear (bell), No. 46.
» (king), No. 5.
» **(Seckel), No. 20.** 1 Oct.
Peer (Brusselsche), No. 2.
» (Endegeester), No. 46.
» (Florusheij-), No. 46.
» (forellen-), No. 59.
» (Harm Harkes), No. 46.
Persikpeer (ronde), No. 7. Begin van Sept.
» **van Esperen, No. 8.** Begin van Aug.

Digitized by Google

Pfingstbergamotte, No. 44.
Pfirschenbirne, No. 3.
Philippe (double), No. 21.
» de Pâques, No. 44.
» d'hiver, No. 44.
Philippsbirne (doppelte), No. 21.
Pistolette, No. 18.
Poire Anglaise, No. 44.
» Aurore, No. 26.
» d'Amanlis, No. 10.
» d'Ananas, No. 25.
» de Bell, No. 46.
» » Bouchet, No. 4.
» » Fontenay Vendée, No. 6.
» » Fusée, No. 50.
» » Jersey, No. 22.
» » Juillet, No. 48.
» » la force, No. 35.
» » livre, No. 46.
» » Luçon, No. 43.
» » Rives, No. 50.
» des Eparonnais, No. 30.
» » Pézenas, No. 30.
» de Stüttgard, No. 52.
» du curé, No. 42.
» » pâtre, No. 44.
» Esperen, No. 41.
» figue, No. 18.
» Goubault, No. 13.
» Guillaume, No. 55.
» l'empereur, No. 33.
» Liard, No. 33.
» **madame, No. 3.** Aug., van tijd tot tijd.
» médaille, No. 33.
» orpheline d'Enghien, No. 29.
» pêche, No. 7.
» » d'Esperen, No. 3.
» princière de Kopotsch, No. 53.
» sans pépins, No. 7.
» Seckle, No. 20.
» truitée, No. 59.
» unique musquée, No. 53.
» William's, No. 55.
Pondspeer, No. 46. Begin van Oct.
Postelbergerbirn, No. 53.
Pradel (du), No. 42.
Présent (beau), No. 2.
» d'été (beau), No. 2.
Prince de Ligny, No. 18.
Princesse de Parme, No. 56.
Princière, No. 53.
Prinsenpeer, No. 12.

R.

Réal d'été (franc), No. 4.
Reine des Pays-Bas, No. 67.
Rietpeer (winter-), No. 69. 15 Oct.
Rochechouart (de), No. 39.
Roggebroodspeer, No. 69.
Roi Jolimont, No. 48.
Rose angle (early), No. 1.
Rothbacken (New-Yorker), No. 20.
Rousselet de Stuttgart, No. 52.
Ongeveer 15 Aug., van tijd tot tijd.
Royale, No. 4.

S.

Saftbirne von Brest, No. 51.
Saint Jean, No. 1.
» Lambert, No. 2.
» **Michel archange, No. 58.** 1 Oct.
» » d'été, No. 48.
» » d'hiver, No. 43.
» Samson, No. 2.
Salisbirne, No. 55.
Samson (saint), No. 2.
Savault (de), No. 55.
Schinkenbirn, No. 38.
Schlunzenbirne, No. 51.
Schmalzbirne (Brester), No. 51.
» von Brest, No. 51.
Schöne und gute, No. 7.
Schwarzenberg (Fürst), No. 53.
Schwesterbirne, No. 32.
Seckel (red cheeked), No. 20.
Seckel-peer, No. 20. 1 Oct.
Seckle, No. 20.
Seigneur, No. 15. 15 Sept.
» d'hiver, No. 44.
Shakespear, No. 20.
Sicker, No. 20.
Sileziepeer, No. 69.
Sint Magdalene, No. 1.
Sirenen-citroenpeer, No. 47.
Siroppeer, No. 35.
Soeurs (des deux), No. 32. 1 Oct.
» (deux), No. 32.
Soldat, No. 44.
Sommerdechantsbirn, No. 4.
Sommer-Magdalene (grüne), No. 1.
Sparbirn, No. 2.
Standard (Braddicks field), No. 56.
Stuart (Maria), No. 62.
Sucrée dorée, No. 33.
Summer (sweet), No. 2.
Suprême Coloma, No. 53.
Sylvagne d'hiver, No. 44.
Sylvestre d'automne, No. 63.
» d'hiver, No. 63.

T.

Tafelbirn (Kopertsche fürstliche), No. 53.
Tamerlan (grote), No. 46.
Tête de chat, No. 46.
Thomas (gros), No. 46.
Thorn (Suffolk), No. 16. 10 Sept.
Triomphe de Hasselt, No. 24.
» » **Jodoigne, No. 23.** 1 Oct.
Triumph von Jodoigne, No. 23.
Trout, No. 59.
Truit, No. 59.

V.

Vault (de la), No. 55.
Vermillon d'Espagne, No. 11.
Vexierbirne, No. 35.
Vicar of Wakefield, No. 42.
» » Winkfield, No. 42.
Vierge (belle), No. 2.
Vijgepeer, No. 18.
Sept., van tijd tot tijd, nog groen.
» (winter-), No. 37.

W.

Wadelbirne, No. 50.

Digitized by Google

Waterloo, No. 62.
Weinhuberin, No. 53.
Wijnpeer (vroege), No. 47.
Wilhelmine, No. 10.
Williams, No. 55. 1—5 Sept.
William the fourth, No. 22.
Winterbergamotte (Hildesheimer), No. 44.
Winter-beurré, No. 67.
Winter-boterpeer, No. 67.
Winter-Butterbirne, No. 67.
» » (Graf Sternbergs), No. 53.
» » (graue), No. 43.
» » (Hardenponts), No. 38.
» » Liegels), No. 53.
Winterdechantsbirn, No. 44.
Winter-gratiole (ronde), No. 46.
Winter-Herrnbirn (grüne), No. 44.
Winterhuberin, No. 53.
Winter-kalebas, No. 69.
Winter-kraaipeer, No. 69.
Winter-Meuris, No. 31.
Winter-Muscateller, No. 53.
Winter-rietpeer, No. 69. 15 Oct.
Winter-vijgenpeer, No. 37.
Wurtemburg, No. 33.

Z.

Zéphirin Grégoire, No. 65. 1 Oct.

KERSEN.

N.B. Alle steenvruchten worden boomrijp geplukt.

A.

Abbesse d'Oignies, No. 31.
Adler (schwarzer), No. 21.
Amarelle (late), No. 16.
» (späte), No. 16.

B.

Belle de Chatenay, No. 27.
» » Jodoigne, No. 1.
» » Laeken, No. 1.
» » **Ribaucourt, No. 19.**
» » Sceaux, No. 27.
» » Magnifique, No. 27.
Bigarreau d'Elton, No. 20.
» tardif, No. 24.
Bruine (Brusselsche), No. 32.

C.

Cérise abbesse d'Oignies, No. 31.
» amarelle tardive, No. 16.
» belle de Ribaucourt, No. 19.
» » le magnifique, No. 27.
Crown (Adam's), No. 11.

D.

Downton, No. 4.
Duke (early), No. 9.
» (early May), No. 9.

E.

Eagle (black), No. 21.
Elton, No. 20.
Eltonkers, No. 20.
Eltonkirsche, No. 20.

F.

Folgerkirsche, No. 29.

G.

Governor Wood, No. 17.
Griotte du Nord, No. 26.
Guigne précoce de Werder, No. 12.
» noire de Büttner, No. 2.

H.

Hartkers (Büttner's zwarte), No. 2.
» **(Krüger's), No. 17.**
» **(Werdersche vroege), No. 12.**
Heart (Büttner's black), No. 2.
» (Werder's early black), No. 12.
Herald, No. 5.
Herzkirsche (Adams), No. 11.
» (Büttner's neue schwarze), No. 2.
» (Büttner's schwarze), No. 2.
» (Krügers), No. 17.
» (Krügers schwarze), No. 17.
» (neue schwarze), No. 2.
» (Werdersche frühe), No. 12.
» (Werdersche frühe schwarze), No. 12.
Hollande (de), No. 9.
Hortense (belle), No. 1.
» **(reine), No. 1.**
Hortensia (Königin), No. 1.
Hybride de Laeken, No. 1.

K.

Kers (Lucien-), No. 14.
» **(Ostheimer Weichsel-), No. 15.**
Kers (van der Nat-), No. 23.
» van Ridderoordt (late), No. 24.
Kirsche (Frankische Wücher-), No. 15.
» (Lucien-), No. 14.
» (Zwerg-), No. 15.
Knorpel (Büttners gelbe), No. 30.
» **(Dönissens gelbe), No. 8.**
» **(Drogans weisse), No. 25.**
Knorpelkirsche (Büttners Wachs-), No. 30.

Digitized by Google

Königin Hortensia, No. 1.
Kortstaart (zure), No. 13.
Kortsteel (Goessche), No. 13.

L.

Lothkirsche (grosse lange), No. 26.
Louis XVIII, No. 1.
Lucien-kers, No. 14.
Lucien-Kirsche, No. 14.

M.

Magnifique (belle), No. 27.
Maikirsche (rothe), No. 9.
Mayduke, No. 9.
Meikers (dubbele), No. 9.
Michaëliskirsche, No. 26.
Milan, No. 26.
Monstrueuse de Bavay, No. 1.
Morel (dubbele zure), No. 26.
» **(zoete), No. 22.**
» **(zure)**, No. 26.
Morello, No. 26.
» (black), No. 26.
Morestin, No. 1.

N.

Nat (van der), No. 23.
Nat-kers (van der), No. 23.

O.

Oranjekers, No. 28.
Ostheim, No. 15.

P.

Pfundkirsche, No. 26.

R.

Reine des cerises, No. 1.
» **Hortense, No. 1.**
Ridderoordtsche, No. 24.
Rouvray, No. 1.
Royale hâtive, No. 9.

S.

Schöne (Chatenay's), No. 27.
Spaansche (gele), No. 22.
» **(roode), No. 10,**
» **(vroege witte), No. 6.**

T.

Transparent (Coë's), No. 8.
Turk (groote zwarte), No. 7.
Turksche (zwarte), No. 7.

W.

Wachs-Knorpelkirsche (Büttners), No. 30.
Weichsel (Ostheimer), No. 15.
Weichsel-kers (Ostheimer), No. 15.
Wood (governor), No. 18.
Wücher-Kirsche (Frankische), No. 15.

Y.

Yellow (Büttners), No. 30.
» (lady Southampton's), No. 22.
» (Spanish), No. 22.

Z.

Zwerg-Kirsche, No. 15.

PRUIMEN.

A.

Abrikozepruim (roode), No. 2.
Albertspflaume (grosse glänzende), No. 8.
Altesse blanche, No. 13.
» double, No. 24.
Amaliapflaume, No. 19.
Aprikosenpflaume (rothe), No. 2.
Aubert (dame), No. 8.
» blanche (dame), No. 8.
» jaune (dame), No. 8.
» violette (dame), No. 19.
Autriche (d'), No. 23.

B.

Backpflaume, No. 23.
Bakpruim (dubbele), No. 24.
Boere-witte (dubbele), No. 13.
Bolmar, No. 15.
» (Irving's), No. 15.

C.

Catalonie, No. 19.
Claude (eivormige reine), No. 20.
» **Bavay hâtive (reine), No. 11.**
» forme d'oeuf (reine), No. 20.
» très-fertile (reine), No. 20.
Cloth of gold, No. 6.
Court (Hampton), No. 12.

D.

Dame Aubert, No. 8.
» » blanche, No. 8.
» » jaune, No. 8.
» » violette, No. 19.
Dattelzwetsche (violette), No. 23.
Diadème (imperial), No. 19.
Diamantpflaume, No. 17.
Diamantpruim, No. 17.
Diamond, No. 17.
Draaikwets, No. 23.
Drap d'or d'Esperen, No. 6.

E.

Egg (Askew's golden), No. 8.
» (Askew's purple), No. 10.
» (purple), No. 19.
» (red), No. 19.
Eierpflaume (Cyprische), No. 19.
» (gelbe), No. 8.
» (rothe), No. 19.
» (weisse), No. 8.
Eierpruim (roode), No. 19.
» **(witte), No. 8.**
Emperor (Sharp's), No. 9.
» **of Japan, No. 14.**
Esperen (golden), No. 6.

Digitized by Google

F.

Florence, No. 19.
Fluweelpruim, No. 19.
Franklin, No. 15.

G.

Goldpflaume (Esperens), No. 6.
Goliath, No. 22.
Grosse luisante, No. 8.

H.

Hampton Court, No. 12.
Hoheitspflaume, No. 19.
Holland (white), No. 8.
Hongarian, No. 28.

I en J.

Jackson, No. 15.
Impératrice, No. 19.
» (Jenkin's), No. 1.
» (red), No. 19.
» diadème, No. 19.
Impériale, No. 19.
» blanche, No. 3.
» de Sharp, No. 9.
» **Ottomane, No. 18.**
» rouge, No. 19.
» violette, No. 19.
Jungfernpflaume (weisse), No. 13.

K.

Kaiserpflaume (Ottomanische), No. 18.
» (Sharp's), No. 9.
Kirke's, No. 4.
Kwets (gele late), No. 10.
» **(Hongaarsche), No. 28.**
» **(Italiaansche), No. 24.**
» **(Reizensteiner gele), No. 10.**

L.

Large (Howell's), No. 1.
Lawson (Anna), No. 16.
» (Anne), No. 16.
Lombard, No. 5.
Luisante (grosse), No. 8.

M.

Magnum bonum (red), No. 19.
» » (white), No. 8.
» » (yellow), No. 8.
Mammoth (Parker's), No. 15.
Marunke (gelbe), No. 8.
» (rothe), No. 19.
Mimmspflaume, No. 19.
Mogul (white), No. 8.
» rouge, No. 19.
Monsieur hâtif, No. 12.
» » de Montmorency, No 12.
» **jaune, No. 8.**

N.

Nectarine (rothe), No. 1.
Nectarine-pruim, No. 1.

O.

Oeuf rouge, No. 19.
Orleans (early), No. 12.
» (Grimwood early), No. 12.
» (new), No. 12.
» (vroege), No. 12.
» (Wilmot's), No. 12.
» (Witmot's early), No. 12.
Ottoman (imperial), No. 18.

P.

Peach, No. 1.
Pêche (gros), No. 1.
Pflaume (Bleeker's rothe), No. 5.
» (Kirke's), No. 4.
» (Türkische gelbe), No. 18.
» (Washington-), No. 15.
Philippe premier, No. 15.
Plum (egg), No. 8.
» de l'Inde, No. 21.
Prinzessinpflaume, No. 19.
Pruim (dubbele boere witte), No. 13.
» **(Kirke's), No. 4.**
» **(nectarine-), No. 1.**
Prune (Italian), No. 24.
» datte, No. 23.
» » violette, No. 23.
» de Cypre, No. 19.
» » monsieur jaune, No. 3.
» d'Italie, No. 24.
» d'oeuf blanche, No. 8.
» pêche, No. 1.
Prunier drap d'or, No. 6.

Q.

Queen Victoria, No. 7.
Quets (Ongersche), No. 23.
Quetsche (Hongarian), No. 23.
» (Italian), No. 24.
» d'Italie, No. 24.

R.

Reine Claude (civermige), No. 20.
» » **Bavay hâtive, No. 11.**
Reine Claude forme d'oeuf, No. 20.
» » très-fertile, No. 20.
» **Victoria**, No. 7.

S.

Sämling (Ponds), No. 21.
Scarlet (Beekman's), No. 5.
» **(Bleeker's), No. 5.**
Seedling (Pond's), No. 21.
Semiana, No. 24.

V.

Victoria (Denyers), No. 7.
» (queen), No. 7.
» **(reine), No. 7.**
Virginale à fruit blanc, No. 13.

W.

Washington, No. 15.
» (Bolmar's), No. 15.
» (new), No. 15.
» jaune, No. 15.
Washington-Pflaume, No. 15.
Wentworth, No. 8.
Witte (dubbelde boere), No. 13.

Digitized by Google

Z.

Zwetsche (Fellenberger), No. 24.
» (grosse Englische), No. 24.
» (Italiänische), No. 24.
Zwetsche (Reitzensteiner), No. 10.
» (Reizensteiner), No. 10.
» (Reizensteiner gelbe), No. 10.
» (Schweizer), No. 24.
» (Ungarische), No. 23.

ABRIKOZEN.

A.

Abrikoos (Rotterdamsche amandel-), No. 4.
» **de Nancy**, No. 1.
Alexandrie (d'), No. 6.
Amandel, No. 4.
Amandel-abrikoos (Rotterdamsche), No. 4.
Ananas, No. 8.
Anson's, No. 2.
Apple (pine), No. 3.
Aprikose (Hollandische), No. 1.
» (Lothringer), No. 1.
» (Württemberger), No. 1.
» von Nancy, No. 1.

B.

Black, No. 8.
» (early), No. 8.
» (Lucombe's), No. 8.
Breda (Dunmore's), No. 2.

D.

Dunmore's, No. 2.

I.

Imperial (Anson's), No. 1.

L.

Luxembourg (de), No. 1.

M.

Moorpark, No. 2.
» (Hunt's), No. 2.
» (Oldaker's), No. 2.
Moorpark, (Sudlow's), No. 2.
» (Walton), No. 2.
Musch-musch, No. 6.

N.

Nectarine (early Newington), No. 8.
Newington (early), No. 8.
» (early black), No. 8.
» (new dark), No. 8.
» (new early), No. 8.

O.

Oranje (dubbele), No. 7.

P.

Peach, No. 1.
» (royal), No. 1.
Pêche, No. 1.
Pfirsich, No. 1.
Pfirsichaprikose, No. 1.

S.

Seedling (Lucombe's), No. 8.

T.

Temple's, No. 2.

V.

Viard, No. 5.

W.

Wurtemberg (de), No. 1.

PERZIKEN.

B.

Bergperzik (dubbele), No. 3.

M.

Madeleine blanche, No. 3.
Magdalen (white), No. 3.
Montagne, No. 3.
» (double), No. 3.
» (dubbele), No. 3.
» (Westlandsche late), No. 2.
» blanche, No. 3.
Montauban, No. 3.
Montaubon, No. 3.

O.

October-perzik, No. 2.

P.

Pêche de Lambert, No. 3.
» Madeleine blanche, No. 3.
Perzik (October-), No. 2.

S.

Schoone uit het Westland, No. 2.
Souvenir de Java, No. 4.

T.

Téton de Vénus, No. 1.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

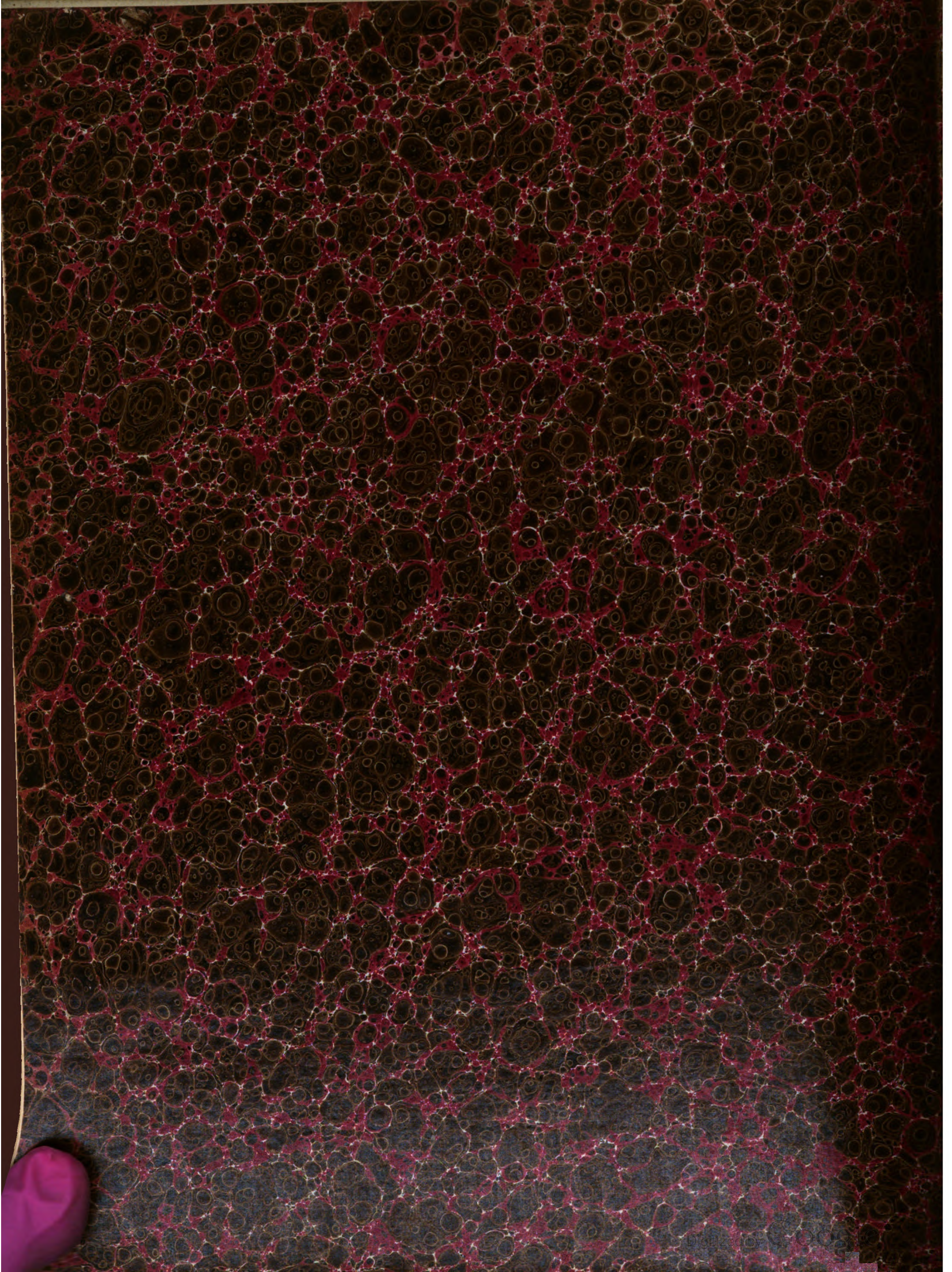

Digitized by Google